PLOUTARCHOU, APOPHTHEGMATA BASILEON KAI STRATEGON. APOPHTHEGMATA...

Plutarchus, Michael Maittaire

Digitized by Google

2. 5. 65

2.6.5.

Digitized by Google

Digitized by Google

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ,

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΩΝ.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΛΑΚΩΝΙΚΑ.

ΤΑ ΠΑΛΑΙΑ

ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΑ.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΛΑΚΑΙΝΩΝ.

PLUTARCHI,

APOPHTHEGMATA REGUM ET IMPERATORUM.

APOPHTHEGMATA LACONICA.

ANTIQUA

LACEDÆMONIORUM INSTITUTA.

APOPHTHEGMATA LACÆNARUM.

LONDINI,
Apud Gul. Darres, & Claud. Dubosc.
MDCCXLI.

Digitized by Google

Digitized by Google

PLUTARCHUS CHÆRONENSIS

ABBATI SALLIER

S. D.

ΕΣΤΙ τὶς αἴσθησις (inquit Plato) τοῖς τεθνεῶσι· neque nos καλαχθόνιοι τὰ ὑμῶν ἐπιχθόνια omnino neſcimus. Diu eſt, ex quo per Manes internuncios ad nos delata eſt Tui, Vir peritiſſime, notitia. Nequaquam ignoramus, quem inter tuos populares literatos nactus ſis locum, quem apud exteros honorem; quantâ cum dignitate tuam in Regiâ Bibliothecâ provinciam adminiſtres. Sed epiſtolam decet brevitas: nec ergo tuis laudibus immorabor. Sunt quidem inter vivos, qui Dedicationes fuco linunt adulatorio; qui ampullatis & ſeſquipedalibus præconiis unamquamque paginam ad faſtidium uſque infarciunt, & pro ſimplice epiſtolâ intumeſcentem obtrudunt Orationem. At nobis vitâ functis non hic eſt mos: mihi itaque ſuffecerit Sallieri nomen enunciâſſe; & miſſis ambagibus ab Apophthegmatum, Laconicorum præſertim, brevitate alieniſſimis, dicendum eſt, quamobrem te nunc compellaverim.

Compertum habeo, Opuſcula mea Auguſtæ Trinobantum ad prælum revocari ſub auſpiciis Viri Nobilis ob

Digitized by Google

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΛΑΚΩΝΙΚΑ.

ΑΓΑΣΙΚΛΗΣ ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς θαυμάζοντός τινος ὅτι φιλήκοος ὢν ὐ προσδέχεται Φιλοφάνην τὸν σοφιστὴν, ἔφη, Τούτων χρήζω μαθητὴς εἶναι ὧν εἰμι κ) υἱός. Πρὸς δ τὸν εἰπόντα πῶς ἂν τις ἀδορυφόρητος ὢν ἄρχειν ἀσφαλῶς δύναιτο, Ἐὰν ὅτως, ἔφη, αὐτῶν ἄρχῃ ὥσπερ οἱ παῖδες τῶν υἱῶν.

ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ.

Ἀγησίλαος ὁ μέγας ποτὲ ποτὲ λαχὼν συμποσίαρχος, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ οἰνοχόου πόσον ἑκάστῳ προσφέρει, Εἰ μὲν πολὺς οἶνός ἐστι παρεσκευασμένος, ὅσον ἕκαστος αἰτεῖ· εἰ δ ὀλίγος, φησὶν, ἐξ ἴσου δίδου πᾶσι. Κακούργου δέ τινος ἐμμόνως ὑπομείναντος βασάνους, Ὡς σφόδρα πονηρὸς, εἶπεν, ἄνθρωπος, εἰς μοχθηρὰ κ) αἰσχρὰ πράγματα τὴν

APOPHTHEGMATA LACONICA.

AGaſicles Lacedæmoniorum rex, cuidam miranti quod auditionis aliàs ſtudioſus Philophanem tamen ſophiſtam non admitteret, reſpondit, ſe debere eorum eſſe diſcipulum quorum etiam filius eſſet. Idem interrogatus quomodo princeps abſque ſtipatoribus eſſe poſſet tutus, reſpondit: Si ſubditis ita imperaret ut pater filiis.

Ageſilaus magnus ille ſorte quodam in convivio magiſterium nactus, pincernæ interroganti quantum cuique convivarum vini juberet apponi: Si multum, inquit, vini in promptu eſt, cuivis quantum poſcet fundito: ſi parum, æqualiter inter omnes diſtribue. Malefico quodam conſtanter tormenta perpetiente, Quam valde, ait, ma-

Digitized by Google

τὴν ἀσυμονὴν καὶ καρτερίαν καλατιθέμενον. Ἐπαινέντος δέ τινος ῥήτορα ἐπὶ τὸ δικαίως αὔξειν τὰ μικρὰ πράγματα, Οὐδὲ σκυτοτόμον, ἔφησεν, ἡγοῦμαι ἀνιδαῖον, ὃς μικρῷ ποδὶ ὑποδήματα μεγάλα περιτίθησι. Φαυλρίου δέ τινός πολε πρὸς αὐτὸν, Ὡμολόγηκας· καὶ πολλάκις τὸ αὐτὸ λέγοντος, Ναὶ δῆτα, εἰ δ' ἔστι δίκαιον, ἔφη, εἰ δὲ μή, ἔλεξα μέν, ἀμολόγηκα δ' οὔ. ἐπιπόντος δ', Ἀλλὰ μὴν δεῖ τοὺς βασιλεῖς ἐπιτελεῖν ὅτι ἂν θέλωσι κεφαλῇ καλανδύσωσιν, Οὐ μᾶλλον, ἔφη, ἢ τοὺς πρεσβύτας τοῖς βασιλεῦσιν αἰτεῖσθαι δεῖ τὰ δίκαια καὶ λέγειν, σοχαζομένους τε τὸ καιρὸν καὶ τὸ ἁρμόζον τοῖς βασιλεῦσιν. Ὁπότε δ' ψεγόντων ἢ ἐπαινούντων τινῶν ἀκούοι, οὐκ ἦθος ἦν αὐτῷ καλυμμανθάνειν τοὺς τῶν λεγόντων τρόπους ἢ περὶ ὧν λέγοιεν. Ἔτι δὲ παῖδα αὐτὸν ὄντα, γυμνοπαιδίας ἀγομένης, ὁ χορηγοὺς ἔσησεν εἰς ἄσημον τόπον· ὁ δ' ἐπείθη, καίπερ ἤδη βασιλεὺς ἀποδεδειγμένος, καὶ εἶπεν, Εὖγε· δείκω γὰρ ὅτι οὐκ οἱ τόποι τοὺς ἄνδρας ἐντίμους, ἀλλ' οἱ ἄνδρες τοὺς τόπους ἐπιδεικνύουσι. Προσάπλοντός δέ τινος αὐτῷ ἰατρὸν περιεργοτέραν θεραπείαν καὶ οὐκ ἁπλῆν, Νὴ τὸν θεὸν, φησὶν, εἰ μὲ πάντως μοι προκείται ζῆν, οὐδ' εἰ πάντα ἀναδέχομαι. Ἐφεσὸν δέ ποτε τὸν βωμὸν τῆς Χαλκιοίκου βουθυτοῦντα, ἐπειδὴ φθεὶρ αὐτὸν ἔδακεν, ὑπερπάτησε λαβὼν δὲ περιφανῶς ἐναντίον πάντων ἀπέκλεινε, προσειπὼν, Νὴ τοὺς θεοὺς ἡδέως τὸν ἐπίβουλον

lus hic homo eſt, in res malas ac turpes tolerantiam perſeverantiamque impendens! Laudante quodam rhetorem quod magna dicendi facultate res parvas exaggeraret: Ne ſutorem quidem, inquit, probum putem qui parvo pedi magnum circumdet calceum. Dicenti quodam, Aſſenſus es, idque repetenti ſæpius: Omnino, inquit, aſſenſus ſum, ſi res juſta eſt: ſin minus, dixi ſane, verum aſſenſus non ſum. inferentique, At vero reges par eſt implere *Quod capite annuerint:* — reſpondit: Non magis quam æquum eſt ut qui regem accedunt, petant dicantque juſta, conſiderato quid occaſio & decorum regis ferat. Quoties laudantes aut vituperantes audiret, cenſebat non minus dicentium mores cognoſcendos eſſe quam eorum de quibus dicerent. Puerum ipſum etiamnum, quum puerorum nudorum exhiberetur ſpectaculum, chori magiſter loco obſcuro conſtituerat. obtemperavit, quanquam jam rex deſignatus, ita fatus: Bene habet. oſtendam enim non loco virum, ſed viro locum honeſtari. Medico quodam rationem medendi corporis maloci demonſtranti non ſimplicem, ſed multis ſubtilibus ac ſupervacaneis admixtam: Æcaſtor, inquit, niſi mihi vita eſt deſtinata, non ſum victurus etiam omnibus iſtis uſurpatis. Adſtans aliquando aræ Minervæ quæ ab æde ærea Chalciœcus dicitur, bovemque immolans, morſus a pediculo, nihil reveritus, in conſpectu omnium arripuit eum & occidit, his additis verbis: Per deos, jucundum eſt

ulciſci

λον καὶ ἐπὶ τῷ βωμῷ. Ἄλλοτε ἰδὼν μῦν ἐλκόμενον ὑπὸ θυείδος ὑπὸ παιδαρίου κρατουμένου, ἐπεὶ ὁ μῦς ἐπισφαφεὶς ἔδακε τὴν χεῖρα τοῦ κρατοῦντος, καὶ ἔφυγε, ἐπιτείξας τοῖς παροῦσιν, εἶπεν, Ὅταν τὸ ἐλάχιστον ζῶον ὅτως ἀμύνηται τοὺς ἀδικοῦντας, τί τοὺς ἄνδρας προσήκει ποιεῖν λογίζεσθαι; Βουλόμενος δὲ τὸν πρὸς τὸν Πέρσην συστήσασθαι πόλεμον, ἕνεκα τοῦ ἐλευθερῶσαι τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἕλληνας, τοῦ καλὰ Δωδώνην Διὸς ἐκχρήσασθαι μαντεῖον. κελεύσαντος δὲ ὅπερ ἐστὶν ὡς δοκεῖ σφαλῆναι, τὸ χρηστὸν ἀνήγγειλε τοῖς Ἐφόροις· οἱ δὲ ἐκέλευσαν αὐτὸν καὶ εἰς Δελφοὺς ἀφικόμενον περὶ τῆς αὐτῶν πιστάσεως. πορευθεὶς οὖν εἰς τὸ μαντεῖον, ἐπηρώτησεν οὕτως, Ἄπολλον, ἦ δοκεῖ σοι ὃ καὶ τῷ πατρί; συναινέσαντος δέ, αἱρεθεὶς ὅτως ἐσφαλῆναι. Ἐπεὶ δὲ Τισσαφέρνης ἐν ἀρχῇ μὲν φοβηθεὶς τὸν Ἀγησίλαον, ἐποιήσατο σπονδὰς, τὰς πόλεις αὐτῷ τὰς Ἑλληνικὰς ἀφήσειν αὐτονόμους βασιλεύσας, μεταπεμψάμενος δὲ τὰ βασιλέως πολὺ φρόνημα, πόλεμον καθίστησιν αὐτῷ εἰ μὴ ἀπίοι τῆς Ἀσίας· ἄσμενος τὴν ἀφέσεσιν δεξάμενος, ὥρμησε μὲν καὶ ἐπὶ Καρίαν πράξων· ἐπεὶ δὲ τὴν δύναμιν τοῦ Τισσαφέρνους ἀθροίσαντος, ἄρας εἰς Φρυγίαν ἐνέβαλε· καὶ λαβὼν πόλεις πλείστας καὶ χρημάτων πλῆθος, ἔφη τοῖς φίλοις, Ἀποστεισάμενον μὲν ἀδίκως, ἀσεβές· τοὺς δὲ πολεμίους ἀφαλογίζεσθαι, οὐ μόνον δίκαιον καὶ ἔνδοξον, ἀλλὰ

ulciſci inſidiatorem, etiam ponè aram. Alio tempore videns murem à puero tenentur trahi de feneſtra, eúmque mordere manum tenentis ac profugere, re iis qui aderant oſtenſa dixit: Quando minimum animalculum ſic propulſat vim illatam, quid exiſtimandum eſt viros debere facere? Bellum regi Perſarum illaturus liberandorum gratia Græcorum qui in Aſia erant: oraculum Dodonæum conſuluit. acceptóque reſponſo ut expeditionem ſicuti animo agitabat, ita ſuſciperet, id reſponſum Ephoris expoſuit: hi eum juſſerunt Delphos proficiſci, déque eadem re ſortem ſciſcitari. Eò itaque quum veniſſet, ita rogavit: Apollo, idémne tibi videtur quod patri? Eóque adſtipulante imperator creatus, expeditionem fecit. Ejus in belli initio Tiſaphernes Ageſilaum metuens, pacis impetrandæ cauſa promiſerat, regem urbibus Græcis libertatem, & quas ipſæ haberent legum uſum permiſſurum: mox magnis à rege evocatis ad ſe copiis bellum ei denunciavit, niſi Aſia decederet. Grata fuit hæc perfidia Ageſilao, ſimulánſque in Cariam ſe ducturum, quum eò cogeret ſuas copias Tiſaphernes, converſo itinere in Phrygiam irrupit, plurimíſque urbibus & ingenti potitus eſt pecunia. Quum quidem amicis dixit, Impium eſſe injuſtè fidem datam violare: hoſtes autem decipere, non juſtum modò eſſe & laudabile, ſed

ſuave

ἀλλὰ καὶ ἡδὺ καὶ κερδαλέον. Τοῖς δ' ἱππεῦσιν ἐλατλωθεὶς, ἀνεχώρησεν εἰς Ἔφεσον, καὶ τοῖς βιπόρεις παρεῖπε παρέχειν ἵππον ἀνθ' ἑαυτοῦ καὶ ἄνδρα, καὶ ἀπολυόμενον τῆς στρατείας. ὥστε ταχὺ συνήχθησαν καὶ ἵπποι καὶ ἄνδρες ἐπιτήδειοι ἀντὶ δειλῶν καὶ πλουσίων. καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἔφη ζηλεῖν· καὶ γὰρ ἐκεῖνον ἡδέως ἵππον ἀγαθὴν λαβόντα, κακὸν ἄνδρα καὶ πλούσιον τῆς στρατείας ἀπολῦσαι. Ἐπεὶ δὲ κελεύσαντος αὐτοῦ τοὺς αἰχμαλώτους γυμνοὺς πωλεῖν, ἐπίπρασκον οἱ λαφυροπῶλαι· καὶ τὰ μὲν ἐνδεῶς ἦσαν ὠνηταὶ πολλοὶ, τὰ δὲ σωμάτων λευκῶν καὶ ἁπαλῶν παντάπασι διὰ τὰς σκιαραφίας καὶ ἐγκέλων ὡς ἀχρήστων καὶ μηδενὸς ἀξίων· ἐπισὰς ὁ Ἀγησίλαος, Ταῦτα μὲν, εἶπεν, ὑπὲρ ὧν μάχεσθε, ἕτοιμοι δὲ οἷς μαχεῖσθε. Τερψάμενος δὲ καὶ Λυδίαν τισσαφέρνει, καὶ πλείστους ἀνελὼν καὶ ἑτέρεχε τὰ βασιλέως χώρας. τότε δὲ χρήματα αὐτῷ πρεσβεύσαντος καὶ ἀξιοῦντος διαλύσασθαι τὸν πόλεμον, ὁ Ἀγησίλαος τῆς μὲν εἰρήνης ἔφη τιμὴν πόλιν εἶναι κυρίαν, τοὺς δὲ στρατιώτας πλουτίζων ἥδεσθαι μᾶλλον ἢ αὐτὸς πλουτῶν. καλὸν δὲ νομίζειν Ἕλληνας ὑπὸ δῶρα λαμβάνειν ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἀλλὰ λάφυρα κλᾶσθαι. Μεγαβύζου δὲ τοῦ Σπιθριδάτου παιδὸς ὃς ἦν κάλλιστος τὴν μορφὴν, προσελθόντος αὐτῷ ὡς ἀσπασομένῳ καὶ φιλήσοντι διὰ τὸ σφόδρα δοκεῖν ἀγαπᾶσθαι, ἐξέκλινεν· ὡς δ' ἐπαύσατο ἐκεῖνος προσιὼν, ἐπεζήτησεν αὐτὸν ὁ Ἀγησίλαος.

suave etiam ac lucrosum. Equis quum destitueretur, Ephesum reversus est, opulentisque injunxit ut pro se quisque equum virúmque præberet, hócque pacto ipse vacationem militiæ haberet. ea ratione subitò equi equitésque idonei timidorum divitúmque loco collecti sunt. qua in re imitari se Agamemnonem dicebat, qui accepta bona equa hominem ignavum ac divitem militiæ immunem fecisset. Vendentibus nuda mancipia (quæ ceperat ex hoste) sectoribus & vestium multis existentibus emptoribus, corpora autem alba & omnino tenera ob educationem intra parietes & in umbra factam omnibus deridentibus, quippe inutilia & nauci: adsistens Agesilaus, Hæc, inquit, sunt propter quæ: isti, adversus quos pugnatis. Apud Lydiam quum ingenti hostium strage Tisaphernem profligasset, & regis ditionem popularetur, ísque pecuniam dono ipsi mitteret, pacificationemque posceret, respondit, Pacis compositionem fore in reipublicæ Spartanæ potestate: se ditandis militibus magis delectari quàm opibus possidendis: hoc autem sibi pulchrum videri, si Græci non accipiant ab hostibus dona, sed manubias adipiscantur. Megabutem Mithridatis F. qui erat formosissimus, offerendi oscúli gratia accedentem (admodum enim amari se putabat) declinaverat. quúmque is finem fecisset accedendi, requi-

σίλαϑ. τῶν δὲ φίλων φαμένων ὡς αὐτὸς εἴη αἴτιος, τρέσας τὸ τῦ καλῦ φιλήμαϑ ἐλθεῖν, κ̀ μὴ ὑπὸ δειλίας ἧξειν ἐκεῖνον· χρόνον ὐκ ὀλίγον πρὸς αὑτῷ γρόμμος ὁ Ἀγησίλαος κ̀ διασιωπήσας, Οὐδὲν, ἔφη, δεῖ πείθειν ἐκεῖνον ὑμᾶς. ἐγὼ γάρ μοι δοκῶ τῷ τοιούτων βάλεσϑ ἐπάνω εἶναι ἢ τινὶ ἐυανδρεστάτῳ τῷ ἀντιστασιμένων πόλιν κ̀ χρήτος ἐλεῖν· ἄμεινον γὸ ἑαυτῷ φυλάττειν τινὶ ἐλευθερίαν τῦ ἑτέρων ἀφαιρεῖσϑ. Τὰ ἢ ἄλλα ἀκριβὴς ὢν κ̀ νόμιμος, ἐν τοῖς φιλικοῖς πράγμασιν ἐνόμιζε πρόφασιν εἶναι τὸ λίαν δίκαιον πρὸς αὐτός. φέρεταί γουῦ Ἡγησόλιον ἀπὸ παραβεμένου τινὰ τῷ φίλων πρὸς Ἰδριέα τὸν Κᾶρα, ἄτω, Νικίας εἰ μὲ ὐκ ἀδικεῖ, ἄφες· εἰ ἢ ἀδικεῖ, ἐμοὶ ἄφες· πάντως ἢ ἄφες. Ἐν μὲ οὖ τοῖς πλείοσις ὑπὲρ τῶν φίλων τοιῦτος Ἀγησίλαος. ἔστι ἢ ὅπε πρὸς τὸ συμφέρον ἐχρῆτο τῷ καιρῷ μᾶλλον. ἀναζυγῆς γουῦ πόλε γρομμένης σορυβωδεστέρας, ἀσθενοῦντα καταλιπὼν τὸν ἐρώμενον, ἐκείνε δεομένε κ̀ ἀνακαλουῦτος μὴ δακρύων αὐτὸν, ἀπερραφεὶς εἶπεν, Ὡς χαλεπόν ἐστιν ἐλεεῖν ἅμα κ̀ φρονεῖν. Δίαιταν ἢ τινὶ ὡδὲ τὸ σῶμα ἐδὲν ἀμείνονα τῶν σιωόντων εἶχε· κόρε μὲ κ̀ μέϑης τὸ ὧβάπαν ἀπεχόμενος, ὕπνῳ ἢ ἐ δεσπότῃ ἀλλ' ἐχόμενός τὸ τῶν πράξεων χρώμενος. πρὸς ἢ θώλπος οὕτω κ̀ ψύχος εἶχεν, ὥστε μόνος ἀεὶ χρῆσϑαι ταῖς ὥραις· ἐν μέσοις ἢ τοῖς σταλιώταις σκιωῶν, ἐδενὸς

requirebat eum ultrò. tum amicis dicentibus ipsum esse in culpa, qui pulchri osculum formidassset, præ timore non amplius venturi: paululum tacitè secum meditatus Agesilaus, Nihil, inquit, attinet eum à nobis adduci persuadendo. malle enim mihi videor hujusmodi vincere cupiditates quàm populosissimam hostium repugnantium urbem capere. melius est enim suam ipsius conservare libertatem quàm aliis eam adimere. Cætera accuratus & justus, in amicorum causis existimabat nimiam justitiam prætextum esse contra eos. Fertur sanè epistolium ejus pro amico apud Hidrieum Carem sic intercedentis, tale: Si insons est Nicias, missum eum fac: si autem sons est, mea causa dimitte: omnino autem dimitte. Ac in plerisque sanè amicorum rebus talis fuit Agesilaus. est tamen ubi occasionem ad utilitatem potius accommodavit. Castra enim aliquando movens nonnullo cum tumultu, invalidum à tergo relinquens amasium precantem, & cum lacrymis revocantem, conversus: Difficile est, dixit, simul misereri & sapere. Victûs ratione nihilo quàm qui unà degebant usus est meliore. abstinuit omnino satietate & crapula: somno usus est non ut domino, sed eum actionibus habuit suis obedientem. Frigus & æstum ita facilè tulit ut solus tempestatibus anni uteretur. Tentorium in medio militum habens, nullo meliorem

ὑδενὸς ἀμείνονα κοίτλω εἶχε. διετέλει δὲ λέγων, τὸν ἄρχονλα πρσσήκειν ὑ μαλακίᾳ ϰ) τρυφῇ, καρτερίᾳ δὲ ϰ) ἀνδρείᾳ τῶν ἰδιωλῶν φρείνναι. Πυθομένυ γῶν τινϴ τί φρειπόησαν οἱ Λυκύργυ νόμοι τῇ Σπάρτῃ, Καλαφρονεῖν, ἔφη, τῶν ἡδονῶν. Πρὸς δὲ τὸν ὑπθαυμάζονλα τλὼ μελριότηλα τῆς ἐσθῆτϴ ϰ) τῆς τροφῆς αὐτὸ ϰ) τῶν ἄλλων Λακεδαιμονίων, Ἀντὶ ταύτης, ἔφη, τ᾽ διαίτης, ὦ ξένε, τλὼ ἐλευθερίαν ἀμώμεθα. Ἄλλυ δὲ προτρεπομένυ ἀνίεσθ, ϰ) λέγονλϴ, διὰ τὸ τ᾽ τύχης ἄδηλον, μήπολε καιρὸς τύτυ γένῃ), Ἀλλ᾽ ἐγὼ, εἶπεν, ἐμαυτὸν ἐθίζω λέγων ὡς᾽ ὰν μηδεμιᾷ μελαβολῇ μελαβολλὼ ζηλεῖν. Καὶ πρεσβύτης δὲ γενόμενϴ, τῇ αὐτῇ ἀγωγῇ ἐχρῆτο. πρὸς οὖν τὸν πυθόμενον δ᾽ότι σφοδρῶ χειμῶνϴ ὄντος ἀχίτων περιέρχε), εἰς τῦτο τ᾽ ἡλικίας ἥκων, Ἵνα, ἔφη, οἱ νέοι μιμῶν) παράδειγμα ἔχονλες τὺς πρεσβύλατυς ϰ) ἄρχονλας. Θάσιοι δὲ τλὼ χώραν αὐτῶν διαπορθυομένῳ μ᾽ τῦ πρλθύμαλος, ἄλφιλα ϰ) χλωὰς ϰ) τραγήμαλα ϰ) μελίπηκλα ϰ) ἄλλα παντοδαπὰ βρώμαλά τε ϰ) πόμαλα πολυτελῆ ἔπεμψαν· μόνα δὲ τὰ ἄλφιλα δεξάμενος, τὰ λοιπὰ ἀπάγειν ἐκέλευσεν ὀπίσω τὺς κεκομικότας, ὡς ὐδὲν αὐτοῖς ὄντα χρήσιμα. λιπαρούντων δὲ ϰ) δεομένων πάντως λαβεῖν, ἐκέλευσεν αὐτοῖς τοῖς εἵλωσι διαδῦναι. πυθομένων δὲ τλὼ αἰτίαν, ἔφη, Τὺς ἀνδραγαθίαν ἀσκούντας τὰς τοιαύτας λιχνείας ὐχ ἁρμόζει πρσίεσθ. τὰ γὸ δελεάζονλα τὺς ἀνδραποδώδεις, τῶν ἐλευθέρων ἀλλό-

lectum habuit. Aſſiduè in ore hoc habebat, ducem non mollicie & luxu, ſed tolerantia ac fortitudine debere ſubditis anteire. Itaque cuidam interroganti quid boni leges Lycurgi Spartanis attuliſſent, reſpondit, Contemptum voluptatum. Admiranti ejus reliquorumque Lacedæmoniorum in veſtitu & victu frugalitatem: Hac, inquit, è ſemente vitæ libertatem metimus. Hortanti ut aliquid de ſeveritate victus remitteret, monentíque ob incerta caſuum fieri poſſe ut poſtmodo nunquam vivere mollius detur, reſpondit: Ego verò me aſſuefacio ut in nulla mutatione mutationem quæram. Senior etiam factus, eandem vivendi tenuit rationem. ideò quærenti cur magno in frigore tanto ipſe natu ſine tunica obambularet, reſpondit: Ut imitentur juvenes exemplum ſeniorum atque principum. Thaſii per agrum ipſorum cum exercitu tranſeunti farinam, anſeres, bellaria, placentas, alióſque cibos ſumptuoſos potúſque miſerunt. ſolam autem farinam accepit, reliqua eos, ut nulli uſui ſibi futura, auferre juſſit. quum inſtarent utque omnino acciperet precarentur, in ſervos diſtribuere juſſit. quærentibúſque cauſam, dixit, qui virtutem colunt, eos non admittere hujuſmodi gulæ delicias. aliena enim à liberis ea eſſe quibus ſervilia ingenia

ἀλλότρια. Πάλιν ὁ τῶν Θασίων, διὰ τὸ δοκεῖν μέγα ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετεῖσθαι, ναοῖς αὐτὸν καὶ ἀποθεώσεσι τιμησάντων, καὶ ταῦτα πρεσβείαν ἀποστειλάντων, ἀναγκαῖας τὰς τιμὰς ἃς αὐτῷ προσήνεγκαν οἱ πρέσβεις, ἠρώτησεν εἰ ἡ πάλεις αὐτῶν ἀποθεοῖτο ἀνθρώπους δύνασθ). Φαμμένων ὁ, Ἄγετ', ἔφη, ποιήσατε πρώτους ἑαυτοὺς, καὶ τότ' ἂν πρόσχητε, τότε πιστεύσω ὑμῖν ὅτι κἀμὲ δυνήσεσθε θεὸν ποιῆσαι. Τῶν ὁ ἐπὶ τῆς Ἀσίας Ἑλληνικῶν ἐθνῶν ψηφισαμένων ἐν ταῖς ἐπιφανεστάταις πόλεσιν εἰκόνας ἀνιστᾶν αὐτοῦ, προσέγραψεν, Ἐμοῦ μηδεμία εἰκὼν ἔστω, μηδὲ γραπτὴ, μηδὲ πλαστὴ, μηδὲ κατασκευαστή. Θεασάμενον ὁ ἐπὶ τῆς Ἀσίας οἰκίαν τετραγώνοις ὠροφωμένην δοκοῖς, ἠρώτησε τὸν κεκτημένον εἰ τετράγωνα παρ' αὐτοῖς φύεται ξύλα. Φαμένου δ', ἀλλὰ στρογγύλα, Τί οὖν; εἶπεν, εἰ τετράγωνα ἦν, στρογγύλα ἐτελεῖτε; Ἐρωτηθεὶς δέ ποτε ἄχρι τίνων εἰσὶν οἱ τῆς Λακωνικῆς ὄρεσι, τὸ δόρυ κραδάνας, εἶπεν, Ἄχρις οὗ τοῦτο φθάνοι. Ἄλλου ὁ ἐπιζητοῦντος διὰ τί ἀτείχιστος ἡ Σπάρτη, ἐπιδείξας τοὺς πολίτας ὡπλισμένους, Ταῦτά ἐστιν, εἶπε, τὰ Λακεδαιμονίων τείχη. Ἄλλου ὁ τὸ αὐτὸ ἐπιζητοῦντος, Οὐ λίθοις δεῖ καὶ ξύλοις τετειχίσθαι τὰς πόλεις, ἔφη, ταῖς δὲ τῶν οἰκούντων ἀρεταῖς. Τοῖς δὲ αὐτοῦ φίλοις παρήγγειλε μὴ χρήμασιν, ἀνδρείᾳ δὲ καὶ ἀρετῇ σπουδάζειν πλεῖν. Ὁπότε δὲ βούλοιτο ἔργον τι ταχέως ὑπὸ

nia aliciuntur. Rursum Thasiis eum quòd magna ab ipso se adeptos beneficia sentirent, templis divinisque honoribus venerantibus, eáque de re legatos mittentibus: ut legit quos honores sibi decernerent, quæsivit è legatis an civitas ipsorum homines in deos posset convertere. quum affirmarent, Agedum, inquit, vos ipsos primùm deos facite: eo facto, credam vobis posse me quoque à vobis in deum mutari. Quum Græcæ in Asia gentes decrevissent ei in nobilissimis urbibus statuas ponere: rescripsit: Nullum mei esto simulacrum neque pictum, neque fictum, neque artificio ullo adornatum. Conspicatus in Asia domum quadrangulis laqueatam trabibus, dominum ejus interrogavit ecquid ibi locorum arbores nascerentur quadrangulæ. respondenti, non, sed rotundæ: Quid ergo, inquit, an si quadrangulæ nascerentur, rotundas faceretis? Interrogatus olim quò usque fines Laconicæ pertingerent: hastam vibrans, Quousque, inquit, hæc pervenit. Alii interroganti cur Sparta muris careret, cives commonstrans armatos, istos esse dixit Spartæ muros. Alteri hac ipsa de re percunctanti respondit, urbes non lapidibus & lignis, sed virtute inhabitantium debere esse munitas. Hortatus est amicos suos ut non pecuniæ, sed fortitudinis & virtutis fiant locupletes. Si quando aliquid vellet celeriter à militibus peragi, id primus

ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἡγεῖτο, αὐτὸς πρῶτος ἐφίππετο ἐν ὄψει ἁπάντων. ἐμεγαλαυχεῖτο δὲ ἐπὶ τῷ μηδενὸς ἧττον πονεῖν, καὶ ἐπὶ τῷ ἄρχειν ἑαυτῶν, μᾶλλον ἢ ἐπὶ τῷ βασιλεύειν. Θεωρήσαντός τινος Λάκωνα χωλὸν ἐπὶ πόλεμον ἐξιόντα, καὶ ἵππον ζητοῦντος, Οὐκ αἰσθάνῃ, ἔφη, ὅτι ἐν φυγοῦσιν ἀλλὰ μενοῦσιν ὁ πόλεμος χρείαν ἔχει; Ἐρωτώμενος δὲ πῶς μεγάλην δόξαν περιεποιήσατο, Θανάτου καταφρονήσας, ἔφη. Ἐπιζητοῦντός τινος διὰ τί Σπαρτιάται μετ' αὐλῶν ἀγωνίζονται, ἔφη, Ἵν' ὅταν πρὸς ῥυθμὸν βαίνωσιν, οἵ τε δειλοὶ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι φανεροὶ ὦσι. Μακαρίζοντός τινος τὸν Περσῶν βασιλέα νέον κομιδῇ ὄντα, εἶπεν, Ἀλλ' οὐδὲ Πρίαμος ταύτην ἔχων τὴν ἡλικίαν ἠτύχησε. Πολλοῦ δὲ τὴν Ἀσίαν ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, διέβη χωρεῖν ἐπ' αὐτὸν βασιλέα, ὅπως παύσῃ σχολὴν αὐτὸν ἄγοντα καὶ διαφθείροντα τὰς τῶν Ἑλλήνων δημαγωγίας. μεταπεμφθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν ἐφόρων ἕνεκα τοῦ τὸν περσικώτατον τὴν Σπάρτην Ἑλληνικῷ πολέμῳ αἰτίας, διὰ τὰ ὑπὸ Πέρσου διαπεμφθέντα χρήματα, εἰπὼν τὸν ἀγαθὸν ἄρχοντα δεῖν ὑπὸ τῶν νόμων ἄρχεσθαι, ἀπέπλευσε τῆς Ἀσίας, πολλῷ ἑαυτῷ πόθον τοῖς ἐνταῦθα Ἕλλησι καταλιπών. Τῷ δὲ Περσικῷ νομίσματος χάραγμα τοξότου ἔχοντος, ἀναζευγνύων ἔφη τετρακισχιλίοις τοξόταις ὑπὸ βασιλέως ἐξελαύνεσθαι τὴν Ἀσίαν. τοσούτων γὰρ εἰς Ἀθήνας καὶ Θήβας κομισθέντων διὰ Τιμοκράτους χρυσῶν δαρεικῶν καὶ διαδοθέντων τοῖς δημαγωγοῖς, ἐξεπολεμώ-

primus ipſe in conſpectu omnium aggreſſus eſt. Hoc gloriabatur, quòd à nemine ſuperaretur laborando, & ſibiipſi magis quàm ſubditis imperaret. Quum quidam Laconem claudum videret in bellum exire, & equum quæreret, Non ſentis, inquit, bellum opus habere manentibus, non fugientibus? Interrogatus quomodo magnam paraſſet ſibi gloriam, reſpondit, Contemnendo mortem. Quærente quodam cur ad tibiæ cantum Spartani pugnarent: Ut, inquit, ad numerum iis incedentibus timidi fortéſque ſint in conſpectu. Fortunas Perſarum regis prædicante juvenis admodum, Neque Priamus, inquit, iſta ætate calamitoſus fuit. Subacta magna Aſiæ parte, ſtatuit adverſus ipſum regem ducere, finémque otio ejus imponere, quo is abuſus Græcorum oratores ſolebat corrumpere. Evocatus autem ab Ephoris ob bellum quod à Græcis Spartæ imminebat, cujus cauſa erat pecunia à rege Perſarum tranſmiſſa, fatus bonum principem debere parere legibus, ex Aſia abiit, magno ſui deſiderio Græcis ibi degentibus relicto. Et quia nomiſma Perſicum ſagittario erat ſignatum, caſtra movens dixit, triginta ſagittariorum millibus à rege ſe ex Aſia expelli. Tot enim aureis Daricis à Timocrate Athenas perlatis, ac inter oratores diviſis,

Digitized by Google

λεμώθησαν οἱ δῆμοι πρὸς τὰς στρατιώτας· καὶ ἀπέστειλε τοῖς Ἐφόροις ἐπιστολὴν τιώδε, Ἀγησίλαος τοῖς Ἐφόροις χαίρειν. Τὰν πολλὰν τᾶς Ἀσίας καταστρεψάμεθα, καὶ τὼς βαρβάρως ἐλάσαμες, καὶ ἐν τᾷ Ἰωνίᾳ ὅπλα ἐποιήσαμες πολλά. ἐπεὶ δὲ κέλεσθέ με καὶ τὰν πρόθεσμίαν παραγίνεσθαι, ἕπομαι τᾷ ἐπιστολᾷ, σχεδὸν δ' αὐτὰν καὶ φθάσω. ἄρχω γὰρ οὐκ ἐμαυτῷ ἀρχάν, ἀλλὰ τᾷ πόλει καὶ τοῖς συμμάχοις. καὶ τότε ἄρχων ἄρχει ἀληθέως καὶ δίκαν, ὅταν καὶ ἄρχηται ὑπό τε νόμων καὶ Ἐφόρων, ἢ οἷοι ἂν ἄλλοι ἐν πόλει ἄρχοντες ὦσιν. Ὡς δὲ διαβὰς τὸν Ἑλλήσποντον, ἐβάδιζε διὰ τᾶς Θρᾴκης, ἐσέπθη μὴ ὑπό τινος τῶν βαρβάρων, πέμπων δὲ πρὸς ἑκάστους, ἐπιστάλτο πότερον ὡς φιλίαν ἢ ὡς πολεμίαν διαπορεύηται τὴν χώραν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι φιλικῶς ἐδέχοντο, καὶ παρέπεμπον· οἱ δὲ καλούμενοι Τρωαδεῖς, οἷς καὶ Ξέρξης, ὡς λέγεται, ἔδωκε δῶρα, τᾶς διόδου μισθὸν ἤτουν τὸν Ἀγησίλαον, ἑκατὸν ἀργυρίου τάλαντα, καὶ γυναῖκας τοσαύτας· ὁ δὲ καταγελάσαντος αὐτῶν, καὶ φήσας, τί οὖν οὐκ εὐθὺς ἦλθον ληψόμενοι; πορεύου, καὶ συμβαλὼν αὐτοῖς παρατεταγμένοις, τρεψάμενος καὶ διαφθείρας πολλοὺς διῆλθε. Τῷ δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλεῖ τὸ αὐτὸ ἐρώτημα πρόσπεμψε· φήσαντος δ' ἐκείνου βουλεύσεσθαι, βουλεύου τοίνυν, εἶπεν, ἡμεῖς δὲ πορευσόμεθα. θαυμάσας οὖν τὸ τόλμαν καὶ δείσας, ἐκέλευσεν ὡς φίλον πρᾶ-

visis, populi ad bellum contra Spartanos ſuſcipiendum concitati erant. Ephoris autem in hanc reſcripſit ſententiam: Ageſilaus Ephoris S. Magnam Aſiæ partem ſubegimus, barbaros profligavimus, & in Ionia multum armorum paravimus. Sed quoniam me ad definitum venire diem jubetis, ſequor epiſtolam, ferè autem & antevertam. Imperium enim gero non mihi, ſed civitati ac ſociis. ac tum imperator verè juſtéque imperat, quando regitur à legibus & Ephoris, aut ſiqui ſunt alii in civitate magiſtratus. Poſtquam trajecto Helleſponto per Thraciam fuit proficiſcendum, nullos barbarorum precatus eſt, ſed miſit ad ſingulas gentes quæſitum utrum vellent ſe per ipſorum regionem ut ſociam an ut hoſtilem tranſire. Cæteris amicè eum admittentibus ac deducentibus, Troadenſes à quibus etiam Xerxes (ut fertur) tranſitum donis redemerat, mercedis nomine ab Ageſilao poſtularunt c talenta argenti, & totidem mulieres. Irriſit eos Ageſilaus, dicénſque cur non rectà veniſſent acceptum quod petebant, adduxit exercitum, collatíſque ſignis eos multa ipſorum cum ſtrage fudit, atque tranſiit. Macedonum regi, quum eandem propoſuiſſet quæſtionem, iſque ſe deliberaturum diceret: Deliberet ergo, inquit, nos pergemus. miratus itaque audaciam ejus Macedo, ſibique timens, ut amicum tranſire juſſit. Theſſalorum

περαίρειν. Τῶν δὲ Θετταλῶν τοῖς πολεμίοις συμμαχούντων, ἐπίξηστε τὴν χώραν. εἰς δὲ Λάρισαν ἔπεμψε Ξενοκλέα καὶ Σκύθην περὶ φιλίας. συλληφθέντων δὲ τούτων ὑπ' αὐτῶν φυλαττομένων, οἱ μὲν ἄλλοι βαρέως φέροντες, ᾤοντο δεῖν τὸν Ἀγησίλαον πρεσβεύσαντα πολιορκεῖν τὴν Λάρισαν· ὁ δὲ, φήσας οὐκ ἂν θελῆσαι Θεσσαλίαν ὅλην λαβεῖν ἀπολέσας τῶν ἀνδρῶν τὸν ἕτερον, ὑπαναστὰς αὐτοὺς ἀπέλαβε. Πυθόμενος δὲ μάχην γενέσθαι περὶ Κόρινθον, καὶ Σπαρτιατῶν μὲν παυλάπασιν ὀλίγους τεθνάναι, Κορινθίων δὲ καὶ Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων αὐτοῖς παμπόλλους, οὐκ ὤφθη περιχαρὴς ὑπ' ἐπηρμένος τῇ νίκῃ, ἀλλὰ καὶ πάνυ βαρὺ στενάξας, Φεῦ τῆς Ἑλλάδος, ἔφη, τοσούτους ὑφ' αὑτῆς ἀπολώλεκεν ὅσους ἀρκεῖ τοὺς βαρβάρους νικᾶν ἅπαντας. Φαρσαλίων δὲ προσκειμένων καὶ κακουργούντων αὐτῷ τὸ στράτευμα πεντακοσίοις ἱππεῦσι, τρεψάμενος αὐτοὺς, τρόπαιον ἔστησεν ὑπὸ τῶν Ναρθακίων· καὶ τὴν νίκην ἐκείνην πάντων ὑπερηγάπησεν, ὅτι συνεσάωσε τὸ ἱππικὸν αὐτὸς δι' ἑαυτὸν, τούτῳ μόνῳ τὸν μέγιστον ἐφ' ἱππικῇ φρονοῦντας ἐκράτησε. Διφρίδα δὲ οἴκοθεν ἀπαγγείλαντος αὐτῷ εὐθὺς ἐκ παρόδου ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Βοιωτίαν, καίτοι οὐ μείζονος παρασκευῆς τοῦτο ποιῆσαι ὕστερον διανοούμενος, οὐκ ἀπειθήσας τοῖς ἄρχουσι, δύο μυριάδας τῶν περὶ Κόρινθον στρατευομένων μέλα-

qui hoſtium erat ſocii, agrum populatus eſt, miſſis Lariſſam Xenocle & Scytha amicitiæ coeundæ cauſa. Qui quum comprehenſi cuſtodirentur, reliquis graviter hoc ferentibus, ac cenſentibus debere Ageſilaum obſidere atque oppugnare Lariſſam, fatus nolle ſe alterius iſtorum virorum interitu vel totam mercari Theſſaliam, pactis conditionibus eos recepit. Audito pugnatum eſſe apud Corinthum, & Spartanorum planè paucos, Corinthiorum, Athenienſium, reliquorúmque ſociorum permultos occubuiſſe, nullam in vultu lætitiam, aut ob victoriam animi elationem præ ſe tulit: ſed altè ducto gemitu, O infelicem, dixit, Græciam, quæ tantum hominum ipſa ſibi interemit quantum ſatis erat ad univerſos vincendum barbaros! Pharſaliis ipſum urgentibus & exercitum ipſius vexantibus, 10 equitibus eos fudit, tropæúmque ſub Narthacio ſtatuit, & omnium victoriarum hac maximè delectatus eſt, quod ſuo inſtructo ſeorſim equitatu, eo ſolo ſuperaſſet hos qui re equeſtri maximè ſe jactabant. Diphrida Lacedæmone mandatum ei adferente ut ſtatim ex itinere in Bœotiam irrumperet: quanquam id ſtatuerat alio tempore & majore cum apparatu facere, paruit tamen magiſtratui, & accitis xx millibus eorum qui ad Corinthum caſtra habe-

μεταπεμψάμενος, ἐπέβη τῆς Βοιωτίας· καὶ συμβαλὼν ἐν Κορωνείᾳ Θηβαίοις, Ἀθηναίοις, Ἀργείοις, Κορινθίοις, Λοκροῖς ἀμφοτέρους, ἐνίκησε, καίτοι ὑπὸ πολλῶν τραυμάτων κακῶς τὸ σῶμα διακείμενος, τῷ μεγίστῳ μάχῃ, ὡς φησι Ξενοφῶν, τῷ καθ' ἑαυτὸν ἡμυθμένων· ὀλίγῳ δὲ τῷ περὶ τὸν βίον καὶ τῷ δίαιταν, διὰ τὰς τοσαύτας εὐτυχίας καὶ νίκας, ἤλλαξεν οἴκαδ' ἐπανελθών. Ὁρῶν δ' ἐνίους τῶν πολιτῶν ἀπὸ ἱπποτροφίας δοκοῦντας εἶναί τινας καὶ μεγαλοφρονοῦντας, ἔπεισε τῷ ἀδελφῷ Κυνίσκᾳ εἰς ἅρμα καθίσασαν, ὀλυμπιάσιν ἀγωνίσασθαι· βουλόμενος ἐνδείξασθαι τοῖς Ἕλλησιν, ὡς ἀνδρείας ἐστὶν ἐλεύθης, πλούτου δὲ καὶ δαπάνης τὰ τοιαῦτα. Ξενοφῶντα δὲ τὸν σοφὸν ἔχων μετ' ἑαυτοῦ ἀσπαζόμενον, ἔπεισε τοὺς παῖδας ἐν Λακεδαίμονι τρέφειν, μεταπεμψάμενος, τὸ κάλλιστον τῶν μαθημάτων παιδευθησομένους, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. Ἄλλοις δ' ἐρωτῶμενος διὰ τί μάλιστα θεοὶ τοὺς ἄλλους εὐδαιμονοῦσιν οἱ Σπαρτιᾶται, Διότι, εἶπε, θεοὶ τοὺς ἄλλους ἀσκοῦσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. Λυσάνδρου δὲ τελευτήσαντος, οὐρὼν ἑταιρείαν πολλῷ σωωεσώσαν, ὧν ἐκεῖνος εὐθὺς ἐπανελθὼν ἀπὸ τῆς Ασίας σωέισησεν ἐπὶ τὸν Ἀγησίλαον, ὥρμησεν αὐτὸν ἐξελέγχειν οἷος ὢν ζῶν πολίτης· καὶ λόγον ἀναγνὺς ἐν βιβλίῳ ἀπολελειμμένον, ὃν ἔγραψε μὲν Κλέων ὁ Ἁλικαρνασσεύς, ἔμελλε δὲ λέγειν ἀναλαβὼν ὁ Λύσανδρος ἐν τῷ

habebant, in Bœotiam invasit, prælióque ad Coroneam congressus cum Thebanis, Athenienſibus, Argivis, & Corinthiis, victoriam obtinuit. Et quanquam corpus ejus multis vulneribus malè fuit ea in pugna mulctatum, quæ omnium ejus tempestatis fuit teste Xenophonte maxima, nihil tamen reversus domum in vitæ & victus ratione post tot victorias prosperósque successus mutavit. Videns civium quosdam equis alendis sibi arrogare famam ac superbire, Cynisce sorori persuasit ut consenso curru ludis Olympicis decertaret. volens demonstrare Græcis certamina ista non virtutis alicujus, sed divitiarum esse & sumptuum. Quum haberet secum studioseque tractaret Xenophontem sapientem, suasit ei ut filios suos Spartam accerseret, ibíque educaret, ut instituerentur omnium pulcherrima disciplina, imperandi ac parendi. Aliàs interrogatus quámnam ob causam Spartani aliis feliciores essent, respondit: Quia plus quàm alii exercent se in imperando & obediendo. Lysandro mortuo quum inveniſſet magnam factionem, quam ille statim post reditum ex Asia adversus Agesilaum excitaverat: animum adjecit ad demonstrandum qualis dum viveret civis fuisset Lysander. Quúmque orationem legisset in libro relictam quam Cleo Halicarnassensis composuerat, Lysander autem fuerat ad populum habiturus, de rebus novis

&

τῷ δήμῳ περὶ πραγμάτων καινῶν καὶ μεταστάσεως τῆ πολιθύμαλος, ἠθέλησεν εἰς μέσον ἐξενεγκεῖν· ἐπεὶ δέ τις τῶν γερόντων τὸν λόγον ἐπελθὼν καὶ φοβηθεὶς τὴν δεινότητα συνεβούλευσε μὴ τὸν Λύσανδρον ἀνορύττειν, ἀλλὰ τὸν λόγον μᾶλλον αὐτῷ συγκαλοφύτευειν, ἐπείθη καὶ ἡσύχασε. Τὰς δ' ὑπεναντιωμένας αὐτῷ, φανερῶς μὲν οὐκ ἐτάραττε· διαπραττόμενος δ' ἔπεσι τινὰς σφίγγας καὶ ἀρχολίας ἐξ αὐτῶν ἀπεδείκνυε γινομένας ἐν ταῖς ἐξουσίαις πονηρὰς καὶ πλεονέκτας· εἶτα κεκινημένοις πάλιν ἐν βοηθῶν καὶ σωφρονιζόμενος, οἰκείας ἐποιεῖτο καὶ μεθίστη πρὸς ἑαυτὸν, ὥστε μηδένα ἀντίπαλον εἶναι. Ἐδεήθη τις αὐτῆ γράψαι πρὸς τὰς ἐπ' Ἀσίας ξένους ὅπως τύχοι τῆ δικαίᾳ. Αλλ' οἱ ἐμοὶ ξένοι, εἶπε, τὰ δίκαια δι' ἑαυτῶν, κἂν ἐγὼ μὴ γράψω, ποιῶσιν. Ἐπεδείκνυέ τις αὐτῷ τὸ πόλεως τὸ τεῖχος ὀχυρὸν καὶ καλῶς ἄγαν ἐξωκοδομημένον, καὶ ἠρώτα εἰ καλὸν αὐτῷ φαίνεται; Νὴ Δία, ἔφη, καλὸν, ἐχ ὡς ἀνδράσι γε, ἀλλ' ὡς γυναιξὶν ἐνοικεῖν. Μεγαρέως δέ τινος περὶ τῆς πόλεως πρὸς αὐτὸν μεγαλαυχουμένου, Μεγάρικον, ἔφη, οἱ λόγοι σε πολλῆς δυνάμεως δέονται. Ἃ δ' τὸς ἄλλους ἑώρα θαυμάζοντας, ἐδόκει μηδὲ γινώσκειν. Καί τοι Καλλιππίδης ὁ τῶν τραγῳδοποιῶν ὑποκριτὴς ὄνομα καὶ δόξαν ἔχων ἐν τοῖς Ἕλλησι, καὶ ἀσπαζόμενος ὑπὸ πάντων, πρῶτον μὲν ἀπλούτησεν αὐτὸν· καὶ προσεῖπεν, ἔπειτα σοβαρῶς

& immutanda republica: ſtatuit eam in medium proponere. Sed quum de ſenioribus quidam, ea pelleſta, vim dicendi artificiúmque metuens, ſuaderet ne è ſepulcro effoſſum produceret Lyſandrum: obtemperavit, eámque rem omiſit. Eos autem qui clanculum ſe ipſi opponebant, palàm quidem non inceſſit: ſed conficiens hoc ut quidam eorum ſe duces aut alio cum magiſtratu ſequerentur, demonſtravit eos ubi poteſtatem adepti eſſent, malos eſſe ac rapaces. accuſatis deinde opitulans atque patrocinans, familiares ſibi redegit, atque ad ſe traduxit, ita ut nullum deinde haberet adverſarium. Petenti à ſe ut ipſius nomine ſuis in Aſia hoſpitibus ſcriberet, ut quod juſtum erat conſequi poſſet: Mei quidem, reſpondit, hoſpites ultrò faciunt quod juſtum eſt, me etiam nihil ſcribente. Monſtrabat ei quidam urbis alicujus muros validè admodum exſtructos, & quærebat pulchróſne eos judicaret: reſpondit: Ita per deos, ſed non ut viri, verùm uti mulieres intus habitent. Megarenſi cuidam ad ſe de urbe glorioſè loquenti: Adoleſcens, inquit, tui ſermones magna opus habent potentia. Quæ alios admirari videbat, ea ne noſſe quidem ſtatuerat. Et quum aliquando Callipides, tragœdiarum hiſtrio, celebris apud Græcos famæ & cui omnes multum tribuerunt, primùm ei occurriſſet, atque ſalutaſſet, deinde protervè

in

βαξῶς εἰς τὲς συμπεπαιδευμένας ἐμβαλὼν ἑαυτὸν, ἐπεδείκνυτο, νομίζων ἐκεῖνον ἄξειν τινὸς φιλοφρονήσεως. τέλος δὲ εἶπεν, Οὐκ ἐπιγινώσκεις με, ὦ βασιλεῦ, οὐδ' ἤκουσας ὅστις εἰμί; ὁ δ' Ἀγησίλαος ἀποβλέψας εἰς αὐτὸν, Ἀλλ' οὐ τύ ἐσσι Καλλιππίδας ὁ δεικηλίκλας; οὕτω δὲ Λακεδαιμόνιοι τὲς μίμους καλῶσι. Τῷ δὲ μιμηλῷ τινὶ τὸ ἀηδόνος φωνὴν ἀκοῦσαι σφόδρα ἐπεθύμησε, παρηίτησατο, φήσας, Αὐτᾶς ἄκουσα πολλάκις. Μενεκράτης δὲ τῷ ἰατρῷ, ἐπεὶ κατατυχών ἔν τισιν ἀπεγνωσμένοις θεραπείαις, Ζεὺς ἐπεκλήθη, φορτικῶς ταύτῃ χρωμένῳ τῇ προσωνυμίᾳ, καὶ δὴ πρὸς τὸν Ἀγησίλαον ἐπιστεῖλαι τολμήσαντος οὕτω, Μενεκράτης Ζεὺς βασιλεῖ Ἀγησιλάῳ χαίρειν· οὐκ ἀναγνὺς τὰ λοιπὰ, ἀντέγραψε, Βασιλεὺς Ἀγησίλαος Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Ἐπεὶ δὲ Κόνων καὶ Φαρνάβαζος πρὸ βασιλέως ναυτικῷ θαλαττοκρατοῦντες ἐπολιόρκουν τὰ παράλια τῆς Λακωνικῆς, ἐτειχίσθη δὲ τὸ ἄστυ τῷ Ἀθηναίων, Φαρναβάζῳ χρήματα δόντος, εἰρήνην ἐποιήσαντο Λακεδαιμόνιοι πρὸς βασιλέα· καὶ πέμπουσι πολίτην Ἀνταλκίδαν πρὸς Τηριβάζον τὲς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἕλληνας, ὑπὲρ ὧν ἐπολέμησεν Ἀγησίλαος, βασιλεῖ παραδιδόντες. ὅθεν δὴ ἤκιστα σωφρόνησε τῆς κακοδοξίας ταύτης Ἀγησιλάῳ μεταχεῖν· ὁ γὰρ Ἀνταλκίδας ἐχθρὸς ἦν αὐτῷ, καὶ τὴν εἰρήνην δι' ἅπαντος ἔπραττεν, ὡς τὸν πόλεμον τὸν Ἀγησίλαον αὔξοντος καὶ ποιοῦντος ἔνδο-

in comitatum ſe ingeſſiſſet, atque oſtentaret, ſperans blandè ſe ab Ageſilao compellatum iri: tandem diceret, Non agnoſcis me, rex, neque inaudiviſti quis ſim? intuitus in eum, Nónne, inquit, tu Callippides es mimus? Ut audiret quendam qui vocem luſciniæ imitabatur, rogatus renuit, quod diceret ſe ipſam ſæpe audiviſſe luſciniam. Menecrates medicus, quia in quibuſdam deſperatis morbis uſus erat ſucceſſu felici, cognominabatur Jupiter. quo titulo quum uteretur importunius, & auſus fuiſſet ad Ageſilaum ſcribere, Menecrates Jupiter Ageſilao regi S. non lectis reliquis reſcripſit: Rex Ageſilaus Menecrati ſanam mentem. Quum Conon & Pharnabazus claſſe regia mare obtinerent, ac oram Laconicæ maritimam oppugnarent, Athenienſium autem aſty muniretur præbente pecuniam Pharnabazo: pacem cum rege Perſarum fecerunt Lacedæmonii, miſerúntque unum de ſuis civibus Antalcidam ad Tiribazum, qui regi ipſorum nomine Græcos in Aſia habitantes traderet, pro quibus Ageſilaus bellum geſſerat. quo factum eſt improbiſſimè ut hujus rei infamiæ particeps eſſet Ageſilaus. Inimicus enim ei erat Antalcidas, pacémque omnibus viribus machinabatur, quòd bello Ageſilaus creſceret, ſummámque adipiſceretur gloriam & po-

ἐνδοξότατον καὶ μέγιστον. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα μηδίζειν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀπεκρίθη, μᾶλλον τοὺς Μήδους λακωνίζειν. Ἐρωτηθεὶς δέ ποτε ὁπότερον βελτίων τῶν ἀρετῶν, ἀνδρεία ἢ δικαιοσύνη, ἐδέν ὄφελος ἀνδρείας ἔφασκεν εἶναι μὴ παρούσης δικαιοσύνης· εἰ γὰρ δίκαιοι πάντες γένοιντο, μηδὲν ἀνδρείας δεηθήσεσθαι. Εἰθισμένων τῷ τότε Ἀσίαν κατοικούντων τὸν Περσῶν βασιλέα, μέγαν προσαγορεύειν, Τί γὰρ ἐκεῖνος ἐμοῦ μείζων, εἰ μὴ δικαιότερος καὶ σωφρονέστερος; Ἔλεγε τοὺς τότε Ἀσίαν κατοικοῦντας, ἐλευθέρους μὲν κακοὺς, δούλους δὲ ἀγαθοὺς εἶναι. Ἐρωτηθεὶς πῶς ἄν τις μάλιστα παρ' ἀνθρώποις εὐδοκιμοίη, Εἰ λέγοι, εἶπε, τὰ ἄριστα, πράττοι δὲ τὰ κάλλιστα. Τὸν δὲ στρατηγὸν δεῖν ἔφασκε πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους τόλμαν, πρὸς δὲ τοὺς ὑποτεταγμένους εὐνοιαν ἔχειν. Ἐπιζητουμένου δέ τινος τίνα δεῖ μανθάνειν τοὺς παῖδας, Ταῦτ', εἶπεν, οἷς καὶ ἄνδρες χρώμενοι χρήσονται. Δικάζοντος δέ τινα δίκην ἀνδρὸς, καὶ τοῦ μὲν καταγόρου οὐ εὐρηκότος, τοῦ δὲ ἀπολογουμένου, φαύλως, λέγοντος πρὸς ἕκαστα, Ἀγησίλαε, δεῖ τὸν βασιλέα τοῖς νόμοις βοηθεῖν, Καὶ τοῦ οἰκίαν, ἔφη, εἴ τις σοι διόρυξε, καὶ τὸ ἱμάτιον εἰ ἁρπάσειε, προσδέχοι ἂν τὸν οἰκοδόμον ἢ τὸν τὸ ἱμάτιον ὑφάναντα ἀπαιτήσειν σοι; Ἐπιστολῆς δὲ ἀπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως κομισθείσης, τοῦ εἰρήνης χρωμένης, καὶ ὁ μὲν Καλλίας τοῦ Λακεδαι-

tentiam. Enimverò dicenti Lacedæmonios ad Medorum partes inclinare, Immò, reſpondit, Medi potius Laconizant. Interrogatus aliquando utra virtutum harum, fortitudinis & juſtitiæ, præſtantior eſſet: Reſpondit nullum fore uſum fortitudinis non præſente juſtitia: omnibus autem juſtitiam colentibus, nihil opus fore fortitudine. Aſianis regem Perſarum ex conſuetudine Magnum appellantibus, Quid, inquit, major me eſt, ſi non juſtior eſt, neque temperantior? Qui in Aſia habitabant, eos aiebat in libertate malos: ſi ſervirent, bonos eſſe. Interrogatus quo quis maximè pacto inter homines præclarum invenire poſſet nomen: reſpondit, Si optima dicat, & pulcherrima agat. Ducem aiebat debere adverſus hoſtes audacia, adverſus ſubditos benevolentia inſtructum eſſe. Quærenti quid pueris eſſet diſcendum, Hæc, ait, quibus etiam ad virilem provecti ætatem utantur. Jus dicens, quum actor bene dixiſſet, reus malè, atque hic identidem inculcaret, Ageſilae, regem tutari leges oportet: Si, inquit huic, domum tibi aliquis tuam perfodiſſet, aut veſtem abſtuliſſet, putáſne architectum aut textorem tibi opem laturum fuiſſe? Pace compoſita, epiſtolam ad ſe à rege ſcriptam, & à Perſa quodam cum Callia Lacedæmonio

κεδαιμονίᾳ Πέρσης ἰῶντας, περὶ ξενίας καὶ φιλίας, οὐκ ἔλαβεν, εἰπὼν ἀπαλγεῖλαι βασιλεῖ ὡς ἰδίᾳ μὲν πρὸς αὐτὸν οὐδὲν δέοι ἐπιστολὰς πέμπειν· ἰὼν δὲ φίλῳ τῇ Λακεδαίμονι καὶ τῇ Ἑλλάδι δῆτας ἂν φαίνῃ, ὅτι καὶ αὐτὸς φίλῳ αὐτῷ καὶ κρείττῳ ἔσοιτο· ἐὰν μέντοι ἐπὶ θηβαίων ἁλίσκηται, μηδὲ ἂν πάνυ πολλὰς ἔχωμαι ἐπιστολὰς, πιθέτω φίλον με ἕξειν. Φιλοξενούσῃ δ' ὢν διαφερόντως, λέγεται ὅτι μικροῖς τοῖς παισίοις, κάλαμον ἐπιβεβηκὼς, ὥσπερ ἵππον, οἴκοι συνέπαιζεν, ὀφθεὶς δὲ ὑπό τινος τῶν φίλων, παρεκάλει μηδενὶ φράζειν περὶ καὶ αὐτὸς παὶδὸς παίδων γένηται. Συνεχῶς δὲ αὖτε τοῖς θηβαίοις πολεμοῦντος, καὶ τρωθέντος ἐν τῇ μάχῃ, φασὶ τὸν Ἀνταλκίδαν εἰπεῖν, Καλὰ τὰ διδασκάλια τῶν θηβαίων ἀπολαμβάνεις, μὴ βουλομένους αὐτὸς μηδ' ἐπισταμένους μάχεσθαι διδάξας· τῷ γὰρ ὄντι θηβαίους αὐτὸς ἑαυτῶν πολεμικωτάτους τότε φασὶ γενέσθαι ταῖς πολλαῖς στρατείαις τῶν Λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτούς. διὸ καὶ Λυκοῦργος ὁ παλαιὸς ἐν ταῖς καλουμέναις ῥήτραις ἀπεῖπε, πολλάκις ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς στρατεύειν, ὅπως πολεμεῖν μὴ μαθάνωσιν. Ἐπεὶ δ' ἤκουσε δυσχεραίνειν τε τοὺς συμμάχους διὰ τὰς συνεχεῖς στρατείας, ὀλίγοις ἔστι τοις Λακεδαιμονίοις πολλοὶ ἀκολουθοῦντες, ἐλέγξαι βουλόμενος αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἐκέλευσεν ἅπαντας τοὺς συμμάχους καθίσαι μετ' ἀλλήλων ἀναμεμιγμένους, ἰδίᾳ δὲ τοὺς Λακεδαι-

nio miſſam, in qua hoſpitium & amicitia offerebantur, non accepit: ſed regi juſſit renunciare, nihil eum opus habere ad ſe mittendis epiſtolis. nam ſi amicum ſe rex Spartæ & Græciæ gerat, ipſum ſummopere ei fore amicum: ſin verò inſidiari deprehendatur, non eſſe quòd ſe credat ipſi amicum fore, etiamſi plurimas acciperet epiſtolas. Ferunt eum quòd impenſiſſimè liberos ſuos diligebat, domi in arundine cum puerulis ludendi gratia equitaſſe. conſpectúmque à quodam amicorum, monuiſſe ne cuiquam hoc diceret priuſquam ipſe quoque pater eſſet factus. Continenter cum Thebanis bella eo gerente, & in pugna quadam vulnerato, Antalcidam ferunt dixiſſe: Pulchram à Thebanis mercedem reportas, quos invitos & neſcientes pugnare docuiſti. Nam revera narratur, nunquam bellicoſiores fuiſſe Thebanos quàm tum temporis, ob crebras Lacedæmoniorum adverſus eos expeditiones. Idcirco etiam Lycurgus ille priſcus in legibus, quas Rhetras appellant, vetuit ſæpe contra eoſdem bellum gerere, ne ii bellandi rationem diſcerent. Ut intellexit moleſtum eſſe ſociis quòd in continentibus expeditionibus paucos Lacedæmonios ipſi tanta multitudine ſequi cogerentur, ut eorum numerum demonſtraret, omnes ſocios juſſit inter ſeſe permixtos ſedere, ſeorſim Lacedæmonios. Tum præconis voce ſurgere juſſit,

Digitized by Google

κεδαιμονίους ἐφ' ἑαυτῶν· εἶτα σκήψαντες τοὺς κερματεῖς ἀνίσασι πρώτους. ὡς δ' ἀνέστησαν ὅτοι, δευτέρους σκήψαντες τοὺς χαλκεῖς, εἶτα τέκτονας ἐφεξῆς καὶ οἰκοδόμους, καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἑκάστην. πάντες οὖν ὀλίγου δεῖν ἀνέστησαν οἱ σύμμαχοι, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐδείς. ἀπείρητο γὰρ αὐτοῖς τέχνην ἐργάζεσθαι ἢ μανθάνειν βάναυσον. οὕτω δὴ γελάσας ὁ Ἀγησίλαος, Ὁρᾶτε, εἶπεν, ὦ ἄνδρες ὅσῳ πλείονας ὑμῶν κερδιώτας ἐκπέμπομεν ἡμεῖς; Ἐν δὲ τῇ περὶ Λεῦκτρα μάχῃ, πολλῶν Λακεδαιμονίων φυγόντων, καὶ τούτων ταῖς ὑπὸ τοῦ νόμου αἰτίαις ὑπευθύνων ὄντων, οἱ Ἔφοροι ἔρημον ἀνδρῶν τὴν πόλιν ὁρῶντες, δεομένην κερδιωτῶν, ἐβούλοντο τὴν ἀτιμίαν λῦσαι, καὶ τὸν νόμον τηρεῖν. αἱροῦνται δὲ νομοθέτην τὸν Ἀγησίλαον· ὁ δέ, προσελθὼν εἰς τὸ δημόσιον, Νομοθέτης μὲν οὐκ ἂν γενοίμην ἑτέρων νόμων· εἶπε, τοῖς γοῦν οὖσιν ὅτ' ἂν προσδεήσῃ τι, ὅτ' ἂν ἀφέλωμαι, ὅτε μεταποιήσωμαι· τοὺς δὲ ὄντας ἡμῖν νόμους καλῶς ἔχον ἐστὶ κυρίους ὑπὸ τοῦ αὐλητοῦ εἶναι. Τὸν δ' Ἐπαμινώνδαν ἐπελθόντα μετὰ τοσούτου ῥεύματος καὶ κλύδωνος, τῶν Θηβαίων καὶ συμμάχων μεγαλαυχουμένων ἤδη τῇ νίκῃ, ὅμως εἶρξε τῆς πόλεως καὶ ἀνασρέψαι ἐποίησεν, ὀλίγων ὄντων τῶν ἐν τῇ πόλει. Ἐν δὲ τῇ περὶ Μαντίνειαν μάχῃ παρεκελεύσατο τοῖς Λακεδαιμονίοις, τοὺς ἄλλους ἐάσαντας πάντας Ἐπαμινώνδᾳ μάχεσθαι, μόνους λέγων τοὺς ἔμφρονας ἀνδρείους εἶναι, καὶ μόνους νίκης αἰτίους ὑπάρχειν· εἰ δὲ τοῦτον ἀνέλοιμεν, ῥᾴδιον τοὺς ἄλ-

λους

juſſit, primùm figulos: & poſtquam hi ſurrexerunt, fuſores, deinde ærarios, tum fabros, pòſt architectos, denique ſingulorum artificiorum id genus tractatores. ita factum eſt ut univerſi propè ſocii ſurgerent, nemo Lacedæmoniorum. his enim per leges non licet tractare ullam ſordidam artem. ridens ergo Ageſilaus, Videtis, inquit, quanto nos plures quàm vos milites emittamus? In Leuctrica pugna multi Lacedæmonii fugerant, & obnoxii erant infamiæ legibus decretæ. Ibi quum Ephori viderent urbem viris vacuam quæ tunc militibus opus habebat, cogitabant quo pacto ſalvis legibus illos tamen infamia liberarent, ideóque Ageſilao munus legis ferendæ injungebant. Is in publicum progreſſus, Novarum, inquit, legum autor equidem non fuero. neque enim iis quæ ſunt, addere, detrahere, aut in iis mutare quicquam velim. Bene autem habet ut leges noſtræ à craſtina die ſint ratæ. Epaminondam autem tanta cum procella & æſtu irruentem, quanquam pauci eſſent in urbe, arcuit tamen Lacedæmone & repulit. In pugna ad Mantineam hortatus eſt Lacedæmonios ut omiſſis reliquis in ſolum pugnarent Epaminondam: ſolos, inquiens, prudentes eſſe fortes, & illo necato facilem fore de reliquis victoriam, ſatuis & nullius pretii

λως ὑποχειρίους ποιήσειν. ἄφρονας γὰρ εἶναι καὶ ἀδένους ἀξίους. ὃ καὶ συνέβη. τῶν γὰρ νίκης σημεῖον Ἐπαμινώνδᾳ ὄντος, καὶ φυγῆς ὁρμωμένης, ἐπιστραφέντα αὐτὸν καὶ ἀναβοήσαντα τοὺς ἰδίους, τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς καιρίως ἐπάταξε, καὶ πεσόντος, ἀναστρέψαντες ἀπὸ τῆς φυγῆς οἱ σὺν Ἀγησιλάῳ, ἐφάμιλλον τὸν νίκην ἐποίησαν παρὰ πολὺ μᾶλλον τῶν Θηβαίων χειρόνων, ἢ παρὰ πολὺ τῶν Λακεδαιμονίων ἀμεινόνων φανέντων. Χρημάτων δὲ δεομένης τῆς Σπάρτης πρὸς πόλεμον καὶ ξενολογούσης, ἐπορεύθη ὁ Ἀγησίλαος εἰς Αἴγυπτον μεταπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Αἰγυπτίων ἐπὶ μισθῷ· διὰ δὲ τὸ λιτὸν τῆς ἐσθῆτος εἰς καταφρόνησιν ἦλθε τοῖς ἐγχωρίοις. περσεδόκων γὰρ τὸν Σπάρτης βασιλέα, καθάπερ τὸν Περσῶν, κεκοσμημένον ὄψεσι διαπεπαῖσθαι τὸ σῶμα, φαύλην ἔχοντες περὶ βασιλέων δόξαν. ἔδειξε γοῦν αὐτοῖς μεταξὺ ὡς τὸ μεγαλεῖον καὶ ἀξιόλογον οἰήσει καὶ ἀνδρείᾳ κἀγαθῷ περιήκει. Ἐπεὶ δὲ τοὺς παρ' αὐτῷ στρατήσειν μέλλοντας ἐώρᾳ δεδιότας τὸν ἐπιόντα κίνδυνον διὰ τὸ τῶν πολεμίων πλῆθος, εἴκοσι γὰρ ἦσαν μυριάδες, καὶ τοῦτο τῶν περὶ αὐτὸν ὀλιγότητα, πρὸ τῆς παρατάξεως ἔγνω προθυμήσειν ἀσυνειδήτως τοῖς ἄλλοις· καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὑποστρωμένῃ τῇ χειρὶ νίκην προσέγραψε. λαβὼν δὲ πάντως τὸ ἥπαρ, ἐπέθηκε μὲν ἐπὶ τοῦ ὑποτεγραμμένου χεῖρα· κριὸν δὲ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, ὑπέφαινε διασμὸν καὶ παρασκήσιν ἔχειν ἀποροῦντος, μέχρι τῷ ἥπατι συναναληφθέντες ἐτυ-

pretii hominibus. idque conſilium exitus comprobavit. Quum enim vinceret Epaminondas fugientibus Spartanis, hunc ſe obvertentem & ſuos vocantem quidam Lacedæmoniorum lethali vulnere dejecit. tum reverſi à fuga qui cum Ageſilao erant, dubiam reddiderunt victoriam, Thebanis multo quàm antè deterioribus, Spartanis melioribus apparentibus. Quum pecuniæ egerent Spartani ad bellum, ut qui militem alerent peregrinum, profectus eſt in Ægyptum Ageſilaus mercede militaturus regi Ægypti ipſum accerſenti. Contemnebatur autem ab Ægyptiis ob veſtitus vilitatem: putantibus regem Spartæ itidem ut Perſarum viſuros ſe in ſplendido corporis ornatu: malè de regibus opinantes. oſtendit enim eis deinde majeſtatem & gloriam prudentia & virtute eſſe parandam. Quum autem videret eos qui in pugna adfuturi ipſi erant, terreri periculo ingruente ob multitudinem hoſtium, (erant enim ducenta millia) & ſuorum paucitatem: ſtatuit ante conflictum nemine conſcio animare eos. itaque manui ſubſtratæ victoriam inſcripſit, ſumptóque ab ariolo jecinore, id in manum notis inſcriptam impoſuit, aliquandiúque tenens, dubitare ſe & animi pendere

ἐτυπώθησαν οἱ τῶν γραμμάτων χαρακτῆρες. καὶ τότε τοῖς σωναλωνίζεσθαι μέλλουσιν ἐπεδείκνυε, φάμενος τὸς θεὸς διὰ τῶν γεγραμμένων ἐκφαίνειν νίκην. ἀσφαλὲς δὲ τεκμήριον δόξαντες ἔχειν τὸ κρατῆσαι, ἐθαῤῥησαν πρὸς τὴν μάχην. Πελοποννησίων δὲ τῶν πολεμίων τὸ στρατόπεδον αὐτὸ διὰ τὸ πλῆθος, καὶ Νικίαδης ᾧ συνεμάχει, ἀξιοῦντος ἐπεξιέναι καὶ διαμάχεσθαι, οὐκ ἔφη διακωλύειν τὸς πολεμίους ἴσους αὐτοῖς γραῦς βουλομένους. ἔτι δὲ μικρὸν ὑπολιπούσης τὸ τάφρου σωάψαι, καὶ τοῦτο παραλάξας τὸ διαλεῖπον, καὶ πρὸς ἴσους ἴσοις ἀγωνισάμενος, τροπὴν ἐποιήσατο καὶ πολλὸν φόνον τῶν πολεμίων ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτὸν στρατιώταις, καὶ κτήματα πολλὰ τῇ πόλει διεπέμψατο. Καλὰ δὲ τὸν Αἰγύπτιον ὑποπλοῦν ὑποθνήσκων, ἐνετείλατο τοῖς περὶ αὐτὸν μήτε πλάσαι μήτε μιμῆλαι τῷ σώματι εἰκόνα ποιήσασθαι. Εἰ γάρ τι καλὸν ἔργον πεποίηκα, τοῦτό μοι μνημεῖον ἔσται· εἰ δὲ μή, ἀδ' οἱ πάντες ἀνδριάντες, βαναύσων ἀνδρὸς ἀξίων ἔργα ὄντες.

ΑΓΗΣΙΠΟΛΙΔΟΣ ΤΟΥ ΚΛΕΟΜ.

Ἀγησίπολις ὁ Κλεομβρότου, εἰπόντος τινὸς ὅτι Φίλιππος ἐν ὀλίγαις ἡμέραις Ὄλυνθον καθέσκαψε, Μὰ τοὺς θεούς, εἶπεν, ἄλλως τοιαύτῃ ἐν πολλαπλασίονι χρόνῳ οὐκ οἰκοδομήσει. Ἄλλου δὲ εἰπόντος ὅτι

simulavit tantisper dum à jecinore notæ receptæ & infixæ sunt. tunc sociis eam scripturam monstravit, deos, inquiens, ea victoriam polliceri. quod illi certum boni successus argumentum se habere putantes, ad pugnam animati sunt. Hostibus verò ob multitudinem castra Ægyptia fossa circumvenientibus, ac Nectanabi (huic enim regi opitulabatur) jubente in aciem educere ac decertare, Nolo, inquit, prohibere quin hostes, id quod agunt, nobis fiant æquales. Pòst exiguo interstitio fossæ extremis distantibus, acie eo ipso in interstitio instructa, æqualis latitudinis ordinibus eum hoste pugnans, paucis suis militibus fudit hostes, magnámque eorum stragem edidit, ac multum pecuniæ Spartam misit. Ex Ægypto in patriam revertens, ea in navigatione vita decessit. quum quidem suis moriens mandavit ne ullam sui corporis fingendo aut alia imitatione pararent imaginem. Si quid enim, aiebat, à me est præclarè factum, id monimentum mihi erit: sin verò, ne omnes quidem statuæ, hominum opera illiberalium.

AGESIPOLIS Cleombroti F. narrante quodam Philippum intra paucos dies Olynthum evertisse: Atqui per deos, inquit, multis modis majori temporis spatio talem urbem non condet. Objicienti, ipsum, quum

ὅτι μὴ τῶν ἀκμαζόντων βασιλεύοιτο, ἢ οὐχ οἱ παῖδες αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, Δικαίως, εἶπεν. αὐτὸς γὰρ ἡμᾶς καλῶς ἔχον ἐστὶ τὰς αὐτῶν ἁμαρτίας φέρειν. Βουλόμενός δ' αὖθις σκύλακας οἴκοθεν μεταπέμψασθαι, ὥς τις εἶπεν, οὐκ ἔστιν ἐξαγωγὴ παρ' αὐτῶν, Οὐδὲ γὰρ ἀνδρῶν, ἔφη, πρόσθεν, ἀλλὰ νῦν ἐγένετο.

ΑΓΗΣΙΠΟΛΙΔΟΣ ΤΟΥ ΠΑΥΣ.

Ἀγησίπολις ὁ Παυσανίου, Ἀθηναίων πρὸς αὐτὸν περὶ ὧν εἶχον πρὸς ἀλλήλους ἐγκλημάτων, τῷ τῶν Μεγαρέων πόλιν ἔγκλητον λαμβανόντων, Αἰσχρὸν, ἔφη, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸς ἀφηνιασμοὺς τῶν Ἑλλήνων ἧσσον εἰδέναι Μεγαρέων τὸ δίκαιον.

ΑΓΙΔΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧ.

Ἄγις ὁ Ἀρχιδάμου, τῶν ἐφόρων ποτὲ εἰπόντων, Βάδιζε τὸς ἡβῶντας ἐπὶ τοὺς τότε παλείδα· ἡγήσεταί σοι αὐτὸς ὅστις ἐπὶ τοὺς ἀκροπόλιν, Καὶ πῶς, εἶπε, καλῶς ἔχον ἐστὶν, ὦ ἔφοροι, τοσούτους νέους πιστεύειν τῷ τοὺς ἑαυτοῦ παλείδα προδιδόντι; Ἐρωτηθεὶς δέ τί μάθημα μάλιστα ἐν Σπάρτῃ ἀσκεῖται, Τὸ γινώσκειν, εἶπεν, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. Οὐκ ἔφη δεῖν τὸς Λακεδαιμονίους ἐρωτᾶν πόσοι εἰσὶν οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ ποῦ εἰσιν. Ἐν δὲ Μαντινείᾳ κωλυόμενος διαμάχεσθαι τοῖς πολεμίοις πλείοσιν ὄσιν, εἶπεν, Ἀνάγκη πολλοῖς μάχεσθαι τὸν ἄρχειν πολλῶν

quum rex esset, unà cum iis qui ætate florebant obsidem fuisse, non mulieres & filios ipsorum: Quia enim, respondit, justum rectúmque est nosmetipsos nostra peccata luere. Quum vellet è patria catulos accersere, quidámque diceret vænales Spartæ nullos esse: Antè, inquit, ne viri quidem: sed nunc sunt.

Agesipolis Pausaniæ F. Athenienses de controversia quæ ipsi cum iis erat, ad Megarenses provocantibus judicium: Turpe, inquit, est, principibus Græciæ minus esse jus notum quàm Megarensibus.

Agis Archidami F. mandantibus aliquando ephoris ut assumpta juvenum manu quendam in ejus patriam sequeretur, qui esset ipsum in arcem ducturus, respondit: Quomodo verò, ephori, convenit tot juvenes credere ei qui suam ipsius patriam prodit? Interrogatus quænam disciplina maximè exerceretur Spartæ, Peritia, inquit, imperandi & parendi. Dicebat Spartanos non quærere numerum hostium, sed ubi sint. Ad Mantineam quum prohiberetur pugnare, quòd hostes numero vincerent, Necesse est, inquit, contra multos pugnet qui

πολλῶν βουλόμενον. Πυνθανομένῳ δέ τινος πόσοι εἰσὶν οἱ Λακεδαιμόνιοι, Ὅσοι ἱκανοὶ, εἶπε, τοὺς κακοὺς ἀπερύκειν. Διερχόμενος δὲ τὰ τῶν Κορινθίων τείχη, καὶ θεασάμενος ὑψηλά τε καὶ ὀχυρὰ, Ἐπὶ πολύ τε παρηλείνοιλα, Τίνες, εἶπεν, αἱ τὸν τόπον καλοικοῦσι γυναῖκες; Σοφιστοῦ δέ τινος εἰπόντος, Πάντων λόγος ἐστὶ κράτιστον, Οὐκοῦν, ἔφη, σὺ ἐὰν σιωπᾷς, οὐδενὸς ἄξιος εἶ. Ὡς δ' Ἀργεῖοι μὴ τὴν ἥτταν ἀπήντων αὐτῷ πάλιν θρασύτερον, παρασκομένους ὁρῶν τῶν συμμάχων τοὺς πλείους, Θαρρεῖτε, εἶπεν, ὦ ἄνδρες. ὅπου γὰρ ἡμεῖς οἱ νικῶντες ὀρρωδοῦμεν, τί δοκεῖτε ποιεῖν τοὺς ὑφ' ἡμῶν νενικημένους; Πρὸς δὲ τὸν ἐκ τῶν Ἀβδήρων πρεσβεύλην, ὅτε καλεπαύσαλο πολλὰ εἰπὼν, ἐρωτῶντα τί τοῖς πολίταις ἀπαγγείλοι, Ὅτι, ἔφη, ὅσον σὺ χρόνον λέγειν ἔχῃς, τοσοῦτον ἐγὼ σιωπῶν ἤκουον. Ἐπαινουμένων δέ τινων Ἠλείους ὅτι δικαιότατοί εἰσι περὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων, Καὶ τί μέγα, εἶπεν, ἢ θαυμαστὸν ποιοῦσιν, εἰ ἐν ἔτεσι πέντε μιᾷ μόνον ἡμέρᾳ δικαιοσυνῃ χρῶνται; Πρὸς δὲ τοὺς φάσκονλας ὅτι φθονοῦσι τινὲς αὐτῷ τῶν ἐκ τῆς ἑτέρας οἰκίας, Οὐκοῦν, ἔφη, τὰ ἴδια αὐτοὺς κακὰ λυπήσει, καὶ πρὸς τούτοις τάτε ἐμὰ καὶ τῶν ἐμοῖς φίλων ἀγαθά. Συμβουλεύοντος δέ τινος ὅτι δεῖ τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων διδόναι δίοδον, Καὶ πῶς, ἔφη, τοῖς διὰ δειλίαν φεύγουσι μὴ μαχόμενοι, τοῖς δι' ἀνδρείαν μένουσι μαχησόμεθα;

qui multis vult imperare. Interroganti quot eſſent Lacedæmonii, reſpondit, quanti ad profligandos malos ſufficiunt. Corinthiorum muros perambulans, quum ſpectaſſet eos ſublimes, validos, & in longum porrectos ſpatium, Quænam, inquit, hic habitant mulieres? Sophiſtæ dicenti orationem omnium rerum eſſe optimam, Proinde, inquit, tu, quum taces, nullius es pretii. Quum Argivi accepta clade ferocius ei occurrerent, videréque ſociorum pleroſque turbari, dixit: Bono eſte animo, viri. ubi enim nos, qui vicimus, formido inceſſit, quid putatis animi eſſe iis qui à nobis fuerunt ſuperati? Abderitarum legato, quum is tandem facto multa loquendi fine interrogaret quid civibus renunciaret: Hoc, inquit, referes, quàm diu tibi viſum fuit loqui, tamdiu me tacitum audiviſſe. Laudantibus Eleos, quòd juſtiſſimè Olympicum certamen adminiſtrarent, Quid præclari eſt, inquit, quòd toto quinquennio per unicum diem juſtitia funguntur? Narrantibus invidere ei quoſdam ex altera familia, reſpondit: Ergo & ſua ipſis moleſta erunt mala, & præterea mea amicorúmque meorum bona. Conſulenti ut fugientibus hoſtibus tranſitum concederet, Quomodo, inquit, pugnabimus contra eos qui fortitudine freti nos ſubſiſtunt, ſi in eos non

μεθα; Πρεσφερομένου δέ τινος περὶ τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας λόγον οὐκ ἀγνὼς μὴ, δυσχερῆ ὄπιελεσθῆναι, Πρεσδεύσαι σε, ὦ ξένε, ἔφη, οἱ λόγοι δυνάμεως καὶ χρημάτων. Λέγοντος δέ τινος ὅτι Φίλιππος αὐτοῖς ἀνεπίδαλον τὴν Ἑλλάδα ποιήσει, Ἱκανὴ ἡμῖν, ἔφη, ὦ ξένε, ἡ ἐν τῇ ἰδίᾳ ἀναγραφή. Πρεσδεύσης ἐκ Πειάνθου πολυλογίαν εἰς Λακεδαίμονα, ἐμακρηγόρει· ὡς ὁ ἐπαύσατο λέγων, καὶ ἠρώτα τὸν Ἄγιν τί δὴ τοῖς Πειανθίοις ἀπαγγείλαι, Τί δ' ἄλλο, ἔφη, ἢ ὅτι σὺ μὲν μόλις ἐπαύσω λέγειν, ἐγὼ δ' ἐσιώπων; Πρεσδεύων δ' μόνος ἦκε πρὸς Φίλιππον· εἰπόντος δ' ἐκείνου, Τί τοῦτο; μόνος ἦκεις; ἔφη, Καὶ γὰρ πρὸς ἕνα. Φήσαντος δέ τινος τῶν πρεσδυτέρων πρὸς αὐτὸν γηραιὸν ὄντα, ἐπειδὴ τὰ ἀρχαῖα νόμιμα ἐκλυόμενα ἑώρα, ἄλλα δ' παρεισδυόμενα μοχθηρά, διότι τὰ ἄνω κάτω γένοιτο ἐκ τῆς Σπάρτης, παίζων εἶπε, Καλὰ λόγον ἔστω πρδαίνει τὰ πράγματα, εἰ τοῦτο γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ παῖς ὢν ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς ὅτι τὰ ἄνω κάτω γέγονε παρ' αὐτοῖς. ἔφη δ' καὶ τὸν πατέρα ἀπὸ παιδὸς ὄντα τοῦτο εἰρηκέναι. ὥστε δὲ χρὴ θαυμάζειν εἰ χείρω τὰ μετὰ ταῦτα τῶν πρώτων, ἀλλ' εἴπερ βελτίω καὶ παρεμπλήσια γοῦν. Ἐρωτηθεὶς δὲ πῶς ἂν τις ἐλεύθερος διαμένοι, Θανάτου καταφρονῶν, ἔφη.

ΑΓΙ-

non pugnamus qui præ timiditate fugiunt? Proponente quodam de libertate Græcis paranda ſententias, non ignobiles quidem eas, ſed exequutu difficiles, Tua, inquit, hoſpes, verba vim & pecuniam deſiderant. Dicenti Philippum ipſis Græciam inacceſſam redditurum, Sufficit, inquit, nobis, ô hoſpes, in noſtra verſari terra. Legatus Perintho Spartam miſſus, quum poſt longum ſermonem demum interrogaret Agin quid reſponſi Perinthiis ferret, Nihil aliud, inquit, quàm te, me tacente, vix tandem finem loquendi feciſſe. Quum ſolus veniſſet ad Philippum legatus, iſque quæreret quid ita ſolus veniſſet: reſpondit, Etenim ad unum. Jam ſeniori quidam antiquas leges videns elangueſcere, pravâſque alias obrepere, dicebat Spartæ res ſurſum verſum inverti. Tum Agis per jocum: Hoc ſi fit, rationi convenienter fit. nam puer ipſe audivi patrem meum dicere, ſurſum verſum res ſua ætate inverſas eſſe: idémque is ſe puerum ex ſuo patre audiviſſe aiebat. non ergo mirandum ſi poſteriora prioribus deteriora eveniunt, ſed ſi quando meliora aut ſimilia obtingerent. Interrogatus qua quis ratione liber permaneat, reſpondit, Si mortem deſpiciat.

ΑΓΙΔΟΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ.

Ἄγις ὁ νεώτερος, Δημάδη λέγοντος ὅτι τὰ Λακωνικὰ ξίφη διὰ μικρότητα καλαπίνουσιν οἱ θαυματοποιοί, Καὶ μὴν, ἔφη, οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν πολεμίων τοῖς ξίφεσιν ἐφικνοῦνται. Πρὸς δὲ ἄνθρωπον πονηρὸν ἐρωτῶντα πολλάκις τίς ἄριστος εἴη Σπαρτιάτης, Ὁ σοὶ ἀνομοιότατος.

ΑΓΙΔΟΣ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ.

Ἄγις ὁ τελευταῖος τῶν Λακεδαιμονίων βασιλέων ὑπ' ἐφόρων συλληφθεὶς, καὶ καταδικασθεὶς ὑπὸ τῶν ἐφόρων χωρεῖς δίκης, ἀπαγόμενος ἐπὶ τὸν βρόχον, ἰδών τινα τῶν ὑπηρετῶν κλαίοντα, Παῦσαι, εἶπεν, ὦ ἄνθρωπε, ἐπ' ἐμοὶ κλαίειν. καὶ γὰρ οὕτω παρανόμως καὶ ἀδίκως ἀπολλύμενος, κρείττων εἰμὶ τῶν ἀναιρούντων· καὶ ταῦτα εἰπὼν παρέδωκε τῷ βρόχῳ τὸν τράχηλον ἑκουσίως.

ΑΚΡΟΤΑΤΟΥ.

Ἀκρόταται, ἐπεὶ οἱ γονεῖς αὐτὸν ἀδικόν τι συμπρᾶξαι αὐτοῖς ἠξίουν, μέχρι τινὸς ἀντέλεγεν· ὡς δὲ ἐνέκειντο, εἶπεν, Ἕως μὲν παρ' ὑμῖν ἦν, οὐκ ἠπιστάμην δικαιοσύνης ἀξίαν ἔννοιαν· ἐπεὶ δέ με τῇ πατρίδι παρέδοτε καὶ τοῖς ταύτης νόμοις, ἔστι δὲ δικαιοσύνη καὶ καλοκαγαθία ἐπαιδεύσατε ὡς ἠδύνασθε, τούτοις πειράσομαι ἢ ὑμῖν ἕπεσθαι· καὶ ἐπεὶ βέλτιστα ἄριστα πράττειν, ἄριστα δὲ τὰ δίκαια

ἐστι

Agis junior, Demade dicente præſtigiatores gladios Laconicos ob parvitatem deglutire: Atqui, inquit, gladiis potiſſimum nos hoſtem impetimus. Pravo homini ſæpenumero interroganti quis eſſet Spartanorum optimus, reſpondit: Qui tui eſt diſſimillimus.

Agis ultimus Lacedæmoniorum regum per inſidias captus, indictáque cauſa damnatus ab Ephoris, quum ad laqueum, quo erat ei guttur elidendum, duceretur, cuidam miniſtrorum quem plorare videbat, Deſine, inquit, me deflere, qui tam ſceleratè atque injuſtè morti addictus, meliore ſum quàm qui me necant conditione: atque ſic loquutus, funi ultrò cervicem præbuit.

Acrotatus parentibus poſtulantibus ut injuſta quadam in re operam ipſis navaret, quum aliquandiu verbis repugnaſſet, gravius urgentibus dixit: Quamdiu vobiſcum vixi, nullam habui juſtitiæ notitiam. ſed poſtquam me patriæ ejúſque legibus tradidiſtis, & ad juſtitiam honeſtatémque pro viribus facultatibúſque veſtris erudiviſtis, conabor his potius quàm vobis obſequi. ac quoniam vultis me optima agere, optimum autem eſt cum privato, tum multo

ἐστι κὴ ἰδιώτῃ κὴ πολὺ μᾶλλον ἄρχοντι, πράξω ἃ θέλεις· ἃ δ' ἂν λέγῃς, παρῃτήσομαι.

ΑΛΚΑΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΤΗΛ.

Ἀλκαμένης ὁ Τηλέκλου, πυθομένου τινὸς πῶς ἄν τις ἄριστα βασιλείαν διαφυλάξειεν, Εἰ τὸ κέρδος, ἔφη, τὸ κοινὸν μὴ ποιοῖτο. Ἑτέρου δ' ἐπιζητοῦντος διὰ τί τοῖς Μεσσηνίων δοῦροι οὐκ ἐδέξαντο. Ὅτι λαβόντος μου, ἔφη, πρὸς τοὺς νόμους εἰρήνην ἄγειν ἀδύνατον. Λέγοντός τινος ὅτι σωφρονεστέρως ζῇ ἱκανῶς ὑσίαν κεκτημένος, Καλὸν γὰρ, ἔφη, πολλὰ κεκτημένον ζῆν κατὰ λογισμὸν ἢ μὴ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ.

Ἀλεξανδρίδας ὁ Λέοντος πρὸς τὸν δυσφοροῦντα διὰ τὴν ἐκ τῆς πόλεως αὐτῷ γενομένην φυγήν, Ὦ λῶστε, ἔφη, μὴ τὴν πόλιν φεύγων ὀρθῶς φέρεις, ἀλλὰ τὴν δικαιοσύνην. Τῷ δὲ τοῖς ἐφόροις τὰ δέοντα μὲν λέγοντι, πλείω δὲ τῶν ἱκανῶν, Ὦ ξένε, ἔφη, οὐκ ἐν δέοντι τῷ δέοντι χρῇ. Πυθομένου δέ τινος διὰ τί τοῖς εἵλωσι τὰς ἀγρὰς ἐγχειρίζουσι, καὶ οὐκ αὐτοὶ ἐπιμελοῦνται, Ὅτι, ἔφη, οἱ τούτων ἐπιμελούμενοι, ἀλλ' ἑαυτῶν, αὐτοὺς ἐκτησάμεθα. Ἑτέρου δέ τινος λέγοντος ὅτι βλάπτουσιν αἱ δόξαι, ἃς ὅτι τούτων ὁ ἀπαλλαγεὶς εὐδαιμόνησεν, Οὐκοῦν οἱ τὰ ἄδικα, ἔφη, ποιοῦντες, κατὰ τὸν σὸν λόγον εὐδαίμονες ἂν εἶεν. πῶς γὰρ ἄν τις ἱερο-

to etiam magis principi, id quod eſt juſtum: agam quæ vultis, quæ verò dicitis, detrectabo.

ALCAMENES Telecli F. interrogatus quo quis pacto regnum optimè conſervaret, reſpondit, Si lucrum poſthabeat. Alii quærenti cur dona à Meſſeniis non accepiſſet, reſpondit: Quia iis acceptis fieri non poterat ut cum legibus pacem tenerem. Dicenti vivere ipſum contractè, ſatis alioquin opulentum, præclarum eſſe dixit eum qui ſit locuples vivere ſecundum rationem, non ſecundum cupiditates.

ANAXANDRIDAS Leonis F. cuidam exilium iniquius ferenti, Heus tu, inquit, non quòd ab urbe ſis alienus, gravius eſt ferendum, ſed ſi à juſticia eſſes. Ei qui ad Ephoros quædam non quidem abs re, ſed tamen verboſius æquo verbis explicuerat, Hoſpes, inquit, re neceſſaria uteris nulla neceſſitate poſtulante. Interroganti cur ſervis heilotibus agros colendos traderent, non ipſi curarent, reſpondit: Quia eos paravimus non ut ipſos, ſed ut nos curaremus. Quodam dicente, exiſtimationem eſſe damnoſam, beatúmque fore qui de gloria paranda non laboret: Hac, inquit, tua ratione flagitioſi erunt beati, qui enim ſacri-

ἱερουλῶν ἢ ἀδικῶν δόξης ἐπιμελοῖτο; Ἄλλως ἠρωτῶντος διὰ τί ἐν τοῖς πολέμοις Σπαρτιάται θαρραλέως κινδυνεύουσιν, Ὅτι, ἔφη, δεῖσθαι περὶ βίου μελετῶμεν, οὐχ, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, φοβεῖσθαι. Ἐρωτῶντος δέ τινος αὐτὸν διὰ τί τὰς περὶ τοῦ θανάτου δίκας πλείοσιν ἡμέραις οἱ γέροντες κρίνουσιν, κἂν ἀποφύγῃ τις, ὅτι ἀδίκως ἔσωσεν, Πολλαῖς μέν, ἔφη, ἡμέραις κρίνουσι, ὅτι περὶ θανάτου τοῖς διαμαρτάνουσιν οὐκ ἔξεστι μεταβουλεύσασθαι· νόμων δὲ ἄδικον δεήσει εἶναι, ὅτι καὶ τοῦτον τὸν νόμον ἂν εἴη καὶ τὸ κρείττονα βουλεύσασθαι.

ΑΝΑΞΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΥΚΡ.

Ἀνάξανδρος ὁ Εὐρυκράτους, πυνθανομένου τινὸς διὰ τί χρήματα οὐ συνάγουσιν εἰς τὸ δημόσιον, Ὅπως, ἔφη, μὴ οἱ φύλακες αὐτῶν γυνόμενοι διαφθείρωνται.

ΑΝΑΞΙΛΟΥ.

Ἀναξίλας πρὸς τὸν θαυμάζοντα διὰ τί οἱ ἔφοροι τοῖς βασιλεῦσιν οὐκ ὑπεξανίστανται, καὶ ταῦτα ὑπὸ τῶν βασιλέων καθιζάνοντες, Διὰ τοῦτο αὐτοῦ αἰτίαν, ἔφη, δι' ἣν ἐφορεύουσιν.

ΑΝΔΡΟΚΛΙΔΟΥ.

Ἀνδροκλίδας ὁ Λάκων πηρωθεὶς τὸ σκέλος, καλέταξεν αὐτὸν εἰς τὰς πολεμικάς. ὡς δέ τινες διακωλύοντες, ὅτι ἐπεπήρωτο, Ἀλλ' οὐ φεύγοντα, εἶπε, μόνον δεῖ τοῖς ἀντιτεταγμένοις μάχεσθαι.

ΑΝΤΑΛ-

sacrilegus aut injustè agens famam curaret? Interroganti cur Spartani in bellis ita audacter pericula adirent, respondit, Quia nobis studio est ut soliciti simus de vita, non, ut alii, timidi. Interrogatus cur quum de vita anquiritur in judicio, causa à senioribus per complures dies disceptetur, & qui absolvitur, nihilominus reus maneat, sic respondit: Plures dies judicio impendi, quòd in tali casu error correctionem non admittat. interim reum legibus teneri, quia hac lege permissum sit rectius aliquid de eo decernere.

Anaxander Eurycratis F. quærenti cur peuniam in ærarium non colligerent Spartani, respondit, Ne custodes ei præfecti corrumpantur.

Anaxilas, miranti cur Ephori regibus non assurgerent, quum quidem ab iis constituantur: Causa, inquit, eadem est cum ea ob quam Ephori sunt.

Androclidas Laco mutilatus pedem, inter milites suum nomen professus est. prohibentibus, quòd eum mutilum dicerent, Atqui, inquit, non fugientem, sed manentem oportet pugnare in hostes.

Antal-

ΑΝΤΑΛΚΙΔΟΥ.

Ἀνταλκίδας ἐν Σαμοθράκῃ μυούμενος, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἱερέως τί δεινότερον δέδρακεν ἐν τῷ βίῳ, Εἴτι μοι πέπρακται τοιοῦτον, εἰσονται, εἶπεν, αὐτοὶ οἱ θεοί. Πρὸς δὲ τὸν ἀμαθεῖς καλοῦντα τοὺς Λακεδαιμονίους Ἀθηναῖον, Μόνοι γάρ, εἶπεν, ἡμεῖς οὐδὲν μεμαθήκαμεν παρ' ὑμῶν κακόν. Ἕτερος δ' Ἀθηναίοις πρὸς αὐτὸν εἰπόντι, Ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς ὑπὸ τοῦ Κηφισοῦ πολλάκις ὑμᾶς ἐδιώξαμεν, Ἡμεῖς δέ, ἔφη, οὐδέποτε ὑμᾶς ὑπὸ τοῦ Εὐρώτα. Ἄλλος δ' ἐρωτήσαντι πῶς ἂν τις μάλιστα ἀρέσκοι τοῖς ἀνθρώποις, Εἰ ἥδιστα μὲν, ἔφη, αὐτοῖς διαλέγοιτο, ὠφελιμώτατα δὲ προσφέροιτο. Σοφιστοῦ δέ τινος μέλλοντος ἀναπινώσκειν εἰκώμιον Ἡρακλέους, Τίς γὰρ αὐτὸν, ἔφη, ψέγει; Πρὸς Ἀγησίλαον πληγέντα ἐν μάχῃ ὑπὸ Θηβαίων, Ἀπέχεις, εἶπε, τὰ διδασκάλια μὴ βουλομένους αὐτοὺς μηδ' ὑπισχνουμένους μάχεσθαι διδάξας. ἐδόκουν γὰρ ταῖς συνεχέσιν ἐπ' αὐτοὺς ἐξ Ἀγησιλάου στρατείαις μάχιμοι γεγονέναι. Ἔλεγε δὲ τοὺς μὲν τείχη εἶναι τὴν Σπάρτης, τοὺς νέους· δόρατα δὲ, τὰς ὑπηνορίδας. Πρὸς δὲ τὸν ὑπιζνούμενον ὅτι ἐγχειριδίοις βραχέσι κατὰ πόλεμον χρῶνται Λακεδαιμόνιοι, Διότι, εἶπε, πλησίον τοῖς πολεμίοις μαχόμεθα.

ANTI-

ANTALCIDAS in Samothrace quum initiaretur ſacris, quærenti ſacrificulo ecquid in vita flagitii perpetraſſet: Si quid, ait, tale egi, norunt ipſi dii. Athenienſi indoctos appellanti Spartanos, dixit, Soli ergo nos nihil à vobis didicimus mali. Alii Athenienſi dicenti, Nos quidem vobis à Cephiſo pulſis ſæpenumero inſtitimus: At nos, inquit, vobis nunquam ab Eurota. Interroganti qua quis ratione maximè placere hominibus poſſet, reſpondit, Si dicendo eos quamplurimum delectet, & in vitæ uſu maximè eis proſit. Sophiſtæ cuidam laudationem Herculis recitare volenti, Quis enim, inquit, eum vituperat? Ageſilao in pugna à Thebanis vulnerato, Habes, ait, mercedem, qui eos invitos ignaróſque pugnare docueris. videbantur enim Thebani continentibus in ipſos Ageſilai expeditionibus bellicoſi facti. Muros Spartæ aiebat eſſe juvenes: terminos autem, haſtarum cuſpides. Quærenti cur in bello gladiis brevibus uterentur Spartani, cauſam reddidit, quòd comminus in hoſtem pugnarent.

ΑΝΤΙΟΧΟΥ.

Ἐφορεύων Ἀντίοχος ὡς ἤκουσεν ὅτι Μεσσηνίοις Φίλιππος τὴν χώραν ἔδωκεν, ἠρώτησεν εἰ καὶ δύναμιν αὐτοῖς παρέχει, ὥστε μαχομένους περὶ τῆς χώρας κρατεῖν.

ΑΡΙΓΕΩΣ.

Ἀριγὼς, ἐπαινούντων τινῶν οὐκ ἰδίας ἀλλά τινας τῶν ἀλλοτρίων γυναικῶν, Μὰ τὼς θεώς, εἶπε, περὶ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν γυναικῶν οὐδένα δεῖ λόγον εἶναι λέγεσθαι, ἀγνοεῖσθαι δ' αὐτὰς τὸ παράπαν ἁπάσαις τυγχάνουσι, πλὴν μόνοις τοῖς συμβιώσι. Διὰ Σελινοῦντος δέ ποτε τῆς Σικελίας πορευόμενος, ἰδὼν ἐπὶ μνήματος ἐλεγεῖον ἐπιγεγραμμένον,

Σβεννύντας ποτὲ τόσδε τυραννίδα χάλκεος Ἄρης
Εἷλε· Σελινοῦντος δ' ἀμφὶ πύλαις ἔθανον,

Δικαίως, ἔφη, ἀπεθάνετε τυραννίδα χαλκῆν ἀποσβεννύναι ἐπιχειρήσαντες. τοὐναντίον γὰρ ἔδει ὅλην αὐτὴν ἀφεῖναι καταφλεγῆναι.

ΑΡΙΣΤΩΝΟΣ.

Ἀρίστων, ἐπαινέντός τινος τὴν τῶν Κλεομένους χρείαν, ὅτι ἐρωτηθεὶς τί δεῖ τὸν ἀγαθὸν βασιλέα ποιεῖν, εἶπε, τοὺς μὲν φίλους εὐεργετεῖν, τοὺς δὲ

Antiochus Ephorus, audito Meſſeniis agrum à Philippo adſignatum, An, inquit, vim quoque iis dedit ut de eo pugnantes vincant?

Arigeus, quum quidam non ſuas, ſed alienas laudarent mulieres, Me hercle, inquit, de pulchris & honeſtis mulieribus nihil temerè dici, ſed quales eæ ſint omnibus extra maritos ignotum eſſe oportebat. Aliquando per Selinuntem Siciliæ urbem iter faciens, in monimento quodam hanc legit inſcriptionem:

Hos reſtinguentes Mars fortè tyrannida ſævus
Pœnè Selinuntis mœnia ſtravit humi.

tum ille: Meritò eſtis interfecti, aggreſſi tyrannidem ardentem reſtinguere, quæ ut conflagraret ſinere potius debebatis.

Aristo, laudante quodam Cleomenis dictum, qui interrogatus quod eſſet boni regis officium, reſponderat, Amicis bene, inimi-

ἢ ἐχθρὸς κακῶς ποιεῖν. Καὶ πόσῳ κρεῖσσον, ἔφη, ὦ λῶστε, τὸς μὲν φίλους εὐεργετεῖν, τὸς δὲ ἐχθρὸς φίλους ποιεῖν; αὕτη Σωκράτους ὁμολογουμένη πρὸς πάντων χρεία ὅσα, καὶ εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται. Πυνθανομένῳ δέ τινος πόσοι Σπαρτιάται τὸ πλῆθος, Ὅσοι ἱκανοὶ, εἶπε, τὸς ἐχθρὸς ἀπερύκειν. Τῶν Ἀθηναίων δέ τινος ἔπαινον ἐπιτάφιον ἀναλισκομένου τῶν πεσόντων ὑπὸ Λακεδαιμονίων, Ποδαπὸς ἦν, ἔφη, εἶναι νομίζεις τὸς ἡμελέστερος νικήσαντας τούτους;

ΑΡΧΙΔΑΜΙΔΟΥ.

Ἀρχιδαμίδας πρὸς τὸν ἐπαινοῦντα Χαρίλαον ὅτι πρὸς ἅπαντας ὁμοίως πρᾴου ἦν, Καὶ πῶς τις, ἔφη, δικαίως ἂν ἐπαινοῖτο εἰ μὴ πρὸς τὸς πονηρὸς πρᾴου εἴη; Μεμφομένου δέ τινος Ἑκαταῖον τὸν σοφιστὴν ὅτι ἀξιληφθεὶς εἰς τὸ συσσίτιον αὐτῶν, οὐδὲν ἔλεγεν, Ἀγνοεῖν μοι δοκεῖς, εἶπεν, ὅτι ὁ εἰδὼς λόγον, καὶ τὸν τοῦ λέγειν καιρὸν οἶδεν.

ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ ΤΟΥ ΖΕΥΞΙΔΑ.

Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, πυθομένου τινὸς αὐτὸν τίνες πρεσβύκασι τῆς Σπάρτης, Οἱ νόμοι καὶ τὰ ἀρχεῖα, ἔφη, καὶ τὸς νόμους. Πρὸς δὲ τὸν ἐπαινοῦντα κιθαρῳδὸν καὶ θαυμάζοντα τὴν δύναμιν αὐτοῦ, Ὦ λῶστε, ἔφη, ποῖον γέρας ἂν σὺ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἔσαι ὅταν κιθαρῳδὸν ὄντως

inimicis male facere: Quanto, inquit, mi homo, rectius erat amicis benè facere, ex inimicis autem amicos redigere? Hoc constat primum omnium Socratem dixisse, eíque ut autori acceptum fertur. Interroganti quot numero essent Spartani, Tot, inquit, quot hostibus arcendis sufficiant. Recitanti cuidam funebrem orationem in Athenienses à Lacedæmoniis cæsos, Quales, inquit, putas esse nostros, à quibus ii victi sunt?

ARCHIDAMIDAS laudanti Charilaum quòd omnibus ex æquo mitis esset, Qui potest, inquit, justè laudari qui etiam malis se mitem præbet? Cuidam Hecatæum sophistam reprehendenti quòd in convictum ipsorum (quod syssition vocant) receptus nihil diceret: Ignorare mihi videre, dixit, quòd qui dicere novit, tempus etiam dicendi non ignorat.

ARCHIDAMUS Zeuxidami F. interrogatus quinam Spartæ præessent, respondit: Leges & magistratus ex earum præscripto. Laudanti citharœdum, ejúsque peritiam admiranti, Mi homo, inquit, quis honor apud te erit bonis viris, qui fidicinem adeo laudes?

ὕτως ἐπαινῇς; Ἐπεὶ δέ τις αὐτῷ σωισὰς ψάλτλιν, εἶπεν, Οὗτος ἀγαθὸς ψάλτης ἐστὶν, Παρ' ἡμῖν δέ γε ἀγαθὸς ζωμοποιός. ὡς οὐδὲν διαφέρον ἢ δι' ὀργάνων φωνὴ ἡδονὴν ἐμποιεῖν, ἢ δι' ὄψων καὶ ζωμῶν σκθυασίας. Ὑπισχνουμένου δέ τινος αὐτῷ τὸν οἶνον ἡδὺν, Πρὸς τί; ἔφη. καὶ γὰρ δαπανήσεται πλείων, καὶ ποιήσει τὰ ἀνδρεῖα ἀχρηστότερα. Στρατοπεδεύων ἢ περὶ Κόρινθον, εἶδεν ἐκ τῶν τειχῶν τόπτα λαγωὺς ἀναπάντας· εἶπεν οὖν πρὸς τοὺς συστρατιώτας, Εὐάλωτοι ἡμῖν οἱ πολέμιοί εἰσι. Δύο δέ τινων διαιτητὴν αὐτὸν λαβόντων, ἀγαγὼν εἰς τὸ τῆς χαλκιοίκου τέμενος, ὤμοσεν ἐμμενεῖν τοῖς κριθεῖσιν αὐτός. ὀμοσάντων ἢ ἐκείνων, Κεῖσθω τοίνυν, ἔφη, μὴ πρότερον ἀπελθεῖν ὑμᾶς ἐκ τοῦ τεμένους πρὶν ἂν τὰ πρὸς ἀλλήλους διαλύσησθε. Ταῖς ἢ θυγατράσιν αὐτοῦ ἱμάτιον πολυτελὲς Διονυσίου τοῦ τυράννου Σικελίας πέμψαντος, οὐκ ἐδέξατο, εἰπὼν, Φοβοῦμαι μὴ φανῶσί μοι αἱ κόραι φανῶσί μοι αἰσχραί. Θεασάμενος δὲ τὸν υἱὸν περιπετῶς μαχόμενον Ἀθηναίοις, Ἢ τῇ δυνάμει πρόσθες, ἔφη, ἢ τοῦ φρονήματος ὕφες.

ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΗΣ.

Ἀρχίδαμος ὁ Ἀγησιλάου, Φιλίππου τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ μάχῃ σκληρότερον αὐτῷ ὑπισχνουμένου γράψαντος; ἀντέγραψεν, Εἰ μελήσει τῷ σαυτοῦ σκιᾷ, οὐκ ἂν θέρους αὐτῷ μείζονα γενομένου ἢ πρὶν νικᾶν.

des? Quum ei quidam fidicinem commendaret ab arte: Hic quidem (dixit, alio commonstrato) apud nos bonus est juris coctor. innuens nihil præstare artificium quod voce voluptatem gignit ei quod obsonio aut jusculo parando voluptatem conciliat. Pollicenti se vinum ei dulce redditurum, Quid attinet? inquit, nam & plus insumetur, & virilia reddet minus utilia. Castra ad Corinthum metatus, quum è loco muris vicino prodire lepores cerneret, commilitonibus dixit: Facilè hostes in nostram venient potestatem. Arbiter à duobus sumptus, adductus in Chalciœci Minervæ fanum, sacramento devinxit staturos eos ei quam tulisset ipse sententiæ. qua confecta re, pronunciare se dixit, non nisi prius composita lite ipsos inde abire debere. Quum Dionysius Siciliæ tyrannus pretiosas vestes filiabus ipsius misisset, non accepit: quòd vereri se diceret, ne his indutæ deformes ipsæ viderentur. Filium audacius pugnare adversus Athenienses videns, Aut adde, inquit, viribus, aut aliquid de animi elatione deminue.

ARCHIDAMUS Agesilai F. Philippo, qui ad Chæroneam victoria potitus literas ad ipsum dederat asperiores, rescripsit: Si tuam umbram metiaris, deprehendes eam nihilo quàm fuit ante victoriam esse longiorem.

Digitized by Google

νικᾶν. Ἐρωτηθεὶς ὁ πόσης χώρας κρατοῦσι Σπαρτιάται, Ὅσης ἂν, ἔφη, τῷ δόρατι ἐφικωνται. Περιάνδρου τοῦ ἰατροῦ ἀξιολόγου καὶ τέχνῃ ὄντος, καὶ ἐπαινεμένου ὁ τὰ μάτια, φαῦλα δ' ποιήματα γεγράφοντος, Τί δή ποτε, ὦ Περίανδρε, εἶπεν, ἀντὶ χαλκέως ἰατροῦ κακὸς ποιητὴς καλεῖσθαι σπουδάζεις; Ἐν δὲ τῷ πρὸς Φίλιππον πολέμῳ συμβαλλόντων τινῶν ὅτι πόρρω τῆς οἰκείας τοῦ μάχου σωζόμενον δεῖ, Ἀλλ' οὐ τοῦτο, ἔφη, ὁρᾶν δεῖ, ἀλλ' εἰ δὶ μαχούμενοι, κρείσσονες τῶν πολεμίων ἐσόμεθα. Πρὸς δὲ τοὺς ἐπαινοῦντας αὐτὸν ὅτε τοῦ πρὸς τοὺς Ἀρκάδας μάχου ἐνίκησε, Βέλτιον ἂν ἦν εἰ τῇ φρονήσει, ἔφη, αὐτοὺς ἐνικῶμεν μᾶλλον ἢ τῇ ἰσχύϊ. Ὅτε δὲ εἰς Ἀρκαδίαν ἐνέβαλε, πυθόμενος βοηθεῖν αὐτοῖς Ἠλείους, ἀπέστειλεν αὐτοῖς, Ἀρχίδαμος Ἠλείοις· καλὸν ἡσυχία. Τῶν δὲ συμμάχων ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ἐπιζητούντων πόσα χρήματα δέκεσθαι, καὶ ἀξιούντων εἶναι τοὺς φόρους, Ὁ πόλεμος, ἔφη, ὁ τελαγμένα σιτεῖται. Καταπελτικὸν δὲ βέλος ἰδὼν τότε πρώτως ἐκ Σικελίας κομισθὲν, ἀνεβόησεν, Ἡράκλεις, ἀπόλωλεν ἀνδρὸς ἀρετά. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐβούλοντο Ἕλληνες πείθεσθαι αὐτῷ, καὶ λῦσαι τὰς πρὸς Ἀντίγονον καὶ Κρατερὸν τοὺς Μακεδόνας ὁμολογίας, καὶ ἐλεύθεροι εἶναι, ὡς κολαπωτέρων ἐσομένων Λακεδαιμονίων ἢ Μακεδόνων, εἶπε, Πρόβατον μὲν ἀεὶ τοῦ αὐτοῦ φθέγγεται φωνὴν, ἄνθρωπος δὲ πολλὰς καὶ ποικίλας, ἕως ἂν τὸ δόξαν ἐπιτελέσῃ.

ΑΣΤΥ-

giorem. Interrogatus quantum regionis Spartani poſſiderent, Quantum, reſpondit, haſta attingimus. Quum Periander, nobilis laudatiſſimúſque medicus, inepta carmina ſcriberet: Quânam, inquit, de cauſa pro ſcito medico cupis appellari malus poeta? In bello contra Philippum, ſuadentibus nonnullis procul à patria pugnandum eſſe: Non hoc, ait, conſiderandum eſt, ſed an hoſtem prælio ſuperaturi ſimus. Laudantibus ipſum quòd Arcades viciſſet, reſpondit: Præſtabat eos prudentia à nobis, quàm viribus eſſe victos. Impreſſione in Arcadiam facta, Eleos Arcadibus auxilium velle ferre audiens, ſic per literas compellavit: Archidamus Eleis: Bonum eſt quieſcere. Sociis in bello Peloponneſiaco quærentibus quantum pecuniæ ſufficeret, & tributum definiri ſibi poſtulantibus, reſpondit, Bellum determinato ſumptu non ali. Ubi catapultæ tormentum vidit, tum primum ex Sicilia allatum, exclamavit: Hercules, periit viri virtus. Græcis ei obtemperare, & ſolvere cum Antigono & Cratero Macedonibus inita pacta, libertatémque amplecti recuſantibus, quia moleſtiores ſibi fore Spartanos quàm Macedones putarent: Ovis, dixit, ſemper voce utitur eadem: homo multis & variis, dum conficiat quod vult.

ΑΣΤΥΚΡΑΤΙΔΟΥ.

Ἀσυκρατίδας, εἰπόντος τινὸς αὐτῷ, μὴ τὸ ἡττηθῆναι Ἄγιν τὸν βασιλέα ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἀντίγονον μάχῃ τοῖς Μεγαλίων Πόλιν, Τί ποιήσετε, ὦ Λακεδαιμόνιοι; ἢ δουλεύσετε Μακεδόσιν; εἶπε, Τί δέ; κωλύσαι ἂν δυνατὸς Ἀντίπατρος μαχομένους ἡμᾶς ἀποθανεῖν ὑπὲρ τῆς Σπάρτης;

ΒΙΑΝΤΟΣ.

Βίας ἐπεξελθεῖν ὑπὸ Ἰφικράτους τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ, καὶ ἐρωτῶντος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τί δεῖ ποιεῖν, Τί γὰρ ἄλλο, ἔφη, ἢ ὑμᾶς μὲν σώζεσθαι, ἐμὲ δὲ μαχόμενον ἀποθανεῖν;

ΒΡΑΣΙΔΟΥ.

Βρασίδας ἐν ἰσχάσι συλλαβὼν μῦν, καὶ δηχθείς, ἀφῆκεν· εἶτα πρὸς τοὺς παρόντας, Οὐδὲν ἄτως, ἔφη, μικρόν ἐστιν ὃ δύναται σώζεσθαι τολμῶν ἀμυνόμενος τοὺς ἐπιχειροῦντας. Ἐν δέ τινι μάχῃ διὰ τῆς ἀσπίδος ἀκοντισθείς, καὶ τὸ δόρυ τοῦ τραύματος ἐξελκύσας, αὐτῷ τούτῳ τὸν πολέμιον ἀπέκτεινε. καὶ, πῶς ἐτρώθη ἐρωτηθείς, Προδόντος με, ἔφη, τῆς ἀσπίδος. Ἐξελθὼν δὲ ἐπὶ πόλεμον ἔγραψε τοῖς ἐφόροις, Ἅσα δύναμαι, πράξω ποτὶ τὸν πόλεμον, ἢ τεθνάξομαι. Ἐπεὶ δὲ σωθέντα πεσεῖν αὐτὸν ἐλευθερώσαντα τοὺς ἐπὶ Θράκης Ἕλληνας, οἱ δὲ πεμ-

ASTYCRATIDAS, postquam Agis rex ad Megalopolin fuit ab Antigono pugna superatus, dicenti, Quid facietis, Spartani? an Macedonibus servietis? respondit: Quid? an impedire potest victor, ne pugnantes pro Sparta mortem oppetamus?

BIAS insidiis circumventus ab Iphicrate Atheniensium duce, militibus interrogantibus quid faciendum foret: Quid aliud, inquit, quàm ut vos vestræ saluti consulatis, ego pugnans moriar?

BRASIDAS murem in caricis à se deprehensum morsus ab eo dimisit, tum ad eos qui aderant conversa oratione, Nihil, inquit, ita est exiguum quod salvum esse non possit, si vim inferentes ulcisci audeat. Quadam in pugna telo per clypeum adacto vulneratus, hoc ipso evulso hostem interfecit. interrogatúsque quomodo vulnus accepisset, respondit, Prodente me clypeo. In bellum proficiscens, ephoris scripsit: In bello omnia pro viribus rectè geram, aut moriar. Postquam, liberatis qui in Thracia habitabant Græcis, in acie cecidit, missique Spartam legati

πεμφθέντες εἰς Λακεδαίμονα πρέσβεις τῇ μητρὶ ἀπὸ Ἀργιλεονίδι προσῆλθον· πρῶτον μὲν ἠρώτησεν εἰ καλῶς ὁ Βρασίδας ἐτελεύτησεν. ἐγκωμιαζόντων δὲ τῶν Θρᾳκῶν, καὶ λεγόντων ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἐστὶ τοιοῦτος, Ἀγνοεῖτε, εἶπεν, ὦ ξένοι· Βρασίδας γὰρ ἦν μὲν ἀνὴρ ἀγαθὸς, πολλοὶ δ' ἐκείνου κρείσσονες ἐν τῇ Σπάρτῃ.

ΔΑΜΩΝΙΔΟΥ.

Δαμωνίδας ταχθεὶς ἔσχατος τῶν χορῶν ὑπὸ τοῦ τὸν χορὸν ἰσώσαντος, Εὖγε, εἶπεν, ὦ χορηγέ, εὗρες πῶς καὶ αὐτὴ ἡ χώρα ἄτιμος οὖσα ἔντιμος γένηται.

ΔΑΜΙΔΟΣ.

Δάμις πρὸς τὰ ἐπισταλέντα παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, θεὸν εἶναι ψηφίσασθαι, Συγχωρεῖμεν, ἔφη, Ἀλεξάνδρῳ, ἐὰν θέλῃ, θεὸς καλεῖσθαι.

ΔΑΜΙΝΔΟΥ.

Δαμίνδας, Φιλίππου ἐμβαλόντος εἰς Πελοπόννησον, καὶ εἰπόντος τινὸς, Κινδυνεύουσι δεινὰ παθεῖν Λακεδαιμόνιοι εἰ μὴ τὰς πρὸς αὐτὸν διαλλαγὰς ποιήσονται, Ἀνδρόγυνε, εἶπε, τί δ' ἂν πάθοιμεν δεινὸν θανάτου καταφρονήσαντες;

ΔΕΡΚΥΛΛΙΔΟΥ.

Δερκυλλίδας, Πύρρου τοῦ στρατείαν ἐπὶ τὴν Σπαρτιάτιδος ἔχοντος, πεμφθεὶς πρὸς αὐτὸν πρεσβεύτης, τοῦ Πύρρου πρόσκοπος καταδέξας τὸν

legati matrem ejus Argileonidem convenerunt: primùm ea quæsivit an honestè obiisset Brasidas. deinde Thracibus eum laudibus ferentibus, nullúmque alium esse talem dicentibus, Erratis, inquit, hospites. vir egregius fuit Brasidas, sed multos eo præstantiores habet Sparta.

Damonidas ultimo loco in choro constitutus ab eo qui chorum instituebat, Laudo te, inquit, chorage, qui rationem inveneris, qua hunc quoque locum, alioqui ignominiosum, honestares.

Damis ad postulata ab Alexandro missa, quibus decreto se in numerum deorum referri jubebat: Concedimus, inquit, Alexandro, ut, si ita vult, deus vocetur.

Damindas Philippo in Peloponnesum irruente, quum quidam diceret fore in periculo Lacedæmonios, nisi cum illo pacem componerent, respondit: Semivir, quid mali nobis expectandum est, qui mortem contemnimus?

Dercyllidas Pyrrho, ad quem jam exercitum ad Spartanorum fines habentem missus

τὸν βασιλέα αὐτῶν Κλεώνυμον, ἢ γνώσεσθ ὡς ὐδενὸς τῶν ἄλλων ἀνδρειότεροι τυγχάνουσιν, ὑπολυχὼν εἶπεν, Εἰ μὲν θεός ἐσιν, ὐ φοβόμεθα τοῦτον· ὐδὲν γὰρ ἀδικοῦμεν· εἰ δ' ἄνθρωπος, ὐχ ἡμῖν γε κρείσσων.

ΔΗΜΑΡΑΤΟΥ.

Δημάρατος, Ὀρόντε πρὸς αὐτὸν σκληρότερον ὁμιλήσαντος, καὶ εἰπόντος τινὸς, Σκληρῶς σοι κέχρηται Ὀρόντης, ὦ Δημάρατε, Οὐδὲν ἥμαρτεν εἰς ἐμὲ, εἶπεν, οἱ γὰρ πρὸς χάριν ὁμιλοῦντες, βλάπτουσιν, ὐχ οἱ μετ' ἀπειθείας. Ἐρωτήσαντος δέ τινος διὰ τί τὰς μὲν τὰς ἀσπίδας παρ' αὐτοῖς Λακεδαιμονίοις ἀτιμοῦσι, τὰς δὲ τὰ κράνη καὶ τὰς θώρακας ὐκ ἔτι, Ὅτι, ἔφη, ταῦτα μὲν χάριν ἑαυτῶν περιτίθενται· τὴν δ' ἀσπίδα, τῆς κοινῆς τάξεως ἕνεκα. Ψάλτε δ' ἀκροώμενος, Οὐ κακῶς, εἶπε, φαίνεταί μοι φλυαρεῖν. Ἐν δέ τινι συνεδρίῳ ἐρωτώμενος πότερον διὰ μωρίαν ἢ δι' ἀπορίαν λόγων σιωπᾷ, Ἀλλ' ὅγε μωρὸς ὐκ ἂν δύναιτο σιωπᾶν, ἔφη. Πυθομένου δέ τινος διὰ τί φεύγει τὴν Σπάρτην βασιλεὺς ὤν, Ὅτι, ἔφη, κρείσσονες αὐτῆς οἱ νόμοι εἰσί. Τῶν δὲ Περσῶν τινος διὰ τὸ συνεχὲς τῆς ἀνδροδοκίας τὸν ἐρώμενον αὐτοῦ ἀπαγαγόντος, καὶ λέγοντος, Ὦ Λάκων, τεθήρευκά σε τὸν ἐρώμενον, Μὰ τοὺς θεοὺς, ἔφη, ὐχὶ σύγε, ἀλλ' ἠγόρακας. Ἀποσάλεντος δέ τινος τῶν Περσῶν τοῦ βασιλέως, καὶ μεταπεισθέντος ὑπὸ Δημαράτου ἐπα-

missus erat legatus, imperanti ut Cleonymum regem suum reciperent, alioqui cogniturі nihilo se aliis fortiores esse, respondit, Si deus es, nihil te metuimus, nulla tibi orta à nobis injuria: sin homo es, nihilo nobis præstas.

Demaratus verbis ab Oronte asperius tractatus, dicenti, Duriter te usus est, Demarate, Orontes: respondit, Nihil is in me peccavit. nocent enim non qui ex odio loquuntur, sed qui gratiam blandiendo captant. Interrogatus à quodam, cur Lacedæmone ignominia notarentur qui clypeum amisissent, non item qui galeam aut thoracem, retulit: Quia hæc sui ipsorum causa gestant, clypeum autem propter communem ordinem. Audito fidicine, Videtur, inquit, mihi hic non malè nugari. Quodam in confessu interrogatus an ob fatuitatem quidem, aut potius ob inopiam materiæ dicendi taceret: Atqui, inquit, stultus tacere non posset. Quærenti cur, rex quum esset, Sparta exularet, respondit, Quia majore vi sunt leges ejus civitatis. Persæ cuidam qui continentibus largitionibus amasium ipsi abstulisset, ac diceret, Heus, Laco, venatus sum tuum amasium: respondit, Minimè verò, sed emisti. Defecerat quidam Persa à rege suo, eique Demaratus persuaserat ut ad regem rediret: quem quum deinde

ἐπανελθεῖν, καὶ μέλλοντος τὸ βασιλέως τὸν Πέρσην διαχειρίζεσθαι, Αἰσχρὸν, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, ὅτε μὲν ἐχθρὸς ἦν σοι, μὴ δύνασθαι δίκην τῆς ὑποστάσεως παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ὅτε δὲ φίλος γέγονεν, ἀποκλείειν. Πρὸς δὲ τὸν φλασιτᾶνλα τῷ βασιλεῖ καὶ περὶ τῆς φυγῆς πολλάκις ἐπισκώπτοντα αὐτὸν, Οὐ μαχεῦμαί σοι, ἔφη, ὦ ξένε. καλαναλωκα γὰρ τὴν τοῦ βίου τάξιν.

ΕΜΗΡΕΠΟΥΣ.

Ἐμηρεπὴς ἔφορος Φρυνίδου τοῦ μουσικοῦ σκεπάρνῳ τὰς δύο τῶν ὀνέα ἐξέτεμνε, εἰπὼν, Μὴ κακούργει τὴν μουσικήν.

ΕΠΑΙΝΕΤΟΥ.

Ἐπαίνετος πάντων ἔφη τὰς ψυχὰς τῶν ἁμαρτημάτων καὶ τῶν ἀδικημάτων αἰτίους εἶναι.

ΕΥΒΟΙΔΟΥ.

Εὐβοίδας ἀκούων τινῶν ἐπαινούντων γυναῖκα ἀλλοτρίαν, οὐκ ἀπεδέχετο, φήσας, Ὅλως περὶ γυναικείας φύσεως οὐδὲ τοῖς ἔξω λόγον εἶναι ὑδίνα δεῖ.

ΕΥΔΑΜΙΔΟΥ ΤΟΥ ΑΡΧ.

Εὐδαμίδας ὁ Ἀρχιδάμου, ἀδελφὸς δὲ Ἄγιδος, ἰδὼν Ξενοκράτη ἐν Ἀκαδημίᾳ πρεσβύτερον ἤδη μὲν τῶν γνωρίμων φιλοσοφοῦντα, ἐπύθετό τίς ὁ πρεσβύτης· φαμένου δέ τινος ὅτι σοφὸς ἀνὴρ καὶ τῶν ζητούντων τὴν ἀρετὴν, Καὶ πότε, ἔφη, χρήσεται, ἐὰν ἄρτι ζητῇ; Ἀκούσας

deinde rex necare intenderet: Demaratus, Turpe, inquit, est, ô rex, à quo, quum inimicus esset, pœnas sumere defectionis non potuisti, eum nunc amicum factum abs te occidi. Parasito regis sæpius exilium sibi exprobranti respondit: Nolo, hospes, tecum contendere, consumpsi enim vitæ ordinatos sumptus.

EMEREPES ephorus Phrynidis musici fides de novem duas ascia præcidit, inquiens: Noli maleficium Musicæ inferre.

EPAENETUS omnium aiebat peccatorum & injuriarum causam esse homines mendaces.

EUBOIDAS quosdam audiens mulierem laudantes alienam, improbavit, dicens omnino de muliebri natura apud exteros nullum debere sermonem fieri.

EUDAMIDAS Archidami F. Agidis frater, videns in academia Xenocratem jam grandi natu cum discipulis philosophantem, quæsivit quisnam esset iste senex. quum responderetur sapientem esse, unúmque eorum qui virtutem quærerent, Et quando, inquit, utetur virtute, si eam etiamnum quærit? Philo-

σας ὁ φιλοσόφῳ διαλεχθέντι ὅτι μόνος ἀγαθὸς στρατηγὸς ὁ σοφός ἐστιν, Ὁ μὲν λόγος, ἔφη, θαυμασός· ὁ δὲ λέγων, ἄπιστος· οὐ γὰρ πεπείσεσάλπικται. Τῷ δέοντι δὲ Ξενοκράτης εἰρηκότος καὶ καλαπαυομένου, παρῆν ὁ Εὐδαμίδας. ὡς δ' εἴπέ τις τῶν μετ' αὐτόν, Ὅτε πάρεσμεν ἡμεῖς, τότε πέπαυται· Καλῶς δῆτα, ἔφη, εἴπερ ἤδη ἔλεξε ταῦτα ἃ ἔχρῃζε. τῷ δ' εἰπόντος, Καλὸν ἦν ἀκοῦσαι· Ἦ καὶ πρὸς δεδειπνηκότα μολόντες, εἶπεν, ἠξιοῦμεν πάλιν αὐτὸν δειπνεῖν; Πυθομένου δέ τινος διὰ τί τῶν πολιτῶν αἱρουμένων τὸν πρὸς Μακεδόνας πόλεμον, αὐτὸς ἡσυχίαν ἄγειν δοκιμάζει, Ὅτι, ἔφη, οὐ χρῄζω ψευδομένους αὐτοὺς ἐλέγξαι. Ἑτέρου δὲ προσφερομένου τὰ κατὰ Περσῶν λῃστεῖα, καὶ προτρέποντος ἐπὶ τὸν πόλεμον, Ἀλγοεῖν, ἔφη, μοι δοκεῖς γε ὅτι ταὐτὸν ἐστι χιλίων προβάτων κρατήσαντα, πεντήκοντα λύκοις μάχεσθαι. Ψάλτου δέ τινος ἀπημελημένου, ἠρώτησαν αὐτὸν πόσα πόδα πώς τις αὐτῷ δοκεῖ εἶναι. Μέτρια, ἔφη, κηλικὰς ἐν μικρῷ πρόγματι. Ἐπαινέντος δέ τινος τὰς Ἀθήνας, ἔφη, Καὶ τίς ἂν ταύτην τὴν πόλιν δέοντως ἐπαινοίη, ἣν οὐδεὶς ἔστερξε ψυχρὸς βελτίων; Ἀργείου δέ τινος λέγοντος ὡς φαυλότεροι γίνονται κατὰ τὰς ἀποδημίας οἱ Λάκωνες, ἐξισάμενοι τοῖς πατρίοις νόμοις, Ἀλλ' οὐχ ὑμεῖς, ἔφη, εἰς τὴν Σπάρτην ἐλθόντες, χείρονες, ἀλλὰ βελτίονες γίνεσθε. Ἀλεξάνδρου δὲ κηρύξαν-

losophum audiens differere solum sapientem esse bonum imperatorem: Oratio, inquit, admiratione digna, sed qui dicit, fidem non meretur: non enim eum tubæ circumsonuerunt. Venit ad Xenocratem Eudamidas, quum is explicato proposito jam finem dicendi fecisset, ac quodam comitum dicente, Quando nos venimus, iste cessat differre: Non injuriâ, inquit, si quidem jam dixit quæ voluit. addenti, Atqui expediebat audire, Quid? ait. an si veniremus ad jam cœnatum, juberemus eum denuò cœnare? Interrogatus cur civibus bellum contra Macedones molientibus ipse quiescere decrevisset: Quia, inquit, nihil mihi opus est eos errοris convincere. Alio Persicis victoriis commemorandis eum ad bellum exhortante, Vidêris, inquit, mihi ignorare hoc idem esse ac si quis quod centum oves superasset, contra centum lupos pugnandum sibi duceret. Quum fidicen quidam placuisset, rogatus qualis sibi is videretur, respondit: Magnus delinitor in re exigua. Laudante quodam Athenas, dixit non posse meritò laudari eam urbem, quam nemo propterea dilexerit quòd ibi esset factus melior. Argivo cuidam dicenti Lacones deteriores peregrinando fieri, quòd a patriis desciscerent legibus: At vos, inquit, Spartam venientes non deteriores abitis, sed meliores. Alexandro

κηρύξαντος ἐν Ὀλυμπίᾳ καλέσαι τὺς φυγάδας ἅπαντας εἰς τὴν ἰδίαν, πλὴν Θηβαίων, Ἀτυχὲς μόνον, ἔφη, ὦ Θηβαῖοι, τὸ κήρυγμα, ἀλλ' ἔνδοξον. μόνους γὰρ ὑμᾶς φοβεῖται Ἀλέξανδρος. Ἐρωτηθεὶς δέ τινος ἕνεκα πρὸ τῶν κινδύνων ταῖς Μούσαις σφαλιάζεσθε, Ὅπως, ἔφη, αἱ πράξεις λόγων ἀγαθῶν τυγχάνωσιν.

ΕΥΡΥΚΡΑΤΙΔΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΞ.

Εὐρυκρατίδας ὁ Ἀναξανδρίδου, πυθομένου τινὸς διὰ τί περὶ τὰ τῶν συμβολαίων δίκαια ἑκάστης ἡμέρας κρίνουσιν οἱ ἔφοροι, Ὅπως, ἔφη, καὶ ἐν τοῖς πολεμίοις πιστεύωμεν ἀλλήλοις.

ΖΕΥΞΙΔΑΜΟΥ.

Ζεύξιδαμος, πυθομένου τινὸς διὰ τί τὺς περὶ ἀνδρείας νόμους ἀγράφους τηροῦσι, καὶ τοῖς νέοις ὑποβαλλόμενοι οὐ διδάσιν ἀναγινώσκειν, Ὅτι, ἔφη, σπουδάζειν δεῖ ταῖς ἀνδραγαθίαις κρεῖττον ἢ ταῖς γραφαῖς προσέχειν. Αἰτωλῷ δέ τινος λέγοντος ὅτι τοῖς ἀνδραγαθεῖν βουλομένοις κρείσσων ἡ εἰρήνη ὁ πόλεμος, Οὐ μὰ τὺς θεὺς, ἔφη, ἀλλὰ τούτοις κρείσσων ὁ θάνατος ἢ ζωή.

ΗΡΩΝΔΟΥ.

Ἡρώνδας, Ἀθήνησιν ἀλόντος τινὸς γραφῇ ἀργίας, παρὼν καὶ πυθόμενος, ἐκέλευσεν ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὸν τῇ ἐλευθερίαν δίκην ἡττηθέντα.

ΘΕΑ-

dro apud Olympiam edicto omnibus exulibus reditum in patriam permittente, ſolis demptis Thebanis: Infelix quidem, aiebat, ô Thebani, hoc edictum vobis, ſed glorioſum. vos enim ſolos Alexander metuit. Interrogatus cur ante pugnam Muſis litarent, Ut, inquit, actionibus bona obveniant præconia.

Eurycratidas Anaxandridæ F. quærenti cur de contractibus ephori quotidie jus dicerent, reſpondit, Ut etiam in hoſtico nobis invicem credamus.

Zeuxidamus interroganti cur de fortitudine leges non ſcriptas ſervarent, neque potius literis conceptas adoleſcentibus ad legendum proponerent: Quia, inquit, condocefaciendi ſunt ut facinoribus fortibus potius animum advertant quàm ſcripturis. Ætolo quodam dicente, virtutem affectanti commodiorem bello pacem eſſe, Non per deos, inquit, ſed ei mors quàm vita eſt melior.

Herondas, Athenis quodam otii damnato, quum adeſſet, ſque inaudiviſſet, oſtendi ſibi petiit iſtum qui tam liberalis criminis eſſet convictus.

Thea-

Digitized by Google

ΘΕΑΡΙΔΟΥ.

Θεαρίδας ξίφῳ ἀκονῶν, ἠρωτήθη εἰ ὀξύ ἐστι, Καὶ, εἶπεν, ὀξύτερον διαβολῆς.

ΘΕΜΙΣΤΕΟΥ.

Θεμιστέας προεῖπε μὲν Λεωνίδῃ τῷ βασιλεῖ τὴν γενησομένην ἀπώλειαν περὶ Θερμοπύλας αὐτῷ τε καὶ τῶν συστρατευομένων αὐτῷ, μάντις ὤν· ἀποπεμπόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ Λεωνίδου εἰς τὴν Λακεδαίμονα προφάσει τοῦ ἀπαγγεῖλαι τὰ συμβησόμενα, ταῖς δ' ἀληθείαις ἵνα μὴ συναπόληται, οὐκ ἠνέσχετο, Ἀλλ', εἶπε, μαχητὴς ἐπέμφθην, οὐκ ἀγγελιαφόρος.

ΘΕΟΠΟΜΠΟΥ.

Θεόπομπον πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα πῶς ἄν τις ἀσφαλῶς τηροίη τὴν βασιλείαν, Εἰ τοῖς μὴ φίλοις, ἔφη, μεταδιδοίη παῤῥησίας δικαίας, τὰς δ' ἐγχωμένας καὶ δυνάμενον μὴ φθονεροῦ ἀδικουμένους. Πρὸς δὲ τὸν λέγοντα ὅτι συναὶ τοῖς αὐτοῦ πολίταις καλεῖται φιλολάκων, Κρεῖσσον, ἔφη, ἢ σε φιλοπολίτην ἢ φιλολάκωνα καλεῖσθαι. Τοῦ δ' ἐκ τῆς Ἤλιδος πρεσβεύσαντος εἰπόντος ὅτι διὰ τοῦτ' αὐτὸν ἐξαπέστειλαν οἱ πολῖται ὅτι μόνος τὸν Λακωνικὸν ἐζήλωσε βίον, Καὶ πότερον, ἔφη, ὁ σὸς ἢ ὁ τῶν ἄλλων πολιτῶν βίος βελτίων ἐστί; τοῦ δ' εἰπόντος τὸν αὐτοῦ, Πῶς ἂν οὖν, ἔφη, αὕτη ἡ πόλις σώζοιτο ἐν ᾗ πολλῶν ὄντων, εἷς μόνος ἀγαθός ἐστι; Λέγοντός τινος ὅτι ἡ Σπάρτη σώζεται διὰ τοὺς βασιλεῖς

THEARIDAS gladium in cote subigens, quum interrogaretur acutúsne esset: respondit, Acutior est quàm calumnia.

THEMISTEAS vates quum prædixisset Leonidæ regi suam & exercitus ad Thermopylas internecionem, réxque ipsum Spartam ablegaret, prætextu eo ut quæ futura erant significaret, re ipsa autem ut ne unà is periret: non sustinuit abire, sed dixit, pugnatum se, non nunciatum, à patria missum.

THEOPOMPUS interroganti quo quis modo regnum tutò conservaret, respondit: Si justam dicendi libertatem amicis permittat, & subditorum, quantum fieri potest, vindicet injurias. Hospiti dicenti, apud suos se cives amatorem Laconum appellari, Præstabat, inquit, civium te quàm Laconum amatorem nominari. Legato Elide misso, qui se idcirco à civibus aiebat missum, quòd solus Laconicam imitaretur vivendi rationem, Tuáne, inquit, an reliquorum vita melior est? respondente suam, Quomodo igitur, inquit, servari ea potest urbs in qua de multis unus tantùm est bonus? Dicente quodam, Spartæ salutem inde

Digitized by Google

λεῖς δεχικὰς ὄνλας, Οὐκ, ἔφη, ἀλλὰ διὰ τὰς πολίτας πειθαρχικὰς ὄντας. Πυλίων ᾗ αὐτῷ μείζονας τιμὰς ψηφισαμθρίων, ἐνέγραψεν, ὅτι τὰς μὴ μελείας ὁ χρόνος αὔξει, τὰς δ' ὑπεραιρόσας ἀφανίζει.

ΘΕΚΤΑΜΕΝΟΥΣ.

Θεκλαμθίης, καλαγνόντων αὐτῷ θάναλον τῆ ἐφόρων, ἀπῆει μειδιῶν· καί τιν᾽ τῶν παρόντων ἐρωτήσανλ᾽ εἰ ᾗ καλαφρονεῖ τῶν τ᾽ Σπάρτης νομίμων, Οὐχὶ, εἶπεν, ἀλλὰ γέγηθα ὅτι δεῖ με τὴ ζημίαν ἐκτίσαι ταύτῃ, παρ' ὐδενὸς ὕτε διαιτήσανλά με, ὕτε δανεισάμθρον.

ΘΗΡΥΚΙΩΝΟΣ.

Θηρυκίων ὁκ Δελφῶν ὠθαγμόμθρ᾽, ἰδὼν τὸ Φιλίππε ερελόπεδον ὐν Ἰσθμῷ τὰ ερνὰ καλειληφότ᾽, Κακὼς, ἔφη, πυλωρεῖς ὑμᾶς, ὦ Κορίνθιοι, ἡ Πελοπόννησ᾽ ἔχει.

ΙΠΠΟΔΑΜΟΥ.

Ἱππόδαμ᾽, ὅτε Ἄγις Ἀρχιδάμῳ παρεταόσελο, συμπεμφθεὶς τῷ Ἄγιδι εἰς Σπάρτην ὁκεῖ τὰς χρείας παρέχεδε, Ἀλλ' ὐ δῆτ', ἔφη, ὅτοι κάλλιον θάναλον ἀποθανεῖμαι ὑπὲρ Σπάρτης ἀνδρεαλαθῶν; ἰὼ ᾗ βεβιωκὼς ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκονλα ἔτη· καὶ μὴ ταῦτα λαβὼν τὰ ὅπλα, καὶ σὰς ὐν δεξιᾷ ἕ βασιλέως, μαχόμθρ᾽ ἀποθνήσκει.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΙΔΟΥ.

Ἱπποκρατίδας πρὸς τὸν τ᾽ Καρίας σατράπην ἔπεἰλαλα διότι Λακε-

inde proficiſci quòd reges ad imperandum haberet idoneos: dixit non eam eſſe cauſam, ſed quòd cives obedire noſſent. Pyliis majores honores ipſi decernentibus ſcripſit, mediocres honores tempore augeri, nimios aboleri.

THECTAMENES judicio ephororum addictus morti, ſubridens abibat. ac quodam eorum qui unà aderant rogante ánne Spartæ leges contemneret, Nequaquam, reſpondit: ſed lætor hanc mihi ſolvendam eſſe mulctam, quam poſſum neque precario neque fœnori ſumpto quoquam præſtare.

THERYCION Delphis domum proficiſcens, quum in Iſthmo videret anguſtias ab exercitu Philippi occupatas, dixit: Malis vobis, ô Corinthii, janitoribus utitur Peloponneſus.

HIPPODAMUS cum Agide, qui tum Archidamo in caſtris aderat, à rege Spartam miſſus ut ibi res neceſſarias adminiſtraret, Nónne, inquit, honeſtius moriar pro Sparta fortiter pugnans? (exceſſerat autem jam annum ætatis octogeſimum) ac poſtmodo ſumptis armis, & ad dextram regi adſtans, in pugna mortem obiit.

HIPPOCRATIDAS ſatrapæ Cariæ, qui per literas ſignificabat Lacedæmonium quen-

Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ, ὑπερβαλλόντων τινῶν σωφρόνως τὴν ὑπερβολὴν καλλωπίσασαν, καὶ προσδεομένου πῶς χρήσεται αὐτῇ, ἀντέγραψεν, Εἰ μὲν μέγα τι αὐτὸν ἀγαθὸν πεποίηκας, κάλαπλανε· εἰ δὲ μή, ἐκ τῆς χώρας ἔκβαλε, δειλὸν πρὸς ἀρετὴν ὄντα. Ἀπαντήσαντος δέ τινος αὐτῷ μειρακίου ᾧ ἠκολούθει ἐρασής τις, καὶ διαλεχθέντος, Μετὰ τοιούτων, ἔφη, βαδίζειν δεῖ μετ' ὧν ὀφθεὶς τὴν αὐτὴν χρόαν τηρήσεις.

ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΔΟΥ.

Καλλικρατίδας ναύαρχος, τῶν Λυσάνδρου φίλων ἀξιούντων ὑπερίδειν αὐτοῖς ἕνα τινὰ τῶν ἐχθρῶν ἀνελεῖν, καὶ λαβεῖν πεντήκοντα τάλαντα, καί τοι σφόδρα δεόμενος χρημάτων εἰς ὀψώνια τοῖς ναύταις, ἀπεκρίνατο. Κλεάνδρου δὲ σύμβουλος ὤν, Ἀλλ' ἔγωγε ἂν ἔλαβον, εἶπεν, εἰ σὺ ἤμην· Καὶ γὰρ αὐτὸς, εἶπεν, εἰ σὺ ἦν. Παραγενόμενον δὲ πρὸς Κῦρον τὸν νεώτερον εἰς Σάρδεις σύμμαχον ὄντα Λακεδαιμονίοις ὑπὲρ χρήματα πρὸ ναυλικοῦ, τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ ἐκέλευσεν εἰσαγγεῖλαι ὅτι βούλεται Κύρῳ ἐντυχεῖν· ὡς δ' ἤκουσε πίνειν, Περσμένω, εἶπεν, ἕως ἂν πίῃ. καὶ τότε μὲν ἀπηλλάγη, ὡς ἔγνω οὐκ οἷόν τε εἶναι συμβαλεῖν αὐτῷ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, δόξας ἀγροικότερος εἶναι. τῇ δ' ἐχομένῃ, ὡς πάλιν αὐτὸν πίνειν ἤκουσε, καὶ προϊόντα, ἔφησε οὐκ ἄτω ἀσχολεῖσθαι χρήματα λαβεῖν ὡς μηδὲν ἀνάξιον τῆς Σπάρτης ποιεῖν, ἀπηλλάγη

dam conſcium inſidiarum ſibi ſtructarum eas reticuiſſe, quærebátque quid de eo ſtatuendum putaret, reſcripſit: Si magno eum aliquo affeciſti beneficio, interfice: ſin verò, ditione tua ejice, hominem ob timiditatem ineptum ad virtutem. Occurrenti adoleſcenti quem amator inſequebatur, & colorem præ pudore mutanti: Cum talibus, dixit, ambulandum eſt quibuſcum viſus eumdem retineas colorem.

Callicratidas claſſis præfectus, Lyſandri amicis flagitantibus ut faceret ipſis facultatem cujuſdam inimici interficiendi, eóque nomine L talenta offerentibus, quanquam ad ſtipendia navalibus ſociis danda admodum pecuniæ egeret, tamen non aſſenſit. quúmque Cleander, unus de conſiliariis, diceret, Ego ſi tuo fuiſſem loco, accepiſſem: reſpondit, Et ipſe, ſi tuo. Sardes ad Cyrum juniorem profectus confœderatum Lacedæmoniorum, impetrandæ gratia pecuniæ ad ſtipendia claſſiariis perſolvenda, qua prima venit die, Cyro juſſit nuntiari ſe ipſius colloquium expetere: quúmque reſponſum eſſet Cyrum bibere, Expectabo, inquit, donec biberit. ac tum quidem, ut ſenſit congrediendi ſibi copiam non fieri, diſceſſit, relicta de ſe ruſtici hominis opinione. Poſtridie iterum audiens eum bibere, & non prodire: fatus, majorem in id operam impendendum ut nihil indignum Sparta agatur, quàm pecunia ut

paretur,

λάγη εἰς Ἔφεσον, πολλὰ μὲν ἐπαρώμενος κακὰ τοῖς πρώτοις ἐντευφηθεῖσιν ὑπὸ βαρβάρων, καὶ διδάξασιν αὐτὸς ὑβρίζειν διὰ πλῆτον. ὡμνύε τε πρὸς τὰς παρόντας ὡς ὅταν πρῶτον εἰς Σπάρτην ἀφίκηται, πάντα ποιήσει ὑπὲρ τοῦ διαλλάξαι τὰς Ἑλλήνας, ὡς φοβερώτεροι τοῖς βαρβάροις εἶεν, καὶ παύσαιντο τῶν ἐκείνων ἐπ' ἀλλήλους δεόμενοι δυνάμεως. Ἐρωτηθεὶς ὁποῖοι ἄνδρες εἰσὶν οἱ Ἴωνες, Ἐλεύθεροι μέν, ἔφη, κακοὶ, δοῦλοι δὲ ἀγαθοί. Τοῦ δὲ Κύρου τὸν μισθὸν περπέμψαντος τοῖς στρατιώταις καὶ ξένια αὐτῷ, μόνον ἔλαβε τὸν μισθὸν, τὰ δὲ ξένια ἀντέπεμψε· φήσας μὴ δεῖν φιλίαν αὐτῷ ἰδίαν πρὸς αὐτὸν εἶναι, ἀλλὰ τὴν κοινὴν πρὸς ἅπαντας Λακεδαιμονίους γεγονυῖαν, καὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. Μέλλων δὲ περὶ τὰς Ἀργινούσας ναυμαχεῖν, Ἑρμωνος τοῦ κυβερνήτου εἰπόντος ὅτι καλῶς ἔχει ἀποπλεῦσαι, αἱ γὰρ τριήρεις τῶν Ἀθηναίων πολλῷ πλείους εἰσὶν, εἶπε, Καὶ τί τοῦτο; ἀλλὰ φεύγειν αἰσχρὸν καὶ βλαβερὸν τῇ Σπάρτῃ, μένοντα δὲ ἢ ἀποθανεῖν ἢ νικᾶν, ἄμεινον. Περθυσάμενος δὲ, ὡς ἦκουσε τοῦ μάντεως σημαίνοντος διὰ τῶν ἐμπύρων τὴν μὲν στρατῷ νίκην, τὴν δὲ στρατηγοῦντι θάνατον· ὐδὲν καταπλαγεὶς εἶπεν, Οὐ παρ' ἕνα τὰ Σπάρτα. Ἀποθανόντος γάρ μου, οὐδὲν ἡ πατρὶς ἐλαττωθήσεται· εἶξαντος δὲ τοῖς πολεμίοις, ἐλαττωθήσεται. ἀποδείξας δὲν αὐτὶ ἑαυτοῦ Κλέανδρον ἡγεμόνα, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ναυμαχίαν, καὶ μαχόμενος τελευτᾷ.

ΚΛΕ-

paretur, Epheſum rediit: diris proſequutus eos qui primi ſeſe barbarorum contumeliis expoſuiſſent, eoſque docuiſſent propter divitias aliis inſultare. juravitque coram præſentibus, ſe, ubi primùm Spartam rediiſſet, omnia conaturum ut Græcos in concordiam redigeret, barbaris ita terrori futuros, neque eorum auxiliis, dum ſe invicem premerent, opus poſthac habituros. Interrogatus quales viri eſſent Iones: reſpondit: In libertate mali, ſervi boni. Quum Cyrus claſſiariis ſtipendia, ipſi autem xenia miſiſſet, remiſſis xeniis ſola accepit ſtipendia: nihil ſibi cum Cyro opus eſſe privata amicitia; ad ſe enim pertinere eam quæ cum republica Lacedæmoniorum eſſet facta, inquiens. Apud Arginuſas navali prælio decertaturus, Hermoni gubernatori monenti ex re eſſe claſſem abducere, quòd multo plures eſſent Athenienſium triremes, reſpondit: Quid tum poſtea? fugere quidem & turpe eſt & damnoſum Spartæ, optimum eſt manentem aut mori aut vincere. Et ante conflictum quum audiret aruſpicem ex extis vaticinari exercitui victoriam, duci obitum, nihil territus, ſiquia tantùm fatus, Non in unius vita vertitur res Spartæ, ac ſe mortuo nihil deceſſurum patriæ, deceſſurum autem ſi hoſtibus cedat: Cleandrum ſuo loco ſubire juſſit præfecturæ claſſis, & ad prælium navale ſe contulit, ſique eo occubuit.

CLEO-

ΚΛΕΟΜΒΡ. ΤΟΥ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ.

Κλεόμβροτος ὁ Παυσανίου, ξένου τινὸς διαφερομένου πρὸς τὸν πατέρα περὶ ἀρετῆς, Μέχρι τούτου, εἶπεν, κρείσσων σου ἐστὶν ὁ παῖς μέχρις ἂν καὶ σὺ γένησαι.

ΚΛΕΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΝΑΞ.

Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδου τὸν μὲν Ὅμηρον Λακεδαιμονίων εἶναι ποιητήν, ἔφη, τὸν δὲ Ἡσίοδον, τῶν εἱλώτων. τὸν μὲν γὰρ ὡς χρὴ πολεμεῖν, τὸν δὲ ὡς χρὴ γεωργεῖν, παρηγγελκέναι. Ἀνοχὰς δὲ ἐφθημέρους πρὸς Ἀργείους ποησάμενον, φυλάξας αὐτοὺς τῇ τελίτῃ νυκτὶ κοιμωμένους, διὰ τὸ πεποιθέναι ταῖς σπονδαῖς, ἐπέθετο· καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους ἔλαβεν· ὀνειδιζόμενον δὲ ἐπὶ τῇ παραβάσει τῶν ὅρκων, οὐκ ἔφη προσομωμοκέναι ταῖς ἡμέραις τὰς νύκτας. ἄλλως τε καὶ ὅ, τι ἂν κακόν τις ποιῇ τοὺς πολεμίους, τοῦτο καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρὰ ἀνθρώποις δίκης ὑστέρου νομίζεται. Σωσίβιον δ' αὐτῷ τῶν μὲν Ἀργῶν, διὸ παρεσπόνδησεν, ἀποπεσεῖν διὰ τὸ τὰς γυναῖκας τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν καθελούσας ὅπλα, τούτοις αὐτὸν ἀμυνάσας· καὶ ὕστερον δὲ τῶν Φρενῶν ἔξω γνόμενον δεχθῆναι τινὸς μαχαίρᾳ, καὶ αὐτὸν ἀναιρεῖν, ὑπὸ τῶν σφυρῶν ἕως ἐπὶ τοὺς καιρίους τόπους, καὶ ὅτως ἐκλιπεῖν τὸν βίον γελῶντα καὶ σεσηρότα. Τὸ δὲ μάντεως ὑποθέσθαι μὴ ἄγειν ἐπὶ τὴν τῶν Ἀργείων πόλιν στράτευμα, τὴν δὲ ἐπάνοδον αἰσχρὰν γενήσεσθαι, πορευθεὶς τῇ πόλει τὰς

CLEOMBROTUS Pausaniæ F. hospiti cum patre de virtute contendenti, Eò usque, inquit, pater te præstabit, dum & tu genueris.

CLEOMENES Anaxandridæ F. Homerum Lacedæmoniorum poetam esse dicebat, Hesiodum servorum heilotum. illum enim præcepisse quomodo bellum sit gerendum: hunc, quomodo agri colendi. Hic aliquot dierum pactus cum Argivis inducias, quum exploraſſet eos tertia nocte dormire, fretos induciis, adortus partim necavit, partim cepit. quúmque ei violatio jurisjurandi exprobraretur, negabat se unà cum diebus noctes in eo complexum fuisse: addebátque, aliàs quocumque quis hostes modo læderet, & apud deos & apud homines summo jure factum putari. Usu tamen ei venit ut & tum Argis (quorum occupandorum gratia fidem fefellerat datam) non potiretur, quum mulieres Argivæ arma è templis detrahentes iis cum propulsarent: & postmodo mente captus, arrepto quodam cultro à talis usque ad loca lethalibus opportuna vulneribus sese dissecaret, itáque inter ridendum ac ringendum vita abiret. Vate dehortante à ducendo ad Argos exercitu, ignominiosúmque fore discessum inde prædicente, duxit

τὰς μὲν πύλας κεκλεισμένας εὗρε, τὰς δὲ γυναῖκας ἐπὶ τῷ τείχων. Αὕτη σοι, ἔφη, ἡ ἐπάνοδος αἰσχρὰ φαίνεται εἶναι, ἐν ᾗ τῶν ἀνδρῶν τεθνηκότων αἱ γυναῖκες τὰς πύλας κεκλείκασι; Πρὸς δὲ τοὺς λοιδορουμένους αὐτὸν τῶν Ἀργείων ὡς ἐπίορκον καὶ ἀσεβῆ, Τὰ μὲν κακῶς λέγειν, ἔφη, ὑμεῖς κύριοι, τὰ δὲ κακῶς ὑμᾶς ποιεῖν, ἐγώ. Τοῖς δὲ ἀπὸ τῆς Σάμου πρέσβεσι παρακαλοῦσιν αὐτὸν Πολυκράτει τῷ τυράννῳ πολεμεῖν, καὶ διὰ τοῦτο μακρηγοροῦσιν, Ὧν εἰρήκατε, ἔφη, τὰ μὲν ἐξ ἀρχῆς οὐ μέμνημαι, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ μέσα οὐ συνίημι· τὰ δ' ἐπὶ πᾶσιν οὐ δοκιμάζω. Πειρωμένου δὲ καταδραμόντος τὴν χώραν, καὶ ὡς ἑάλω, λέγοντος, Οἱ τρφεῖς σὺκ εἶχον τοῖς στρατιώταις παρέχειν, πρὸς τοὺς ἔχοντας ἦν, ἐκόντι δ' οὐκ ἂν δόντας, βίᾳ ληψόμενος ἦλθον· ἔφη, Σιώπα ἡ ποινή. Φαύλου δέ τινος κακῶς αὐτὸν λέγοντος, Ἆρα διὰ τοῦτο, ἔφη, πάντας σὺ κακῶς λέγεις, ἵνα ἀπολογήσωμαι μὴ δικαιῶμεν περὶ τῆς σῆς κακίας λέγειν; Τῶν δὲ πολιτῶν τινος λέγοντος ὅτι τὸν ἀγαθὸν βασιλέα πάντη πάντως πρᾶον εἶναι δεῖ, Οὐκοῦν, ἔφη, ἄχει τοῦ μὴ δικαιοφόρητον εἶναι. Ἐλκυσθεὶς δὲ νόσῳ μακρᾷ ἐπεὶ καθάρσιος καὶ πάντεσι προσεῖχε, τὸ πεῖν ἀπροσέχων, θαυμάζοντός τινος, Τί θαυμάζεις; ἔφη, ἀγὰρ εἰμι ὁ αὐτὸς νῦν ἢ τότε· οὐκ ὢν δὲ ὁ αὐτὸς, οὐδὲ τὰ αὐτὰ δοκιμάζω. Σοφιστοῦ δέ τινος περὶ

duxit tamen eam ad urbem: quúmque portas invenisset clausas, & mulieres in muris stantes: Hic tibi, inquit, videtur inglorius recessus, ubi mortuis viris mulieres portas occluserunt? Argivis ei perjurium & impietatem exprobrantibus: Penes vos est, inquit, malè ut mihi dicatis: penes me, malè ut vobis faciam. Legatis à Samo prolixa prorsus oratione hortantibus ut bellum Polycrati tyranno faceret, sic respondit: Eorum quæ dixistis, prima non memini, ideóque ne media quidem intelligo: ultima verò mihi non probantur. Quum maritimus prædo incursiones in agrum fecisset Laconicum, essétque deprehensus, ac diceret se non habuisse unde stipendia militibus suis persolveret, neque se ab habentibus potuisse impetrare ultro ut darent: itaque venisse ut vi auferret: Compendiosam hanc esse dixit malitiam. Maledicta ab improbo quodam proficiscens, Vidére, inquit, mihi propterea omnibus malè dicere, ut nobis defendendis nostris conviciis tempus de tua malitia dicendi præripiatur. Quodam cive dicente bonum regem debere usque quaque benignum esse: Sanè, inquit, dum non exponat se contemptui. Diuturno vexatus morbo quum animum lustratoribus nonnullis atque ariolis, de quibus antè diversum senserat, adverteret, miranti factum: Quid, ait, miraris? non sum idem qui antè. mutatus itaque & sententiam mutavi. So-

περὶ ἀνδρείας λέγοντος, πλείω ἐγέλασε· τῷ δ' εἰπόντος, Τί γελᾷς, Κλεόμβροτε, περὶ ἀνδρείας λέγοντος ἀκούων, καὶ ταῦτα βασιλεὺς ὤν; Ὅτι, ἔφη, ὦ ξένε, καὶ ὁ χελιδὼν εἰ περὶ αὐτῆς ἂν ἔλεγε, τὸ αὐτὸ ἂν ἐποίει· εἰ δ' ἀετὸς, πολλῷ ἂν εἶχον ἡσυχίαν. Τῶν δ' Ἀργείων τινὰ περιέργως ἥτταν φασκόντων ἀναμαχεῖσθαι, Θαυμάζω, ἔφη, εἰ δύο συλλαβῶν προσθήκην νῦν κρείττονες ἐγένεσθε ἢ πρόσθε ἦτε· Λοιδορεῖσθαι δέ τινος αὐτὸν, καὶ φήσαντος, Θερσιτικὸς εἶ, ὦ Κλεόμβροτε, Ἀλλὰ κρεῖσσον, ἔφη, ἢ ἄδικον εἶναι· σὺ δ' φιλοχρήματος καίτοι σφόδρα κεκλημένος. Ψάλλειν δέ τις αὐτῷ βουλόμενος συσπῆσαι, τά τε ἄλλα τὸν ἄνδρα ἐπῄνει, καὶ ψάλλειν αὐτὸν ἔφη κρατίστον εἶναι τῶν Ἑλλήνων· ὁ δ' δείξας τινὰ τῶν πλησίον, Νὴ σοῦ Δία, ἔφη, σοῦτ παρ' ἐμοὶ ψωμοποιός. Μαιάνδριος δ' τῶν τ Σάμου τυράννου διὰ τὴν Περσῶν ἔφοδον εἰς Σπάρτην φυγόντος, καὶ ἐπιδείξαντος ὅσα κεκομίκει χρήματα, χαριζόμενός τε ὅσα βούλεται, ἔλαβε μὴ ἀδέν, βουλόμενος δ' μὴ ἑτέροις τισὶ τῶν ἀστῶν διαδῷ, πορευθεὶς ἐπὶ σοῦ ἐφόρους, ἄμεινον ἔφη εἶναι τῇ Σπάρτῃ τὸν ξένον ἐκπλεῖν Σάμιον ἀπαλλάττεσθαι τῆς Πελοποννήσου, ἵνα μὴ πείσῃ τινὰ τῶν Σπαρτιατῶν κακὸν γνῶναι. οἱ δὲ ὑπακούσαντες ἐξεκήρυξαν τὸν Μαίανδριον αὐτῆς ἡμέρας. Εἰπόντος δέ τινος, Διὰ τί πολεμεῖτας ὑμῖν Ἀργείους πολλάκις κρατήσαντες οὐκ ἀνῃρήκατε.

phiſta quodam de fortitudine differente, aſſatim riſit. dicentíque, Quid rides, Cleomenes, audiens de fortitudine differentem, quum quidem rex ſis? reſpondit: Idem, hoſpes, feciſſem hoc argumentum tractante hirundine: aquila autem perorante, quietiſſime audiviſſem. Quum Argivi dicerent ſe acceptam cladem exſarcituros: (*Græci hoc anamachesiæ dicunt: machesiæ, pugnaturum eſſe.*) Miror, inquit, ſi duarum ſyllabarum additio meliores vos quàm eratis antè, reddidit. Delicatiuſculam vivendi rationem objicienti, retulit: Præſtat hoc quàm injuſtum eſſe. tu quidem, etiamſi ſatis locuples, tamen amore pecuniæ teneris. Quidam ut fidicinem ei commendaret, cùm aliàs laudabat hominem, tum optimum de Græcis fidicinem eſſe aiebat. huic Cleomenes, quodam qui ponè erat, oſtenſo, Mehercle, dixit, hic apud me coquorum optimus eſt. Mæander Sami tyrannus ob irruptionem Perſarum Spartam confugerat, eíque oſtendebat quantum pecuniæ attuliſſet, donóque offerebat quantum accipere vellet. accepit nihil: ſed veritus ne aliis civium ea elargiretur, ad ephoros ſe contulit, atque è re Spartæ fore docuit, ſi hoſpes ſuus Samius Peloponneſo diſcederet, ne quem corrumperet Spartanum. Ephori parentes conſilio, ea ipſa die publico edicto cedere Mæandrum juſſerunt. Dicenti, Cur Argivos devictos, qui

καλε. Οὐδ' ἀνέλοιμθ, ἔφη, ὡς ἂν γυμνασὰς τοῖς νέοισιν ἔχοιμθ. Πωθανομθύε δέ τινος αὐτὸ διὰ τί Σπαρτιάται τοῖς θεοῖς οὐκ ἀνατιθέασι τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων σκῦλα, Ὅτι, ἔφη, ἀπὸ δειλῶν ἐστὶ. τὰ γᾶν ἀπὸ τῶν κεκτημθύων διὰ δειλίαν θηρεθέντα, ὅτε σὺ νέυς ὁρᾶν καλὸν, ὅτε τοῖς θεοῖς ἀναθιθέναι.

ΚΛΕΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΚΛΕΟΜΒΡ.

Κλεομθύης ὁ Κλεομβρότυ, διδόντος αὐτῷ τινος μαχίμυς ἀλεκτρυόνας, καὶ λέγοντος ὅτι μαχόμθοι ἀποδήσκυσι πρὸ νίκης, Τῶν καλλικλεινόντων τοίνυν αὐτὸς τινὰς δός μοι. ἐκεῖνοι γὰ τούτων ἀμείνυς.

ΛΑΒΩΤΟΥ.

Λάβωτος μακρολογᾶντός τινος, εἶπε, Τί μοι μικρῶν περὶ μεγάλα φροιμιάζῃ; ὅσον γὰ εἴη πρᾶγμα, τοσοῦτον καὶ ὁ λόγος ᾧ χρῆται.

ΛΕΩΤΥΧΙΔΟΥ.

Λεωτυχίδας ὁ πρῶτος, λέγοντός τινος ὡς ἐστὶν ἀμεταβόλος, Διὰ σὺ καιρὸς, ἔφη, οὐχ ὡς ὑμεῖς, διὰ τὴν αὐτῶν κακίαν. Πρὸς δὲ τὸν ἐρωτῶντα πῶς ἄν τις μάλιστα διαφυλάττοι τὰ παρόντα τῶν ἀγαθῶν, εἶπεν, Εἰ μὴ πάντα τῇ τύχῃ πιστεύοι. Ἐρωτηθεὶς δέ τί δεῖ μάλιστα μανθάνειν σὺ ἐλευθέρυς παῖδας, Ταῦτ', ἔφη, ὅσα ἂν αὐτὸς ὠφελήσειαν ἄνδρας γενομθύυς. Πωθανομθύε δέ τινος διὰ τ.να αἰτίαν ὀλιγοπόσιν οἱ Σπαρτιάται, ἔφη, Ἵνα μὴ ἄλλοι ὦσὶ ἡμῶν βυλεύωνται, ἀλλ' ἡμεῖς ὦσὶ ἄλλων.

ΛΕΩ-

qui sæpe bellum contra vos susceperunt, non deleviſtis? Nequaquam delendi nobis sunt, respondit, ne desint qui juvenes exerceant. Interroganti, Cur Spartani capta ex hostibus spolia non suspenderent diis: Quia, inquit, è timidis capta sunt. talia autem neque cerni ab adolescentibus, neque diis dedicari convenit.

CLEOMENES Cleombroti F. offerenti gallos pugnaces, cósque inter pugnandum mori dicenti: Quin tu, inquit, aliquos horum mihi da qui interficiunt eos, utpote præstantiores.

LABOTAS cuidam verbosius dicenti, Quorsum, inquit, de parvis rebus magna texis exordia? quum rei quantitatem oratio debeat æquare.

LEOTYCHIDAS primus dicenti pro occasionum ratione ipsum esse mutabilem: respondit, Non enim sicut vos propter vestram malitiam. Interroganti qua quis ratione præsentia bona potissimùm conservare posset, respondit, Si non omnia fortunæ committat. Rursum interrogatus, quidnam maximè ingenuis pueris sit discendum: Ea, retulit, quæ prodesse queunt virilem ætatem assequutis. Quærenti cur pauco potu uterentur Spartani: respondit, Ne alii de nobis consultent, sed nos de aliis.

LEO-

ΛΕΩΤΥΧΙΔΟΥ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤ.

Λεωτυχίδας ὁ Ἀρίστωνος, πρὸς τὸν εἰπόντα ὅτι Κακῶς σε οἱ τῶ Δημαρήτω λέγουσι, Μὰ τὸν Θεὸν, ἔφη, ἐ θαυμάζω. καλῶς γὸ λέγειν ἐδεὶς ἂν αὐτῶν δυνηθείη. Τῇ δ' εἰσυλέρω πύλῃ δράκοντος περὶ τινὶ κλεῖν ἐλιχθέντος, καὶ τῶν μάντεων τέρας ἀποφαινομένων εἶναι, Οὔτι ἔμοιγ', ἔφη, δοκεῖ, ἀλλ' εἰ ἡ κλεὶς τῇ δράκοντι περιελίχθη, τέρας ἂν ἰῶ. Πρὸς Φίλιππον τὸν ὀρφεωτελεστὴν πάντελῶς πτωχὸν ὄντα, λέγοντα δ' ὅτι οἱ παρ' ἀυτῷ μυηθέντες μᾶλλον τινὶ τῶ βίῳ τελοῦσιν εὐδαιμονέστατοι, Τί οὖν, ὦ ἀνόητε, εἶπεν, ἐ τινὶ ταχίστῃ ἀποθνήσκεις, ἵνα ἀναπαύσῃ κακοδαιμονίαν τε καὶ πενίαν κλαίων;

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΥΚΡ.

Λέων ὁ Εὐρυκρατίδα, ἐρωτηθεὶς ποίαν τὶς ἂν πόλιν οἰκήσας ἀσφαλῶς οἰκοίη, Ὅπου, ἔφη, μήτε πλείω μήτε ἐλάσσονα κεκλήσονται οἱ ἐναικεῖλες· καὶ ὅπου τὸ μὲν δίκαιον ἰσχύσῃ, τὸ δ' ἄδικον ἀσθενὲς ἔσαι. Ὁρῶν δέ τὺν Ὀλυμπίᾳ δρομεῖς ἀσπαζόντας ἐπὶ τινὶ ἄφεσιν ἵνα πλεονεκτήσωσιν, Ὅσῳ μᾶλλον, ἔφη, οἱ δρομεῖς ἀσπάζονται περὶ τὸ ταχυτῆτος ἢ περὶ τὸ δικαιοσύνης; Ἀκαίρως δέ τινος περὶ πραγμάτων ἐκ ἀχρήτων διαλεχθέντος, Ὦ ξένε, εἶπεν, ἐκ ἐν δέοντι χρῇ τῷ δέοντι.

ΛΕΩΝΙΔΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΞ.

Λεωνίδας ὁ Ἀναξανδρίδα, ἀδελφὸς δὲ Κλεομένους, πρός τινα εἰπόντα, Πλὴν

Leotychidas Aristonis F. narranti, Malè tibi dicunt Demarati filii: respondit, Non me hercle miror; bene enim eorum nemo loqui possit. Quum propioris portæ pessulo se draco circumplicavisset, idque ostentum vates dicerent: Non sanè, dixit, hoc mihi videtur. cæterùm tum putarem esse portentum, si pessulus anguem circumplicavisset. Philippo Orphei sacrificulo extremè pauperi, dicenti abs se sacris initiatos post mortem beatos esse: Cur, inquit, fatue, non quamprimum moreris, ut desinas tandem infelicitatem tuam paupertatémque plorare.

Leo Eurycratidæ F. interrogatus quânam in urbe aliquis tutissimè habitaret, respondit, In ea in qua omnium civium possessiones essent æquales, plurimúmque haberet virium justitia, minimum injustitia. Ad Olympiam videns cursores operam dare ut quum emitterentur carceribus alius alteri fraudem faceret: Quanto, inquit, majus studium est cursoribus de celeritatis quàm justitiæ laude? Intempestivè cuidam de rebus non inutilibus differenti, Hospes, inquit, præter rem uteris re alioquin valdè opportuna.

Leonidas Anaxandridæ F. Cleomenis frater, cuidam dicenti, Nihilo nobis es præ-

Πλὴν ἢ βασιλεύειν ἡμῖν οὐδὲν διαφέρεις, Ἀλλ' οὐκ ἄν, ἔφη, εἰ μὴ βελτίων ὑμῖν ἤμελλον, ἐβασίλευον. Τῆς δὲ γυναικὸς αὐτῷ Γοργοῦς πυθανομένης ὅτε εἰς Θερμοπύλας ἐξήει τῷ Πέρσῃ μαχούμενος, εἴ τι αὐτῇ ἐντέλλεται, ἔφη, Ἀγαθοῖς γαμεῖσθαι καὶ ἀγαθὰ τίκτειν. Λεγόντων δὲ τῶν ἐφόρων ὀλίγους ἄγειν αὐτὸν εἰς Θερμοπύλας, ἔφη, Πολλοὶ πρὸς ἐμὲ βαδίζουσι πρᾶξιν. Πάλιν δὲ αὐτῶν εἰπόντων, Μή τι ἕτερόν τι διέγνωκας ποιεῖν; Τὰς παρόδους τῶν βαρβάρων κωλύειν, τῷ λόγῳ, ἔφη, τῷ δ' ἔργῳ, ἀποθανούμενος ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Γενόμενος δὲ ἐν Θερμοπύλαις, πρὸς αὐτὸν συσκηνώτας εἶπε, Λέγουσι τὸν βάρβαρον ἐγγὺς γενόμενον, ἅμμε δὲ χρονοτριβέειν. ἤδη γὰρ ἥκαμεν αὐτὸν βαρβάρους, ἢ αὐτοὶ τεθνάναι μέλλομες. Λέγοντός τινος, Ἀπὸ τῶν αἰσθημάτων τῶν βαρβάρων οὐδὲ τὸν ἥλιον ἰδεῖν ἐστιν· Οὐκοῦν, ἔφη, χαλεπὸν εἰ ὑπὸ σκιὰν αὐτοῖς μαχεσόμεθα. Ἄλλου δὲ εἰπόντος, Πάρεισιν ἐγγὺς ἡμῶν, Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ ἡμεῖς αὐτῶν ἐγγύς. Ἐπόντος δέ τινος, Πρὸς πολλούς, ὦ Λεωνίδα, μεθ' ὀλίγων διακινδυνεύσων ὕστω πάρει; Εἰ μὲν οἴεσθέ με, ἔφη, τῷ πλήθει, οὐδὲ ἡ πᾶσα Ἑλλὰς ἀρκεῖ. βραχεῖα γὰρ μοῖρα τῶν ἐκείνων πλήθους ἐστίν· εἰ δὲ ταῖς ἀρεταῖς, καὶ σφόδρ' ὁ ἀριθμὸς ἱκανός. Ἄλλου δὲ τὰ αὐτὰ λέγοντος, Καὶ μὴν, εἶπεν, πολλοὺς ἐπάγομαι ὡς

præſtantior quàm eo quòd regnum geris, reſpondit: Atqui nunquam rex veſter factus eſſem, niſi vobis præſtarem. Proficiſcens ad Thermopylas, ut cum Perſis dimicaret, uxori Gorgoni ſcitanti quid ipſi mandaret: Ut bonis, inquit, nubas, & bonam prolem parias. Ephoris dicentibus paucos ipſum ad Thermopylas ducere: Satis, reſpondit, multos, ad id quod ſumus acturi. Rurſum quærentibus an aliquid aliud ſtatuiſſet agere, ſic reſpondit: Verbis præ me fero ire me ut barbaris tranſitus intercludam: re vera proficiſcor moriturus pro Græcis. Poſtquam in Thermopylas cum ſuis venit, ita eos eſt alloquutus: Narrant barbarum eſſe in vicinia, nos autem tempus terere. jam enim aut moriendum eſt nobis, aut vincendi barbari. Dicente quodam fore ut ſagittæ barbarorum etiam ſolis conſpectum eriperent: Scitum ergo erit, inquit, in umbra pugnare. Alii nuncianti, Prope nos ſunt hoſtes, reſpondit: Nimirum ergo & nos prope ipſos ſumus. Dicenti, Ades, ô Leonide, cum paucis contra tantam decertaturus multitudinem, reſpondit: Si numero æſtimatur res, ne tota quidem Græcia ſufficiet, exigua eſt enim portio barbaricarum copiarum: ſin virtute, ſatis eſt hæc manus. Alteri idem dicenti: At enim, dixit, multos adduco,

ὡς ἀποθανουμένους. Ξέρξης ὁ γράψαντος αὐτῷ, Ἔξεστί σοι μὴ θεομαχεῖν, μετ' ἐμοῦ δὲ ταττομένῳ, τῆς Ἑλλάδος μοναρχεῖν· ἀνέγραψεν, Εἰ τὰ καλὰ τοῦ βίου γινώσκοις, ἀπέστης ἂν τῆς τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμίας. ἐμοὶ δὲ κρείττων ὁ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θάνατος τοῦ μοναρχεῖν τῶν ὁμοφύλων. Πάλιν δὲ τοῦ Ξέρξου γράψαντος, Πέμψον τὰ ὅπλα, ἀνέγραψεν, Μολὼν λάβε. Βουλομένου δ' αὐτοῦ ἤδη τοῖς πολεμίοις ἐπιτίθεσθαι, οἱ πολέμαρχοι πρὸς αὐτὸν ἔφασαν ὅτι δεῖ περιμένειν αὐτὸν καὶ ἄλλους συμμάχους. Οὐ γάρ, ἔφη, πάρεισιν οἱ μάχεσθαι μέλλοντες; ἢ οὐκ ἴστε ὅτι μόνοι πρὸς τοὺς πολεμίους μάχονται οἱ τοὺς βασιλέας αἰδούμενοι καὶ φοβούμενοι; Τοῖς δὲ στρατιώτας παρήγγειλεν ἀριστοποιεῖσθαι ὡς ἐν ᾅδου δειπνοποιησομένους. Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί οἱ ἄριστοι τὸν ἔνδοξον θάνατον τοῦ ἀδόξου προκείνουσι ζωῆς, Ὅτι, ἔφη, τὸ μὲν, τοῦ φύσεως ἴδιον, τὸ δὲ, αὐτῶν εἶναι νομίζουσιν. Τοὺς δὲ ἡθέως βουλόμενον σῶσαι, καὶ ἐπισάμενον ἄνικους ἐκ ἀνεξομένους, σκυτάλας δὸς καθ' ἕνα αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐφόρους ἔπεμψε. καὶ τῶν τελείων δὲ τρεῖς ἐβουλήθη διασῶσαι· οἱ δὲ συννοήσαντες ἐκ ἠνέχοντο λαβεῖν τὰς σκυτάλας. ὧν ὁ μὲν εἶπεν, Οὐ κήρυξ ἀλλὰ μαχητὰς ἀκολούθησα· ὁ δὲ δεύτερος, Αὐτὸς μὲν, κρείττων ἂν εἴην· ὁ δὲ τρίτος, Οὐκ ὕστερος τούτων, πρῶτος δὲ μαχήσομαι.

ΛΟΧΑ-

quippe morituros. Xerxi in hanc ſcribenti ſententiam, Licet tibi, ſi contra deum pugnare nolis, & à meis velis ſtare partibus, ſoli univerſis imperare Græcis: ſic reſcripſit, Si bona vitæ cognita haberes, utique alienarum rerum cupiditatem depoſuiſſes. mihi quidem potius eſt mori pro Græcia, quàm in omnes gentiles dominationem obtinere. Eidem ſcribenti ut arma ſibi mitteret: reſcripſit, Veni & accipe. Quum adoriri jam vellet hoſtes, & polemarchi reliquos eum juberent expectare ſocios: Quid, inquit, an non adſunt qui ſunt pugnaturi? aut neſcitis ſolos eos cum hoſte manum conſerere qui reges reverentur & metuunt? Milites monuit ut ita prandèrent tanquam apud inferos cœnaturi. Interrogatus cur optimi nobilem mortem obſcuræ vitæ anteponerent, reſpondit: Quia hoc proprium naturæ, illud ſibi eſſe cenſent. Quum cuperet adoleſcentulos eripere neci, & liquidò ſciret id non paſſuros, uni poſt alterum ſcytalam dedit, ac cum ea ad ephoros miſit. Sed & de his qui jam ætate erant perfecta, tres eodem modo voluit ſervare. ii autem accipere ſcytalas noluerunt. primus aiebat ſe non ut tabellarium, ſed ut militem in exercitu eſſe: alter, præſtantiorem ſe fore ſi in pugna adeſſet: tertius, non poſt, ſed ante hos ſe pugnaturum.

LOCHA-

ΛΟΧΑΓΟΥ.

Λοχαγὸς ὁ Πολυαινίδυ καὶ Σείρωνος πατὴρ, ἀπαγγείλαντός τινος αὐτῷ ὅτι τῶν υἱῶν τεθνήκοι ὁ ἕτερος, Πάλαι ἤδειν, ἔφη, ὅτι ἀποθανεῖν αὐτὸν ἔδει.

ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ.

Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης βουλόμενος ἐκ τῆ περιπαρχούσης διαίτης τοὺς πολίτας εἰς σωφρονεστέραν βίυ τάξιν μεθάγειν, καὶ καλοκαγαθικωτέρας ἀπεργάζεσθαι, ἀδρεβδίαιοι γὰρ ἦσαν, δύο σκύλακας ἀνέθρεψε τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ μητρὸς γνησίυς· καὶ τὸν μὲν εἴθισε τοῖς λιχνείας, οἴκοι ἐάσας· τὸν δὲ ἐπαγόμενος ἤσκησε τοῖς κυνηγέσια· ἔπειτα ἀγαγὼν εἰς τὶν ἐκκλησίαν, ἔθηκεν ἀκάνθας καὶ λιχνείας τινὰς, ἀφῆκε δὲ καὶ λαγών· ἔπι τὰ σωμήθη δ' ἐκαλέσε ὁρμήσανθα, καὶ θαλέσε τὸν λαγὼν χειρωσαμένυ, εἶπεν, Ὁρᾶτε, ὦ πολῖται, ὅτι ταὐτοῦ γένυς ὑπάρχοντες, ἐν τῇ τοῦ βίυ ἀγωγῇ τοσοῦτο πολὺ ἀλλήλων διάφορα ἀπέδησαν· καὶ ποιητικωτέρα τῆ φύσεως ἡ ἄσκησις πρὸς τὰ καλὰ τυγχάνει; Τινὲς δέ φασιν ὡς ὁ παρῆγε σκύλακας οἱ ἐκ τῆ αὐτῶν γεγονότες ἐτύγχανον, ἀλλ' ὁ μὲν ἐξ οἰκυρῶν, ἕτερον δὲ κυνηγέσιων· καπειτα τὸν μὲν ἐκ τοῦ χείρονος γένος πρὸς τὰ κυνηγέσια ἤσκησε, τὸν δὲ ἐκ τοῦ ἀμείνονος τοῖς λιχνείας μόνον ἤσκησε· εἶθ' ἑκάτερ ἐφ' ἃ εἴθιτο ὁρμήσανθος, φανερὸν ποιήσας ὅσον ἡ ἀγωγὴ πρὸς τὰ ἀμείνω καὶ χείρω

Lochagus, Polyænidis & Saronis pater, quodam nunciante alterum filiorum esse mortuum: Jamdudum, inquit, noram fore ei moriendum.

Lycurgus legum lator, ut cives ex usitata victus ratione (vivebant autem delicate) ad magis sobriam traduceret, virtutisque studiosos redigeret, catulos duos educavit iisdem natos canibus, horúmque alterum domi desidentem ad gulositatem adsuefecit, alterum ad venationem condocefecit. deinde in concionem eos produxit, propositisque quibusdam gulæ irritamentis, leporem etiam emisit. utroque ad id se incitante ad quod erat adsuefactus, quum leporem alter cepisset, dixit: Videtis, cives, hos iisdem natos parentibus, educatione admodum dissimiles effectos, & exercitatione magis quàm natura ad virtutem nos formari? Quidam dicunt, non produxisse eum catulos eorumdem canum, sed alterum è domi desidentibus, alterum de venaticis sustulisse: ac domesticum ab eo fuisse venationi, venaticum catulum voracitati adsuefactum: quúmque utroque ad id se propiente quod ei erat factum usu familiare, civibus ostendisset quantum ad meliora aut deteriora studia conferret educatio, dixisse: Proinde vos quoque, Spartani,

χείρω συλλαμβάνε), εἶπεν, Οὐκοῦν κὴ ἡμᾶς, ὦ πολῖται, ὑδὲν ἡ ῶδε τοῖς πολλοῖς θαυμαζομήνη δύηνεια, κὴ τὸ ἀφ' Ἡρακλέους εἶναι, ὀνίνησιν, εἰ μὴ πρᾴτομεν δι' ἃ ἐκεῖνο ἁπάντων ἀνθρώπων ἐπιδοξότερο κὴ δυηνέστερο ἐφάνη, ἀσκέμενοι κὴ μανθάνοντες καλὰ δι' ὅλε τε βίε. Ἀναδασμὸν δὲ τ γῆς ποιήσας, κὴ ἅπασιν ἴσον κλῆρον τοῖς πολίταις νείμας, λέγε) ὕστερόν ποτε χρόνῳ τιὴ χώραν διερχόμενο ἐξ ὑποδημίας ἄρτι τεθερισμένε, ἰδὼν εὖ σωρὸς κειμένους παρ' ἀλλήλους κὴ ὁμαλοὺς, ἡδεῖαι, κὴ μειδιάσαντα εἰπεῖν πρὸς τοὺς παρόντας, ὡς ἡ Λακωνικὴ φαίνε) πᾶσα πολλῶν ἀδελφῶν εἶναι νεωστὶ νενεμημένων. Καὶ τῇ χρεῶν ἢ ὑποκοπὰς εἰσηγησάμενο, ἐπεχείρησε κὴ τὰ κατ' οἶκον ὅλα πάντας ἐξ ἴσε διαιρεῖν, ὅπως παντάπασιν ἐξέλοι τὸ ἄνισον κὴ ἀνώμαλον. ἐπεὶ ἢ χαλεπῶς ἐώρα προσδεξομένους τιὴ ἄντικρυς ἀφαίρεσιν, τό, τε χρυσῦν καὶ ἀργυρῦν νόμισμα ἠκύρωσε, μόνῳ ἢ τῷ σιδήρῳ προσέταξε χρῆσθ· κὴ μέχρις ὅ δεῖ ἔχειν τιὴ ὅλων ὕπαρξιν πρὸς ἀμοιβὴν τούτε, ὠφελήσε. τούτε ἢ γνομένε, ἐξέπεσε τ Λακεδαίμονο ἀδικία πᾶσα. οὔτε γὰ κλέπτειν, οὔτε δωροδοκεῖν, οὔτε ὑποσυρεῖν ἢ ἁρπάζειν ἔτι ἠδύναλό τις· ὁ μήτε καλακεύψαι δωσαῖὸν ἑῷ, μήτε κλήσασθ ζηλωτὸν, μήτε χρήσασθ ἀκίνδυνον, μήτε ἐξάγειν ἢ ἐπάγειν ἀσφαλές. Πρὸς ἢ τέ-

Spartani, videtis, nihil nobis illam vulgo celebratam nobilitatem, ductúmque ab Hercule genus prodesse, nisi ea agimus quibus ille omni alia humana gloria & celebritate majorem sibi paravit, honesta per omnem vitam discentes exercentésque. Quum agrorum divisionem ita instituisset ut omnium civium portiones essent æquales, fertur aliquanto post temporis è peregrinatione revertens, quum agros Spartanorum pertransiret recens demessos, conspicatus acervos æquales juxta sese jacère, delectatus fuisse, vultúque renidente comitibus dixisse, videri sibi totum agrum Laconicum, fundum esse fratrum multorum nuper divisum. Novis porrò tabulis introductis, conatus est etiam domesticam supellectilem apud omnes æqualem redigere, ut inæqualitatem omnem aboleret. Animadvertens autem cives difficillimè passuros palàm sibi ista adimi, aureo & argenteo nomismate abrogato, solo jussit uti ferreo, ac definivit quantum ejus æquare uniuscujusque facultates deberet. Hoc facto, omnis injustitia Lacedæmone exterminata est. Nam neque furari, neque muneribus corrumpi, neque defraudare alium aut rapere quisquam poterat porrò, quum neque occultare injustè partum liceret, neque possidere id magnum haberetur, neque usus periculo careret, neque in commerciis apud exteros locum haberet. Præterea omnibus super-

ὃ τούτοις κὴ ἀπάλλων τῶν περιττῶν ξενηλασίαν ἐποιήσατο. διὸ ὅτε ἔμπορος, ὅτε σοφιστὴς, ὅτε μάντις ἢ ἀγύρτης, ὅτε τῶν καλασκευασμάτων δημιουργὸς εἰσήει εἰς τὴν Σπάρτην. οὐδὲ γὰρ νόμισμα παρ' αὐτοῖς ἄχρηστον ἦσαν, μόνον ὃ τὸ σιδηροῦν εἰσηγήσατο, ὃ ἔστι μνᾶ ὁλκῆ Αἰγιναία, δυνάμει ὃ χαλκοῖ τέσσαρες. Ἐπιθέλων δὲ τῇ τρυφῇ καὶ τὸν ζῆλον ἀφελέσθαι καὶ πλοῦτον διανοηθεὶς, τὰ συσσίτια εἰσηγήσατο. πρὸς γὰρ τὰς ἐπιζητήσεις διὰ τί ταῦτα σωσεσήσατο, καὶ μεθ' ὅπλων καθ' ὀλίγους τοὺς πολίτας διήρκεν, Ὅπως, εἶπεν, ἑτοίμως τὰ παραγγελλόμενα δέχωνται· καὶ ἐάν τι νεωτερίζωσιν, ἐν ὀλίγοις ᾖ τὸ ἁμπλάκημα· ἰσομοιρία τε τροφῆς καὶ πόσεως ᾖ, καὶ μήτε πόσῳ τινὶ ἢ βρώσῳ, ἀλλὰ μηδὲ σφομυῇ ἢ σκύφεσιν, ἢ ἄλλῳ τινὶ τὸ σιτῶλον πλέον ἔχῃ ὁ πλούσιος ἢ πένης. Ἄζηλον ὃ ποιήσας τὸν πλοῦτον, οὐδενὸς οὐδὲ χρῆσθαι οὐδὲ ἐπιδείξαι δυναμένου, ἔλεγε πρὸς τοὺς συνήθεις, Ὡς καλόν ἐστιν, ὦ ἑταῖροι, διὰ τῶν ἔργων ἐπιδείξαι τὸν πλοῦτον οἷός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι τυφλός. Παρεφύλαξε ὃ ὥστε μηδὲ οἴκοι προδειπνήσαντας ἐξεῖναι βαδίζειν ἐπὶ τὰ συσσίτια, πεπληρωμένους ἑτέρων ἐδεσμάτων ἢ πομάτων. ἐκάκιζον ὃ οἱ λοιποὶ τὸν μὴ πιόντα ἢ φαγόντα μετ' αὐτῶν, ὡς ἀκρατῆ καὶ πρὸς τὸν κοινὸν ὀψομαλακιζόμενον διαίταν. ἐζημιοῦτο ὃ κὴ ὁ φανερὸς γυόμενος. Ἀγι-

δος

supervacaneis rebus Sparta interdixit. Quare nullus mercator, rhetor, ariolus, aut circulator, aut ſupellectilis ſupervacaneæ opifex Spartam veniebat: quum ibi nomiſma utile abolitum eſſet, ſolúmque ferreum uſurparetur, cujus mina Æginenſis quatuor aſſes æreos valeret. Ut autem luxum exſcindere, & divitiarum ſtudium exſtirpare poſſet, convictus (*ſyſſitia, quòd cibum multi una caperent, Græci dicunt*) inſtituit. Proinde cauſam quærentibus cur ea introduxiſſet, civéſque ita diviſiſſet ut pauci armati ſimul diſcumberent, reſpondit: Ut promptè mandata capeſſant, & ſi quid rerum novarum moliantur, penes paucos ſit peccatum. Æqualibus autem portionibus cibus potúſque cunctis diſtribuebatur, & non hac modò in re, ſed & veſte ſtragula, vaſíſque & aliis in univerſum omnibus rebus nihil amplius diviti erat atque pauperi. Ita ergo divitiis ad vilitatem redactis, quum neque uti quiſquam, neque oſtentare eas poſſet, familiaribus dixit: Præclarum eſt, ſocii, rebus ipſis demonſtrare divitias, id quod dicuntur, eſſe cæcas. Id quoque præcavit, ne domi prius cibo potúque ſaturati ad ſyſſitia venirent. & non bibentem edentémque ſecum reliqui culpabant ut intemperantem, ac qui ob mollitiem victus communis eſſet impatiens. Mulctabatur etiam qui

δῶ ἂν μὴ πολιὼ χρόνον ϐ βασιλέως ἐπανελθόντος ἀπὸ σφαλείας, καὶ ἀπεπολεμήκει ὁ Ἀθηναίους, βουλομένῳ παρὰ τῇ γυναικὶ μιᾷ ἡμέρᾳ δειπνῆσαι, καὶ μεταπεμπομένῳ τὰς μερίδας, οὐκ ἔπεμψαν οἱ πολέμαρχοι· μεθ' ἡμέραν δ φανερῷ γενομένῳ τοῖς ἐφόροις, ἐζημιώθη ὑπ' αὐτῶν. Πρὸς ἃν τὰ τοιαῦτα τῶν νομοθετημάτων χαλεπήναντες οἱ ἔφοροι, ἐπισυνέστησαν, καὶ ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κ᾽ ἔβαλον, καὶ ἀλαλάξαι βουλόμενοι. διωκόμενος δὲ διέπεσε διὰ τῶ ἀγορᾶς· κ᾽ τὰς μὲν ἄλλας ἔφθασεν εἰς τὸ ἱερὸν τῆ Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς καταφυγών. Ἄλκανδρος δὲ ἐπισκαφέντος αὐτῷ διώκων, τῇ βακτηρίᾳ τὸν ὀφθαλμὸν ἐξέκοψεν αὐτῷ. τοῦτον δὲ κοινῷ δόγματι παραλαβὼν ἐπὶ τιμωρίᾳ, ὅτε κακῶς διέθηκεν, ὅτε ἐμέμψατο, συνδιαιτώμενον δὲ ἔχων, ἐπέδειξεν ἐπαινέτην αὐτοῦ τε καὶ τῆς διαίτης ἐν εἶχε σὺν αὐτῷ, κ᾽ καθόλου τῆς ἀγωγῆς ἐραστήν. τοῦ δὲ πάθους ὑπόμνημα ἱδρύσατο ἐν τῷ τῆς Χαλκιοίκου τεμένει ἱερὸν Ἀθηνᾶς, Ὀπτιλλέτιν προσαγορεύσας. τοὺς γὰρ ὀφθαλμοὺς ὀπτίλους οἱ τῇδε Δωριεῖς λέγουσι. Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί οὐκ ἐχρήσατο νόμοις ἐγγράφοις, Ὅτι, ἔφη, οἱ πεπαιδευμένοι κ᾽ ἀχθένιες τῇ προσηκούσῃ ἀγωγῇ τὸ δ' καιρῷ χρήσιμον δοκιμάζουσι. Πάλιν δ' ἐπιζητούντων τινῶν διὰ τί ὀροφὴν ἀπὸ πελέκεως ταῖς οἰκίαις ἐπιτιθέναι προσέταξε, θύραν δὲ ἀπὸ πρίονος μόνου κ᾽ μηδενὸς τῶν ἄλλων

ejus criminis eſſet compertus. Agidi quidem regi non multo poſt tempore debellatis Athenienſibus domum reverſo, ſemélque cum uxore volenti cœnare, ac partes ſuas qui adferret mittenti, polemarchi eas non miſerunt: eúmque poſtridie ephori re cognita mulctaverunt. Cæterùm ephori hujuſmodi inſtituta Lycurgi moleſtè ferentes, coitione facta maledictis eum proſciderunt, lapidibúſque obruere aggreſſi ſunt. Fuga quum ſe per forum proripuiſſet, & cæteris evitatis in fanum Minervæ Chalcioeci confugiſſet: Alcander eum inſequens, reſpicientis oculum baculo excuſſit. Hunc Lycurgus plebis ſcito ſibi traditum ut pœnas ſumeret, neque ultus eſt, neque objurgavit: ſed adhibitum ſuo convictui, laudatorem vitæ rationis quam unà uſurpabat, ſtudioſúmque omnium ſuarum actionum reddidit. Monimentum autem ſui caſus poſuit ad fanum Chalcioeci facellum Minervæ Optiletidis. nam Oculi Dorienſium iſtorum lingua Optili dicuntur. Interrogatus cur ſcriptis legibus non eſſet uſus, reſpondit: Quia rectè inſtituti atque educati norunt utilitatem temporis. Aliis ſciſcitantibus cur ad faſtigium domus faciendum ſola ſecuri, ad januam ſola ſerra uti, nullo alio inſtrumento permiſiſſet, reſpondit: Ut cives mediocritatem ſerveant in omnibus

quæ

ἄλλων ἐργαλείων. Ὅπως ἂν, ἔφη, μετριάζοιεν οἱ πολῖται περὶ πάντα ὅσα εἰς τὴν οἰκίαν εἰσάγουσι, καὶ μηδὲν τῶν παρ' ἄλλοις ζηλουμένων ἔχωσιν. Ἐκ δὲ ταύτης τῆς συνηθείας φασὶ καὶ Λεωτυχίδην τὸν πρῶτον βασιλέα δεῖπνόν τινα πρᾶξαί τινι, καὶ θεασάμενον τὸ στέγος τοῦ οἴκου τὴν παρασκευὴν πολυτελῆ καὶ φατνωματικὴν, ἐρωτῆσαι τὸν ξένον εἰ τετράγωνα παρ' αὐτοῖς ξύλα φύει. Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί ἐκώλυσεν ἅπαξ τοὺς αὐτοὺς πολεμίους πολλάκις στρατεύειν, ἔφη, Ἵνα μὴ πολλάκις ἀμυνόμενοι συνεθίζωμεν, ἔμπειροι πολέμου γιγνώμεθα. Διὸ καὶ Ἀγησιλάου ἔγκλημα ἐν βραχὺ ἔδοξεν εἶναι, ταῖς εἰς τὴν Βοιωτίαν συνεχέσιν εἰσβολαῖς καὶ στρατείαις τοὺς Θηβαίους ἀνιπάλους Λακεδαιμονίοις κατασκευάσαντα. Ἄλλου δὲ ἀπορήσαντος διὰ τί σώματα τῶν παρθένων δρόμοις καὶ πάλαις καὶ βολαῖς δίσκων καὶ ἀκοντίων διεπόνησεν, Ἵν', ἔφη, ἡ τῶν γυναικῶν ῥίζωσις, ἰσχυρὰν ἐν ἰσχυροῖς σώμασιν ἕξιν λαβοῦσα, καλῶς βλαστάνῃ· αὐταί τε μὴ ῥᾳδίως τοὺς τόκους ὑπομένουσαι, ῥᾳδίως τε ἅμα καὶ καλῶς ἀγωνίζωνται πρὸς τὰς ὠδῖνας· καὶ εἴ τις ἀνάγκη γένοιτο, δι' αὐτῶν καὶ τέκνων καὶ τῆς πατρίδος μάχεσθαι. Μεμφομένων δέ τινων τὴν γύμνωσιν τῶν παρθένων ἐν ταῖς πομπαῖς, καὶ τὴν αἰτίαν ζητούντων, Ἵν', ἔφη, τὰ αὐτὰ τοῖς ἀνδράσιν ἐπιτηδεύουσαι, μηδὲν μεῖον ἔχωσι μήτε τοῦ σώματος ἰσχὺν καὶ ὑγείαν, μήτε τῆς ψυχῆς φιλοτιμίαν καὶ λόγε-

quæ in domum inferunt, neque eorum quicquam poſſideant quæ ab aliis magni fiunt. Ex hac conſuetudine tractum eſſe aiunt quòd Leotychidas prior, rex Spartæ, cœnans apud quendam, conſpicatus faſtigium domus magno ſumptu exſtructum & laqueatum, quæſivit ex hoſpite núnnam iſta in regione arbores naſcerentur quadrangulæ. Interrogatus præterea Lycurgus, cur vetuiſſet contra eóſdem hoſtes ſæpius expeditionem facere: cauſam attulit, Ne ſæpius defendere ſe adſuefcentes periti fiant rei bellicæ. Ideo non leviter vitio datum eſt Ageſilao, quòd continentibus in Bœotiam expeditionibus Thebanos bello pares Lacedæmoniis redegiſſet. Percunctanti cur corpora virginum curſu, lucta, diſci & jaculi jactu exercerent, reſpondit: Ut in valido corpore fœtus validas agens radices pulchrè adoleſcat, ipſæque deinde mulieres robore in partu fretæ dolores facilè ſuſtineant atque ſuperent: utque ſi ita neceſſitas poſtulet, pro ſe fuiſque liberis & patria poſſint pugnare. Reprehendentibus virginum in pompis ſolennibus nudationem, cauſámque ejus requirentibus: Ut, inquit, eadem cum viris exercentes ſtudia, neque viribus corporis & ſanitate, neque animi contentione & vir-

ἀρετὴν· δόξης δὲ τὸ παρὰ τοῖς πολλοῖς ὑπερφρονῶσιν. ὅθεν καὶ περὶ Γοργοῦς ἱστορεῖται τὴ Λεωνίδου γυναικὸς τοιοῦτον. εἰπούσης γάρ τινος, ὡς ἔοικεν, ξένης πρὸς αὐτὴν ὡς Μόναι τῶν ἀνδρῶν ἄρχετε ὑμεῖς αἱ Λάκαιναι, ἀπεκρίνατο, Μόναι γὰρ ἡμεῖς ἄνδρας τίκτομεν. Εἴρξας δὲ τὰς ἀγάμους τῆς ἐν ταῖς γυμνοπαιδίαις θέας, καὶ ἀτιμίαν προσθεὶς, πολλὴν πρόνοιαν ἐποιήσατο τῆς παιδοποιίας· τιμῆς δὲ καὶ θεραπείας ἣν νέοι πρεσβυτέρους παρεῖχον, ἐστέρησε. Καὶ τὸ πρὸς Δερκυλλίδαν ῥηθὲν οὐδεὶς ἐμέμψατο, καίπερ δυσκόλως ὄντα φέροντος. ἐπιόντι γὰρ αὐτῷ τῶν νεωτέρων τὴν ἕδραν οὐχ ὑπεῖξεν, εἰπών, Οὐδὲ γὰρ ἐμοὶ σὺ τὸν ὑπείξοντα ἐγέννησας. Πυθανομένου δέ τινος διὰ τί τὰς κόρας ἀνομοθέτησεν ἀπρεπίκους σκυτίδοας, Ὅπως, ἔφη, μήτε δι' ἔνδειαν ἄγαμοι τινὲς ἑαυτῶν, μήτε διὰ πλουσίαν ἀσυδαίζωσι, ἕκαστος ἂν εἰς τὸν τρόπον τῆς παιδὸς ἀφορῶν, ἀρίστῃ τινὶ αἱρεσιν ποιῶνται. διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸν καλλωπισμὸν τῆς πόλεως ἀπήλασεν. Ὁρίσαντος ἂν αὐτοῦ καὶ τὸν χρόνον τῶν τε γαμουμένων καὶ τῶν γαμούντων, πρὸς τὸν ζητοῦντα, Ἵν', ἔφη, τὰ γυναικεῖα ἰσχυρὰ ᾖ ἐκ τελείων γυναικῶν. Πρὸς ἂν τὸν θαυμάζοντα διότι τὸν γεγαμηκότα ἀπεῖρξε μὴ συγκοιμᾶσθαι τῇ γεγαμημένῃ, προσέταξε ἂν τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας συνεῖναι τοῖς ἡλικιώταις, καὶ τὰς νύκτας ὅλας συναναπαύεσθαι,

& virtute iis cedant, populariſque deſpiciant opinionem de ſe. Hinc eſt quòd Gorgo Leonidæ uxor, narratur peregrinæ cuidam mulieri ad ipſam dicenti, Solæ vos Lacænæ viris imperatis, reſpondiſſe: Solæ enim nos viros parimus. Ludorum nudorum ſpectaculo interdicens cœlibibus, addénſque ignominiam, accuratè providit ut cives liberis procreandis darent operam. Cœlibes honore & cultu, quem ſenioribus adoleſcentes debent, privavit. Et quod in Dercyllidam dictum fuit, à nemine eſt reprehenſum, quanquam præclarum alioqui imperatorem. accedenti enim ei quidam juniorum ſede non deceſſit, inquiens; Neque enim tu genuiſti qui mihi olim ceſſurus ſit. Præterea interrogatus Lycurgus cur virgines ſine dote nuptum dari juſſiſſet, reſpondit: Ne vel ob inopiam aliquæ manerent innuptæ, vel propter opes expeterentur: ſed quivis in mores puellæ intuens, virtutem in delectu ſequeretur. Eadem de cauſa etiam fucandi artificium urbe ejecit. Tempus etiam ineundi matrimonii conſtituit utrique ſexui; cauſamque rogatus, hanc expoſuit, ut valida naſcerentur è perfectis corporibus. Miranti cur novo marito concubitu cum ſponſa interdixiſſet, juſſiſſétque eum majorem diei partem totámque noctem cum æqualibus degere,

cum

παύεσθαι, τῇ δὲ νύμφῃ κρύφα καὶ μετ' ὀλιγοχρόνιον σωθῆναι, Ὅπως, ἔφη, καὶ τοῖς σώμασιν ἰσχυροὶ ὦσι, διακορεῖς μὴ γιγνόμενοι, καὶ τῷ φιλεῖν ἀεὶ καινοὶ ὑπάρχωσι, καὶ τὰ ἔγγονα ἐρρωμενέστερα παρέχωσι. Καὶ τὸ μὲν μύρον ἐξέλασεν, ὡς τὸ ἔλαιον φθορὰν καὶ ὄλεθρον τῷ βαφικῷ, ὡς κολακείαν αἰσθήσεως. Πᾶσι δὲ τοῖς περὶ τὸν τοῦ σώματος καλλωπισμὸν δημιουργοῖς ἀνεπίβατον ἐποίησε τῷ Σπάρτῃ, ὡς διὰ τὴν κακοτεχνίας τὰς τέχνας λυμαινομένους. Τοσαύτη δ' ἦν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους σωφροσύνη τῶν γυναικῶν, καὶ τοσοῦτον ἀπεῖχε τὸ ὕστερον περὶ αὐτὰς δύσερειας, ὡς πρότερον ἄπιστον εἶναι τὸ τὴν μοιχείας παρ' αὐταῖς. καὶ λόγου ἀπομνημονεύει Γεραδάτα τινὸς Σπαρτιάτου τῶν σφόδρα παλαιῶν, ὃς ἐρωτηθεὶς ὑπὸ ξένου τί πάσχουσιν οἱ μοιχοὶ παρ' αὐτοῖς, οὐδὲν γὰρ ὁρᾶν περὶ τούτων νενομοθετημένον ὑπὸ Λυκούργου, εἶπεν, Οὐδεὶς ὦ ξένε γίνεται μοιχὸς παρ' ἡμῖν. ἐκείνου δ' ὑπολαβόντος, Ἂν δὲ γένηται. ταύτὸν ἔφη ὁ Γεραδάτας, Πῶς ἂν, ἔφη, μοιχὸς ἐν Σπάρτῃ γένοιτο, ἐν ᾗ πλοῦτος μὲν καὶ τρυφὴ καὶ καλλωπισμὸς ἀτιμάζονται, αἰδὼς δὲ καὶ εὐκοσμία καὶ τῶν ἡγεμόνων πειθὼ πρεσβεύουσι; Πρὸς δὲ τὸν ἀξιοῦντα δημοκρατίαν ἐν τῇ πόλει καταστήσασθαι, ὁ Λυκοῦργος εἶπε, Σὺ πρῶτος ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ποίησον δημοκρατίαν. Πυθομένου δέ τινος διὰ τί μικρὰς ὕστω

cum ſponſa autem furtim & cautè congredi: Eò, inquit, hæc tendunt, ut & validi corporibus maneant, neque ſatietas inceſſat, & amor ſemper ſit recens, prolémque edat validam. Unguentum ex urbe ſuſtulit, ut olei perniciem: itémque tinctúram, ut ſenſus adulationem. omnibus verò fucandi exornandíque corporis artem tractantibus, Spartam inacceſſam eſſe juſſit, quod malis artibus mores corrumperent. Tanta fuit iſto tempore mulierum pudicitia, tantúmque abſuit à levitate earum quæ poſtea temporis extitit, ut crimen adulterii apud ipſas habitum ſit pro incredibili. Ac ſermo memoriæ fertur Geradatæ cujuſdam è priſcis Spartanis, qui interrogatus ab hoſpite qua pœna Spartæ in adulteros vindicetur (nihil enim ſe videre hac de re à Lycurgo ſtatutum) reſpondit, Nullus apud nos ſit adulter. Inferenti, Quid autem, ſi aliquando exiſteret? Taurum, inquit, pendere cogitur tantæ magnitudinis, ut capite trans Taygetum porrecto ex Eurota bibat. Dicenti, Quomodo poſſit tantus inveniri taurus? ſubjecit: Quo verò pacto Spartæ poſſit adulter exiſtere, ubi divitiæ, luxus, & fucus ignominioſa cenſentur; verecundia autem, modeſtia, & ſubditorum obedientia obtinent? Poſtulanti ut populo adminiſtrationem reipublicæ traderet Lycurgus: Tu prior, inquit, domi tuæ imperium domeſticis tuis trade. Interrogatus cur tam modi-

ὕτω καὶ ἀτελεῖς ἔταξε τὰς θυσίας. Ὅπως, ἔφη, μηδέποτε τιμῶντες τὸ θεῖον διαλείπωμεν. Μόνα δὲ ταῦτα τῶν ἀθλημάτων ἐφέντος αὐτοῖς τοῖς πολίταις ἀγωνίζεσθαι ὅπου ἡ χεὶρ οὐκ ἀνατείνεται, ἐπύθετό τις τοῦ αἰτίαν· ὁ δέ, Ὅπως, εἶπε, μηδεὶς αὐτῶν ἐν τῷ ποιεῖν ἀπαιδαγωγὸν ἐθίζηται. Ἐρωτῶντος δέ τινος διὰ τί πυκνὰ μεταστρατοπεδεύειν κελεύει, Ὅπως, εἶπε, πλείω σοὶ ἐχθροὶ βλάπλωμεν. Ἄλλου δ' ἐπιζητοῦντος διὰ τί πυργομαχεῖν ἀπεῖπε, Ἵνα, ἔφη, μὴ ὑπὸ γυναικὸς ἢ παιδὸς ἢ τινος παραπλησίου ἀνθρώπου οἱ ἀμείνονες ἀποθνήσκωσιν. Τοῖς δὲ συμβουλευομένοις τῶν Θηβαίων περὶ τῆς ἱερουργίας καὶ τῆς πένθους λύσεως ποιεῖν τῇ Λευκοθέᾳ, συνεβούλευσεν, εἰ μὲν θεὸν ἡγοῦνται, μὴ θρηνεῖν. εἰ δὲ ἄνθρωπον, μὴ ἱερουργεῖν ὡς θεῷ. Πρὸς δὲ τοὺς ἐπιζητοῦντας τῶν πολιτῶν, Πῶς ἂν πολεμίων ἔφοδον ἀλεξοίμεθα; Ἐὰν πλουτῶμεν, ἔφη, ἢ δὲ, καὶ μὴ μεῖζον ἄτερος θαλέρου ἐρεείνῃ. Καὶ πάλιν ἐπιζητούντων περὶ τειχῶν, οὐκ ἔφη πόλιν εἶναι ἀτείχιστον ἥτις ἀνδράσι καὶ οὐ πλίνθοις ἐστεφάνωται. Ἐπεμέλοντο δὲ οἱ Σπαρτιᾶται καὶ τῆς κόμης, ὑπομιμνῄσκοντες τινὰ Λυκούργου λόγον περὶ τούτου, ὅτι σοὶ μὲν καλοὺς, ὑπερεπεσέρους ποιεῖ, σοὶ δὲ αἰσχροὺς, φοβερωτέρους. Παρήγγειλε δὲ ἐν τοῖς πολέμοις τρεψαμένους καὶ νικήσαντας μέχρι βεβαιώσασθαι τὸ νίκημα, ἐπιδιώκειν, εἶτα αὖθις ἀναχωρεῖν. ὅτε Ἑλλη-

λληνικὸν

dica & vilia conſtituiſſet ſacrificia, reſpondit: Ne unquam deos venerari ceſſemus. Quærenti cur hæc duntaxat civibus permiſiſſet certamina, in quibus nemo manum intendens victum ſe profitetur, reſpondit: Ne quis eorum inter laborandum deſpondere animum adſuefcat. Scitanti cur crebrò jubeat movere caſtra: Ut, inquit, pluribus hoſtes damnis afficiamus. Alii quærenti cur turrium ac murorum oppugnatione ſuis interdixiſſet: reſpondit, Ne à muliere aut puero aut eorum ſimili homine præſtantiores interficiantur. Conſultantibus Thebanis de ſacrificio & luctu quibus Leucotheam venerantur, ſuaſit, Si deam eſſe crederent, ne lugerent: ſi hominem, ne ſacrificarent tanquam numini. Quærentibus civibus quo pacto hoſtium inſultus amolirentur, Si, inquit, pauperes ſitis, neque unus altero amplius quærat. Interroganti etiam de muris quid ſentiret, negavit urbem munitione carere, quæ viris, non lateribus coctis, cincta ſit. Comam quoque colebant Spartani, Lycurgi memorantes dictum, qui comam formoſis pulchritudinem augere, deformes terribiliores reddere pronunciaſſet. Idem præcepit ſuis ut ſi prœlio hoſtem fudiſſent ac viciſſent, tantiſper modò inſequerentur fugientes, dum victoriam conſtabilirent, deinde ſtatim ſe recipe-

λείπειν φονεύειν τοὺς παρεκχωρήσαντας φάσκων, ἀλλὰ καὶ χρήσιμον. εἰδότας γὰρ τοὺς μαχομένους πρὸς αὐτοὺς ὅτι φεύγοντας μᾶλλον τῶν ἐνδιδόντων, ἀναιρεῖσι δὲ τοὺς ὑφισαμένους, τῷ μᾶλλον τὸ φεύγειν ὠφελιμώτερον ἡγήσεσθαι. Πυθομένου δέ τινος διὰ τί τοὺς τῶν πολεμίων νεκροὺς ἀπηγόρευσε σκυλεύειν, Ὅπως, ἔφη, μὴ κυπαίζοντες περὶ τὰ σκῦλα, τῆς μάχης ἀμελῶσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν πενίαν ἅμα τῇ τάξει διασώζωσι.

ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ.

Λύσανδρος, πρεσπέμψαντος αὐτῷ τοῦ Διονυσίου δύο στολὰς, καὶ κελεύοντος ἣν βούλεται ἑλέσθαι τῇ θυγατρὶ κομίζειν, αὐτὸς ἐκείνῳ ἔφη βέλτιον αἱρήσεσθαι· καὶ λαβὼν ἀμφοτέρας, ἀπῆλθεν. Ὁ δὲ Λύσανδρος, δεινὸς σοφιστὴς ἦν ὁμοῦ, καὶ ἀπάτας τὰ πολλὰ ποικίλλων, τὸ δίκαιον ἐν μόνῳ τῷ λυσιτελεῖ τιθέμενος, καὶ τὸ καλὸν ἐν τῷ συμφέροντι, τὸ ἀληθὲς ἔλεγε τοῦ ψεύδους κρεῖττον εἶναι, ἑκατέρου δὲ τῇ χρείᾳ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν τιμὴν ὁρίζεσθαι. Πρὸς δὲ τοὺς ψέγοντας αὐτὸν ὅτι τῷ δι' ἀπάτης τὰ πλεῖστα πράττειν, ὡς ἀνάξιον τοῦ Ἡρακλέους, καὶ δόλῳ οὐκ ἀντικρὺς κατορθοῦντα, γελῶν ἔλεγεν, ὅπου μὴ ἐφικνεῖται ἡ λεοντῆ προσραπτέον εἶναι τὴν ἀλωπεκῆν. Ἀπομεμφομένων δ' ἑτέρων αὐτὸν ὅτι ταῖς παραβάσεσι τῶν ὅρκων ἐς ἐν Μιλήτῳ ἐποιήσατο, ἔλεγε, Τοὺς μὲν παῖδας ἀστραγάλοις δεῖ ἐξαπατᾶν, τοὺς δὲ ἄνδρας ὅρκοις. Νικήσας δὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐξ ἐνέδρας περὶ

reciperent. non modo quia Græcanicum non eſſet cedentes interficere: ſed & utilis hæc ratio. hoſtes enim ſi ſcirent cedentibus parci, repugnantes occidi, fugam pugna utiliorem ſibi arbitraturos. Interrogatus cur hoſtium cadavera ſpoliare vetuiſſet: Ut ne, inquit, ſpoliis intenti pugnam negligant, ſed ſimul cum paupertate ordinem ſervent.

LYSANDER quum duas ei ſtolas miſiſſet Dionyſius, & utram mallet filiæ afferre juſſiſſet, fatus ipſam filiam rectius delecturam, utraque ſumpta abiit. Hic homo verſutus, & pleraque fraudibus miſcens, júſque in ſola ponens utilitate, veritatem aiebat nihilo meliorem eſſe mendacio, ſed utriuſque dignitatem & pretium uſu definiri. Reprehendentibus ipſum, & indignum Hercule dicentibus quòd pleraque impoſturis ageret, dolóque res, non ingenuè, gereret, ridens reſpondit: Ubi non ſufficit leonina pellis, adſuenda eſt vulpina. Aliis vituperantibus ipſum ob violatum jurejurandum quod Mileti dixerat: pueros talis, viros ſacramentis decipi debere reſpondit. Quum Athenienſes ex inſidiis viciſſet ad Ægos potamos,

περὶ Αἰγὸς πόλεμον καὶ λιμῷ πιέσας αὐτοὺς, παρεσκεύαζε τὴν πόλιν, καὶ ἔγραψε τοῖς ἐφόροις, Ἑαλώκασι καὶ αἱ Ἀθῆναι. Πρὸς Ἀργείους δὲ περὶ γῆς ὅρων ἀμφισβητοῦντας πρὸς Λακεδαιμονίους, ὡς δικαιότερα λέγειν αὐτῶν φάσκοντας, ἀπασάμενος τὴν μάχαιραν, Ὁ ταύτης, ἔφη, κρατῶν, βέλτιον περὶ γῆς ὅρων διαλέγεται. Τοὺς δὲ Βοιωτοὺς ἐπαμφοτερίζοντας, ὅτε δύναιτο τὴν χώραν, ὁρῶν, πρεσβεύεμψε, πιθανόμενος πότερον ὀρθοῖς τοῖς δόρασιν ἢ κεκλιμένοις διαπορεύονται τὴν χώραν αὐτῶν. Μεγαρέως δὲ ἀνδρὸς ἐν τῷ κοινῷ συλλόγῳ παῤῥησίᾳ χρησαμένου πρὸς αὐτὸν, Οἱ λόγοι σου, εἶπεν, ὦ ξένε πόλεως δέονται. Ἐπεὶ δὲ Κορινθίων ἐφεστώτων διερχόμενος τὰ τείχη σὺν Λακεδαιμονίοις ἑώρα προσβάλλειν ὀκνοῦντας, καὶ λαγώς τις ὤφθη διαπηδῶν τὴν τάφρον, Οὐκ αἰσχύνεσθε, εἶπεν, ὦ Σπαρτιᾶται τοιούτους φοβούμενοι πολεμίους ὧν δι' ὀργίαν οἱ λαγωοὶ τοῖς τείχεσιν ἐγκαθεύδουσιν; Ἐν δὲ Σαμοθρᾴκῃ χρησπεριζομένῳ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ἐκέλευσεν εἰπεῖν ὅ,τι ἀνομώταλον ἔργον αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ πέπραχται· πότερον ὃν σὺ τοῦτο κελεύσαντος ἢ τῶν θεῶν, τοῦτο δεῖ ποιεῖν, ἐπηρώτησε. Φαύλου δὲ, Τῶν θεῶν, Σὺ τοίνυν, ἔφη, ἐκποδών μοι κατάστηθι, κἀκείνους ἐρῶ, ἐὰν πιθάνωνται. Πέρσαι δ' ἐρωτήσαντος ποίαν μάλιστα ἐπαινεῖ πολιτείαν, Ἥτις, ἔφη, τοῖς ἀνδρείοις καὶ δικαίοις τὰ πρόσηκοντα ἀποδίδωσι. Πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα ὅτι ἐπαινοίη αὐτὸν καὶ ὑπερ-

potamos, famémque preſſos urbem dedere coegiſſet, ephoris ſcripſit: Captæ ſunt Athenæ. Argivis in controverſia de agris adverſus Spartanos juſtiora ſeſe afferre argumenta dicentibus, gladium ſtringens: Qui hunc, inquit, tenet, is optimè de finibus agrorum diſputat. Bœotos, quum per eorum ditionem eſſet tranſiturus, cernens in utramque nutare partem, miſit qui interrogaret, Rectiſne ſe haſtis vellent, an verò demiſſis tranſire. Megarenſi cuidam in concilio liberius ipſum appellanti, Tua, inquit, hoſpes, verba civitate opus habent. Quum defeciſſent Corinthii, & juxta eorum muros ducens ſuos videret ad oppugnationem parum habere animi, lepus autem conſpiceretur foſſam tranſilire: Non pudet, inquit, Spartani, hos hoſtes metuere, quorum ob ignaviam muris lepores indormiunt? In Samothrace oraculum conſulentem ſacerdos quum juberet dicere quod in vita ſua maximum perpetraſſet ſcelus, Tuóne, inquit, an deorum juſſu? reſpondenti, Deorum: Tu itaque, ait, apage hinc, & ego diis, ubi interrogabunt, dicam. Perſæ quærenti quam reipublicæ formam maximè probaret: In qua, inquit, fortibus & ignavis ſuum tribuitur. Dicenti, Laudo te & defendo,

ὑπερφαπίζοιτο, Δύο βοῦς, ἔφη, ἐν ἀγρῷ ἔχω· σιγώντων δ' ἀμφοτέρων, ἀκριβῶς ἐπίσταμαι τόν τε δέγοντα καὶ τὸν ἐργαζόμενον. Λοιδορουμένου δέ τινος αὐτῷ, εἶπε, Λέγε πυκνῶς, ὦ ξενύλλιον, λέγε μηδὲν ἐλλείπων, ἂν σὺ δυνῇ τὰν ψυχὰν κενῶσαι κακῶν ὧν ἔοικας πλήρης εἶναι. Χρόνῳ δ' ὕστερον μετὰ τὴν τελευτὴν ἀντιλογίας συμμαχικῆς γενομένης, Ἀγησίλαος ἦλθεν ἐπὶ τὴν τοῦ Λυσάνδρου οἰκίαν, ὅπως τὰ παρ' αὐτῆς γράμματα διασκέψηται· ταῦτα γὰρ παρ' αὐτῷ κατέλιπεν ὁ Λύσανδρος. οὗτος οὖν καὶ βιβλίον γεγραμμένον περὶ Λυσάνδρου περὶ τῆς πολιτείας, ὡς χρὴ τὴν Εὐρυπωντιδῶν καὶ Ἀγιάδων τὴν βασιλείαν ἀφελομένους, εἰς μέσον θεῖναι, καὶ ποιεῖσθαι τὴν αἵρεσιν ἐκ τῶν ἀρίστων, ἵνα μὴ τῶν ἀπ' Ἡρακλέους, ἀλλ' οἷος Ἡρακλῆς τῇ ἀρετῇ, κεκόσμηται τὸ γένος ᾖ, ἢ καὶ κἀκεῖνος εἰς θεῶν τιμὰς ἀνήχθη. καὶ τοῦτον τὸν λόγον ὥρμησε μὴ εἰς τοὺς πολίτας ἐξενεγκεῖν, καὶ παραδεικνύναι τὸν Λύσανδρον οἷος ὢν πολίτης διελάνθανε, καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῶν Λυσάνδρου φίλων. Κραλίδην δέ φασι τότε προεστῶτα τῶν ἐφόρων, ὑπολαβόντα μὴ πείσῃ ἀναγνωσθεὶς ὁ λόγος, ἐπιλαβέσθαι τοῦ Ἀγησιλάου, καὶ εἰπεῖν ὡς οὐ δεῖ ἀνορύττειν τὸν Λύσανδρον, ἀλλὰ σὺν τὸν λόγον αὐτῷ συγκαλορύττειν, πανούργως καὶ πιθανῶς συντεταγμένον. Τὰς δὲ μνησθύσανλας αὐτοῦ τὰς θυγατέρας, εἶτα μετὰ τοῦ

defendo, reſpondit, Duos ſe ruri habere boves, quibus tacentibus, ſe tamen exquiſitè noſſe uter eorum piger ſit, uter induſtrius. Cuidam peregrino convicia in ipſum jacienti dixit: Crebrò iſta dicito, dicito abſque intermiſſione, ſi fortaſſis animi tui mala, quibus plenus videris eſſe, poſſis egerere. Aliquo poſt mortem ejus tempore oborta ſociali controverſia, Ageſilaus domum Lyſandri venit inſpecturus ea de re literas, quas ſecum is retinuerat. Invenit autem librum Lyſandro ſcriptum de republica, in quo erat hæc ſententia: regnum familiæ Eurytionidarum & Agiadarum adimendum, inque medio ponendum eſſe, regémque ex optimatibus creandum: ne poſteris Herculis is honor haberetur, ſed iis qui imitarentur virtutem Herculis, qua is ad deos evectus fuit. Hanc orationem quum vellet evulgare ad cives Ageſilaus, ut oſtenderet qualis civis Lyſander fefelliſſet, ejúſque amicos traduceret: Cratidam ferunt ephororum tunc principem, veritum ne oratio ea perſuaderet, inhibuiſſe eum, ac monuiſſe, Non eſſe eruendum è ſepulcro Lyſandrum, ſed orationem conſepeliendam, vafrè & ad perſuadendum aptè compoſitam. Qui filias ejus ambiverant, mortuo autem eo,

τὴν τελευτὴν πένητα ἀγειθέντα ἀπεπαμψάμενοι, ἐζημίωσαν οἱ ἔφοροι, ὅτι πλείσιον μὲν νομίζοντες ἐθεράπευον, δίκαιον δ' οὐ χρηστὸν ἐκ τῆς πενίας ἀπεγνόντες, ὑπερεῖδον.

ΝΑΜΕΡΤΟΥ.

Ναμέρτης πρεσβευτὴς ἀποσταλεὶς, μακαρίζοντός τινα αὐτὸν τῶν ἐκεῖθι διότι πολύφιλον εἴη, ἠρώτησεν εἰ δοκίμιον ἔχει τίνι τρόπῳ πειρᾶσθαι· ὁ πολύφιλος· ἀπορήσαντα δὲ θαλέρα μαθεῖν, Ἀτυχίᾳ, εἶπεν.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ.

Νίκανδρος, εἰπόντος τινὸς ὅτι κακῶς αὐτὸν λέγουσιν οἱ Ἀργεῖοι, Οὐκοῦν, ἔφη, δίκαιον τοῖς ἀγαθοῖς κακῶς λέγοντες. Πυθομένου δέ τινος διὰ τί κομῶσι καὶ πωγωνοτροφοῦσιν, ὅτι, ἔφη, πάντων κάλλιστον καὶ ἀδαπανώτατον ἀνδρὶ ὁ ἴδιος κόσμος. Τῶν Ἀθηναίων δέ ποτε τινὸς, Λίαν ἀντέχεσθε, ὦ Νίκανδρε, τοῦ σχολάζειν, Ἀληθίζεις, ἔφη, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ὑμεῖς ὅπως τύχοι σπουδάζομεν.

ΠΑΝΘΟΙΔΟΥ.

Πανθοίδας πρεσβεύων εἰς τὴν Ἀσίαν, ὑπδεικνυόντων αὐτῷ τεῖχος ἐχυρὸν, εἶπε, Νὴ τοὺς θεοὺς, ὦ ξένοι, καλὸν γυναικωνῖτις. Ἐν Ἀκαδημίᾳ δέ τῶν φιλοσόφων διαλεγομένων πολλὰ καὶ σπουδαῖα, ἐπερωτῶντων τὸν Πανθοίδαν μὴ ταῦτα, τί δοκοῦσιν αὐτῷ οἱ λόγοι οὗτοι

quòd pauperem fuisse tum liqueret, repudiabant, ephori mulctaverunt. quòd quem ob divitiarum opinionem coluissent, hunc justitiam ejus ac probitatem paupertate arguente spernerent.

Namertes legatus aliquò missus, quum à quodam isthic felix prædicaretur ob multitudinem amicorum, Habésne, inquit, indicium certum quo probare possis quis multos habeat amicos? doceri se id postulanti, Rebus, ait, secundis.

Nicander, narrante quodam Argivos ipsi maledicere, Pœnas ergo, inquit, dabunt qui de bonis malè loquuntur. Quærenti cur comam & barbam alerent Spartani, respondit, Quia virum & maximè ornat, & minimo sumptu constat proprius ornatus. Athenienſi cuidam dicenti, Nimium, ô Spartani, otio estis dediti: Vera, inquit, dicis: at non, ut vos, in quascunque res operam impendimus.

Panthoedas in Asia legatione fungens, ostendentibus quibusdam murum probè munitum, Per deos, inquit, hospites, pulchrum est gynæceum. In Academia philosophis multa & præclara disserentibus, ac deinde ex ipso quærentibus quid sentiret de his

ἔτοι εἶναι, Τί δ' ἄλλο, ἔφη, ἢ ἀνοσιῶν; ὄφελος δ' οὐδὲν, μὴ χρωμένων ὑμῖν αὐτοῖς.

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΤΟΥ ΚΛΕΟΜΒΡ.

Παυσανίας ὁ Κλεομβρότου, Δηλίων δικαιολογουμένων περὶ τῆς νήσου πρὸς Ἀθηναίους, καὶ λεγόντων ὅτι κατὰ τὸν νόμον τὸν παρ' αὐτοῖς οὔτε αἱ γυναῖκες ἐν τῇ νήσῳ τίκτουσιν, οὔτε οἱ τελευτήσαντες θάπτονται, Πῶς οὖν, ἔφη αὕτη πατρὶς ὑμῖν εἴη ἐν ᾗ οὔτε γέγονέ τις ὑμῖν οὔτ' ἔσται; Τῶν δὲ φυγάδων αὐτὸν πρότρεπομένων ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ἄγειν τὴν στρατιὰν, λεγόντων τε ὅτι τοῖς Ὀλυμπίοις ἀνακηρυττομένου αὐτοῦ, ἐσύκοφαντον αὐτὸν μόνοι, Τί οὖν οἴεσθε, ἔφη, τοὺς ὅτε οὐ ἔπαθον συκοφαντοῦντας, παθόντας κακῶς, ποιήσειν; Πιθανομένου δέ τινος διὰ τί Τυρταῖον τὸν ποιητὴν ἐποιήσαντο πολίτην, Ὅπως, ἔφη, μηδέποτε ξένος φαίνηται ἡμῖν ἡγεμών. Πρὸς δὲ τὸν ἀσθενῆ μὲν τὸ σῶμα, συμβουλεύοντα δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ γῆν καὶ θάλατταν διακινδυνεύειν, Θέλεις ἴσον, ἔφη, δεῖξαι σεαυτὸν σκηνῆς, οἷος ὢν ἡμῖν μάχεσθαι συμβουλεύεις; Θαυμαζόντων δέ τινων ἐν τοῖς λαφύροις τῶν βαρβάρων, τὴν πολυτέλειαν τῆς ἐσθῆτος, χρήσιμον ἔφη αὐτοὺς εἶναι πολλοῦ ἀξίους ἢ κεκτῆσθαι πολλοῦ ἄξια. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Πλαταιαῖς καὶ Μήδων νενομένην νίκην, τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐκέλευσε τὸ πρηθοιμασμένον

de his disputationibus: Equidem, inquit, præclarè sunt; sed nullius pretii, quum vos istis rebus non utamini.

PAUSANIAS Cleombroti F. Deliis de insulæ suæ jure adversus Athenienses disputantibus, ac dicentibus, lege apud ipsos receptum esse, ut neque pariant in insula mulieres, neque mortui sepeliantur: Et quomodo, inquit, Delus patria vestra sit, in qua neque natus est quisquam vestrûm, neque erit post mortem? Quum exules ipsum in Athenienses ut duceret exercitum, hortarentur, dicerentque Olympicis ludis quum renunciaretur victor, à solis Athenienſibus fuisse exsibilatum: Quid verò putatis, inquit, qui beneficio accepto me exsibilaverunt, facturos si lædantur? Quærenti cur Tyrtæum poetam Spartani donassent civitate: respondit, Ne unquam videremur peregrino usi duce. Imbecillo homini terra marique decertandum esse suadenti, Visne, inquit, vestibus te exuere, & ostendere qualis homo pugnam nobis suadeas? Mirantibus nonnullis inter spolia barbarorum sumptuosas vestes, dixit: Præstat aliquem ipsum magni esse pretii quàm res possidere pretiosas. Post Plataicam de Medis victoriam, mandavit suis ut præparatam

Persæ

μασμῦον Περσικὸν δεῖπνον ᾠῆχθεῖναι· τότε ᾗ θαυμασιὼ πολυτέλειαν ἔχοντος, Νὴ τὼς θεὼς, ἔφη, λίχνος ἦν Πέρσης, ὅτι τοσαῦτα ἔχων ἐπὶ τιὼ ἡμετέραν ἦλθε μάζαν.

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΤΟΥ ΠΛΕΙΣΤ.

Παυσανίας ὁ Πλεισάνακτος, πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα διὰ τί τῶν ἀρχαίων νόμων ἀδένα κινεῖν ἔξεστι παρ' αὐτοῖς, Ὅτι τοὺς νόμους, ἔφη, τῶν ἀνδρῶν ἀ τοὺς ἄνδρας τῶν νόμων κυρίους εἶναι δεῖ. Ἐπαινέντος ᾗ αὐτῷ ἐν Τεγέᾳ μὴ τιὼ φυγιὼ σὺ Λακεδαιμονίους, εἶπέ τις, Διὰ τί ἂν οὐκ ἔμενες ἐν Σπάρτῃ, ἀλλ' ἔφυγες; Ὅτι ἀδ' ἰατροὶ, ἔφη, τοῖς ὑγιαίνουσιν, ὅπου ᾗ οἱ νοσοῦντες, διατρίβειν εἰώθασιν. Πυθομένου δέ τινος αὐτὸν πῶς ἂν δυνηθεῖεν τοὺς Θρᾷκας νικῆσαι, Εἰ τὸν ἄριστον, εἶπε, στρατηγὸν καταστήσαιντο. Ἰατρῷ δ' ἐπισκεπτομένῳ αὐτὸν καὶ εἰπόντι, Οὐδὲν κακὸν ἔχεις· Οὐ γάρ σοι ἰατρῷ, ἔφη, χρῶμαι. Μεμφομένου δέ τινος αὐτὸν τῶν φίλων διότι ἰατρόν τινα κακῶς λέγει, πεῖραν οὐκ ἔχων αὐτοῦ, οὐδὲ ἀδικηθείς τι, Ὅτι, εἶπεν, εἰ ἔλαβον αὐτοῦ πεῖραν, οὐκ ἂν ἔζων. τῷ δὲ ἰατρῷ εἰπόντι αὐτῷ, Γέρων γέγονας, Διότι, εἶπεν, οὐκ ἐχρησάμην σοὶ ἰατρῷ. Κομψότερον ᾗ ἔλεγε τοῦτον ἰατρὸν εἶναι τὸν μὴ κατασήποντα τοὺς ἀῤῥωστοῦντας, ἀλλὰ τάχιστα θάπτοντα.

ΠΑΙΔΑ-

Perſæ cœnam ſibi apponerent. quæ quum eſſet admirabili luxu adornata, Per deos, inquit, gulæ deditus fuit Perſa, qui tot rerum compos, noſtram appetiit mazam.

PAUSANIAS Pliſtonactis F. interroganti cur de antiquo jure nihil Lacedæmone liceret convellere: Quia, inquit, legum in viros, non virorum in leges debet eſſe autoritas. Exul hic quum Tegeæ laudaret Lacedæmonios, & quidam diceret, Cur ergo non manſiſti Spartæ, ſed ſolum vertiſti? reſpondit, Quia ne medici quidem apud ſanos, ſed apud ægrotos ſolent verſari. Interroganti quomodo Thraces poſſent vinci, Si, inquit, optimum exercitui ducem præficiamus. Medico ipſum viſitanti, ac dicenti, Nihil habes mali: retulit, Id fit quia te medico non utor. Amico reprehendenti ipſum, quòd cuidam medico malè diceret, non expertus ipſum, neque paſſus quicquam: Si, inquit, expertus eum eſſem, non viverem. Et dicenti medico, Senex es factus: Quia, inquit, te non adhibui medicum. Optimum dicebat eſſe medicum, qui ægrotos non conficeret putreſcendo, ſed quamprimùm ſepeliret.

PÆDA-

ΠΑΙΔΑΡΗΤΟΥ.

Παιδάρητος, λέγοντός τινος ὅτι πολλοί εἰσιν οἱ πολέμιοι, Οὐκοῦν, ἔφη, ἡμεῖς σὺκλεέστεροι ἐσόμεθα· πλείους γὰρ ἀποκτενοῦμεν. Ἰδὼν δέ τινα τῇ μὲν φύσει μαλακὸν, διὰ δὲ παιδείαν ἢ ἐπαινούμενον ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἔφη, Οὔτε ἄνδρας γυναιξὶν ὁμοίους ὄντας ἐπαινεῖν δεῖ, οὔτε γυναῖκας ἀνδράσιν, ἐὰν μή τῳ γυναῖκα χρεία τις καταλάβῃ. Οὐκ ἐγκριθεὶς δ' εἰς τοὺς τριακοσίους, ἥτις ἦν τῇ πόλει πρωτεύουσα τιμὴ τῇ τάξει ταύτῃ, ἱλαρὸς καὶ μειδιῶν ἀπῆει· ἀναπαλεσαμένων δ' αὐτὸν τῶν ἐφόρων καὶ πυθομένων διότι γελᾷ, εἶπε, Διότι συγχαίρω τῇ πόλει τριακοσίους κρείττονας ἢ πολίτας ἐχούσῃ.

ΠΛΕΙΣΤΑΡΧΟΥ.

Πλείσαρχος Λεωνίδου, πρὸς τὸν ἐπερωτήσαντα διὰ τίνα αἰτίαν οὐκ ἀπὸ τῶν πρώτων βασιλέων προσαγορεύονται, Ὅτι, ἔφη, ἐκείνοις μὲν ἄρχειν ἢ βασιλεύειν ἔκρινεν, οἱ δ' ἐκείνων ὕστεροι, ἀδαμῶς. Σωτηρίχῳ δέ τινι γελοῖα λέγοντι, Οὐ φυλάξῃ, ἔφη, ὦ ξένε σωφρόνως γελοιάζων, ὅπως μὴ γελοῖος γένῃ, ὥσπερ καὶ οἱ σωφρόνως παλαίοντες, παλαισταί; Λέγοντί δέ τινι ὅτι κακολόγος τὶς αὐτὸν ἐπαινεῖ, Θαυμάζω, εἶπεν, εἰ μή τις αὐτῷ ἔφη ὅτι ἀπέθανον. ζῶντα γὰρ ἐκεῖνος ἀδένα καλῶς λέξαι δύναται.

PÆDARETUS dicente quodam magnum esse hostium numerum: Tanto, inquit, major erit nostra gloria, quia plures interficiemus. Videns quendam natura mollem à civibus propter placidos mores laudari, dixit: Neque viros mulierum similes debere laudari, neque mulieres virorum similes, nisi earum aliquis usus incidat. Non allectus in trecentorum numerum, (qui primus in civitate erat honoris gradus) hilaris ac renidens è comitiis discessit. revocatúsque ab ephoris, & causam risus sui interrogatus: Hæc, inquit, est, quòd gratulor civitati, quæ ccc quàm ego sim, meliores habet cives.

PLEISTARCHUS Leonidæ F. quærenti causam, cur non à primis regibus cognomentum ducerent: Quia, inquit, illis ut imperarent ac regnarent necesse fuit, posterioribus nequaquam. Quum advocatus quidam ridicula diceret, Non cavebis, inquit, hospes, ne quomodo continenter in palæstra se exercentes palæstæ evadunt, ita tu quoque identidem risum captans, ridiculus fias? Narranti esse maledicum quendam qui ipsum laudet: Mirum, inquit, nisi aliquis ei me mortuum esse dixit. de vivo enim nemine bene ille loqui potest.

ΠΑΕΙΣΤΩΝΑΚΤΟΣ.

Πλειςώναξ ὁ Παυσανίου, Ἀτ̃ικ̃ῷ τιν̃ὶ ῥήτορι ἀμαθεῖς ἀπκαλοῦντι σὺ Λακεδαιμονίους, Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις· ἡμεῖς γὰ Ἑλλήνων μόνοι ὐδὲν κακὸν μεμαθήκαμ̃ν παρ' ὑμ̃ν.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ.

Πολύδωρ̃ ὁ Ἀλκαμ̃νους, ἀπειλοῦντός τιν̃ι τοῖς ἐχθροῖς συχνὰ, Οὐ συνίης, ἔφη, τὸ πλεῖσον καὶ αναλίσκων τ̃ τιμωρίας; Ἐξάγοντ̃ δ' ἀπ̃ τὸ στράτευμα ἐπὶ Μεσσήνιους, ἤρετό τις εἰ τοῖς ἀδελφοῖς μάχεσ̃ μέλλει, ὐκ, ἔφη, ἀλλ' ἐπὶ τιν̃ὶ ἀκτήμονι τ̃ χώρας βαδίζει. Ἀργείων δ̃ πάλιν μ̃ τιν̃ὶ τῶν τριακοσίων μάχιν ὐκ ὠθαλίζεως πανδημεὶ κρατηθέντων, τὸν Πολύδωρον οἱ σύμμαχοι παρεκελεύοντο μὴ παρεῖναι τὸν καιρὸν, ἀλλ' ἐπελθόντα τ̃ τείχει τ̃ πολεμίων, τιν̃ὶ πόλιν αἱρεῖν· ῥᾴδιον γὰ ἔσεσθ̃, τ̃ μὲν ἀνδρῶν ὀλιγωλότων, τ̃ γυναικῶν δὲ ὀλιγελειμμένων· ἔφη πρὸς αὐτούς, Τὸ μὲν ὐκ τ̃ ἴσ̃ μαχόμενον νικᾶν σὺ ἐναντιωμένους, ἔστι μοι καλόν· τὸ δ' ὑπὲρ τῶν ὅρων τ̃ χώρας μεμαχημένον τιν̃ὶ πόλιν ἐπιθυμεῖν λαβεῖν, ὐ δίκαιον τίθεμαι εἶναι. ἦλθον γὰ χώραν ὀλαβεῖν, ὐ καταλαβέσθ̃ πόλιν. Ἐρωτηθεὶς δ̃ διὰ τί Σπαρτιάται κ̃ πόλεμον κινδυνώδεσιν ἀνδρείως, Ὅτι, ἔφη, αἰδέσθ̃ σὺ ἡγεμόνας ἔμαθον, ὐ φοβεῖσθαι.

ΠΟΛΥ-

Pleistonax Pausaniæ F. quum Atticus quidam rhetor Lacedæmonios indoctos vocaret, Vera, ait, prædicas. soli enim Græcorum nos mali nihil à vobis didicimus.

Polydorus Alcamenis F. cuidam crebrò hostibus minanti, Non animadvertis, inquit, maximam te vindictæ partem sic insumere? Quum exercitum duceret contra Messenios, interroganti cuidam an pugnare cum fratribus vellet: Non sanè, inquit, sed ad hæreditatem nondum divisam proficiscor. Quum Argivi post trecentorum pugnam denuò ingenti pugna universi essent victi, hortabantur Polydorum socii ne occasionem dimitteret, sed rectà ad Argos duceret, urbémque occuparet: quod fore aiebant facillimum, viris occisis, solisque superstitibus mulieribus: respondit, Collatis signis hostem superare ego pulchrum judico: ut autem urbem occupem qui de finibus ditionis dimicaverim, injustum mihi videtur. veni enim non urbis capiendæ, sed agri recipiendi gratia. Quærenti cur in bellis Spartani pericula fortiter adirent, respondit: Quia revereri duces didicerunt suos, non metuere.

Poly-

Digitized by Google

ΠΟΛΥΚΡΑΤΙΔΟΥ.

Πολυκρατίδας πρεσβεύων πρὸς τὸν ἐπὶ βασιλέως τεταγμένους μετ' ἑτέρων, ἐρομένων αὐτῶν πότερον ἰδίᾳ πάρεισιν ἢ δημοσίᾳ ἐπέμφθησαν, Αἴκε τύχωμεν, δημοσίᾳ, εἶπεν· εἰ δὲ μή, ἰδίᾳ.

ΦΟΙΒΙΔΟΥ.

Φοιβίδας πρὸ τῆς κινδυνώδους τῇ Λευκτρικῇ λεγόντων τινῶν δείξειν τοῖς ἡμέραν ταύτην τὸν ἀγαθὸν, πολλῇ τοῖς ἡμέραν ἔφησεν ἀξίαν εἶναι δυναμένην τὸν ἀγαθὸν δεῖξαι.

ΣΩΟΥ.

Σῶον λέγεται ἐν χωρίῳ χαλεπῷ καὶ ἀύδρῳ πολιορκούμενον ὑπὸ Κλειτορίων, ὁμολογῆσαι τοῖς δορύκτητον αὐτοῖς ἀφεῖναι γῆν, εἰ πίοιεν μετ' αὐτῶν πάντες ἀπὸ τῆς πλησίον πηγῆς· ἐφερέσθην δ' αὐτοῖς οἱ πολέμιοι νομένων τῶν ὅρκων, συναγαγόντα τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ, διδόναι τῷ μὴ πιόντι τοῖς βασιλέαν. ὑδενὸς δὲ καρτερήσαντος, ἀλλὰ πάντων πιόντων, αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι καταβάντα καὶ περιρρανάμενον, ἔτι τῶν πολεμίων παρόντων, ἀπελθεῖν, καὶ τοῖς χώραν καταλαχεῖν ὡς μὴ πιόντα.

ΤΗΛΕΚΡΟΥ.

Τήλεκρος πρὸς τὸν εἰπόντα ὅτι ὁ πατὴρ λέγει κακῶς αὐτὸν, Εἰ μὴ αὐτῷ, ἔφη, λεκτὸν ἦν, οὐκ ἂν ἔλεγεν. Εἰπόντῳ δὲ τῷ ἀδελφῷ ὅτι οὐχ ὁμοίως αὐτῷ προσφέρονται οἱ πολῖται ὡς ἐκείνῳ, οὐκ ἐκπλῆ

POLYCRATIDAS cum aliis missus legatus ad regis præfectos, interrogatus privatímne adesset an publico nomine, sic retulit: Si consequimur quod volumus, publicè: si repulsam patimur, privatim.

PHOEBIDAS, ante pugnam Leuctricam dicentibus nonnullis, istam diem manifestaturam qui sit vir bonus: Magni, inquit, æstimanda talis est dies.

SOUS fertur, quum loco quodam iniquo & aquæ experte à Clitoriis obsideretur, pactus esse agrum se iis bello partum traditurum, si de proximo fonte omnes qui cum ipso erant bibissent. Iurejurando pactis ultrò citróque firmatis, suos convocasse, regnúmque detulisse ei qui non biberet, nullo autem sitim cohibente, omnibúsque bibentibus, postremum ipsum descendisse, séque aqua conspersisse, & præsentibus adhuc hostibus discessisse, ditionémque ut qui non bibisset, obtinuisse.

TELECRUS narranti, Malè de te loquitur pater tuus: Non faceret, inquit, si non esset faciundum. Fratri querenti non eadem se benevolentia qua ipsum apud cives accipi,

τῶν αὐτῶν, ἀγνωμονέστερον ἦ, εἶπεν, Σὺ γὰρ οὐκ οἶδας ἀδικεῖσθαι, ἐγὼ δέ. Ἐρωτηθεὶς ἥντινα πόλιν εὖ οἰκεῖσθαι νομίζει, Ἐν ᾗ ἂν μάλιστα, ἔφη, τοὺς μὴ πεπονθότας ὅτι ἔχουσιν εἰπεῖν τοὺς πεπονθότας ἀκούσωσιν. Ἐρωτηθεὶς διὰ τί τοὺς νεωτέρους τοῖς πρεσβυτέροις ἐξανίστασθαι, Ὅπως, ἔφη, καὶ τοὺς μὴ πεπονθότας ὅτι ἔχουσιν εἰπεῖν τιμῶσι τοὺς γονέας. Πυθομένου δέ τινος πόσην κέκτηται οὐσίαν, ἔφη, Οὐ πλείω τῆς ἱκανῆς.

ΧΑΡΙΛΑΟΥ.

Χαρίλαον ἐρωτηθὲν διὰ τί τοὺς νόμους ὁ Λυκοῦργος ὀλίγους ἔθηκεν, Ὅτι, ἔφη, τοῖς ὀλίγα λέγουσιν ὀλίγων καὶ νόμων ἐστὶ χρεία. Πυθομένου δέ τινος διὰ τί τὰς μὲν κόρας, ἀκαλύπτους, τὰς δὲ γυναῖκας ἐγκεκαλυμμένας εἰς δημοσίους ἄγουσιν, Ὅτι, ἔφη, τὰς μὲν κόρας, ἄνδρας δεῖ εὑρεῖν δεῖ· τὰς δὲ γυναῖκας, σώζειν τοὺς ἔχοντας. Τῶν δὲ εἱλώτων τινὸς θρασύτερον αὐτῷ προσφερομένου, Εἰ μὴ ὠργιζόμην, εἶπε, κατέκτανόν ἄν σε. Ἐρωτηθεὶς δέ τινα νομίζει πολιτείαν ἀρίστην, Ἐν ᾗ ἂν μάλιστα πλεῖστοι πολιτευόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἄνευ στάσεως ἀγωνίζωνται. Πυθομένου δέ τινος διὰ τί πάντα τὰ τῶν θεῶν ξόανα μετ' ὅπλων ἵδρυται παρ' αὐτοῖς, Ὅπως, ἔφη, μήτε τὰ κατ' ἀνθρώπων ὀνείδη λεγόμενα διὰ τὴν δειλίαν ἐπὶ τοὺς θεοὺς ἀναφέρωμεν, μήτε οἱ νέοι τοῖς θεοῖς ἄνοπλοι εὔχωνται.

ΔΙΑ-

accipi, iisdem ortum parentibus, respondit: Non enim item, ut ego, ferre nosti injurias. Interrogatus causam consuetudinis Spartanæ, qua senioribus juniores assurgunt: respondit, Eò id fieri, ut adsueti hoc honoris deferre alienis, tanto magis venerentur parentes. Quærenti quantas possideret opes, respondit, Non majores quàm satis est.

CHARILAUS interrogatus cur tam paucas leges posuisset Lycurgus: Quia, inquit, pauca loquentes paucis opus habent legibus. Quærenti cur Spartani virgines detectas, mulieres velatas in publicum emitterent: Quia, inquit, virginibus quærendi sunt viri, mulieribus opera danda ut servent maritos. Heiloti cuidam asperius ipsi se opponenti: Interficerem te, inquit, nisi iratus essem. Interrogatus quænam esset optima reipublicæ forma, respondit: In qua plurimi de virtutis laude absque seditione certant. Causam scitanti cur Spartæ omnia deorum simulacra essent armata: Ne, inquit, quæ opprobria hominibus objiciuntur ob ignaviam in deos referamus: ac ne inermes nostri juvenes diis vota nuncupent.

SPARTA-

ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΛΑΚΩΣΙΝ ΑΔΟΞΩΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ.

Σαμίων πρεσβυταῖς μακρηγορῶσιν ἔφασαν οἱ Σπαρτιάται, Τὰ μὲν πρῶτα ὑπελελάθαμες, τὰ δ' ὕστερα δ' σιωπήκαμες, διὰ τὸ τὰ πρῶτα ὑπελελᾶθαι. Πρὸς Θηβαίους περί τινων ἀντιλέγοντας, Ἢ φρονεῖν, εἶπον, δεῖ ἔλασσον, ἢ δυνᾶσθαι μεῖζον. Λάκων ἐρωτηθεὶς δι' ἣν αἰτίαν τὰς τῦ πώγωνος τρίχας ὑπὸ πολὺ κομώσας ἔχει, εἶπεν, Ἵνα βλέπων τὰς πολιὰς, μηδὲν ἀνάξιον αὐτῷ πράττω. Ἐπαινοῦντός τινος σοῦ δρίσεις μαχητὰς, Λάκων ἀκούσας εἶπεν, Ἐν Τροίᾳ. Ἕτερος ἀκούσας δειπνήσαντάς τινας βιάζεσθαι πίνειν, Μὴ καὶ ἐδίειν, εἶπε, βιάζονται; Πινδάρου γράψαντος, Ἑλλάδος ἔρεισμα Ἀθῆναι, Λάκων ἔφη καταπεσεῖν ἂν τὴν Ἑλλάδα ὀχυμβίῳ ἐρείσματι τοιούτῳ. Ἐπεὶ δ' ἰδών τις ἐν πίνακι γραπτῷ Λάκωνας ὑπὸ Ἀθηναίων σφαττομένους, ἔλεγε, Ἀνδρεῖοί γ' Ἀθηναῖοι, Λάκων ὑποτυχών, Ἐν τῷ πίνακι, εἶπεν. Πρὸς δέ τινα περιτέμνοντα τὰς ἐκ διαβολῆς βλασφημίας, Λάκων εἶπε, Παῦσαι κατ' ἐμοῦ τὰ ὦτα χορηγῶν. Πρὸς δ' τὸν κολαζόμενον, καὶ λέγοντα, Ἄκων ἥμαρτον, εἶπέ τις, Ἄκων δίδου καὶ κολάζου. Ἰδών τις ἐν ὑποχωρήσει θανίσκους ὑπὸ δίφρων ἀνθρώ-

SPARTANORVM ET LACONVM APOPHTHEGMATA, ubi autoris nomen ferè non exprimitur.

Samiorum legatis longa usis oratione, Spartani responderunt, Primorum obliti sumus: eámque ob rem posteriora non intelleximus. Thebanis controversiam quibusdam de rebus moventibus, dixerunt: Aut summissiores oportet vestros animos, aut majorem esse potentiam. Laco quidam interrogatus cur tam prolixam aleret barbam, respondit: Ut canos videns, nihil iis indignum in me admittam. Laudante quodam optimos bellatores, Laco, Ad Troiam, ait, fuerunt. Alius quum audiret quosdam in cœna se ad bibendum invicem coegisse, dixit: An etiam ad edendum? Quum Pindarus scripsisset Athenas fulcrum esse Græciæ, dixit Laco quidam, Utique Græciam collapsuram quæ tali inniteretur fulcro. Spectanti in tabula pictos Spartanos qui ab Athenensibus occiderentur, ac dicenti, Fortes sanè Athenienses: excipiens Laco verba, In tabula, inquit. Cuidam calumnias admittenti Laco, Desine, inquit, contra me aures impendere. Qui supplicio afficiebatur, ac se nolentem peccasse dicebat, ei quidam dixit: Nolens itaque etiam pœnas da. In discessu videns quidam

ἀνδρώπους, Μὴ γλίσχρο, εἶπεν, ἐνταῦθα καθίσαι ὅθεν οὐκ ἔσιν ἐξαναστῆναι πρεσβυτέρῳ. Χίων πολὺ κατ' ἐπιδημίαν δεῖπνα ἐμεσάντων ἐν τῷ ἐφορείῳ, καὶ χεσάντων ἐπὶ τῶν δίφρων ἔνθα οἱ ἔφοροι ἐκάθηντο, τὸ μὲν πρῶτον ἰσχυρῶς ἀνεζήτησαν οὗ ποιήσαντας, μὴ πολῖται τυγχάνωσιν· ὡς δ' ἤκουσε ὅτι Χῖοι εἶησαν, ἐκήρυξαν, τοῖς Χίοις ἐφιᾶσιν ἀσελγαίνειν. Ἐπεὶ δέ τις τὰς ἀμυγδαλὰς τῶν σκληρῶν ἑώρα διπλασίῳ πωλουμένας, Μὴ σπάνιοι, ἔφη, οἱ λίθοι; Τίλας τις ἀηδόνα, καὶ βραχεῖαν παίνου σάρκα φύρων, εἶπε, Φωνά τυ τὶς ἰσσὶ, καὶ ἀδὲν ἄλλο. Ἰδών τις Λάκων Διογμίλῳ τὸν κύνα ἀπελαμβάνοντα ἀνδριάντα χάλκεον, ψύχρος ὄντ' σφοδρῶς, ἐπύθετο εἰ ῥιγῷ· λεπταμμένῳ δὲ, Τί ὦν, ἔφη, μέγα ποιεῖς; Ὀνειδιζόντες τις τῶν Μεταποντίων εἰς δειλίαν ὑπὸ Λάκωνος, Ἀλλὰ μικὰ, ἔφη, σὺκ ὀλίγα ἐσ' ἀλλοτρίας ἔχομεν· ὁ δ', Οὐ μόνον ἄρα, ἔφη, δειλοὶ, ἀλλὰ καὶ ἄδικοι ἐσέ. Κατ' ἐπιδημίαν τὶς ἐν Σπάρτῃ κρηπιδίσκον ὀρθὸς ἐπὶ θαλίᾳ σκέλος, εἶπε πρὸς Λάκωνα, Οὐκ ἂν οἶμαί σε, ὦ Λάκων, τοσοῦτον χρόνον ἐπὶ ἕ ποδὸς, ὅσον ἐγὼ, στῆναι. καὶ ὃς ὑπολαβών, Οὐ γὲ, ἔφη· τῶν μὲν τοίνυν χηνῶν οὐκ ἔσιν ὅστις οὔ. Μεγαλυνομένου τινὸς ἐπὶ τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ, εἶπέ τις Λάκων, Ἀλλὰ νὴ τὼ Σιὼ, τέχνη ἄνευ ἕ ἀληθείας ἤφθαι, ὅτε ἐσὶν, ὅτε μὴ πολε γλίσχρη).

Ἀργείου

homines in curribus ſedere: Abſit, inquit, ut ibi ſedeam, unde ſeniori aſſurgere non licet. Chii Spartam profecti quum à cœna in ephoreo vomuiſſent, oletúmque feciſſent in ſellis ephororum: principiò inquiſitum accuratè eſt in autores facinoris, ſi fortè cives eſſent: ſed ubi ſenſerunt ephori Chios eſſe, edixerunt publicè, Chiis permiſſum eſſe turpiter agere. Quidam amygdalas duras videns duplo vendi, An, inquit, rari ſunt lapides? Laco quum plumis luſciniam nudaſſet, ac parum admodum carnis reperiret, dixit: Vox tu es, & nihil præterea. Laco Diogenem canem videns ſtatuam æneam amplecti quum eſſet acre frigus, interrogavit, An riges? neganti, Quid ergo, inquit, magnum fecis? Laco Metapontino cuidam timiditatem objiciebat. qui quum diceret, Atqui multum agri alieni nos poſſidemus: Ergo, inquit, non timidi ſolùm, ſed injuſti etiam eſtis. Peregrinus quidam Spartæ rectus uno ſtans in pede, Laconi dicebat: Non arbitror te tamdiu uni pedi poſſe inſiſtere. reſpondit Laco, Sanè. ſed nullus eſt anſerum qui hoc non poſſit. Jactanti ſe ob artem oratoriam, Laco quidam, Per Caſtores, inquit, neque eſt, neque erit ars ulla ſine veritate.

Argivo

Ἀργείῳ ποτὲ εἰπόντι, Πολλοὶ τάφοι παρ' ἡμῖν εἰσι Σπαρτιατῶν, Λάκων εἶπεν, Ἀλλὰ μὴν παρ' ἡμῖν Ἀργείων οὐδὲ εἷς. ὡς αὐτῶν μὴν πολλάκις Ἄργος ἐπεδεδημότων, Ἀργείων δ' οὐδέπω τις Σπάρτης ἐπέβη. Λάκων αἰχμαλωτισθεὶς καὶ πιπρασκόμενος, τῷ κήρυκι λέγοντι, Λάκωνα πωλῶ, ἐπεσόμισεν, εἰπών, Αἰχμάλωτον κήρυσσε. Τῶν παρὰ Λυσιμάχῳ συμβουλευόντων ἐρωτηθείς τις ὑπ' αὐτοῦ μή τις τῶν εἰλώτων ἐστί, Σὺ δ' οἶει, ἔφη, ἐπὶ τὸ παρὰ σοῦ τετρώβολον Λάκωνα ἥξειν; Ὅτε Θηβαῖοι νικήσαντες σὺν Λάκωσιν ἐν Λεύκτροις πρὸς αὐτὸν παρῆσαν τὸν Εὐρώταν, καί τις μεγαλαυχῶν εἶπε, Πῦ νυῦ εἰσιν οἱ Λάκωνες; Σπαρτιάτης ληφθεὶς ὑπ' αὐτῶν, Οὐ πάρεισιν, ἔφη· ἐ γὰρ ἂν ὑμεῖς δοῦρ ἤλθετε. Ἀθηναίων ἀξιούντων, ὅτε παρέδωκαν τὸ ἄστυ, Σάμον αὐτοῖς μόνον ἐᾶσαι, εἶπον, Ὅλων αὐτῶν οὐκ ἦτε, τότε καὶ ἄλλως ἔχειν ζητεῖτε; Ἀφ' οὗ καὶ ἡ παροιμία, Ὃς αὐτὸς αὑτὸν οὐκ ἔχει, Σάμον θέλει. Πόλιν τινὰ κῆρυξ κράτων ἑλόντων Λακεδαιμονίων, οἱ ἔφοροι εἶπον, Οἴχεται τὸ πάλαισμα τῶν νέων. οὐκ ἔτι ἔξουσιν ἀνταγωνιστάς. Ἄλλῃ πόλιν ὑπισχνουμένῃ βασιλέως αὐτῷ τέλεον ἀφανιεῖν ἢν συμβεβήκει πεφάγμαλα πολλάκις παρεχῆδε τοῖς Λάκωσιν, οὐκ ἐπέτρεψαν, φάμενοι, Μηδαμῶς ἀφανίσῃς μηδ' ἀνέλῃς τὰν ἀκόναν τῶν νέων. Τοῖς παλαίουσι παιδοτρίβας οὐκ ἐφί-

Argivo dicenti apud Argos multa esse Spartanorum sepulcra, respondit Laco: At Spartæ Argivorum nulla sunt. innuens Spartanos sæpe Argos adivisse, Argivos Lacedæmonem nunquam. Laco captivus quum venderetur, præconi clamanti Laconem se vendere, os obturavit, Captivum, inquiens, proclama. Æra apud Lysimachum merentium quidam ab ipso interrogatus an ex heilotibus unus esset: Putas vero, inquit, Laconem aliquem ad tuum denarii bessem venturum? Thebani victis ad Leuctra Spartanis quum ad ipsum Eurotam accessissent, ac quidam gloriabundus diceret, Ubi sunt Lacones? quidam Spartanus ab iis captus, Absunt, inquit: alioqui vos huc non venissetis. Athenienſibus Spartani urbem dedentibus, ac Samum duntaxat sibi relinqui postulantibus, respondérunt: Quo tempore vestri juris non estis, alios vobis dari poscitis. hinc proverbium:

Qui non habet seipsum, habere vult Samum.

Quum Lacedæmonii urbem quandam vi cepissent, ephori dixerunt: Periit palæstra juvenum, non habiturorum concertatores. Aliam urbem, quæ sæpe negotium exhibuerat Spartanis, rege ipsorum pollicente se funditus deleturum, non permiserunt, inquientes: Noli abolere aut delere cotem juventutis. In palæstra se exercentibus nullos

οὐκ ἐφίσανον, ἵνα μὴ τέχνης, ἀλλ' ἀρετῆς ἡ φιλοτιμία ᾖ. διὸ καὶ Λύσανδρος ἐρωτώμενος ὅπως ὁ Χάρων ἐνίκησεν αὐτὸν, Τὰ πολυμηχανία, εἶπε. Φιλίππῳ γράφοντι, ὅτε εἰς τὴν χώραν αὐτῶν παρεγένετο, πότερον βέλτιον φίλον ἐλθεῖν ἢ πολέμιον αὐτὸν, ἀνέφωνησαν, Οὐδέτερον. Πρεσβύτην τινα πέμψαντες πρὸς Ἀντίγονον τὸν Δημητρίου, πυθόμενοι ὅτι ἐκάλεσεν αὐτὸν βασιλέα, ἐζημίωσαν, καί τοι μέδιμνον πυρῶν ἑκάστῳ παρ' αὐτοῦ σιτοδείας οὔσης κομίζοντα. Ἐνέγκαντός τινος ἀρίστου γνώμου μοχθηροῦ, ταύτην μὴ ἀπεδέξαντο, φαυλόμυοι ὄντα τοῦτον, φαύλην εἶναι ἑτέρου καλῶς βεβιωκότος. Ἀδελφῶν πρὸς ἀλλήλους διαφερομένων, τὸν πατέρα ἐζημίωσαν ὅτι τοὺς υἱεῖς σασιάζοντας φαύλους. Ψάλτην ἐπιδημήσαντα ἐζημίωσαν ὅτι δακτύλοις κιθαρίζει. Δύο παῖδες ἐμάχοντο, ἄτερος δὲ αὐτῶν τὸν ἕτερον ἔτρωσε δρεπάνῳ, πληγῇ θανασίμῳ· τῶν δὲ συνήθων παίδων, ἐπεὶ διαλύειν ἔμελλεν, ἐπαγγελλομένων ἀμυνεῖν καὶ ἀναιρήσειν τὸν πλήξαντα, Μηδαμῶς, εἶπε, πρὸς θεῶν. ἀ γὰρ δίκαιον· καὶ γὰρ ἂν ἐγὼ ἐποίησα τοῦτο, εἰ ἔφθασα καὶ ἀγαθὸς ἐγενόμην. Ἕτερον παιδάριον, ἐπεὶ παίζων ὁ καιρὸς ἐν ᾧ κλέπτειν νενόμιστο τοῖς ἐλευθέρους παῖδας ὅ,τι τὶς δύναιτο, καὶ μὴ λαθεῖν αἰσχρὸν ἦν, ὡς οἱ σὺν αὐτῷ παῖδες ζῶν ἔκλεψαν ἀλωπέκιον, καὶ ἔδοσαν αὐτῷ φυλάττειν· ὡραγμομένων τῶν

nullos adjunxerunt pædotribas, ut ne artis, ſed virtutes iſtud eſſet certamen. itaque Lyſander etiam interrogatus quomodo eſſet victus à Charonte, reſpondit, Artificii varietate. Philippo, quum in agrum Laconicum veniſſet, per literas quærenti amicúmne ipſum vellent aut inimicum venire, reſponderunt Spartani, Neutrum. Legatum quem ad Antigonum Demetrii F. miſerant, quanquam in penuria ille ab hoc medimnum tritici in caput civis impetratum adferebat, tamen quòd regem appellaſſet Antigonum, mulctaverunt. Quum pravus homo optimam tuliſſet ſententiam: probaverunt quidem eam, ſed ab eo ad hominem qui honeſtè vixiſſet, tanquam ejus autorem, tranſtulerunt. Fratribus inter ſe litigantibus, patrem mulctaverunt, quòd diſſidere filios pateretur. Peregrinum fidicinem mulctaverunt quòd digitis fides feriret. Duo pueri pugnabant, horum alter alteri falce vulnus lethale intulit, quum autem pueri familiares, qui pacis componendæ gratia intervenerant, promitterent ſe ultores fore, & percuſſorem interfecturos: Nolite obſecro, inquit; fieret enim hoc injuſtè. idem enim ipſe facturus eram, ſi ſtrenuus fuiſſem, & antevertiſſem. Alius puſio, quum appetiiſſet tempus quo lege jubebantur ingenui pueri furari quicquid poſſent, turpe autem habebatur deprehendi:

τῶν ἁπολωλεκότων ἐπὶ ζήτησιν, ἔτυχεν μὴ ὑπολαλὼν τὸ ἀλωπέκιον ὑπὸ τὸ αὐτῦ ἱμάτιον· ἀγριαίνοντ᾽ δὲ τῦ θηρίυ, καὶ τὴν πλευρὰν αὐτῦ καλεδίοντ᾽ μέχρι τῶν σπλάγχνων, ἠρέμει, ἵνα μὴ γνῶ καλαφανής. ὡς ὕστερον ἐκείνων ἀπελθόντων ἐθεάσαντο τὸ γεγονὸς οἱ παῖδες καὶ ἐμέμφοντο, λέγοντες ἄμεινον εἶναι φανερὸν ποιῆσαι τὸ ἀλωπέκιον ἢ μέχρι θανάτυ κρύπτειν, Οὔμμυν, εἶπεν, ἀλλὰ κρεῖττον ταῖς ἀληθόσιν τελθλᾶν, ἢ ψεύφορον γνόμμον, διὰ μαλακίαν τὸ ζῆν αἰσχρῶς ψειποιήσαθ. Περιτυχόντες τινὲς Λάκωσι καθ᾽ ὁδὸν, εἶπον, Εὐτυχήκατε, ἀφ᾽ ὁρμίων ἐληλύθεν λῃστῶν ἀπιόντων. οἱ δ᾽, Οὐ μὰ τὸν Ἐνυάλιον, ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι, μὴ ψευτυχόντες ἡμῖν. Λάκων ἐρωτηθεὶς; τί ποιεῖ, εἶπεν, Ἐλεύθερ᾽ εἶναι. Παῖς Σπαρτιάτης αἰχμαλωτισθεὶς ὑπ᾽ Ἀντιγόνυ τ᾽ βασιλέως καὶ πραθεὶς, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ὑπήκοος ἦν τῷ πριαμένῳ, ὅσα ἐλεύθερῳ ποιεῖν· ὡς δὲ προσέταξεν ἁμίδα κομίζειν, οὐκ ἠνέσχετο, εἰπὼν, Οὐ δουλεύσω. ἐνεγκάμενος δ᾽ ἐκείνυ, ἀναβὰς ἐπὶ τὸν κέραμον, καὶ εἰπὼν, Εἴσῃ τ᾽ ὠνῆς, ἔβαλεν ἑαυτὸν κάτω, κ᾽ ἐτελεύτα. Ἕτερ᾽ πωλούμεν᾽, εἰπόντ᾽ τινὸς, Χρήσιμ᾽ ἔσῃ ἐὰν ἀγοράσω σε; Κἂν μὴ ἀγοράσῃς, εἶπεν. Ἄλλ᾽ αἰχμάλωτ᾽ πιπρασκόμεν᾽, τῦ κήρυκ᾽ ἐπιλέγοντ᾽ ἀνδράποδον πωλεῖν, Κατάρασαι, εἶπεν, οὐκ ἐρεῖς Αἰχμάλωτον; Λάκων ἐπὶ τ᾽ ἀσσί-

hendi: ſociis vulpeculam furatis, ipſique ut adſervaret tradentibus, ubi quæſitum venerunt qui perdiderant, ſubter tunica abdiderat beſtiam: quæ quum efferata latus ejus uſque ad viſcera corroderet, tamen ſe continuit, ne furtivam rem proderet. illis deinde digreſſis quum æquales viderent quid perpeſſus, reprehenderentque factum, præſtare dicentes vulpeculam detegere, quàm uſque ad mortem occultare: Nequaquam, inquit. nam moriendum potius fuit in doloribus quàm furti compertum ob mollitiem vita turpiter potiri. Obvii quidam in itinere facti Laconibus dicebant, Favit vobis fortuna. jam enim latrones hinc diſceſſerunt. reſponderunt: Non per Martem, ſed latronibus fuit ſecunda, quòd in nos ii non inciderunt. Laco quid ſciret interrogatus, reſpondit, Liber eſſe. Puer Spartanus captus à rege Antigono & venditus, omnibus in rebus emptori morem geſſit quas libero convenire putabat: juſſus autem matulam adferre, recuſavit, ſerviturum ſe negans. ac urgente domino, tectum conſcendit, fatúſque, Scies quid emeris, præcipitem ſe inde dedit, ac vita deceſſit. Alius quum venderetur, quærenti, Probúſne eris ſi te emero: reſpondit, Etiam ſi non emeris. Alius captivus quum venderetur, & præco proclamaret Mancipium vendo: Sceleſte,

ἀσπίδ῾ μῦαν ἔχων ἐπίσημον, καὶ ταύτῃ ὐ μείζω τ῀ ἀληθινῆς, ὡς καταγελῶντές τινες ἔλεγον, ὑπὲρ τ῀ λανθάνειν τοῦτο πεποιηκέι, Ἵνα μὴ ὦν, εἶπε, φανερὸς ὦ· οὕτω γὰ τοῖς πολεμίοις πλησίον προσέρχομαι, ὥστε τὸ ἐπίσημον ἡλίκον ἐστὶν ὑπ᾽ αὐτῆ ὁρᾶ῀. Ἕτερος, ἐν συμποσίῳ προσενεχθείσης λύρας, Οὐ Λακωνικὸν, εἶπε, τὸ Φλυαρεῖν. Σπαρτιάτης ἐρωτηθεὶς εἰ ἀσφαλὴς ἡ εἰς Σπάρτην ὁδὸς, εἶπεν, Ὁποῖ῀ καθίσεις. οἱ μὴ γὰ λέοντες βαδίζοντες ἀποκλαίονται· τὰς δ᾽ λαγὼς ἐπὶ τᾶ῀ σκηνᾶ῀ θηρεύομες. Ἐν χειροψίᾳ σφενδονήτ῀ τῦ προσραχηλίζοντ῀ κενοσπούδως, καὶ καλαπαῶντ῀ ἐπὶ τὴ γῆ, ἐπειδὴ τῷ σώματι ἐλείπετο ὁ προπετεσὼν, ἔδακε τὸν βραχίονα. καὶ ὁ ἕτερ῀ εἶπε, Δάκνεις, ὦ Λάκων, ὥσπερ αἱ γυναῖκες. Οὔμφυν, εἶπεν ἄτερ῀, ἀλλ᾽ ὥσπερ οἱ λέοντες. Χωλὸς ἐπὶ πόλεμον ἀξιῶν καὶ διαγελώμεν῀, εἶπεν, Οὐ φυγόντων δεῖ, ἀλλ᾽ ἰσαμφίων κ᾽ τὴ τάξιν τηρόντων. Ἕτερ῀ τοξευθεὶς καὶ τὸν βίον ἐκλείπων, ἔλεγεν, Οὐ μέλει μοι τοῦτο ὅτι ἀποθανοῦμαι, ἀλλ᾽ ὅτι ὑπὸ γυνικὸ῀ τοξότυ καὶ μηδὲν πράξας. Εἰς πανδοκεῖόν τις καλαλύσας κ᾽ δὺς ὄψον τῷ πανδοκεῖ σκευάσαι, ὡς ἄτερ῀ τυρὸν ἥτει καὶ ἔλαιον, Τί, ἔφη, εἰ τυρὸν εἶχον, ἔτι ἂν ἐδεόμην ὄψυ; Πρὸς δὲ τὸν μακαρίζοντα Λάμπιν τὸν Αἰγινήτην διότι ἐδόκει πλουσιώτερ῀ εἶναι ναυκλήρια πολλὰ

inquit, cur non dicis Captivum? Laco quidam clypeum muſca inſigniverat, non excedente vivæ muſcæ quantitatem. quum deridentes eum nonnulli dicerent latendi cauſa ab eo factum hoc eſſe: Immò, inquit, ut agnoſcar. ita enim propè ad hoſtes accedo, ut cernere poſſint inſignis mei quantitatem. Alius, allata in convivio lyra, dixit: Non eſt Laconicum nugari. Spartanus interrogatus an tuta eſſet Spartam via, reſpondit, Pro eo atque deſcenderis, leones enim venatum prodimus, lepores in latebris venamur. In luctâ quidam quum apprehenſus collo ad terram detraheretur, neque corpus ſuſtinere poſſet, colluctantis brachium momordit. quúmque hic diceret, Mordes, ô Laco, ſicut mulieres: reſpondit, Nequaquam, ſed ut leones. Claudus in militiam proficiſcens, quum derideretur, dixit: Non fugientibus opus eſt, ſed ſtantibus & locum ſuum tuentibus. Alius ſagitta ictus quum animam ageret, aiebat, Non mortem ſibi moleſtam eſſe, ſed quòd nulla re geſta necatus eſſet ab effœminato ſagittario. Quidam quum in diverſorium publicum ſe recepiſſet, cauponi cui apparandum dederat obſonium, caſeum oleúmque poſcenti, Quid, inquit, ſi caſeum haberem, an præterea obſonium requirerem? Felicem prædicanti Lampidem Æginetam, quòd prædives putabatur ob mul-

πολλὰ ἔχων, Λάκων εἶπεν, Οὐ περσέχω δὐδαιμονίᾳ ὐκ χοιπίων ἀπηχημμήν. ΕἰπόνΘ δέ τινΘ Λάκωνι ὅτι ψεύδεϒ, ἀπεκείνατο, Ἐλεύθεροι γὰ ἐμές. οἱ δ' ἄλλοι αἴκα μὴ τὰ ἀληθῆ λέγοντι, οἰμώξονται. Περθέμμός τις νεκρὸν ςῆσαι ὄρθιον, ὡς πάντα ποιῶν ὁκ ἠδύναΘ, Νὴ Δία, εἶπεν, ἔνδον τὶ εἶναι δεῖ. Τύννιχ Θ, Θρασυβύλῳ τῷ παιδὸς ὑποθανόνΘ, ἀχέως ἤνεγκε· καὶ ἐπίγραμμα εἰς τοῦτον ἐγρέΘ.

Τὰν Πιτάναν ΘρασύβυλΘ ἐπ' ἀσπίδΘ ἦλυθεν ἄπνυς,
Ἑπτὰ πρὸς Ἀργείων τραύματα δεξάμνΘ,
Δειλοὶ ἀνίκα πάντα· τὸν αἱματόεντα δ' ὁ πέρσευς
Θεὶς ἐπὶ πυρκαϊᾷ Τυννίχ Θ εἶπε τάδε,
Δειλοὶ κλαιέτωσαν· ἐγὼ δέ σε τέκνον ἄδακρυς
Θάψω, τὸν κὴ ἐμὸν Ϲ Λακεδαιμόνιον.

Ἀλκιβιάδῃ τῷ Ἀθηναίῳ βαλανέως ἐπὶ πλεῖσον παρέχονΘ ὕδωρ, Λάκων εἶπε, τί τοῦτο ὡς ὐ καθαρῷ, σφόδρα ϒ ὡς ῥυπαρῷ πλεῖον παρέχει; Φίλιππ Θ ὅτε ἐνέβαλεν εἰς τὴν Λακωνικὴν, καὶ ἐδόκων ἅπαντες ὀπολεῖσθαι, εἶπε πρός τινα τῶν Σπαρτιατῶν, Τί νῦν ποιήσετε, ὦ Λάκωνες; Τί γὰ, ἔφη, ἄλλο ἢ ἀνδρείως ὑποθανούμεθα; μόνοι γὰ ἡμεῖς Ἑλλήνων ἐλεύθεροι εἶναι κὴ μὴ ὑπακούειν ἄλλοις ἐμά-

ob multarum negotiationibus deſtinatarum navium poſſeſſionem: Laco quidam dixit, Non moveor felicitate à funibus pendente. Laco ei qui mentiri ipſum dicebat, Quia enim, inquit, liberi ſumus: reliqui niſi vera dicant, ejulabunt. Intendebat quidam cadaver rectum conſtituere. quum autem omnia experto res non ſuccederet, Profectò, inquit, oportebat aliquid intus eſſe. TYNNICHUS Thraſybuli filii mortem magno tulit animo. extátque in hunc tale epigramma:

Exanimis Pitanam Thraſybulus in aſpide venit,
Argivi ſeptem vulnera cui dederant,
Cuncta gerens adverſa. vogo pater hunccè cruentum
Tynnichus imponens protulit iſta ſenex:
Plorentur timidi. te, fili, ſiccus humabo
Lumina, qui meus es, qui Lacedæmonius.

Quum Alcibiadi Athenienſi plurimum aquæ præberet balneator, Laco dixit: Cur huic velut immundo & admodum ſordido plus aquæ affundit? Philippus quum in Laconicam irrupiſſet, Spartaníſque univerſis videretur exitium imminere, dixit cuidam Spartano, Quid nunc facietis, Lacones? reſpondit is, Quid aliud quàm moriemur fortiter? ſoli enim Græcorum nos liberi eſſe, & non obedire aliis didicimus. Poſt cladem

ἐμάθομεν. Μετὰ ταῦτα τὴν Ἀγιδος ἥτταν ὁμήρους αἰτοῦντος Ἀντιπάτρου πεντήκοντα παῖδας, Ἐτεοκλῆς ἐφορεύων εἶπε παῖδας μὲν οὐ δώσειν, ἵνα μὴ ἀπαίδευτοι γένωνται, τῆς πατρίου ἀγωγῆς ἀτακτήσαντες· οὐδὲ πολίτας γὰρ ἂν εἶναι· πρεσβύτας δ' ἢ γυναῖκας, εἰ βούλοιτο, διπλασίους δώσειν. Ἀπειλοῦντος δ' αὖθις δεινὰ εἰ μὴ λάβοι, ἀπεκείνατο κοινῇ, Ἐὰν χαλεπώτερον θανάτου ἐπιτάττῃς, εὐκολώτερον ἀποθανούμεθα. Πρεσβύτης ἐν Ὀλυμπίᾳ σπουδαζομένῳ τοῦ ἀγῶνος προθυμούμενος θεάσασθαι, καθέδρας ἠπόρει· πολλοὺς δ' ἐπιπορευόμενος τόπους, ὑβρίζετο καὶ ἐσκώπτετο, μηδενὸς αὐτὸν ἀσπαζομένου. ὡς δ' ἦλθε τοῦτον Λακεδαιμονίους ἦκεν, ἀνέστησαν πάντες οἱ παῖδες καὶ πολλοὶ τῶν ἀνδρῶν, τοῦ τόπου ἐκχωρήσαντες· τῶν δὲ Πανελλήνων ἐπισημειωσαμένων κρότῳ τὸ ἦθος καὶ ὑποπεπαυκότων, ὁ πρεσβύτης κινήσας πολιόν τε κἀπόλιον τε γένειον, καὶ δακρύσας, Οἴμοι τῶν κακῶν, φησὶν, ὡς ἅπαντες μὲν οἱ Ἕλληνες ἐπίστανται τὰ καλὰ, ποιοῦσι δ' αὐτοῖς μόνοι Λακεδαιμόνιοι. Φασί δέ τινες ὅτι καὶ Ἀθήνησι τὸ αὐτὸ ἐγένετο· Παναθηναίων γὰρ ὄντων οἱ Ἀττικοὶ γέροντα προεπηλάκιζον, προσκαλούμενοι μὲν ὡς ὑποδεξόμενοι, εἰ δὲ ὑποδοίτο, οὐ προσδεχόμενοι· ὡς δ' διεξιὼν ἅπαντας ἐγένετο, καὶ οὗτος τῶν Λακεδαιμονίων θεωρὸς, ἅπαντες τῶν βάθρων ἀνεστάντες, τῷ τό-

eladem duce Agide acceptam, quum Antipater obſidum loco poſceret L pueros, ETEOCLES tum ephorus daturum ſe eos negavit, ne malè educarentur, & ab inſtitutis patriæ deſciſcentes civitati incommodi fierent: ſenum autem aut mulierum duplum, ſi vellet, numerum obtulit. quúmque Antipater atrocia minaretur niſi darentur, publico nomine reſpondit: Si difficiliora morte imperas, facilius nobis erit mori. Senex quidam Olympiæ commiſſum certamen ſpectare cupiens, ſedem non inveniebat, quúmque multa obiret loca, à nemine admiſſus contumeliis inſuper dicteriiſque exagitabatur: quum autem ad Lacedæmonios veniſſet, omnes ei pueri aſſurrexerunt, multíque viri loco ceſſerunt: quem morem univerſis Græcis plauſu approbantibus, ſummiſque laudibus vehentibus, ſenex iſte

Concutiens canam barbámque & tempora cana.

Proh, inquit, calamitatem! norunt omnes Græci quid ſit honeſtum, ſed eo ſoli utuntur Spartani. Idem aiunt Athenis quoque eveniſſe. Quum enim agerentur Panathenæa, Attici ſenem contumelioſè vexabant, vocantes ut locum daturi, neque tamen ſi acceſſiſſet recipientes. qui quum penè præter omnes iviſſet, ut venit ad eos qui Lacedæmone ſpectatum miſſi erant, univerſi relictis

τῦ τόπυ παρεχώρυν. ἀγαθεὶς δ' ὁ ὄχλ@ ἐπὶ πᾶ γεγονότι, ἐκρότησε μᾶ πολλῆς ἐπισημασίας. καί τις εἶπε τῶν Σπαρτιατῶν, Νὴ τὼ Σιώ, ἴσασι μὲν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ καλὰ, ὐ ποιοῦσι δέ. Ἐπαίτης ἤτησε Λάκωνα· Ἀλλὰ εἰ δώσω σοι, ἔφη, μᾶλλον πλωχεύσεις. ἢ δ' ὃς ἀσχημοσυνης σε ταύτης, ὁ πρῶτ@ μεταδὺς, αἴτι@, ἀργόν σε ποιήσας. Λάκων ἰδὼν ἀγυιέρητά τινα θεοῖς, ὐδὲν εἶπε φροντίζειν θεῶν πλωχοτέρων ἑαυτῦ. Λαβών τις μοιχὸν ἐπ' αἰσχρᾷ γυναικὶ, Ἄθλιε, εἶπε, τίς τοι ἀνάγκα; Ἄλλ@ ἀκύων ῥήτορ@ μεγάλας τρέφοντ@ ἀμαθίας, Ἀλλὰ νὴ τὼ Σιὼ, εἶπεν, ἀνδρεῖός γε ὁ ἄνθρωπ@ πρὸς ὐδὲν ὑποκείμενον δῦ τρυβλοῖ τινὶ γλῶσσαν. Εἰς Λακεδαίμονα ἀφιγμένος τις, καὶ τινὶ πρὸς δὺ πρεσβύτας τῶν νέων τιμιῶ θεασάμεν@, Ἐν Σπάρτῃ μόνῃ, εἶπε, λυσιτελεῖ γηρᾶσκειν. Ἐρωτηθεὶς Λάκων ὁποῖός ἐστι Τυρταῖ@ ὁ ποιητὴς, Ἀγαθὸς, εἶπε, κακαινῶν νέων ψυχάς. Ἕτερ@ ἀλγῶν δὺ ὀφθαλμὼ ἤρετο ἐπὶ πόλεμον· λεγόντων δὲ αὐτῷ τινῶν, Πῦ ἄπει ὕτως ἔχων, ἢ τί ποιήσων; Κἂν μηδὲν ἕτερον πράξω, ἔφη, πολεμίᾳ δὲ μάχαιραν ἀμβλυνῶ. Βᾶεις καὶ Σπέρτις Λακεδαιμόνιοι πορευθέντες ἐθελονταὶ πρὸς Ξέρξιν τῶν Περσῶν βασιλέα ἐπὶ τιμωρίᾳ ἦν ὤφειλεν ὁ Λακεδαίμων κᾶ κηρυκὰς πεμφθέντας ὑπὸ Περσῶν ὡς αὐ-

fictis ſubſelliis locum dederunt ei. quod factum, quum populus magno cum plauſu & admiratione approbaſſet, Spartanus quidam, Per Caſtores, inquit, norunt Athenienſes quid ſit honeſtum, ſed non agunt. Mendicus à Lacone ſtipem petebat, hic verò, Si darem, inquit, tibi, eo magis mendicares. nam huic tuæ deformitati cauſam præbuit is qui primus tibi dedit, eóque te ignavum reddidit. Lacon videns quendam diis ſtipem colligentem, Non curo, ait, deos me pauperiores. Quidam quum deprehendiſſet adulterum cum uxore deformi, Infelix, inquit, quæ te hoc coegit neceſſitas? Alius rhetorem audiens magnas torquentem converſiones orationis, Ædaſtor, inquit, fortis iſte homo eſt, nulla re propoſita tam bene volvens linguam. Quidam quum veniſſet Spartam, ac cerneret quem honorem ſenibus juniores haberent, Hac ſola in urbe dixit expedire fieri ſenem. Laco interrogatus qualis eſſet Tyrtæus, Utilis, reſpondit, ad blandè ducendos juvenum animos. Alius ex oculis laborans ad pugnam ibat. interrogatus quò iret, aut quid facturus, qui hoc modo eſſet affectus: Si nihil aliud agam, inquit, hoſtis ſaltem gladium hebetabo. Buris & Spertis Lacedæmonii ſponte ſua profecti ſunt ad Xerxem Perſarum regem, pœnas perſoluturi quas ex oraculo debebat Lacedæmon ob interfectos præcones Perſæ ad civitatem miſſos. Ut ad regem venerunt,

ὡς αὐτὰς, ἀπέκλειναν· ἐλθόντες πρὸς τὸν Ξέρξιν, ἐκέλευον ᾧ βούλεται τρόπῳ διαχρήσασθαι αὐτὰς ὑπὲρ Λακεδαιμονίων. ὡς δὲ ἐκεῖνος ἀγασθεὶς ἀπέλυσε σὺν ἄνδρας, καὶ ἠξίου μένειν παρ' αὑτῷ, Καὶ πῶς ἂν, ἔφασαν, δυναίμεθα ζῆν ἐνταῦθα, πατρίδα καταλιπόντες καὶ νόμους, καὶ τούτους σὺν ἄνδρας ὑπὲρ ὧν τοσαύτην ἤνυσμεν ὁδὸν ἀπεθανούμενοι; Ἰνδάρνης δὲ δεόμενος ἐπὶ πλέον δειπνεῖν, καὶ λέγοντος τιθέσθαι αὐτὰς τῆς ἴσης τιμῆς τοῖς μάλιστα ἐν παραγωγῇ φίλοις τοῦ βασιλέως, ἔφασαν, Ἀγνοεῖν ἡμῖν δοκεῖς ἡλίκον ἐστὶ τὸ τῆς ἐλευθερίας, ἧς οὐκ ἂν ἀλλάξαιτό τις νοῦν ἔχων τὴν Περσῶν βασιλείαν. Λάκων, ἐπεὶ τῇ μὲν πρόσθεν ἡμέρᾳ ὁ ξένος αὐτὸν ὑπέκλινε, τῇ δ' ἑξῆς στρώματα χρησάμενος δαψιλῶς ὑπεδέχετο, ὑπιὰς τοῖς στρώμασι, κατεπάτει, ἐπιλέγων διὰ ταῦτα ἐχθὲς ὑπ' ἐπὶ ψιάθου ὑπνωκέναι. Ἕτερος ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας, καὶ ὁρῶν τοὺς Ἀθηναίους τὸ τεῖχος ἀποκρημνίζοντας καὶ τὸ ὄψον, καὶ τελωνοῦντας, καὶ ποιοβοσκοῦντας, καὶ ἕτερα ἔργα ἀσχήμονα πράττοντας, καὶ μηδὲν αἰσχρὸν ἡγουμένους· ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὴν παλαίστραν, τῶν πολιτῶν πυνθανομένων αὐτόν, ποῖά τινα τὰ ἐν Ἀθήναις, Πάντα, εἶπε, καλά· εἰρωνευόμενος, καὶ παίζειν ὅτι πάντα παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καλὰ νομίζεται, αἰσχρὸν δὲ οὐδέν. Ἄλλος ἐρωτώμενός τινος, ἀπεκρίνατο, Οὔ. ὡς δὲ ὁ ἐρωτήσας ἀπεκρίνατο ὅτι Ψεύδῃ, Ὁρᾷς ὦν, ἔφη, ὅτι μά-

runt, jusserunt eum ipsos quo vellet modo pro Lacedæmoniis interficere. Absoluti à rege virtutem eorum admirante, rogatique ut secum manerent, dixerunt: At qui possemus hic vivere, patria legibúsque relictis, iisque viris pro quibus morituri tantum confecimus iter? & Indarne duce impensius orante, ac promittente æquali eos in honore fore cum primariis regis amicis, responderunt: Vidêre nobis ignorare quanta res sit libertas: quam qui sapit, non permutaret Persarum regno. Lacon hospite qui pridie ipsum declinaverat, splendidè eum precariò sumpta veste stragula excipiente, pedibus vestem stragulam calcavit, inquiens: Propter ista heri ne in storea quidem dormivi. Alius quum Athenas veniisset, videretque Athenienses salsamenta & obsonia præcone proclamante vendere, vectigalia exigere, lenocinium exercere, multáque alia parum decora agere, nihilque inhonestum ducere: reversus in patriam, civibus interrogantibus, Quales Athenis res essent, respondit, Omnia pulchra, per jocum & simulationem innuens, apud Athenienses omnia pulchra putari, turpe nihil. Alius quadam de re interrogatus, negavit: & quum qui interrogaverat, responderet, Mentiris: Viden', inquit,

ὅτι μάταιος εἴη τῶν ἄλλων ἐρωτῶν. Ἦκόν ποτε καὶ πρεσβείαν Λάκωνες πρὸς Λύγδαμιν τὸν τύραννον· ὡς δ' ἐκεῖνος ὑπερεβάλετο πολλάκις συλλυχεῖν ἀναβάλλεσθαι, τὸ δ' ἐπὶ πᾶσι μαλακῶς ἔχειν αὐτὸν ἔφασαν, οἱ πρέσβεις, Λέγε αὐτῷ, εἶπον, ὅτι μὰ σὺν θεοὺς ἀ παλαισόμενοι πρὸς αὐτὸν ἐληλύθαμεν, ἀλλὰ διαλεχθησόμενοι. Λάκωνα τινά τις μυσαγωγῶν ἠρώτα τί πράξας ἑαυτῷ συνοίδειν ἀσεβέσαιον. ὁ δ', Γινώσκουσιν οἱ θεοί, ἔφη. Ἐπικειμένου δὲ μᾶλλον, καὶ λέγοντος, Πάντως σε δεῖ εἰπεῖν· ὁ Λάκων ἀντηρώτησε, Τίνι με δεῖ εἰπεῖν; σοὶ ἢ τῷ θεῷ; τῷ δὲ εἰπόντος, Τῷ θεῷ· Σὺ τοίνυν, ἔφη, ἀποχώρησον. Ἕτερος νυκτὸς μνῆμα παλαιὸν καὶ φαντασιωθεὶς δαιμόνιόν τι, ἐπέδραμε τῇ λόγχῃ διαπεφυμένος· καὶ ἀναπεπειδών, εἶπε, Πῇ με φεύγεις δὶς ἀποθανουμένη ψυχή; Ἄλλος ἀξάμενος ἀπὸ τοῦ Λευκάτα ῥίπτειν ἑαυτὸν, ἀνέβη, καὶ ὑπέστρεψεν, ἰδὼν τὸ ὕψος. ὀνειδιζόμενος δ' εἶπεν, Οὐκ ᾤμην τὰν ψυχὰν ἄλλας μείζονος ψυχᾶς δεῖσθαι. Ἄλλος ἐπὶ καταξέως τῷ πολεμίῳ τὸ ξίφος καταφέρειν μέλλων, ἐπεὶ τὸ ἀνακλητικὸν ἐσήμηνεν, οὐκ ἔτι κατήνεγκε. πυθομένου δέ τινος διὰ τί τὸν ἐχθρὸν ἔχων ὑποχείριον, οὐκ ἀπέκτεινεν, Ὅτι, ἔφη, βέλτιόν ἐστι τοῦ φονεύειν τὸ πείθεσθαι τῷ ἄρχοντι. Λάκωνί τινι ἠπλωμένῳ ἐν Ὀλυμπίᾳ, εἴπέ τις, Ὁ ἀνταγωνιστής, ὦ Λάκων, ἐγγύς σου κρείσσων, Οὔμενοῦν, ἔφη, ἀλλὰ καββαλικώτερος.

ΤΑ ΠΑ-

inquit, vanum te esse hominem, qui interroges de re tibi nota? Venerunt aliquando legati Lacones ad Lygdamin tyrannum. qui quum aliquoties colloquio diem produxisset, eúndémque indicari juberet valetudine se non satis esse firma, respondérunt: Atqui per deos non colluctatum advenimus, sed colloquutum. Laconem quidam sacris initians, dicere jubebat cujus maximi sceleris sibi ipsi conscius esset. respondit Laco, Diis id notum esse. instantémque & omnino profitendum esse dicentem, interrogavit, Cui ergo id indicandum est, tibíne an deo? quum responderet, Deo: Tu ergo, inquit, interim recede. Alius noctu sepulcrum præteriens, spectrúmque imaginatus, hasta irruit, eáque id trajecit; dicens: Quò fugis anima bis moritura? Alius quum vovisset se præcipitem à Leucata sese daturum, altitudine conspecta abiit retró. quúmque id ei vitio verteretur, dixit: Non putaveram hoc votum alio majore voto indigere. Alius in prœlio gladium hosti jam incussurus, quum audiret receptui cani, ictum non intulit. & interrogatus cur pepercisset hosti quem necare potuisset, respondit: Quia melius est imperatori parere quàm interficere. Laco quidam ad Olympiam victus, dicenti, Colluctator tuus te fuit melior, Nequaquam, inquit, sed dejiciendi peritior.

ANTI-

ΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΑ.

ΤΩΝ ϑ εἰσιόντων εἰς τὰ συσσίτια ἑκάστῳ δεικνύων ὁ πρεσβύτατος τὰς θύρας, Διὰ τούτων, φησὶν, οὐδεὶς ἐξέρχεται λόγος. Δοκιμαζομένου μάλιστα παρ' αὐτοῖς ἐστὶ μέλανος λεγομένου ζωμοῦ, ὥστε μὴ κρεασίων δεῖσθαι τοὺς πρεσβυτέρους, ἀπαχωρεῖν δὲ τοὺς νεανίσκους, λέγεται Διονύσιος ὁ τοῦ Σικελίας τύραννος, τούτου χάριν Λακωνικὸν μάγειρον πεῖσαι καὶ πρᾶξαι σκευάσαι αὐτῷ μηδενὸς φειδόμενον ἀναλώματος· ἔπειτα γευσάμενον καὶ δυσχεράναντα ἀποπλύσαι· καὶ τὸν μάγειρον εἰπεῖν, Ὦ βασιλεῦ, τοῦτον δεῖ τὸν ζωμὸν γυμνασάμενον Λακωνικῶς, τῇ εὐρώτᾳ λελυμένον ἐπιψᾶσθαι. Πιόντες οἱ Λάκωνες ἐν τοῖς συσσιτίοις μετρίως, ἀπίασι δᾴδα λαμπάδος. ἃ γὰρ ἔξεσι πρὸς φῶς βαδίζειν ἔστε τοιοῦτον ἔστε ἄλλον ὁδὸν, ὅπως ἐθίζωνται σκότους καὶ νυκτὸς ἀθαρσῶς καὶ ἀδεῶς ὁδεύειν. Γράμματα ἕνεκα τῆς χρείας ἐμάνθανον· τὴν δ' ἄλλων παιδευμάτων ξενηλασίαν ἐποιοῦντο, ὡς μᾶλλον ἀνθρώπων ἢ λόγων. ἡ δὲ παιδεία ἦν αὐτοῖς πρὸς τὸ ἄρχεσθαι καλῶς, καὶ κατέχειν ποιοῦντα, καὶ μαχόμενον νικᾶν ἢ ὑπο-

ANTIQVA LACEDÆMONIORVM INSTITVTA.

UNICUIQUE eorum qui locum communibus ſodalium epulis deſtinatum ingrediebatur, januam oſtendens maximus natu, Per has (aiebat) nullus egreditur ſermo. Quum maximè commendaretur apud eos jus quod dicebatur atrum, ita ut ſeniores carnem non requirerent, ſed eam junioribus concederent: ejus gratia Dionyſius Siciliæ tyrannus Laconicum emiſſe coquum fertur, atque ut nulli parcens ſumptui jus illud pararet, imperaſſe. Sed quum degustaſſet, ab eo ita abhorruiſſe ut expueret. Tum verò coquum ei dixiſſe, Corpore prius exercitato Laconicum in morem, & abluto in Eurota, ô rex, iſtius juris obſonio veſcendum eſt. Lacones poſtquam in communibus ſodalitii epulis mediocri potu uſi ſunt, domum abſque face redeunt. Neque enim vel hoc vel aliud iter præeunte lumine conficere illis licet: ut in tenebris & noctu audacter ac ſine ullo metu incedere conſueſcant. Literas quantum uſus poſcebat, diſcebant: ſed quod ad reliquas diſciplinas attinet, eas ut peregrinas non minus quàm peregrinos earum doctores expellebant. Inſtitutio autem illis erat qua bene imperium pati, labores tolerare, & in pugna vel vincere vel occumbere diſcerent. Intunicati

ἀποθνήσκειν. Διεῖλεν ἢ κῆ ἄνθρ χιτῶνος, ἓν ἱμάτιον εἰς τὸν ἐνιαυτὸν λαμβάνοντες, αὐχμηρὰ τὰ σώματα, κῆ λυθρῶν ⁊ ἀλειμμάτων κεῖ τὸ πλεῖστον ἀπεχόμενοι. Ἐκάθευδον ἢ οἱ νέοι ὁμοῦ κατ' ἴλας κῆ κεῖ ἀγέλας ἐπὶ σκιράδων ἃς αὐτοὶ συνεφόρουν, τοῦ μὲν πρῶτα πευκότου καλάμους τὰ ἄκρα ταῖς χερσὶν ἄνθρ σιδήρου κατακλάσαντες. ἐν ἢ τῷ χειμῶνι οὓς λεγομένους λυκοφῶνας ὑπεβάλλοντο κῆ κατεμίγνυσαν ταῖς σκιράσι, θερμαντικὸν ἔχειν τι τ' ὕλης δοκούσης. Ἐρᾶν τῷ τιμῶ ψυχῆς ἀσκεῖν παίδων ἐφίετο· τὸ δὲ πλησιάζειν, αἰσχρὸν νενόμιστο ὡς τοῦ σώματος ἐρῶντας, ἀλλ' οὐ τ' ψυχῆς· ὁ ἢ ἐγκληθεὶς ὡς ἐπ' αἰσχυνῆ πλησιάζων, ἄτιμος διὰ βίου ἦν. Ἔθος ἦν καὶ τοῦς νεωτέρους ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἐρωτᾶσθαι πῆ πορεύονται, κῆ ἐπὶ τί· καὶ τὸν μὴ ὑποκειμένου, ἢ προφάσεις πλέκοντα, ἐπιπλήττειν. ὁ δὲ μὴ ἐπιπλήττων παρόντος ἀπὸ ἁμαρτάνοντος, ἔνοχος ἦν τῷ ἴσῳ ἐπιτιμίῳ ὥσπερ ⁊ ὁ ἁμαρτών. κῆ ὁ δυσχεραίνων ἢ, εἰ ἐπιτιμῶτο, ἐν μεγάλῳ ὀνείδει ἦν. Εἴ τις φωραθείη ἁμαρτάνων, ἔδει τοῦτον βωμόν τινα τῶν ἐν τῇ πόλει κύκλῳ θεῖναι, ψόγον ᾄδοντα πεποιημένον εἰς ἑαυτόν· ὅπερ ἦν οὐδὲν ἕτερον ἢ ἐπιπλήττειν αὐτὸν ἑαυτῷ. Καὶ οὐ μόνον οὐ ἰδίους αἰδοῖους παλέρας, ⁊ ὑπηκόους τούτοις εἶναι, ἀλλὰ

tunicati plurimùm erant, quum unicum veſtimentum in totum annum acciperent. Erántque corpore ſqualido, quòd lavacris & unctione plerumque abſtinerent. Somnum ſimul capiebant juvenes turmatim & gregatim, in toris quos ipſimet congerebant arundinum in Eurota naſcentium ſummam partem manibus ſine ferro defringentes. Sed hyeme quos vocabant lycophonas ſubſternebant, toriſque permiſcebant: quòd aliquam calefaciendi vim illa materia habere videretur Pueros præclara indole animi præditos amare permiſſum erat: ſed congreſſus cum illis, pro re turpi habebatur: tanquam eorum qui non animi ſed corporis amore tenerentur. Quòd ſi quis hujus eum probro conjuncti congreſſus accuſatus eſſet, infamis per totam vitam erat. Moris etiam erat ut juniores à ſenioribus interrogarentur quonam & cujus rei gratia irent: & eum qui non reſponderet, vel prætextus comminiſceretur, increparent. Qui autem ſe præſente delinquentem non increpabat, eidem pœnæ obnoxius erat cui is qui deliquerat. Et ſi quis ſe objurgari ægrè ferret, id illi magno dedecori erat. Si quis in delicto quopiam deprehenderetur, eum quandam in urbe aram circumire oportebat, & compoſitam in ſeipſum vituperationem cantare: quod aliud nihil erat quàm eum à ſeipſo increpari. In more poſitum etiam erat ut juvenes non ſuos tantùm patres revere-

ΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΑ.

ΤΩΝ ϑ εἰσιόντων εἰς τὰ συσσίτια ἑκάστῳ δεικνύων ὁ πρεσβύτατος τὰς θύρας, Διὰ τούτων, φησὶν, οὐδεὶς ἐξέρχεται λόγος. Δοκιμαζομένῳ μάλιστα παρ' αὐτοῖς ἐστὶ μέλανος λεγομένῳ ζωμοῦ, ὥστε μὴ κρεασίων δεῖσθαι τοὺς πρεσβυτέρους, ἀνέχωρεῖν δὲ τοὺς νεανίσκους, λέγεται Διονύσιος ὁ τῶν Σικελίας τύραννος, τούτου χάριν Λακωνικὸν μάγειρον πρίασθαι καὶ πρασάξαι σκυτάσαι αὐτῷ μηδενὸς φειδόμενον ἁναλώματος· ἔπειτα γυμνασάμενον καὶ δυσχερέσιν λοπτίσαι· καὶ τὸν μάγειρον εἰπεῖν, Ὦ βασιλεῦ, τοῦτον δεῖ τὸν ζωμὸν γυμνασάμενον Λακωνικῶς, τῷ ἐυρώτᾳ λελουμένον ἐπιψᾶσθαι. Πίνοντες οἱ Λάκωνες ἐν τοῖς συσσιτίοις μετρίως, ἁπίασι δίχα λαμπάδος. οὐ γὰρ ἔξεστι πρὸς φῶς βαδίζειν οὔτε ταύτῃ οὔτε ἄλλῃ ὁδὸν, ὅπως ἐθίζωνται σκότους καὶ νυκτὸς ἀθαρσῶς καὶ ἀδεῶς ὁδεύειν. Γράμματα ἕνεκα τοῦ χρείας ἐμάνθανον· τὴν δ' ἄλλων παιδευμάτων ξενηλασίαν ἐποιοῦντο, ὡς μᾶλλον ἀνθρώπων ἢ λόγων. ἡ δὲ παιδεία ἦν αὐτοῖς πρὸς τὸ ἄρχεσθαι καλῶς, καὶ καρτερεῖν ποιοῦντα, καὶ μαχόμενον νικᾶν ἢ ἀπο-

ANTIQVA LACEDÆMONIORVM INSTITVTA.

UNICUIQUE eorum qui locum communibus ſodalium epulis deſtinatum ingrediebatur, januam oſtendens maximus natu, Per has (aiebat) nullus egreditur ſermo. Quum maximè commendaretur apud eos jus quod dicebatur atrum, ita ut ſeniores carnem non requirerent, ſed eam junioribus concederent: ejus gratia Dionyſius Siciliæ tyrannus Laconicum emiſſe coquum fertur, atque ut nulli parcens ſumptui jus illud pararet, imperaſſe. Sed quum degustaſſet, ab eo ita abhorruiſſe ut expueret. Tum verò coquum ei dixiſſe, Corpore prius exercitato Laconicum in morem, & abluto in Eurota, ô rex, iſtius juris obſonio veſcendum eſt. Lacones poſtquam in communibus ſodalitii epulis mediocri potu uſi ſunt, domum abſque face redeunt. Neque enim vel hoc vel aliud iter præeunte lumine conficere illis licet: ut in tenebris & noctu audacter ac ſine ullo metu incedere conſueſcant. Literas quantum uſus poſcebat, diſcebant: ſed quod ad reliquas diſciplinas attinet, eas ut peregrinas non minus quàm peregrinos earum doctores expellebant. Inſtitutio autem illis erat qua bene imperium pati, labores tolerare, & in pugna vel vincere vel occumbere diſcerent. Intunicati

ἀποθνήσκειν. Διελέλυν δ' ἀ ἀϊδὼ χιτῶνος, ἓν ἱμάτιον εἰς τὸν ὁπαοῦν λαμβάνοντες, αὐχμηρὰ τὰ σώματα, ἀ λελοῦσθαι ἀλειμμάτων κ' τὸ πλεῖστον ἀπεχόμενοι. Ἐκάθευδον δ' οἱ νέοι ὁμοῦ κατ' ὀλίγους ἀ κ' ἀγέλαις ἐπὶ στιβάδων ἃς αὐτοὶ συνεφόρεον, τοῖς ἄκροις τῆ Εὐρώτα πεφυκότος καλάμοις τὰ ἄκρα ταῖς χερσὶν ἀνασείσαντες. ὑπ' δ' τῷ χειμῶνι οὐ λεγομένους λυκοφῶνας ὑποβάλλοντο ἀ κατεμίγνυσαν ταῖς στιβάσι, θερμαντικὸν ἔχειν τὶ τ' ὕλης δοκούσης. Ἐρᾶν τῶν τοῦ ψυχοῦ ἀσφαλῶν παίδων ἐφίετο· τὸ δὲ πλησιάζειν, αἰσχρὸν νενόμιστο ὡς τοῦ σώματος ἐρῶντας, ἀλλ' ἀ τ' ψυχῆς· ὁ δ' ἐγκληθεὶς ὡς ἐπ' αἰσχρῷ πλησιάζων, ἄτιμος διὰ βίου ἦν. Ἔθος ἦν καὶ οὐ νεωτέρους ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἐρωτᾶσθαι ποῦ πορεύονται, ἀ ἐπὶ τί· καὶ τὸν μὴ ἀποκεκρυμμένον, ἢ πρόφασεις πλέκοντα, ἐπιπλήττειν. ὁ δὲ μὴ ἐπιπλήττων παρόντος ἀσπὰ ἁμαρτάνοντα, ἔνοχος ἦν τῷ ἴσῳ ἐπιτιμίῳ ὥσπερ κ' ὁ ἁμαρτών. ἀ ὁ δυσχεραίνων δ', εἰ ἐπιτιμῷτο, ἐν μεγάλῳ ὀνείδει ἦν. Εἴ τις φωραθείη ἁμαρτάνων, ἔδει τοῦτον βωμόν τινα τῶν ἐν τῇ πόλει κύκλῳ περιιέναι, ψόγον ᾄδοντα πεποιημένον εἰς ἑαυτόν· ὅπερ ἦν οὐδὲν ἕτερον ἢ ἐπιπλήττειν αὐτὸν ἑαυτῷ. Καὶ οὐ νέους δ', ἀ μόνον οὐ ἰδίους αἰδοῖος πατέρας, κ' ὑπηκόους τούτοις εἶναι, ἀλλὰ

tunicati plurimùm erant, quum unicum veſtimentum in totum annum acciperent. Erántque corpore ſqualido, quòd lavacris & unctione plerumque abſtinerent. Somnum ſimul capiebant juvenes turmatim & gregatim, in toris quos ipſimet congerebant arundinum in Eurota naſcentium ſummam partem manibus ſine ferro defringentes. Sed hyeme quos vocabant lycophonas ſubſternebant, toriſque permiſcebant: quòd aliquam calefaciendi vim illa materia habere videretur Pueros præclara indole animi prædítos amare permiſſum erat: ſed congreſſus cum illis, pro re turpi habebatur: tanquam eorum qui non animi ſed corporis amore tenerentur. Quòd ſi quis hujus cum probro conjuncti congreſſus accuſatus eſſet, infamis per totam vitam erat. Moris etiam erat ut juniores à ſenioribus interrogarentur quonam & cujus rei gratia irent: & eum qui non reſponderet, vel prætextus comminiſceretur, increparent. Qui autem ſe præſente delinquentem non increpabat, eidem pœnæ obnoxius erat cui is qui deliquerat. Et ſi quis ſe objurgari ægrè ferret, id illi magno dedecori erat. Si quis in delicto quopiam deprehenderetur, eum quandam in urbe aram circumire oportebat, & compoſitam in ſeipſum vituperationem cantare: quod aliud nihil erat quàm eum à ſeipſo increpari. In more poſitum etiam erat ut juvenes non ſuos tantùm patres revere-

ἀλλὰ πάντας τὺς πρεσβυτέρυς ἐντρέπεσθαι, καὶ ὁδῶν ὑπαχωρεῖντας καὶ καθ' ἕδρας ὑπεξισαμβύς, καὶ παιζόντων ἡσυχάζοντας. διὸ καὶ ἦρχεν ἕκασθ', οὐχ ὥσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι, τοῦ αὐτοῦ τέκνων ἢ δούλων καὶ χημάτων, ἀλλ' ὥσπερ τοῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν τοῦ πλησίον, ὅπως ὅτι μάλιστα κοινωνῶσι καὶ φρονίζωσιν ὡς ἰδίων. Παῖς δὲ ὑπό τινος κολασθεὶς, εἰ τῷ πατρὶ ἐξήγγειλεν, αἰσχρὸν ἦν τῷ πατρὶ μὴ προστεντεῦναι ἀκούσαντα πάλιν ἑτέρας. ἐπίσθιον γὰρ ἑαυτοῖς ἐκ τῆς πατρίου ἀγωγῆς μηδὲν αἰσχρὸν προσάξαι τοῖς τέκνοις. Κλέπτουσι δὲ οἱ νέοι καὶ τοῦ σιτίου ὅ, τι ἂν δυνῶνται, μανθάνοντες δεξιῶς ἐπιτίθεσθαι τοῖς καθεύδουσιν, ἢ ῥαθύμως φυλάττουσι· τῷ δὲ ἀλόντι ζημία πληγαὶ καὶ τὸ πεινῆν. γλίσχρον γὰρ αὐτοῖς ἐστι δεῖπνον, ὅπως δι' αὐτῶν ἀμυνόμενοι τλῶ ἔνδειαν ἀναγκάζωνται τολμᾶν καὶ πανουργεῖν. Τὸ δὲ ἔργον τῆς σιτοδείας, διά τε ταῦτα γλίσχρον ἦν, ἵν' ἐθίζωνται μηδέποτε γίνεσθαι πλήρεις, δυνάσθαι δὲ πεινῆν. οὕτω γὰρ ᾤοντο καὶ ἐν πολέμῳ χρησιμωτέρους ἔσεσθαι, εἰ δυνήσοιντο καὶ ἀσιτήσαντες ἐπιπονῆσαι· καὶ ἐγκρατεστέρους τε καὶ αὐτελεστέρους, εἰ πλείω χρόνον διάγοιεν ἀπὸ μικρᾶς δαπάνης· τλῶ δ' ἀνοψίαν ἀποφέρειν, ᾧ βρῶμα τὸ τυχὸν προσφέρεσθαι ᾠόνητο ὑγιεινότερα τὰ σώματα ἀπὸ τῆς ἐλλειπούσης ποιεῖν τροφῆς,

rentur, iſſque dicto obedientes eſſent, ſed omnes ſeniores obſervantia proſequerentur: ita ut & de via illis decederent, & de ſedibus aſſurgerent: & quietos ſe continerent dum illi tranſirent. Ideóque præerat unuſquiſque, non, ut in aliis urbibus, liberis ſuis duntaxat, & ſervis, & bonis: ſed & iis quæ vicini erant, non minus quàm ſuis: ut maxima eſſet inter eos communio, propter quam alienarum rerum tanquam ſuarum quiſque curam gereret. Puer autem ab aliquo punitus ſi id patri renunciaſſet, turpe huic erat, ubi audiviſſet, non alia verbera illi infligere. Sibi enim mutuò fidem habebant, ex patriæ inſtitutionis & diſciplinæ regula, nihil turpe liberis ſuis imperatum fuiſſe. Furantur juvenes quicquid eduliorum poſſunt: diſcentes dormientibus aut negligenter ſua cuſtodientibus inſidias ingenioſè ſtruere. Qui deprehenſus fuerit, & verberibus & inedia mulctatur. Tenuis enim cœna illis datur, ut ſuo ipſi marte inopiam propulſantes, & audacia & calliditate uti cogantur. Parcè autem cibus illis præbebatur ea etiam de cauſa ut aſſuefierent nunquam ſaturi eſſe, ſed famem poſſe tolerare. Sic enim exiſtimabant eos & in bello futuros eſſe utiliores, ſi etiam poſt inediam laborem ſuſtinere poſſent: & temperantiores frugaliorésque, ſi in longius tempus parvus ſumptus illis ſatis eſſet. Quòd ſi & obſonio carentes, cibo quolibet velcerentur,

φῆς, καὶ αὔξειν εἰς βάθ@ τὲ πλάτ@, μὴ πιεζόμθμον ἐπαίρειν εἰς ὕψ@ τὰ σώματα. καὶ καλὰ δὲ ποιεῖν· τὰς γὸ ἰσχνὰς καὶ διακένους ἕξεις ὑπακούειν πρὸς τὶω διάρθρωσιν, τὰς ὃ πολυτρόφους, διὰ βάρος ἀντιβαίνειν. Ἐπαιάζον δὲ καὶ ὦδὲ τὰ μέλη καὶ τὰς ᾠδὰς ὠδὲν ἧττον. κέντρον δ' εἶχε ταῦτα ἐγερτικὸν θυμῶ καὶ φρονήματ@, καὶ ἁρμοστικὸν ὁρμῆς ἐνθυσιώδους καὶ πρακτικῆς. καὶ ἡ λέξις ἦν ἀφελὴς καὶ ἀθρύπτος· ὠδὲν δ' ἕτερον εἶχεν ἢ ἐπαίνους τῶν γμνικῶς ζησάντων, καὶ ὑπὲρ τ Σπάρτης ἀποθανόντων καὶ εὐδαιμονιζομθμών· καὶ ψόγους τῶν τρεσάντων, ὡς ἀλγεινὸν καὶ κακοδαίμονα βιόντων βίον· ἐπαγγελία τε καὶ μεγαλαυχία πρὸς ἀρετὶω πρέπουσα ταῖς ἡλικίαις. Τελῶν ὧν χορῶν ὄντων κῆ τὰς τρεῖς ἡλικίας, καὶ συνισαμθμών ἐν ταῖς ἑορταῖς, ὁ μὲ τῶν γερόντων ἀρχόμθμος ἦδεν, "Ἄμες ποτ' "ἦμες ἄλκιμοι νεανίαι· εἶτα ὁ τῶν ἀκμαζόντων ἀνδρῶν, ἀμειβό- "μθμος, Ἄμες δέ γ' ἐσμὲν· αἰ ὃ λῆς, αὐγάσθεο· ὁ δὲ τέτος ὁ "τῶν παίδων, Ἄμες δέ γ' ἐσόμεθα πολλῷ κάρρονες. „ Καὶ οἱ ἐμβαλήιοι ὃ ῥυθμοὶ παρορμητικοὶ πρὸς ἀνδρείαν καὶ θαρραλεότητα καὶ ὑπερφρόνησιν θανάτ, οἷς ἐχρῶντο ἔν τε χορῆς καὶ πρὸς αὐλὸν ἐπά-

rentur, alimenti paucitate ſaniora corpora reddi, & ad corpulentiam necnon proceritatem prodeſſe exiſtimabant. Quinetiam ad pulchritudinem hoc conferre. gracilem enim corporis habitum formandis artubus eſſe convenientem : at obeſum, propter onerosam molem omnino eſſe alienum. Carminibus etiam & cantilenis ſtudium impendebant, quibus tanquam ſtimulus inerat quo ſpiritus majores illis excitarentur, & ad res bellicas velut quodam numinis afflatu incitarentur. Compoſitio autem ſimplex & omnium deliciarum expers erat : nihilque aliud continebat quàm laudes eorum qui ſtrenuè in vita ſe geſſiſſent & pro Sparta occubuiſſent, ideóque beati prædicarentur : eorúmque viciſſim vituperationes qui timidi atque ignavi fuiſſent, tanquam triſtem & infelicem degentium vitam. Poſtea verò quales futuri eſſent profitebantur, & de virtutis ſtudio. ut ſuis ætatibus conſentaneum erat, gloriabantur. Quum enim tres chori, ſicut tres ætates, eſſent, qui in ſolennitatibus conveniebant : chorus ſenum primus canebat,

Juvenes eramus olim marte ſtrenui.

Cui reſpondebat eorum qui ætate florebant chorus,

Tales ſumus nos : experire, ſi libet.

Tertius autem qui puerorum erat,

At nos futuri ſtrenui magis ſumus.

Embateria quoque carmina ad fortitudinem, audaciam, mortíſque contemptum incitabant : quibus utebantur & in choris & ad

ἐπάγοντες τοῖς πολεμίοις. ὁ γὰρ Λυκοῦργος παρέζευξε τῇ κατὰ πόλεμον ἀσκήσει τὴν φιλομουσίαν, ὅπως τὸ ἄγαν πολεμικὸν τῷ ἐμμελεῖ κεραννὺς, συμφωνίαν καὶ ἁρμονίαν ἔχῃ. διὸ καὶ ἐν ταῖς μάχαις προεθύετο ταῖς Μούσαις ὁ βασιλεὺς, ἵνα λόγου ἀξίας παρέχωσι τὰς πράξεις οἱ μαχόμενοι καὶ μνήμης εὐκλεοῦς. Εἰ δέ τις ἀρχαίοις μουσικῆς, οὐκ ἐπέτρεπον· ἀλλὰ καὶ τὸν Τέρπανδρον ἀρχαϊκώτερον ὄντα καὶ ἄμουσον τῶν καθ' ἑαυτὸν κιθαρῳδῶν, καὶ τῶν ἡρωϊκῶν πράξεων ἐπαινέτην, ὅμως οἱ ἔφοροι ἐζημίωσαν, καὶ τὴν κιθάραν ἀπὸ πρωτοπαλάθουσαν φέροντες· ὅτι μίαν μόνην χορδὴν ἐπέτεινε φωνοτέραν, τὸ ποικίλον τῆς φωνῆς χάριν. μόνα γὰρ τὰ ἁπλούστερα τῶν μελῶν ἐδοκίμαζον. Τιμοθέου δὲ ἀγωνιζομένου τὰ Κάρνεια, εἷς τῶν ἐφόρων μάχαιραν λαβὼν ἠρώτησεν αὐτὸν ἐκ πόσης τῶν μερῶν ἀποτέμοι τὰς πλείους τῶν ἑπτὰ χορδῶν. Τῶν δὲ τάφων ἀνεῖλε τὴν δεισιδαιμονίαν ἅπασαν ὁ Λυκοῦργος, ἐν τῇ πόλει θάπτειν τοὺς νεκροὺς, καὶ πλησίον ἔχειν τὰ μνημεῖα τῶν ἱερῶν συγχωρήσας. Περιεῖλε δὲ καὶ τοὺς μασμούς. σωθάπτειν δὲ οὐδὲν ἐπέτρεψεν, ἀλλ' ἐν φοινικίδι καὶ φύλλοις ἐλαίας θέντας, τὸ σῶμα κατακεῖσθαι κατ' ἴσον ἅπαντας. ἀνεῖλε δὲ καὶ τὰς ἐπιγραφὰς τὰς ἐπὶ τῶν μνημείων, πλὴν τῶν

& ad tibiam quum in hoſtes tenderent. Lycurgus enim bellicæ exercitationi ſtudium muſicæ annexuit, ut magnus bellandi ardor modulatione temperatus, nihil à ſeipſo diſcrepans haberet: Itaque ante pugnam Muſis immolabat rex, ut qui pugnabant res memoria & laude dignas gererent. Quod ſi quis antiquam muſicam in re quapiam prætergrederetur, id illi non condonabant. Adeo ut Terpandrum, quamvis alioqui antiquitatis ſectatorem & fidicinum ſuæ ætatis præſtantiſſimum, necnon heroicorum geſtorum laudatorem, mulctaverint ephori, citharámque ejus clavo affixerint quòd unam ultra receptum numerum chordam intendiſſet variandæ vocis gratia. Solas enim modulationes quæ ſimpliciores eſſent probabant. Unde factum eſt etiam ut quum Timotheus in Carniis de arte ſua certamen inſtituiſſet, unus ex ephoris ſumpto cultro interrogarit illum ab utra parte abſcinderet chordas quæ ſeptenarium numerum excederent. Univerſam autem quæ circa ſepulcra erat ſuperſtitionem abſtulit Lycurgus: quippe qui in ipſa urbe ſepelire defunctos & monumenta templis habere vicina permiſerit. Pollutiones quoque ſuſtulit: nec quicquam unà cum illis inhumare permiſit, ſed in veſte punicea & oleæ foliis compoſitum corpus cujuſque eodem ſepeliri modo voluit. Monumentorum præterea inſcriptiones, præterquam eorum qui in bello

τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων, καὶ τὰ πένθη καὶ τὰς ὀδυρμούς. Ἀποδημεῖν δὲ οὐκ ἐξῆν αὐτοῖς, ἵνα μὴ ξενικῶν ἐθῶν καὶ βίων ἀπαιδεύτων μεταίχωσι. Καὶ ξενηλασίας ἦν εἰσηγήσατο, ὅπως οἱ παρεισρέοντες μὴ διδάσκαλοι κακῶν τινων τοῖς πολίταις ὑπάρχωσι. Τῶν πολιτῶν ὃς ἂν μὴ ὑπομείνῃ τὴν τῶν παίδων ἀγωγὴν, ἀπ μετεῖχε τῆς τῆς πόλεως δικαίων. Ἔνιοι δὲ ἔφασαν ὅτι καὶ τῶν ξένων ὃς ἂν ὑπομείνῃ ταύτην τὴν ἄσκησιν τῆς πολιτείας, καὶ τὸ βούλημα τοῦ Λυκούργου μετεῖχε τῆς δεχθεν διατεταγμένης μοίρας. πωλεῖν δ' οὐκ ἐξῆν. Τοῖς τῶν πλησίον οἰκέταις ὡς ἰδίοις χρῆσθαι ἔθος ἦν, εἴπερ δέοιντο, καὶ κυσὶ καὶ ἵπποις, εἰ μὴ οἱ δεσπόται χρήζοιεν. καὶ ἐν ἀγρῷ δὲ εἴ τις τινὸς ἐλλιπὴς γνώμην δεηθείη, ἀνοίξας καὶ βασάσας τὰ ἀπαιτήσεια ἔχοντος, τὰ ταμεῖα σημηνάμενος καὶ ἐλλειπεν. Ἐν τοῖς πολέμοις φοινικίσιν ἐχρῶντο. ἅμα μὲν γὰρ ἡ χρόα ἐδόκει αὐτοῖς ἀνδρικὴ εἶναι, ἅμα δὲ τὸ αἱματῶδες τοῦ χρώματος πλείονα τοῖς ἀπείροις φόβον παρέχειν. καὶ τὸ μὴ διαφείρεσθαι δὲ τοῖς πολεμίοις εἶναι ἐάν τις αὐτῶν πληγῇ, ἀλλὰ διαλανθάνειν διὰ τὸ ὁμόχρουν, χρήσιμον. Ὅταν στρατηγήματι τοὺς πολεμίους νικήσωσι, βοῦν τῷ Ἄρει θύουσιν· ὅταν δ' ἐκ τοῦ φανεροῦ, ἀλεκτρυόνα· ἐθίζοντες τοὺς ἡγεμόνας μὴ μόνον πολεμικοὺς, ἀλλὰ καὶ στρατηγικοὺς εἶναι. Ταῖς δίκαις παρεσθέασι τὸ ἀδι-

bello cecidiſſent, & luctus atque ejulatus, abolevit. Peregrinari ipſis non licebat, ne aliquos mores peregrinos & inſcita vitæ inſtituta aſſumerent. Quinetiam expellendi urbe peregrinos autor fuit, ne ii qui urbi ſe inſinuarent, mali quidpiam cives docerent. Si quis ex civibus puerorum inſtitutionem non pateretur, jura civitatis non uſurpabat. Tradiderunt autem nonnulli, eos quoque peregrinos qui hanc inſtitutorum reipublicæ exercitationem paterentur, ex Lycurgi ſententia, portionis ab initio conſtitutæ participes fuiſſe: ſed hanc vendere non licuiſſe. Vicinorum ſervis tanquam propriis uti mos erat, ſic ubi opus erat, itémque canibus & equis: niſi ipſi domini illis indigerent. In agro etiam ſi quis aliqua re deſtitueretur, aperto vicini penu neceſſaria inde auferebat, & ipſum obſignatum relinquebat. Puniceis veſtibus in bello utebantur: quòd color ille fortes viros decere, & ob ejus ſimilitudinem cum ſanguine, majorem imperitis formidinem afferre videretur. Quinetiam ſi quis ipſorum vulneratus fuiſſet, id non facile ab hoſtibus deprehendi, ſed ob coloris ſimilitudinem latere, utile erat. Quum ſtrategemate hoſtem ſuperaſſent, bovem Marti ſacrificabant: quum vi aperta, gallum. aſſuefacientes duces ut non modò bellicoſi eſſent, ſed etiam calliditatem quæ in imperatoribus ad ſtrategemata requiritur, haberent. Votis ſuis adjiciebant, ut injurias ferre poſ-

ἀδικεῖσθαι. Θύχη δ' αὐτῶν, διδόναι τὰ καλὰ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ πλέον οὐδέν. Ἀφροδίτῃ σέβεσι τὴν ἐνόπλιον· καὶ πάντας τοὺς θεοὺς θήλεις καὶ ἄῤῥενας λόγχας ἔχοντας ποιοῦσι, ὡς ἀπάντων τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν ἐχόντων. Ἐπιλέγεσι δὲ καὶ οἱ παροιμιαζόμενοι, τὰν χεῖρα πολιφέροντα τὰν τύχαν καλεῖν· ὡς δέον Ἐπικαλεῖσθαι σὺν θεὸς μὴ δ' ἐγχειρεῖν τι καὶ πράττειν, ἄλλως δὲ μή. Τοῖς παισὶν ἐπεδείκνυον τοὺς εἵλωτας μεθύσαντας, εἰς ἀποτροπὴν πολυοινίας. Ἔθος ἦν αὐτοῖς μηδὲ κόπτειν τὰς αὐλείους θύρας, ἀλλ' ἔξωθεν βοᾶν. Στλεγγίσιν ὐ σιδηραῖς, ἀλλὰ καλαμίναις ἐχρῶντο. Κωμῳδίας καὶ τραγῳδίας οὐκ ἠκροῶντο, ὅπως μήτε ἐν ασυδῇ, μήτε ἐν παιδιᾷ ἀκούσωσι τῶν ἀντιλεγόντων τοῖς νόμοις. Ἀρχίλοχον τὸν ποιητὴν ἐν Λακεδαίμονι ῥυθμὸν, αὐτῆς ὥρας ἐξέβαλλον, διότι ἐπέγνωσαν αὐτὸν πεποιηκότα ὡς κρεῖττόν ἐστιν ἀπολλύειν τὰ ὅπλα, ἢ ἀποθανεῖν.

Ἀσπίδι μὲν Σαίων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ
Ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.
--- ἀσπὶς ἐκείνη
Ἔῤῥέτω· ἐξαῦθις κτήσομαι οὐ κακίω.

Κόραις καὶ κόραις κοινὰ τὰ ἱερά. Σκιραφίδαν ἐζημίωσαν οἱ ἔφοροι ὅτι ὑπὸ πολλῶν ἠδικεῖτο. Σακκοφόρον ἀνεῖλον, διότι παρυφὴν εἰς τὸν

sent. Votum autem ipsorum erat, ut [dii] quæ honesta essent ob actiones bonas darent, nihilque amplius. Venerem colunt armatam; omnesque alios deos tam mares quàm fœminas hastatos faciunt: tanquam omnibus virtutem bellicam habentibus. Proverbialibus hisce verbis sermonem suum claudunt, Manum [operi] admoventem, Fortunam invocare: tanquam deorum opem implorare non oporteat, nisi simul aliquid aggrediendo atque agendo. Pueris ostendebant servos [quos heilotas vocabant] ebrios: ut eos à largo vini potu deterrerent. Moris apud ipsos erat domorum januas non pulsare, sed foris vocare. Strigilibus non ferreis, sed arundineis utebantur. Comœdiarum & tragœdiarum auditores non erant, ut neque serio neque joco eos qui legibus contradicerent, audirent. Archilochum poetam, quum Spartam veniisset, ea ipsa hora expulerunt: quod eum in carmine quodam scripsisse intellexissent, satius esse abjicere arma quàm mori.

Nunc aliquis Saiων parma se jactitat illa,
Quæ jacta in vepres est mihi, labe carens.
Sic mortem effugi. quid tum si parma peribit?
Haud pejorem illa namque parare queo.

Virginibus & pueris communia sacra erant. Sciraphidam ephori mulctarunt quòd à multis injuria afficeretur. Saccorum bajulum quendam interemerunt, quòd prætextam

εἰς τὸν

εἰς τὸν σάκκον ἐνέβαλε. Τὸν ἐκ τῆ γυμνασίῳ νεανίσκον ἐπετίμων, ὅτι τὴν εἰς Πυλαίαν ὁδὸν ἠπίσαλο. Κηφισοφῶντα, εἰπόντα περὶ τῆ τυχόντος διώρας ὅλην τὴν ἡμέραν λέγειν, ἐξέβαλον, φάμενοι τὸν ἀγαθὸν μυθητὰν δεῖν τοῖς πράγμασιν ἴσον τὸν λόγον ἔχειν. Οἱ παῖδες παρ' αὐτοῖς ξαινόμενοι μάστιξι δι' ὅλης τ ἡμέρας ἐπὶ τῆ βωμῆ τ Ὀρθίας Ἀρτέμιδος, μέχρι θανάτυ πολλάκις διακαρτερῦσιν, ἱλαροὶ καὶ γαῦροι, ἀμιλλώμενοι περὶ νίκης πρὸς ἀλλήλυς, ὅστις αὐτῶν ἐπιπλέον τε καὶ μᾶλλον καρτερήσῃ τυπτόμενος· καὶ ὁ περιγιγνόμενος, ἐν τοῖς μάλιστα ἐπίδοξός ἐστι. καλεῖται δ' ἡ ἄμιλλα διαμαστίγωσις. γίνεται δὲ καθ' ἕκαστον ἔτος. Ἓν δέ τι τῶν καλῶν καὶ μακαρίων ἐδόκει παρεσκευακέναι τοῖς πολίταις ὁ Λυκοῦργος, ἀφθονίαν σχολῆς. τέχνης μὲν γὰρ ἅψασθαι βαναύσου τὸ παράπαν οὐκ ἔξεστιν· χρηματισμῆ δὲ σωαγωγῆ ἔχοντος ἐγγώθη καὶ πραγματείας, οὐδ' ὁτιοῦν ἔδει, διὰ τὸ κομιδῆ τὸν πλοῦτον ἄζηλον πεποιηκέναι καὶ ἄτιμον. οἱ δὲ εἵλωτες αὐτοῖς εἰργάζοντο τὴν γῆν, ἀποφορὰν τὴν ἄνωθεν ἐσαμμένην. Ἀπάργιον δὲ ἦν πλείονός τινα μισθῶσαι, ἵνα ἐκεῖνοι μὲν κερδαίνοντες, ἡδέως ὑπηρετῶσιν· οὗτοι δὲ μὴ πλέον ἐπιζητῶσιν. Ἀπείρητο δὲ αὐτοῖς ναύταις εἶναι καὶ ναυμαχεῖν· ὕστερον μέντοι

tam ſacco injeciſſet. Adoleſcentem quendam ex iis qui gymnaſium frequentabant, increpuerunt quòd viam noviſſet quæ ad trivialium confabulatorum cœtum duceret. Cephiſophontem, quòd ſe de re qualibet per integrum diem dicere poſſe profeſſus foret, urbe ejecerunt: boni oratoris eſſe inquientes, parem rebus orationem habere. Pueri apud ipſos per totum diem ad Orthiæ Dianæ aram flagellis cæſi ſæpenumero ad mortem uſque hilares & geſtientes verbera tolerant: de victoria inter ſe certantes, quis ex ipſis longiore & majore in verberibus tolerantia utatur. Et qui cæteros ea ſuperavit, maximam inde gloriam conſequitur. Vocatur autem hoc certamen flagellatio: & quotannis celebratur. Rem autem unam inter pulchras & felices numerandam civibus comparaſſe Lycurgus videbatur, otii abundantiam. Artem enim ſordidam ne attingere quidem ipſis licebat. Neque verò pecuniæ acquiſitione opus illis erat, quæ multum laboris exhiberet, multúmque negotii faceſſeret: quum feciſſet ut divitiæ nec in admiratione nec in honore eſſent. Hilotes agros ipſis colebant, & conſtitutos ſuperioribus annis reditus pendebant. Pluris autem prædium locare execrabile erat: ut illi quidem lucrum facientes libenter miniſterio illo fungerentur, hi autem aliquid amplius ſolito non requirerent. Interdictum præterea erat illis ne nautæ eſſent & navali prælio pugnarent. Poſtea tamen & navali-

μῶτοι ναυμάχησαν, καὶ τ̃ θαλάσης κρατήσαντες, πάλιν ἀπέσησαν, διαφθειρόμενα τὰ ἤθη τῶν πολιτῶν θεωρῶντες. ἀλλὰ παλιν μετεκαλοντο καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι· καὶ γ̃ χρημάτων συναχθέντων τοῖς Λακεδαιμονίοις, οἱ συναγαγόντες θανάτῳ καλεδικάσθησαν. Ἀλκαμθεῖ γ̃ καὶ Θεοπόμπῳ τοῖς βασιλεῦσι χρησμὸς ἐδόθη, Ἁ φιλοχρημαλία Σπάρταν ὀλεῖ. ἀλλ' ὅμως Λύσανδρ@ ἑλὼν Ἀθηναίους, πολλὰ χρυσὸν καὶ ἄργυρον εἰσήγαγε, καὶ παρεδέξαν@ καὶ ἐτίμησαν τὸν ἄνδρα. τοῖς μὲν ὖν Λυκύργυ χρωμένη νόμοις ἡ πόλις, καὶ τοῖς ὄρκοις ἐμμείνασα, ἐπρώτευε τ̃ Ἑλλάδ@, εὐνομίᾳ καὶ δόξῃ, χρόνον ἐτῶν πενλακοσίων· κατ' ὀλίγον δ̃ παρεκαινομήθη, καὶ φιλοπλουτίας καὶ πλεονεξίας παρεισδυομένης, καὶ τὰ τ̃ δυνάμεως ἠλαττῶτο· καὶ οἱ σύμμαχοι διὰ ταῦτα δυσμενῶς εἶχον πρὸς αὐτούς. ἀλλ' ὅμως ὅτως ἔχον@ μὲν τῶ Φιλίππυ τῦ Μακεδόν@ ἐν Χαιρωνείᾳ νίκῃ, πάντων αὐτὸν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνα καλά τε γνῶ καὶ θάλασσαν ἀναγορευσάντων, καὶ μεταξὺ δὲ Ἀλέξανδρον τὸν υἱὸν μὲν τῶ Θηβαίων καταστροφῶ, μόνοι Λακεδαιμόνιοι (καίπερ ἀτείχισον πόλιν ἔχοντες, καὶ ὀλίγοι πάνυ ὄντες, διὰ σὺν συνεχεῖς πολέμους, καὶ πολὺ ἀσθενέστεροι, καὶ δυχείρωτοι γνόμενοι) πάνυ βραχέα τινὰ ζώπυρα

navalibus pugnis certarunt: & quum maris imperio potiti essent, rursum destiterunt, quòd civium mores corrumpi cernerent. Sed rursum hac in re consilium mutarunt, sicut & in aliis omnibus. Quum enim pecuniæ Lacedæmoniis collectæ essent, qui eas collegerant, capitis damnati fuerunt. Alcameni enim & Theopompo regibus oraculum editum erat,

Spartam perdet amor nummorum.

Lysander tamen quum Athenis captis multum auri argentique Lacedæmonem intulisset, & illa receperunt, & hominem honore affecerunt. Equidem quamdiu Lycurgi legibus usa est civitas, & jusjurandum servavit, recta legum constitutione & gloria effecit ut Græciæ princeps esset, per annos quingentos: sed quum paulatim leges illæ violarentur, & ditescendi ac plus aliis habendi cupido irreperet, & potentia illorum minui cœpit, & sociorum animi propter illa omnino ab ipsis fuerunt abalienati. Quum tamen hoc in statu res eorum essent, Philippo Macedone ab omnibus, post Chæronensem victoriam, terra marique duce declarato, itidémque Alexandro ejus filio, post subactos Thebanos: soli Lacedæmonii (quamvis urbem muris non cinctam haberent, &, ob assidua bella, ad numerum valde exiguum redacti essent, ita ut multo imbecilliores forent, multóque facilius quàm antea subjugari possent) quasdam valde parvas institutionis Lycurgi legisla-

πυρὰ διασώζοντες τὰ Λυκούργου νομοθεσίας, ὅτε σωφρονίσθησαν ὅτε τούτοις ὅτε τοῖς μεταξὺ Μακεδονικοῖς βασιλεῦσιν, ὅτε εἰς σωέδριον κοινὸν εἰσῆλθον, οὐδὲ φόρου ἤνεγκαν· ἕως ἅπαντα ὑποφεύγοντες τὴν Λυκούργου νομοθεσίαν, ὑπὸ τῶν ἰδίων πολιτῶν ἐτυραννεύθησαν, μηδὲν ἔτι σώζοντες τῆς πατρίου ἀγωγῆς· καὶ ὡσαπλήσιοι τοῖς ἄλλοις ἠφώμενοι, τὴν πρόσθεν εὐκλειαν καὶ παῤῥησίαν ἀπέθεντο καὶ εἰς δουλείαν μετέστησαν, ἣ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίοις, καθάπερ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, ἐφύοντο.

ΛΑΚΑΙ-

legislatoris reliquias, tanquam parvum quendam fomitem, servantes, neque his, neque aliis Macedonum regibus socios expeditionum se præbuerunt: neque in commune concilium venerunt, neque tributum pensitarunt: donec omnino Lycurgi leges aspernati, civium suorum tyrannide oppressi fuerunt, nulla patriæ institutionis ac disciplinæ vestigia retinentes. similésque aliis redditi pristinam gloriam ac libertatem amiserunt, & in servitutem redacti sunt, adeò ut nunc Romanorum imperio sicut & cæteri Græci parêre cœperint.

Digitized by Google

ΛΑΚΑΙΝΩΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ.

ΑΡΓΙΛΕΩΝΙΔΟΣ.

ΑΡΓΙΛΕΩΝΙΣ ἡ Βρασίδᾳ μήτηρ, τελθόντος αὐτῇ τοῦ υἱέος, ὡς παραγρόμενοί τινες τῶν Ἀμφιπολιτῶν εἰς Σπάρτην ἦκον πρὸς αὐτὴν, ἠρώτησεν εἰ καλῶς καὶ ἀξίως τῆς Σπάρτης ὁ υἱὸς ἐτελεύτα. μεγαλυνόντων δ' ἐκεῖνον, καὶ λεγόντων ἄριστον ἐν τοῖς τοιούτοις ἔργοις ἁπάντων Λακεδαιμονίων εἶναι, εἶπεν, Ὦ ξένοι, καλὸς μὲν ἦν καὶ ἀγαθὸς ὁ παῖς μου, πολλοὺς δὲ ἄνδρας Λακεδαίμων ἔχει τούτου κρείττονας.

ΓΟΡΓΟΤΣ.

Γοργὼ βασιλέως Κλεομένους θυγάτηρ, Ἀρισταγόρᾳ τῷ Μιλησίῳ παρακαλοῦντος αὐτὸν ὑπὲρ τῶν πρὸς βασιλέα πόλεμον ὑπὲρ Ἰώνων, ὑποσχομένου χρημάτων πλῆθος, καὶ ὅσῳ ἀνέλεγε, πλείονα προσιέντος· Καταφθαρεῖ σε, ἔφη, ὦ πάτερ, τὸ ξενύλλιον, ἐὰν μὴ τάχιον αὐτὸν τῆς οἰκίας ἐκβάλῃς. Προσάξαντος δέ ποτε αὐτῇ τοῦ πατρὸς δοῦναί τινι σῖτον εἰς μισθοῦ λόγον, καὶ προσιέντος, Ἐδίδαξε γάρ με τὸν οἶνον χρηστὸν ποιεῖν· Οὐκοῦν, ὦ πάτερ, ἔφη, ὅ, τε

APOPHTHEGMATA LACÆNARUM.

ARGILEONIS Braſidæ mater, quum poſt ejus mortem Amphipolitæ quidam Spartam veniſſent, ipſamque adiſſent, interrogavit an honeſtè & ut dignum Spartano erat, occubuiſſet. Illis autem magnificè de eo loquentibus, & omnium Lacedæmoniorum præſtantiſſimum in hiſce bellicis rebus fuiſſe dicentibus, Hoſpites, inquit, vir quidem præclarus meus filius erat, ſed multos Lacedæmon eo præſtantiores habet.

GORGO regis Cleomenis filia, quum Ariſtagoras Mileſius illum ad bellum pro Ionibus adverſus regem ſuſcipiendum adhortaretur, eóque nomine magnam vim pecuniarum polliceretur: & ita quidem ut quo magis ille repugnaret, hic tanto majorem promitteret: Corrumpet te, inquit, mi pater, peregrinus iſte homuncio, niſi eum primo quoque tempore domo expuleris. Quum autem pater aliquando ei imperaſſet ut frumentum cuidam mercedis loco numeraret, & addidiſſet, Docuit enim me rationem qua vinum ſuave redditur: Proinde, inquit, mi

Digitized by Google

ὅ, τε οἶνος πλείων ἐκποθήσει, καὶ οἱ πίονες θρυπτικώτεροι καὶ χείρονες ἔσονται. Τὸν δ' Ἀριστογόραν ὑπό τινος τῶν οἰκείων ὑποδέρμον θεασαμένη, Πάτερ, ἔφη, ὁ ξένος χεῖρας οὐκ ἔχει. Ξένην δέ τινα μαλακῶς σολικὴν προσαγαγόντα, παρωσαμένη αὐτὸν, Οὐκ ἄπει ἐντεῦθεν, εἶπεν, ἔτε τὰ γυναικὸς δυνάμενος;

ΓΥΡΤΙΑΔΟΣ.

Γυρτιὰς, Ἀκροτάτου ποτὲ τοῦ θυγατριδοῦ αὐτῆς ἐκ τινος τῶν παίδων μάχης πολλὰς πληγὰς λαβόντος, καὶ ἀπενεχθέντος οἴκαδε ὡς τεθνηκότος, κλαιόντων τῶν οἰκείων τε καὶ γνωρίμων, Οὐ σιωπήσεθε, ἔφη; ἔδειξε γὰρ οὗτος αἵματος ἦν, καὶ οὐκ ἔφη δεῖν σὺν ἀγαθοῖς βοᾶν, ἀλλ' ἰατρεύειν. Ὅτε ἄγγελος ἦλθεν ἐκ Κρήτης τὸν Ἀκροτάτου θάνατον ἀπαγγέλλων, Οὐκ ἔμελλεν, ἔφη, πρὸς τοὺς πολεμίους ἥκων, ἢ αὐτὸς ἀποθανεῖσθαι, ἢ καλαχαίνειν ἐκείνους; ἥδιον δὲ ἀκούειν ὅτι ἀπέθανε καὶ ἑαυτῆς καὶ τῆς πόλεως ἄξιος καὶ τῶν προγόνων, ἢ εἰ ἔζη τὸν ἅπαντα χρόνον κακὸς ὤν.

ΔΑΜΑΤΡΙΑΣ.

Δαματρία τὸν υἱὸν δειλὸν καὶ ἀνάξιον ἑαυτῆς ἀκούσασα, ἀπαγχόμενον ἀνεῖλε. τὸ δ' ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτῆς τόδε,

Τὸν

mi pater, & plus vini ebibetur, & qui biberint, delicatiores deterioréſque fient. Calceos Ariſtagoræ videns à ſervo ſubnecti, Pater, inquit, peregrinus iſte manibus caret. Quum autem peregrinus quidam veſtem mollitè attraxiſſet, eum propellens, Non hinc faceſſes, inquit, tu qui ne ea quidem potes quæ poſſunt mulieres?

Gyrtias, quum aliquando Acrotatus nepos ipſius ex quadam puerili pugna, in qua multas plagas acceperat, pro mortuo domum relatus eſſet, domeſticis & familiaribus plorantibus, Non tacebitis? inquit. Oſtendit enim quo ſanguine ortus eſſet. Strenui autem non aliorum vociferatione, ſed medicatione opus habent. Quum nuncius ex Creta de morte Acrotati veniſſet, Nónne, inquit, hoc omnino futurum erat quum ad hoſtes veniſſet, ut aut ipſe occumberet, aut illos interficeret? Jucundius autem eſt audire, eum ſeipſo, civitate majoribúſque dignam mortem oppetiiſſe, quàm ſi per omne vitæ tempus ignavè ſe gereret.

Damatria quum filium & timidum & ſeipſa indignum fuiſſe intellexiſſet, reverſum interfecit. De hac epigramma iſtud extat,

Sparta-

Τὸν Σπαρτάνα νόμιμος Δαμάτειον ἔκτανε μάτηρ,
Ἁ Λακεδαιμονία τὸν Λακεδαιμόνιον.

Ἑτέρα Λάκαινα τὸν υἱὸν λειποταξήσαντα, ὡς ἀνάξιον τᾶ πατείδω ἀνεῖλεν, εἰποῦσα, Οὐκ ἐμὸν τὸ φίτυμα. ἐφ' ᾧ τὸ ἐπίγραμμα τόδε,

Ἔρρε κακὸν φίτυμα διὰ σκότω, ἃ διὰ μῖσος
Εὐρώτας δειλαῖς μηδ' ἐλάφοισι ῥέοι.
Ἀχρεῖον σκυλάκευμα, κακὰ μεδεὶς, ἔρρε ποθ' ἅδαν,
Ἔρρε· τὸ μὴ Σπάρτας ἄξιον ὐδ' ἔτεκον.

Ἀκούσασά τις τὸν υἱὸν σεσωσμένον καὶ πεφυγότα ἐκ τῶν πολεμίων, γράφει αὐτῷ, Κακὰ φάμα τοῦ κακκέχυ· ἢ ταύταν νιῶ ἔκνιψαι, ἢ μὴ ἔσο. Ἄλλη, τῶν υἱῶν φυγόντων ἐκ μάχης, καὶ παραγνομένων ὡς αὐτιῶ, Πᾶ, φησὶν, ἥκετε δραπετεύσαντες, κακὰ ἀνδράποδα; ἢ δοῦρος ὅθεν ἐξέδυτε καταδυσόμενοι; ἀνασυραμένη καὶ ἐπιδείξασα αὐτοῖς τιῶ κοιλίαν. Προσάγοντά τις τὸν υἱὸν θεασαμένη, ἐπύθετο τί πράσσει ἡ πατείς. εἰπόντος, Πάντες ἀπολώλασι, κεραμίδα ἄρασα, ἐπαφῆκεν αὐτῷ, καὶ ἀνεῖλεν, εἰποῦσα, Σὲ δὲ καλάγγελον ἔπεμψαν ἁμῖν; Διηγουμένου τινὸς τῇ μητρὶ γενναῖον θάνα-

Spartanum genitrix natum Spartana peremit,
Spartanæ legis quòd violator erat.

Alia Lacæna filium qui ordines deseruerat, tanquam patria indignum interfecit: inquiens, Non meum est hoc germen. De qua hoc extat epigramma,

Te tenebræ abripiant, mala stirps: timidis quoque cervis
Propter te Eurotas ipse fluenta neget.
Orcus te abripiat, canis edite sorte maligna.
Qui Sparta haud dignus, filius haud meus es.

Quædam quum filium fuga ex hostibus evasisse intellexisset, hæc ad eum scripsit, Mala de te fama sparsa est: aut hanc elue, aut ne amplius [in vivis] esto. Alia, quum filii qui è prælio fugerant, ad ipsam essent reversi, Quò, inquit, fugitivi, venitis mala mancipia? an huc unde egressi estis, ingressuri? Quæ dum diceret, ventrem sublata veste illis ostendebat. Quædam adventantem filium conspicata interrogavit quo in statu res patriæ essent. Quum autem is respondisset, Omnes interierunt: sublatam tegulam in eum projecit, & interfecit: dicens, Itáne ergo te malorum nuncium miserunt? Quum quidam matri

θάνατον τῷ ἀδελφῷ, Εἶτ' οὐκ αἰσχρὸν, εἶπε, τοιαύτης συμφορᾶς ὑποτυχεῖν; Ἐκπέμψασά τις τοὺς υἱοὺς αὐτῆς πέντε ὄντας ἐπὶ πόλεμον, ἐν τοῖς περατείοις εἰσήκει, καρδοκοῦσα τί ἂν τῆς μάχης ὑποβήσοιτο· ὡς δὲ παραγγόμμος τις πυθομένης, ἀπήγγειλε, σοῦ παῖδας ἅπαντας τετελευτηκέναι, Ἀλλ' ἐ τοῦτο ἐπυθόμεν, εἶπε, κακὸν ἀνδρόποδον, ἀλλὰ τί πράσσει ἡ παλεία. φήσαντος δὲ ὅτι νικᾷ, Ἀσμένη οἶνον, εἶπε, δέχομαι καὶ τὸν τῶν παίδων θάνατον. Θάπτουσά τις τὸν υἱὸν, ὡς γραῖδιον αὐτελὲς προσελθὸν αὐτῇ, Ὦ γυναῖ τᾶς τύχας, εἶπε, Νὴ τὼ Σιὼ τᾶς καλᾶς γε, ἔφη, ἃ γὰ αὐτὸν ἔνεκεν ἔτεκον, ἵνα ὑπὲρ τᾶς Σπάρτας ἀποθάνῃ, τοῦτό μοι σαφέστερον. Σεμνυνομένης γυναικός τινος Ἰωνικῆς ἐπί τινι τῶν ἑαυτῆς ὑφασμάτων ὅτι πολυτελεῖ, Λάκαινα ἐπιδείξασα σοὶ τέσσαρας υἱοὺς ὄντας κοσμιωτάτους, τοιαῦτα ἔφη δεῖν εἶναι τὰ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γυναικὸς ἔργα, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐπαίρεσθαι καὶ μεγαλαυχεῖν. Ἄλλη ἀκούσασα περὶ τοῦ υἱοῦ ὡς κακῶς ἐπὶ τοῖς ξένοις ἀναστρέφοιτο, ἔγραψε, Κακά τοι φάμα κακκέχυται. Τοῦτον ἀπόθου, ἢ μὴ ἔσο. Παραπλησίως δὲ καὶ Χίων φυγάδες ἐλθόντες εἰς Σπάρτην πολλὰ Παιδαρήτου κατηγόρουν, μεταπεμψαμένη δὲ αὐτοὺς ἡ μήτηρ Τελευτία, καὶ ἀκούσασα ὧν ἐγε-

tri generosam fratris sui mortem narraret, Nonne turpe est, inquit, hujus comitatus occasionem amisisse? Quædam quum quinque suos filios ad bellum emisisset, stans in suburbiis exitum pugnæ solicitè & cupidè expectabat. Quum autem quidam inde venisset, & sciscitanti omnes interiisse renunciasset, Atqui non de hoc sciscitabar, inquit, mancipium nequam: sed quo loco essent res patriæ. Quum igitur addidisset, illam vincere, Libens igitur, inquit, de filiorum etiam morte nuncium accipio. Quum alii filium sepelienti pauper quædam anicula dixisset, Heu fortunam, ô mulier! Per Castores, inquit, prosperam. Cujus enim rei gratia eum peperi, ut nimirum pro Sparta moreretur, eam sum consequuta. Quum Ionica quæpiam mulier quoddam ex suis textis tanquam pretiosum ostentaret, Lacæna quatuor suos filios ostendens qui maximè compositis moribus erant, Talia, inquit, honestæ probæque mulieres opera esse oportet, & propter hæc efferri atque jactantia uti. Alia, quum filium in peregrina quadam regione malè se gerere accepisset, scripsit ei, Malus de te rumor sparsus est: aut hunc abole, aut esse [in vivis] desine. Itidémque, quum Chiorum exules Spartam venissent, ibíque Pædaretum de multis accusarent: accersivit eos mater illius Teleutia, & criminationibus auditis, quum filium sontem

ὧν ἐνεκάλων, ἐπεὶ ἐδόκει αὐτῇ ἁμαρτάνειν ὁ υἱὸς, ἐπέστειλεν, Ἃ μάτης Παιδαρήτῳ. Ἡ βελτίονα πεφόσεσθαι σε, ἢ αὖθι μῦσαι, ἀπογνοῦς τὰν ἐς Σπάρταν σωτηρίαν. Ἑτέρᾳ ἐπ' ἀδικήματι τῷ παιδὶ κεκινδυνευκότι, Τέκνον, εἶπεν, ἢ τὰς αἰτίας ἢ σεαυτὸν τᾶς ζωᾶς ἀπόλυσον. Ἄλλη χωλὸν υἱὸν ἐπὶ παρατάξιν πεμπέμπουσα, Τέκνον, εἶπε, κὴ βῆμα τᾶς ἀρετᾶς μέμνησο. Ἄλλη, τᾶς παιδὸς αὐτᾷ ἀφικομένας ἀπὸ παρατάξεως τετρωμένας τὸν πόδα, καὶ σφόδρα ἀλγούσας, Ἐὰν τᾶς λῃστᾶς, εἶπε, μέμνη, ὦ τέκνον, καὶ ἄπονος ἔσῃ κὴ θαρρήσεις. Λάκων τρωθεὶς ἐν πολέμῳ, καὶ βαδίζειν ὑ δυνάμενος, τετραποδιστὶ ὤδευεν. αἰσχυνομένῳ δ' αὐτῷ ἐν γελοίῳ, ἡ μήτηρ, Καὶ πόσῳ βέλτιον, ὦ τέκνον, εἶπε, μᾶλλον ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ γεγηθέναι ἢ αἰσχύνεσθαι ἐπὶ γέλωτι ἀνοήτῳ; Ἄλλη προσαναδιδοῦσα τῷ παιδὶ τὴν ἀσπίδα, κὴ παραγκελευομένη, Τέκνον, ἔφη, ἢ ταὐτᾷ, ἢ ἐπὶ τᾶς. Ἄλλη προϊόντι τῷ υἱῷ ἐπὶ πόλεμον, ἀναδιδοῦσα τὴν ἀσπίδα, Ταύτᾳ, ἔφη, ὁ πατήρ σοι ἀεὶ ἔσωζε· κὴ σὺ ὦν ταύταν σῶζε, ἢ μὴ ἔσο. Ἄλλη πρὸς τὸν υἱὸν λέγοντα μικρὸν ἔχειν τὸ ξίφος, εἶπε, Καὶ βῆμα πρόσθες. Ἄλλη ἀκούσατα ὅτι ὁ υἱὸς αὐτᾶς ἐν παρατάξει ἀνδραγαθήσας ἀπέθανεν, Ἐμὸς γὰ ἦν, εἶπε. Περὶ δὲ τοῦ ἑτέρου πυθομένη ὅτι ἀποδειλιάσας σώζεται, Οὐ γὰ ἦν ἐμὸς, ἔφη. Ἑτέρα ἀκούσασα

esse judicaret, has ad eum literas misit, Aut melius te quàm antea gerito, aut istic, desperato in Spartam reditu, maneto. Alia, quum filius sceleris alicujus reus ageretur, Fili, inquit, aut his criminibus aut vita te libera. Alia filium claudum in aciem emittens, Fili, inquit, ad singulos gressus virtutis recordare. Alia quum ejus filius ex acie rediisset, qui ex vulnere quod in pede acceperat magno dolore afficiebatur, Si virtutis, inquit, recorderis, ô fili, & dolore carebis, & bono animo eris. Laco quidam ita vulneratus in pugna ut incedere nequiret, quadrupes gradiebatur. Sed quum eum risui esse puderet, dixit ei mater, Quanto verò satius est, fili, ob virtutem exultare, quàm ob stultum risum pudore affici? Alia scutum filio præbens, eúmque [ad fortitudinem] cohortans, Fili, inquit, aut hanc, aut super hac. Alia filio ad bellum proficiscenti scutum tradens, Hoc, inquit, pater tibi semper servabat: tu quoque igitur hoc serva, aut [in vivis] ne esto. Alia filio parvum esse suum ensem dicenti, Adde, inquit, & gressum. Alia, quum filium strenuè prœliatum cecidisse in acie audisset, Meus enim erat, inquit. Quum verò alterum qui ignavè se gesserat, supersesse intellexisset, Non enim meus erat, inquit. Alia, quum filium

σασα

σασα τεθνηκέναι τὸν υἱὸν ἐν μάχῃ, καθάπερ ἐτέτακτο, Κάτθες αὐτὸν, ἔφη, ἀναπληρωσάτω ἢ τιὼ ἐκείνε τάξιν ὁ ἀδελφός. Ἄλλη πομπὴν τελοῦσα πάνδημον, ἤκουσεν ἐπὶ τῇ παρατάξεως νικᾷν τὸν υἱὸν, ἐκ δὲ τῶν τραυμάτων πολλῶν ῥυομένων θνήσκειν. ἡ δὲ ἀπελομένη ἂν τὸν στέφανον, ἀλλὰ σεμνυνθεῖσα πρὸς τὰς πλησίον, εἶπεν, Ὡς πολλῷ κάλλιον, ὦ φίλαι, ἐστὶν ἐν παρατάξει νικῶντα τελευτᾶν ἢ τὰ Ὀλύμπια ἀπεινομένην ζῆν. Διηγουμένε τινὸς τῇ ἀδελφῇ γυναῖον θάνατον τὸ παιδὸς αὐτῆς, ἐκείνη εἶπεν, ὅτι, Ὅσον ἐπ' ἐκείνῳ γέγηθα, τοσοῦτον ἐπὶ σοὶ ἄχθομαι, ἐναρέτε σωφροσύνης ἀπολειφθέντι. Λακαίνη τὶς πρεσβεύσεν εἰ φθορᾷ συνεπινεύει. ἡ δ' ἔφη, Παῖς μὲν ἔτα ἔμαθον πᾷ πατρὶ πείθεσθαι, καὶ τοῦτο ἔπραξα· γυνὴ δὲ γαμουμένη, τῷ ἀνδρί. εἰ δὲ δικαιά με κελεύει, τοῦτῳ φανερὸν ποιησάτω πρῶτον. Παρθένῳ πενιχρᾷ ἐρωτηθεῖσα τίνα δίδωσι τῷ γαμοῦντι πρῖκα, Τιὼ πάτριον, εἶπε, σωφροσύνην. Λάκαινα ἐρωτηθεῖσα εἰ ἀνδρὶ πρόσελήλυθεν, Οὐκ ἐγὼ, εἶπεν, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ἐμοί. Κρύφα τὶς διαπαρθενευθεῖσα, καὶ διαφθείρασα τὸ βρέφος, ὅτως ἐκαθέρησε, μηδεμίαν προσενεγκαμένη φωνὴν, ὥστε καὶ τὸν πατέρα καὶ ἄλλους πλησίον ὄντας λαθεῖν ἀποκυήσασα. τὸ γὰρ μέγεθος τῆς ἀλγη-

filium in acie ſtatione ſua ſervata cecidiſſe intellexiſſet, Eum, inquit, [in terram] deponite: ſupplemento autem, in eadem illa ſtatione, ſit frater. Alia, quum pompæ intereſſet quæ publicè celebrabatur, & filium in prœlio victorem fuiſſe, ſed ex vulnerum multitudine interiiſſe audiſſet, non detracta ſibi corona, ſed jactabunda illis quæ adſtabant dixit, Multo eſt honeſtius, amicæ, in acie vincentem occumbere, quàm Olympia vincentem ſuperſtitem eſſe. Quum quidam ſorori generoſam filii ejus mortem narraret, reſpondit, Quanto ob illum gaudio, tanto propter te dolore afficior, quòd hanc occaſionem illum in virtutis itinere comitandi amiſeris. Quum quidam Lacænam de ſtupro per nuncium ſolicitaret, & an aſſentiretur quæreret, reſpondit illa, Dum quidem puella eſſem, patri parêre didici, idque feci: ex quo autem mulier facta ſum, viro. Proinde ſi juſta ſunt quæ me rogat, huic primum declaret. Lacæna virgo paupercula interrogata quam dotem datura eſſet ei qui ipſam duceret in uxorem, Patriam pudicitiam, inquit. Lacæna interrogata an ad virum acceſſiſſet, Minimè, inquit, ſed vir ad me. Occultè vitiata quædam quum necatum abortu fœtum ederet, adeò patienter dolores pertulit, ne vocem quidem ullam emittens, ut inſcio patre aliiſque qui propè erant, enixa ſit. magnitudinem enim dolo-

ἀλγηδόνων τῇ αἰσχημοσύνῃ τὸ ἄσχημον περασεσὸν ἐνίκησε. Λάκαινα πιπρασκομένη, καὶ ἐρωτωμένη τί ἐπίσαται, ἔφη, Πιστὰ ἦμεν. Ἄλλη αἰχμαλωτισθεῖσα, καὶ ἐρωτωμένη παραπλησίως, Εὖ οἰκεῖν οἶκον, ἔφη. Ἐρωτηθεῖσά τις ὑπό τινος εἰ ἔσαι ἀγαθὴ ἂν αὐτὴν ἀγοράσῃ, εἶπεν, Κἂν μὴ ἀγοράσῃς. Ἄλλη πιπρασκομένη, τῷ κήρυκι πυνθανομένῳ τί ἐπίσαται, εἶπεν, Ἐλευθέρα ἦμεν. Ὡς δ' ὁ ὠνησάμενος προσέταξέ τινα αὐτῇ οὐκ ἀρμόζοντα ἐλευθέρᾳ, εἰποῦσα, Οἰμώξῃ, φθονήσας σεαυτῷ τοιούτου κτήματος, ἀπήγαγε ἑαυτήν.

dolorum ea turpitudo qua in virginalem honeſtatem peccaverat, ſuperavit. Lacæna quædam quum væniret, interrogata quid ſciret, reſpondit, Fidelis eſſe. Alia, quum captiva eſſet, & de eadem re interrogaretur: ſe noſſe domum bene adminiſtrare, reſpondit. Alia interrogata probáne futura eſſet ſi ipſam emeret: Etiam ſi non emas, inquit. Alia, dum venderetur præcone percontante quid noſſet, Libera eſſe [novi] inquit. Quum autem emptor quædam liberam non decentia illi imperaret: hæc locuta, Pœnas dabis quòd tibi talem poſſeſſionem invideris, mortem ſibi conſcivit.

MICHAEL MATTAIRE

HONORATISSIMO VIRO

Dno *JOANNI CARTERET*

S. P. D.

TUIS, Vir nobiliſſime, parui juſſis: & admovi manus operi; cui contigerat, ut, paulò poſtquam inceptum fuiſſet, abrumperetur. Fateor equidem me huic, quod mihi mandaveras, negotio fuiſſe minimè idoneum: quippe non oportuerat temere aggredi rem, priùs haud proviſam & maturè penſitatam. Præterea cùm jam eſſem in ſtudiis diverſi generis occupatus, duas curas meum pectus non admittebat; neque penes me erat operam dare niſi tumultuariam & ſubitariam. Omnia autem, Vir Humaniſſime, poſtpono, dummodo tuis praeceptis obediam: malóque nimis imprudens & inconſultus, quàm minùs obſequens, videri. Neſcio tamen, an quis non putaverit me minùs vituperandum; quòd id imparatus ſuſceperim, quàm quòd opellæ, hujuſmodi feſtinatæ & penè extemporali, tuum præfixerim nomen; meámque hanc mercium farraginem ſub patrocinio tam inſigni auſim obtrudere. Sed fallitur, quiſquis id factum crediderit, ut tam exili iſti miſcellaneorum faſciculo pretium arrogem. Aliud mihi fuit conſilium. Me multis rationibus vix unquam diſſolvendis obligatum tenes. Nuperrimè non ſatis tibi viſum eſt meos Seniles luſus pro-

 pediem

pediem in lucem proditurus tuâ gratiâ dignari, niſi tuæ commendationis authoritate multos inſuper ex Nobilium Ordine iiſdem conciliares patronos. Hanc itaque nunc oblatam omittere nolui occaſionem palàm agnoſcendi, cui tot accepta referre debeam beneficia; & publicè edendi confirmatum meis verbis animi grati teſtimonium.

Vale, Vir Inſigniſſime. Diu DEUS OPT. MAX. Te ſoſpitet; tuæ Patriæ, tui Ordinis, univerſæque Reipublicæ Literariæ ingens Decus & Ornamentum.

Ex Muſeolo. Londini. CIↃ.IↃCC.XLI.
Non. Quintil.

Nomina

Digitized by Google

Nomina eorum, quibus adſcribuntur Apophthegmata.

Numeri, quibus Stellula præfigitur, partem poſteriorem indicant.

ACROTATUS pag. *22
Ægyptii reges, 7
Agaſicles, *1
Agathocles, 13
Ageſilaus, 51, *1
Ageſipolis, Cleombroti fil. *18
Ageſipolis, Pauſaniæ fil. *19
Agis, 50
Agis junior, 53, *22
Agis, Archidami fil. *19
Agis, rex Lacedæmoniorum ultimus, *22
Alcamenes, *23
Alcibiades, 39
Alexander, 20
Anaxander, *24
Anaxandridas, *23
Anaxilas, *24
Androclidas, ibid.
Antalcidas, 55, *25
Antigonus, 27
Antigonus ſecundus, 31
Antiochus, 34
Antiochus Hierax, 32
Antiochus tertius, ibid.
Antiochus Lacon. 55, *26
Antipater, 32
Archelaus, 14
Archidamus, 49
Archidamus, Zeuxidami fil. *27
Archidamus, Ageſilai fil. 53, *28
Archidamidas, *27
Argileonis, *86
Argeus, *26
Ariſtides, 38
Ariſton, *26
Artaxerxes, 5
Artaxerxes Mnemon, 6
Aſtycratidas, *30
Ateas, 8
Auguſtus Cæſar, 93
Bias, *30
Braſidas, 49, *30
Cæcilius Metellus, 80
Callicratidas, *38
Cato ſenior, 71
Catulus Luctatius, 82
Chabrias, 42
Charillus, 48, *64
Cicero, 87
Cleombrotus, Pauſaniæ fil. *40
Cleomenes, 53
Cleomenes, Anaxandridæ fil. *40
Cleomenes, Cleombroti fil. *43
Cotys, 7
M. Curius, 61
Cyrus, 3
Cyrus junior, 5
Damatria, *87
Damis, *31
Damindas, ibid.
Damonidas, 54, *31
Darius, 3
Demaratus, *32
Demetrius, 30
Demetrius Phalereus, 47
Dercylidas, *31
Dion, 14
Dionyſius ſenior, 10
Dionyſius junior, 13
C. Domitius, 69
Emerepes, *33
Epænetus, ibid.
Epaminondas, 55
Euboëdas, *33
Eudæmonidas, 54
Eudamidas, *33
Eumenes, 33
Eurycratidas, Anaxandridæ fil. *35
Q. Fabius Maximus, 63
C. Fabricius, 62
Gelo, 9
Gorgo, *86
Gyrtias, *87
Hegeſippus, 42
Herondas, *35
Hiero, 9
Hippocratidas, *37
Hippodamus, ibid.
Idathyrſus, 8
Iphicrates, 40
Julius Cæſar, 90
Labotus, *43

Lacæ-

Digitized by Google

Lacænarum Apophthegmata, *86
Lacedæmoniorum instituta, *76
Laconum ignobilium Apophthegmata, *65
Lamachus, 40
Leo, Eurycratidis fil. *44
Leonidas, Anaxandridæ fil. ibid.
Leotychidas, *43
Leotychidas, Aristonis fil. *44
P. Licinius, 69
Lochagus, 47
Lucullus, 83
Lycurgus, 47, *47
Lysander, 50, *55
Lysimachus, 31
C. Marius, 80
Memnon, 7
Myronides, 38
Namertes, *58
Nicander, ibid.
Nicostratus, 54
Orontes, 6
Pædaretus, 54, *61
Panthœdas, *58
Paryſatis, 6
Paulus Æmylius, 69
Pausanias, Cleombroti fil. *59
Pausanias, Pliſtanactis fil. *60
Pelopidas, 60
Pericles, 39
Philippus, Macedon. rex, 15
Phocion Athenienſis, 43
Phœbidas, *63
Piſiſtratus, 46
Pliſtarchus, Leonidæ fil. *61
Pliſtonax, Pauſaniæ fil. *62
Polycratidas, *63
Polydorus, Alcamenis fil. *62
Poltys, 7
C. Pompeius, 83
C. Popilius, 82
Ptolemæus, Lagi fil. 27
Pyrrhus Epirota, 33
Pytheas, 42
T. Quintus, 67
Scilurus, 8
Scipio ſenior, 65
Scipio junior, 74
Semiramis, 4
Sous, *63
Sylla, 82
Teleclus, 48
Telecrus, *63
Teres, 7
Thearidas, *36
Tectamenes, *37
Themiſteas, *36
Themiſtocles, 35
Theopompus, 49, *36
Therycion, *37
Timotheus, 41
Xerxes, 4
Zeuxidamus, *35

Digitized by Google

Miſcellaneæ Adnotationes in hos Plutarchi libellos, ex variis ſcriptoribus collectæ.

EDITIO hæc Græcum (Pariſ. 1624, fol°. & Henr. Stephan. 1712, 12°.) textum exhibet; Latinam Xilandri, in Apophthegmatibus Regum & Imperatorum, Laconúmque; Henrici autem Stephani in Laconicis Inſtitutis & Lacænarum Apophthegmatibus interpretationem: cum Raphaelis Regii (ubi neceſſarium videtur) verſione; necnon lectiones paſſim variantes; & in locis diverſis obſervationes & conjecturas.

Raphael Regius ſuam verſionem primùm in 4to, 1507. edidit: poſtea à Simone Colinæo in 8vo. 1530. recuſam. Partem priorem, ſcilicet Apophthegmata Imperatorum & Regum, Joanni Ludbrancio Poſnanienſi Epiſcopo; poſteriorem, ſcilicet Laconum & Lacænarum, Leonardo Lauredano Venetiarum Principi, dedicavit. Illis commendat Apophthegmatum lectionem: quæ, aït, *Cùm nihil aliud ſint, quàm acuta quædam & brevia, non cujuſlibet quidem dicta, ſed oratorum, ducum, legiſlatorum, imperatorum, ac virorum illuſtrium; poſſe cùm omnes alios, tum principes & antiſtites, non inter legendum modò, verùm inter loquendum quoque & conſultandum juvare. Quis enim magni excellentiſque ſapientiâ viri authoritate atque ſententiâ non moveatur? Huc accedit multarum hiſtoriarum cognitio, quas apud alios ſcriptores haud facilè invenias. Tametſi namque Apophthegmata ab hiſtoriâ ſemota eſſe videantur, citra hiſtoriam tamen minimè deſcribi poſſunt.* —— *Apophthegmata, cùm nihil aliud ſint, quàm quidam hiſtoriarum floſculi, quarum aſſiduâ lectione nihil illis, qui rempublicam adminiſtrant, utilius eſſe poteſt; non ſolùm Trajano Cæſari (cui primùm à Plutarcho dicata fuere) ſed etiam aliis principibus congruere ſunt judicanda.*

Henricus Stephanus hæc Apophthegmata Græcè & Latinè in 12°, 1568. emiſit: & in ſuæ editionis initio ſic compellat φιλάρχων lectorem. —— *Quod ſcripti genus in univerſâ linguâ extat, quod tam multa tam paucis verbis, tam propriis, tam dilucidis, tam elegantibus comprehendat? Quod tantam cum tantâ utilitate delectationem conjunctam habeat? Quod tam facilè mandari memoriæ poſſit? & quod ubi ſemel mandatum memoriæ fuerit, tot ſe offerant in eam revocandi occaſiones? Adeò ut hoc quoque mirum mihi videatur, cur, ſi pueros excolere memoriam oportet (ut certè oportet) Apophthegmata locum aliquem inter illa, quæ diſcere jubentur, non obtineant. At non omnia captui puerorum conveniunt. Fateor id quidem: ſed quæ conveniant, à ſagaci præceptore ſeligi poſſe aio. Addo etiam*

Digitized by Google

pleraque esse Apophthegmata, præsertim verò ea, quibus ad objectum aliquid respondetur, quæ existimem pueris non sinè magno fructu ad scribenda epigrammata proponi posse: id est, ut uniuscujusque sententiam brevi epigrammate concludant. Ipse certè non parvum olim ex hâc scriptione emolumentum percipere mihi videbar. —— *Interpretationem ex Raphaele Regio potiùs quàm ex Erasmo sumpsi: quòd liberior hujus, quàm illius, sæpe interpretatio sit; rarò fidelior. Imò verò plerisque in locis à Raphaele discedens Erasmus, simul à vero authoris sensu discessit. Adde, quòd levia alioqui Græci exemplaris menda Erasmum in magnos errores impulerunt; non itidem Raphaelem. Cujus rei exemplum proferre libet. Ubi* * *Paryſatidis dictum commemorat Plutarchus, habent typographicæ editiones, quæ meam præcesserunt,* τὴ βασιλία *pro* τὴ πρὸς βασιλέα: *quod leve editionum illarum mendum Erasmum in gravem errorem impulit (leve appello, quod brevi labore emendari potuit.) Cùm enim ibi legisset,* Παρύσατις ἡ Κύρου τὸν Ἀρταξέρξεως μήτηρ ἐκέλευε τὴ βασιλία μέλλοντα μὴ παῤῥησίας διαλέξεσθαι, βυσσίνοις χρῆσθαι ῥήμασι, *interpretatus est,* Paryſatis Cyri & Artaxerxis mater præcipere ſolet, ut rex palàm & liberè locuturus verbis byſſinis uteretur; hoc eſt, magnificis ac mollibus, quò ſermonis blandities rei mitigaret aſperitatem. *Quibus subjungit, ad hujus dicti enarrationem*; reges byſſo veſtiuntur; ſed talem decet regis eſſe orationem, qualis eſt amictus. *Atque ita Erasmus consentaneam suæ interpretationi explicationem subjunxit; sed neutram sanè rationi consentaneam. Utrius enim potiùs est, mollibus & blandis verbis uti; ipsiúsne regis, an ejus, qui eum alloquitur? Imò verò de hôc dubitare, esset in dubium vocare, sitne rex ἄρχων an ἀρχόμενος. Multò igitur rectiùs Raphael*; Paryſatis Cyri & Artaxerxis mater jubebat eum, qui regem allocuturus eſſet, byſſinis & mollibus uti verbis: *legens videlicet,* τὴ πρὸς βασιλέα μέλλοντα διαλέξεσθαι. *(Ut autem lectionem hanc vet. exemplaria, sic & constructionem istam verbi διαλέξομαι, plerique scriptorum loci confirmant.) Quo uno exemplo cùm fidem ejus, quod dixi, fieri posse censeam (videlicet Erasmum, alicubi à Raphaelis interpretatione discedentem, à vero authoris sensu discessisse; & à parvo errore in magnum impulsum fuisse) alia non adjiciam.*

Ludovicus Cœlius Rhodiginus in libro ſuarum antiquarum lectionum duodecimo, capite 39. (Ed. 1518.) Eraſmi expoſitionem amplexus eſt. Rhodigini authoritatem in ſuâ Theſauri Latini à Roberto Stephano compoſiti editione adduxerunt (ſub voce *Byſſinus)* Lugdunenſes illius editionis curatores.

Miror interim Henricum Stephanum, qui tam graviter in Eraſmum invehitur, in eundem errorem incidiſſe: cùm in ſui Græci Theſauri Indice (ſub voce βύσσινος) hunc locum eodem, quo Eraſmus, ſenſu exponit. Atqui ejus Theſaurus anno 1572. prodiit: annis ſcilicet quatuor poſtquam Plutarchi Apophthegmata ediderat. Credámne intrà quadriennii ſpatium animo viri adeò ſagacis tantam ſubrepſiſſe oblivionem, ut ſecum tam apertè pugnaret; an putem, potiùs quàm hujuſmodi inſignem lapſum in memoriam transferam, illum μὴ δεῖσθαι φρονίδας in diverſam tranſiiſſe ſententiam?

P. 2.

* P. 6.

Pag. 2. lin. 6. Xiland. ἴχνη τι ἡμέτερον ζῶσαι — —

P. 4. l. 16. προσεκύνησε, καὶ τὸ διάδημα ἀνέθηκεν Raphael Regius vertit, *Et adoravit, & ejus capiti diadema impoſuit.*

P. 5. l. 11. τὰ ἱμάτια, τίλλεσθαι ἢ τὰ τιάρας ἀποβρίπτειν.

P. 6. l. 18. Xilander obſervat in MS^to legi βασιλεῖ, & additâ præpoſitione ſic diſponit, τὸν πρὸς βασιλέα μέλλοντα μὴ παίζησίας διαλίσεσθαι· Raph. Reg. — *eum, qui regem allocuturus eſſet* —

P. 8. l. 12. Xiland. ex Suid. Ἀλίας vel Ἀλαίας. — Et mox l. 15. Ἀμεσίαν pro Ἰσμηνίαν.

P. 11. l. 4. Οὐκ ἔστι σὲ σὴ τύραννος· Raph. Reg. *Non es principatui aptus.*

l. 19. τὴν μίθοδον — Xiland. *aſtum* — Raph. Reg. *commentum & artem* — Neſcio, an vox *aſtus* in accuſativo legatur.

P. 12. l. 5. ἐκεῖνον μὲν, &c. Raph. Reg. *illum quidem ut naturâ & vino furentem dimiſit; hunc verò ut conſultò malevolum & hoſtem interfecit.*

l. 18. κεχρημένον, &c. Raph. Reg. *Utpote qui divitiis uti didiciſſet, neque utile inutile redderet.*

P. 31. l. 7. Τό — gravi tono ſcribendum eſt τὸ —

P. 17. l. 22. *uterque autem, neuter.* Scribe *Uterque* — quaſi Proprium nomen.

P. 21. l. 15. ἀρωματοφόρου — *thuriferæ regionis* — Raph. Reg. *aromatiferâ regione* —

l. 33. *Quodam — petenti* — nonne præſtaret efferre *cuidam* in dativo?

P. 23, l. 34. *ſubſtituri* — Latinius foret *toleraturi*, — & ſic Raph. Reg. *tolerabunt* —

P. 29. l. 5. βυλόμενός τι μαθεῖν — *volens aliquid melius cognoſcere* — Raph. Reg. verba propiùs vertit; *neſcio quid intelligere volens.*

l. 7. χιονοβόλος ὁ ὥρας — λειποβασιλεῖν, &c. *tempus niviacum factum ſtirpideſiuam feciſſe regionem* — Raph. Regius portentoſâ hujuſmodi vocum compoſitione uti noluit, ſic reddens — *anni tempus nivem jaciens — effeciſſe, ut herbâ regio vacaret.* Henr. Stephanus in Theſauro, pro λειποβασιλεῖν reponit λειποβοσιλεῖν; quod melius mihi videtur; quamvis in Pariſienſi, & in ipſius Stephani editione λειποβασιλεῖν ſcribatur.

P. 33. l. 28. *regnum occepit*, ſed Henr. Stephan. *accepit.* Raph. Reg. *cæpit regnare.*

l. 18. Πολυπέρχης — l. 32. *Polyſperchon.* — Raph. Reg. *Polyperches.*

P. 34. l. 5. ὠκυπλοίοις — *ſolidis alis* — Raph. Reg. *velocibus alis*—

P. 35. l. 4. Θυμιαμάτων καὶ ἀρωμάτων πλῆθος — *aromatum copiam* — Raph. Reg. *odorum & aromatum copiam* —

P. 36. l. 14. τὴν Θεμιστοκλέα — Raph. Reg. *Themiſtoclem* — Xilander omiſit.

l. 19. ἐντρυφῶσα τῇ μητρὶ — *erga matrem petulantiùs ſe gerentem* — Raph. Reg. *qui matri in deliciis erat* — Utraque ſtabit verſio, ſi Henr. Stephani Theſaurus conſulatur; ubi ἐντρυφᾶν ſeu, *per delicias & laſciviam illudo & ludibrio habeo.*

P. 37. l. 2. τὴν ἐκείνου μητέρα — *uxorem* — Raph. Reg. *matrem illius* — Nam filii mater eſt uxor patris.

l. 10. ὥσπερ τευθίδας, lege Eraſm. Proverb. *Teuthidum more.*

l. 13. ποικίλοις τρώμασιν, *aulæis* — Raph. Reg. *variis pictiſque ſtragulis* —

l. 14. καὶ διαφθόρων, Raph. Reg. & *delere* — quod Xilander non expreſſit.

P. 39.

Digitized by Google

P. 39. l. 1. ἔναι — erratum corrige, & ſcribe ἀλλ' ἔναι —

l. 2. ἄλοκα — Xilander obſervat legi poſſe ὦλκα, uti Homer. Il. ϛ'. ℣ 707.

P. 40. l. 7. ἀποφυλὴν — Xilander mavult legere ἀποφυγεῖν. Sic & H. Steph. in Theſauro.

P. 40. l. 18. τραυμαλίαν — Xilander ſenſum commodiorem ſecutus mavult legere τραυμαλίας; itaque vertit *faucius*. Sic & Raph. Reg. *vulneratus*.

P. 41. l. 3. προσεδόκησα, *putâram*. Raph. Reg. *expectâram* — eodem ſenſu, ſed magis ad verbum.

P. 43. l. 25. *nemo neque* — Græcè οὔτ' ἀδύνες ὅτι — Negatio duplex affirmat, apud Græcos ſæpius, rariùs apud Latinos; itaque Raph. Reg. *neque ridens neque lachrymans ab ullo unquam viſus eſt*.

P. 45. l. 5. τὴ κυπαρίτιος — & l. 6. maſculinè καλεῖ ἔλης —

l. 7. Πεπεῦχθαι, &c. Raph. Reg. *Hæc quidem eſſe geſta, illa verò conſultata*. Quæ magis ad Græcum accedunt, quàm quæ apud Xiland. Niſi quòd *conſultata* videatur mihi minùs Latinè dici.

l. 23. *Lamiacum* — apud Raph. Reg. abeſt, neque eſt in textu; ſed Xilander addit ex hiſtoriâ.

P. 46. l. 15. στρωμαλόδισμον — *veſtem ſtragulam* — Raph. Reg. *ſtratum colligatum* —

P. 48. l. 2. ἐν τῇ πόλει — *Spartæ* — Raph. Reg. *in urbe* —

P. 49. l. 5. ἢ δεῖ γυναικῶν. *Si rectè ſic legatur* (ait Xilander) *Theopompus contemnebat eum, qui in muro fiduciam locaret, & mulieres vocabat tales viros* (non igitur opus eſt his mulieribus.) *Si autem legatur* ἢδ' εἰ γυναικῶν (utì *interpretes videntur legiſſe*, ne ſi mulierum quidem ſit) *hoc volvit Theopompus, ne mulieres quidem certas de ſuâ ſalute eſſe, muris tantùm, non fortitudine virorum fretas*. Fateor tamen me in hôc loco omnino cæcutire. *Sed confer hunc cum alio loco in Laconic. p. 12, l. 14.*

P. 50. l. 11. τύνῃ — Doricus hic Pronominis Dativus alibi non mihi occurrit. Τὶν in loco huic conſimili Damaratus apud Plutarch. Vit. Lycurg. p. 52. At verò poſtea in Laconic. p. 22. l. 5. σὸι-

P. 52. l. 9. Ἰκαρίως — *Hidrietum* — Raph. Reg. *Icarieo* — Ἰδρίως legendum pro Ἰκαρίως liquet (ut notat Xilander) ex Laconicis [p. 5. l. 9.] & Vitâ Ageſilai.

l. 18. πολλαπλασιόνων ὕλων τῶν πολεμίων — Hujus loci verſio eſt melior & brevior apud Raph. Reg. *cùm multo plures hoſtes ipſi forent* —

P. 53. l. 2. αὐτεῖς — Xiland. & Raph. Reg. *nobis* — Confer. cum Laconic. p. 18. l. 6.

l. 5. μηδεμίαν πλάσαν μηδὲ μιμηλὰν — ſuppleri poſſet, ſiquid deſit, ex Laconic. p. 18. l. 12.

P. 54. l. 16. Εὐδαμιδίδας — *Eudamidas* — Et eſſe ſic legendum probat Xilander ex Laconic. p. 33. l. 17.

l. 20. Supple τεθνηκὸς ex Laconic. p. 34. l. 1.

P. 59. l. 26. *anſæ ſerta* — Erratum typographicum corrige, *anſæ inſerta* —

P. 60. l. 26. *ſuaſis ſuis* — Non, ut puto, ſatis Latiné.

P. 62. l. 1. Ξανθίων — Errorem præli corrige, Σανθίων.

l. 7. Λαβίνῳ — *Lævino* — Xiland. legit Λαβίνῳ —

l. 15. ἐὰν ἀμφοτέρους γνῶσιν ἡμᾶς — *ſi me nôſſent* — Raph. Reg. *ſi noſtrûm utrumque noverint* — propiùs ad Græci textûs verba.

P. 65.

Digitized by Google

P. 65. l. 15. πόλιν Βαθῆαν—*Urbem Batheiam.* — Raph. Reg. *munitam foſſis profundis urbem.* Perridiculè, ut monet Xilander. Badia oppidum Hiſpaniæ apud Val. Max. legitur.

P. 66. l. 8. μηδὲ βυλευθῆναι αὐτοῖς — Hæc omiſit Latinus interpres: ſed Raph. Reg. *ne volentibus quidem ipſis* —

l. 17. καὶ ἐλυσε τὸν πόλεμον — *pacificationémque confecit* — Raph. Reg. *& bellum diſſolvit.*

l. 29. *triumphanti comitavit* — Hoc verbum & hanc ſyntaxin confirmant Ovidius (Metam. xiii. ℣ 55. *comitavit)* & Cicero (Tuſcul. 5. *quæ comitantur huic vitæ)* ſyntaxin Græcam imitatus.

P. 67. l. 8. Παετιλίῳ τῷ καὶ Κοίντῳ — *duobus Pætiliis* — Raph. Reg. *Pætilius & Quintus* — *Duos* (inquit Xilander) *Petilios liquet ex* 38vo *Livii libro. Quinti prænomen hìc extat; alterius nondum inveni.*

l. 17. Φιλιππεῖν — corrige, & antepenacue, Φίλιππον.

P. 68. l. 4. οἱ Ἕλληνες — *Achæi* — Sic reponit Xilander ex hiſtoriâ.

P. 70. l. 17. τὴν ἐμπειρίας — *ejuſdem peritiæ* — Sic & Raph. Reg. & Xiland. reponit τὴν αὐτῆς ἐμπειρίας ex Vitâ Paul. Æmyl.

Φοβιεράτιον — Xilander mavult Φοβιεράτιαλον.

l. 19. Ἐπεὶ σοὶ — H. Stephani editio Ἐπὶ σοὶ —

P. 72. l. 21. *Parcè uſurpare poteſtate* — Hanc conſtructionem non intelligo.

l. 3. καλακιλθεῖν, *flagitiis aſſentiri.* Raph. Reg. *lapidibus eſſe obruendos.* Quaſi legiſſet καλαλθεῖν (quâ ſignificatione καλαλεῦσαι in Laconic. p. 50. l. 7.) Conjecturam malo Xilandri, qui putat legi poſſe καλανθεῖν. At quid ſi ſtaret καλακιλθεῖν? *jubere, imperare?* Hæc enim ſignificatio affertur in H. Stephan. Theſ. Sic apud Senec. Troad. ℣ 290. *Qui non vetat peccare, cùm poſſit, jubet.*

P. 73. l. 1. ὑμῶν — Error præli; lege ἡμῶν —

l. 3. λόγους καλοὺς — *honeſtis actionibus* — At Raph. Reg. meliùs, *præclaris orationibus* — quem ſenſum probat Xilander, quamvìs in ſcripto ſit, πράξεσι καλαῖς.

P. 75. l. 13. μὴ σὺ — Hæc verba videntur ſuperflua. Xilander hunc locum eſſe mutilum animadvertit.

P. 76. l. 4. Πέμπιον — *Pompeium* — Legendum enim Xilander Πομπήϊον, ſcilicet Q. Pompeium Nepotem, qui conſul fuit anno U. C. 613.

l. 7. καὶ περιμάχητος ἐκεῖνον — Hæc omittuntur in Latinâ verſione. Sed Raph. Reg. *ſed illum expectantes* —

P. 77. l. 8. τρίτον — *tertium* — Xilander illud eſſe ambiguum cenſet; illum fuiſſe miſſum poſt duos triumphos & conſulatum; vel cum duobus aliis, nempe Metello & Mummio.

l. 9. Ἀνθρώπων — Alludi hìc notat Xilander ad Homer. Ὀδ. ε'. ℣ 488.

P. 81. l. 19. Πομπίῳ — *Popedio* — ſic reponendum notat Xilander.

P. 83. l. 5. ὃν — erratum typographicum expunge, & repone ὃν —.

l. 8. Σκιπίωνος — *Cæpionis* — legit Xilander Καιπίωνος notiſſimâ hiſtoriâ fretus. Sic p. 85. l. 14. pro Στίλλιον vertit Gellium Γίλλιον.

P. 85. l. 12. τυγχάνειν ἐπαίνων ἢ ψόγων τῶν περισσοτέρων. Hæc à Latino interprete negliguntur: ſed Raph. Reg. *congruas vel laudes vel vituperationes acciperent* —

P. 86. l. 3. Sic πρὸς Πάρθους omittere noluit Raph. Reg. *erga Parthos* —

Digitized by Google

P. 87. l. 26. Latinus interpres inſeruit — *non advertiſſet animum* — nam in Græcis aliquid hujuſmodi videtur deſiderari.

P. 88. l. 18. Κάϛον Ποπίλλιον — in Cicer. Vit. Πόπλιον Κέϛαν — ubi interpres vertit *Publium Cottam.*

P. 89. l. 19. δυσνοεῖν — Latina verſio *bene velle* — Raph. Reg. *malevolos eſſe? Vide* (ait Xilander) *ne ſit legendum* Εὐνοεῖν. Sed δυσνοεῖν fortaſſe hìc eſt *diſſentire*; ut ſenſus ſit, Cæſare læto ob ſucceſſus & ſpem, diverſum ſenſiſſe ejus amicos, qui triſtiores eſſent. Nodum tamen hunc ſic ſolvi non ſatìs commodè arbitror. Neſcio, an non δυσνοεῖν retineri poſſit, ſi ſententia ſit, juxta Raphaelem Regium, interrogativa.

P. 91. l. ult. *Quo natu* — Mallem *Quâ ætate* — Tamen apud Nepotem lego in Vit. Pauſan. *eam jam magno natu* — & in Vit. Timoth. *cùm eſſet magno natu* — (Apophtheg. Lacon. p. 6. l. 23. *tanto ipſe natu)* Lambino tamen magìs placeret, *magnam natu* — *magnus natu* —

P. 93. l. 7. διχιλίας πεντακοσίας μυριάδας — *millies ſeſtertiûm* — Raph. Reg. *duo millia ſeſtertiûm & quingenta* —

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΛΑΚΩΝΙΚΑ.

P. 2. l. 8. προσιέναι τοῖς βασιλεῦσιν — *qui regem accedunt* — Raph. Reg. *qui ad reges accedunt* — verbum (niſi fallor) *accedere* frequentiùs præpoſitioni, quam accuſativo ſoli, jungitur.

P. 3. l. 14. Pro καθίϛαλαι repone καθίϛαλεν.

l. 6. τῷ κζ Δυσκίνητι Διὸς μαινέϊ — ſed priùs p. 52. l. 6. ἐν Ὀλυμπίᾳ — Id concilient ſagaciores.

l. 16. ἄρμησε μὲ ἐϛ ἐπὶ Καρίαν προαίξων — *Simuláſque in Cariam ſe ductúrum* — Xilander pro καὶ legit ὡϛ — obſervans notas compendiorum affines mendo anſam præbuiſſe.

l. 18. καταπεπαίμεν — malo cum Xilandro legere καταπέπαϛαι, aut potiùs καθαπέπαϛαι. Nam lexicographos conſulenti non occurrit καταπαίδειν in hôc ſenſu.

P. 4. l. 3. καὶ καπλυόμεν — Xilander καπλύϛαι legendum judicat, vel καὶ omittendum.

P. 5. l. 19. ὥϛε μόνον αἰεὶ χρῆναι τὸ ἄρεος. *Ut ſolus tempeſtatibus anni uteretur.* Raph. Reg. *Ut ſolus* [*eâdem veſte quatuor*] *anni temporibus ſemper uteretur.* Hunc ergo locum eſſe mutilum putat Xilander.

P. 6. l. 9. λίϛαν — Xilandro videtur πλείονα.

P. 7. l. 20. — *aliciuntur.* Erratum emenda, *alliciuntur.*

P. 9. l. 1. Στραβώτας — *Spartanos* — Xilander enim legit Σπαβιάτας; —

P. 10. l. 20. *erat* — Prælum erravit. Reſcribe *erant* —

l. 14. τῶν Ναρθακίων — *Narthacio* — Xilander legit τῷ Ναρθακίῳ —

P. 11. l. 2. Λάκρις ἀμφοῖρις — omittitur in Latinâ verſione; ſed in Var. Lection. Κορινθίοις, ἀμφοῖρις ἐνίκησε — & apud Raph. Reg. *cum Argivis & Corinthiis congreſſus, utroſque ſuperavit* —

P. 12. l. 4. ἀλλὰ τὸ λόϊον παῖδες αὐτῷ συγκαϊσαρεύϊσιον — *Hæc ab interpretibus prætermittuntur.*

l. 6. Διαπραγματόμενον, &c. Nec textum nec verſionem hujus loci ſatìs planè intelligo. Raph. Reg. ſic; *ſed exigens ut ſe ſequerentur, ex ipſis aliquos & duces & magiſtratus deſignabat.*

P. 13.

Digitized by Google

P. 13. l. 4. Δεικηλίκλας; ἕτω ἢ Λακεδαιμόνιοι τὰς μίμους καλέσι. In verſione non tota exprimitur ſententia; ſed Raph. Reg. — *Diceliſta? Sic enim Lacedæmonii hiſtriones vocant.*

P. 15. l. 2. ἰδία — abeſt à Latinâ verſione. Raph. Reg. *privatim.*

l. 16. δυσχερῶναί τε — Notat Xilander, vel τε tollendum, vel τι legendum: & l. 17. πολλὰς ἀκολαθῶντας —

P. 16. l. 2. τὰς χαλκέας — *fuſores deinde ærarios* — ſinè ullâ diſtinctionis notâ inter *fuſores* & *ærarios.*

l. 8. αἰτίας — *infamiæ* — Xilander legit ἀτιμίας — quam lectionem firmat vox ἀτιμίαν l. 10.

l. 20. καὶ μόνης νίκης αἰτίας ὑπάρχειν — Hæc in verſione omiſſa Raph. Reg. ſic reddit, *victoriæ authores eſſe* —

P. 17. l. 17. ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς — Hanc vocem in Latinis non expreſſam reſtituit Raph. Reg. *in ſiniſtræ manûs palmâ.*

l. 16. προθυμήσεσθαι — In var. lection. προθύσεσθαι, ſenſu (ſi rectè conjecto) commodiſſimo; cui ſuffragatur interpretatio Raphaelis Regii, *ſacrificium facere* — Hâc voce utitur alibi Plutarchus De Oracul. defect. p. 437. l. 4. προθυόμενοι — Et mox in Laconic. p. 39. l. 15. προθυσάμενον.

P. 18. l. 5. Νειλαβίῳ — *Nectanabi* — Xilander enim legit ex hiſtoriâ Νεκταναβίῳ.

ζυνεμάχειν — Errore præli; repone ζυνεμάχη. Ac ſimili errore l. 17. Ὀλυνθίων — repone Ὀλυνθίων —

P. 21. l. 12. γίνεσθαι — mendoſè; reſcribe γίνεσθαι — l. 12. λῦσε — ſic p. 27. l. 1. λῦσι.

P. 23. l. 11. Xilander legit ex Pauſaniâ Ἀναξανδρίδας pro Ἀλεξανδρίδας.

P. 24. l. 2. δεῖσθαι — var. lect. αἰδεῖσθαι — ſic & Raph. Reg. qui hunc locum ſic vertit, *Quia*, inquit, *de vitâ vereri, non, ut alii, timere ſtudemus.* Neque tamen ſenſum ſatis capio.

P. 28. l. 4. ἢ οἶνον ἡδὺν — *vinum dulce redditurum* — Xilander poſt ἡδὺν ſupplet ποιήσειν. Et ſic var. lection.

P. 29. l. 7. εὖ μαχόμενοι — Xilander, uti & var. lect. rejecit εὖ, quod nil valet.

P. 30. l. 5. Ἀντίπατρον — *victor* — (omiſſo victoris nomine) — ſed Raph. Reg. *Antigonus* — Hîc (ut obſervat Xilander) Antipatro nihil eſt loci, ſed Antigono.

l. 18. Ὅσα δηλῶμαι, περίξω — *omnibus pro viribus rectè geram* — Raph. Reg. *Quæcunque belli nocumenta aut repellam* — Raph. Regius videtur derivâſſe a δηλέω, id eſt βλάπτω, quaſi legere voluerit ἅσα δηλῶντα. Xilander neſcit, quid ſecutus fuerit Regius; & ignorat, quid ſit δηλῶμαι. Si fas ſit poſt illos illuſtres criticos offerre, quid ſentiam; vertam ἅσα δηλῶμαι *quæcunque voluero:* neque mea opinio erit ἀμάρτυρον. Heſych. δήλεσθαι βάλεσθαι, δήλωσαι βάλωσαι. Archyt. inter Fragm. Pythag. δήλομαι. Theoc. Idyll. v. ψ 27. δήλεσαι — ubi Schol. Διεγκὼς ἀντὶ τοῦ βάλεσαι. Porrò δήλεσθαι poterit dici pro θέλειν; nam (Hort. Adonid.) Β ϗ Δ οἱς ἄλληλα τρόπῃ Αἰολέων ἔτναί φασι.

P. 31. l. 1. Ἀρχιλεωνίδι — Apophthegm. Lacæn. p. 86. l. 2. Ἀρχιλεωνὶς —

P. 33. l. 8. Ἐμπρεπὴς — *Emerepes* — Sed Xilander legit Ἐκπρεπὴς, ex Agidis Vit. apud Plutarch.

P. 33. l. 19. τῶν γνωρίμων — *diſcipulis* — Raph. Reg. *familiaribus* — Hen.

Stephanus

Stephanus in Theſ. obſervat hanc vocem ſignificare Latinè *familiarem & quicum conſuevimus*; & peculiari magìs ſignificatione *diſcipulum*, utì apud Plutarch. de Virt. Moral. γνωρίμων καὶ μαθητῶν.

P. 35. l. 15. κρείσσων τὴ εἰρώνης ὁ πόλεμος — *commodiorem bello pacem* — Verſio textui pugnat; ſed Raph. Reg. *bellum pace aptius* —

P. 37. l. 4. Per incuriam, Thectameni poſtponitur Therycion. Sed in variis horum Apophthegmatum editionibus aliquando ordo variatur. Peccatum hoc, quamvis leviculum, nolui tamen diſſimulare. Sed p. 38. l. 10. gravius eſt ἐψύνια pro ἐψώνια.

P. 38. l. 17. δόξας ἀγροικότερον εἶναι. *relictâ de ſe ruſtici hominis opinione.* Sed meliùs, ut mihi videtur, Raph. Reg. *veritus, ne agreſtior eſſe videretur.*

P. 39. l. 1. ἐξευφηθῆναι ὑπὸ βαρβάρων — *qui ſeſe barbarorum contumeliis expoſuiſſent* — Raph. Reg. *barbarorum deliciis pellecti* — Hunc locum confer cum Apophthegm. Reg. p. 33. l. 14.

l. 2. ὑβρίζων διὰ πλοῦτον — *propter divitias inſultare.* Raph. Reg. *divitiis ad contumelias abuti.*

P. 40. l. 8. Ἀνοχὰς ἑφθημέρους — *inducias aliquot dierum* — Raph. Reg. *inducias ſeptem dierum* — melius & verius.

l. 13. δίκης ὑπερέχειν — *ſummo jure* — Raph. Reg. *juſtitiâ ſuperius* — l. 14. ζυνέβη — *uſu venit* — ſed melius in hôc loco Raph. Reg. *evenit* —

P. 41. l. 27. *Ut nobis defendendis noſtris conviciis tempus de tuâ malitiâ dicendi præripiatur.* Obſcurè & non ζυλακικῶς; clariùs & breviùs Raph. Reg. *ne tempus de tuâ loquendi malignitate habeamus.*

P. 42. l. 8. καίτοι πιεζοτὰ — *etiamſi ſatis locuples* — Raph. Reg. *quæ ſatis ſunt* — Xilander legit καίπερ ἱκανὰ·

P. 43. l. 3. τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν καθημιδίων διὰ δειλίαν ὑπεραίρεται — *Talia autem* Interpres uno hôc verbo *(— talia —)* contentus ſuperſedit addere, quæ ex præcedentibus facilè poſſunt per ſenſum ſuppleri.

l. 11. Λάβωνος — *Labotas* — Xilander legit Λαβώτας ex Pauſan.

Pro μικρῶν περὶ (quod erratum eſt in accentu) repone μικρῶν πέρι — nam præpoſitio nomini, quod ab ipſâ regitur, poſtponitur.

l. 26. — *dicenti pro occaſionum ratione ipſum eſſe mutabilem, reſpondit; Non enim ſicut vos propter veſtram malitiam.* Raph. Reg. magìs juxta ordinem verborum, *cùm facilè mutari diceretur, Propter tempora, inquit, non ut vos propter veſtrum ipſorum vitium.*

P. 44. l. 4. τῇ δ' ἐξωτέρω πύλῃ — πρὸς τὸν κλεῖν — *propioris portæ peſſulo* — Raph. Reg. *propinquioris portæ clavi* — Quid ſit (inquit Xilander) ἡ ἐξωτέρω πύλη, non facilè dixerim. Simile eſt apud Tullium de Divinatione.

l. 15. πλεονεκτήσωσι — *alius alteri fraudem faceret* — Raph. Reg. *ut meliore quiſque forent conditione* — Utramque ſignificationem verbum hoc poteſt admittere.

P. 45. l. 11. ἤδη γὰρ ἤτοι τοὺς βαρβάρους, ἢ αὐτὸν τεθνάναι μέλλομεν — *jam enim aut moriendum eſt nobis, aut vincendi Barbari.* Hanc ſententiam non vertit Raph. Reg. Xilander rectè cenſet locum eſſe mutilum; & cogitat probabile eſſe ſic ſcriptum fuiſſe,

fuiſſe, ἤδη δὲ ἡ κλαυσὶον τὰς βαρβάρους, &c. aut legendum ἤκομεν ὡς τὰς βαρβάρους, &c. *ita propè ad Barbaros acceſſimus, ut eo ſimus loco, quo moriendum eſt.*

P. 46. l. 16. τῶν τελείων — *qui ætate erant perfectâ* — Raph. Reg. *qui duxerant uxores* — et priùs τὰς ἡβώσας — *juvenes cælibes.* Ita quoque interpretatur H. Stephanus, citans hunc Plutarchi locum, in Theſauro.

P. 47. l. 2. Πολυανείδᾳ — *Polyænidis* — malo *Polyænidæ* cum Raph. Reg.
l. 11. ἀκάνθας καὶ λυχνείας τινὰς — *quibuſdam gulæ irritamentis* — Raph. Reg. — *& ſpinas & quædam gulæ irritamenta* — Xilander ſcribit ſe nondum didiciſſe, quibus carduis libenter ſpiniſve veſcerentur canes.

P. 50. l. 2. Hæc [καταπεπολεμήκει δ' Ἀνθηναίους] Paratheſi includere commodius eſt.
l. 12. ἐπέδυξεν — Xilander legit ἀπέδυξεν —

P. 52. l. 1. ἐστέρησε. Xilander ſupplet ἀγάμους. Et l. 16. τῷ αἰτίαν poſt ζητοῦντα —

P. 53. l. 14. ταὐτὸν — Xilander reponit ταῦρον — Et hunc locum mutilum reſtituit ex Vit. Lycurg. apud Plut. p. 49. l. 27.
l. 32. *poſtea temporis* — Dubito, an Latinum ſit. Mallem *poſt id temporis.* Lego in Plauti Truculento, *poſt id locorum.*

P. 55. Raph. Regius multa inſeruit l. 9. quæ à Græco textu abſunt: ſic ſe habent; *Lyſander miſſas à Dionyſio Siciliæ tyranno pretioſas veſtes ſuis filiabus non accepit, quòd diceret ſe vereri, ne illis indutæ deformiores viderentur. Sed haud multò pòſt cùm Dionyſius ipſe duas miſiſſet ſtolas, hortatúſque foret, utram illarum vellet, eligeret, ad familiámque ferret; ipſa, inquit, illa meliùs eliget; ac utráque acceptâ abiit.* Hæc autem reperiuntur in Vit. Lyſand. p. 434. l. 13. καὶ τὸ καλὸν ἐν τῷ συμφέροντι — deeſt in Latinâ verſione: ſed Raph. Reg. *& beneſtum in commoditate* —

P. 56. l. 9. ἀφιγώτων — *cùm deſeciſſent* — Xilander legit ἀφιγώτων —
l. 16. τοῦτο δεῖ ποιεῖν — ſubauditur in verſione; at exprimitur à Raph. Reg. *hoc oportet facere?*

P. 57. l. 9. Εὐρυπρωνιδῶν καὶ Ἀγίδων — *Eurytionidarum & Agiadarum* — Xilander vera reſtituit vocabula, ex Plutarcho & aliis. Conſule Vit. Lyſand. p. 447. l. 27.

P. 58. l. 7. Ἀλυχία — *Rebus ſecundis* — ſic editiones & Pariſienſis, & Hen. Stephani errâſſe turpiter mirum eſt. Raph. autem Reg. *Adverſa fortuna.*

P. 61. l. 6. ἐὰν μὴ τῷ γυναῖκα χρεία τις καταλάβῃ, *niſi mulierum aliquis uſus incidat.* Raph. Reg. *niſi mulier aliquâ neceſſitate cogatur.*
l. 13. Ὅτι, ἔφη, ἐκεῖνοι μᾶλλον ἄλλων ἢ βασιλεύειν ἔχρηζον — *quia, inquit, illis ut imperarent ac regnarent, neceſſe fuit* — Raph. Reg. *Quia illi magis, inquit, duces eſſe quàm regnare volebant* — Xilandro interpres videtur aut aliud legiſſe, aut locum ſuſpectum habuiſſe. Hoc forſan dicere voluit; primos reges neceſſitate coactos regnum tenuiſſe, ſed reliquos ob virtutem ei præeſſe.

P. 62. l. 8. τῆς ἀδελφοῖς — Xilander miratur, cur Raph. Reg. verterit *Delphos.*

P. 63. l. 9. Raph. Regius vocem Σῶον pro Appellativâ ſumptam adjunxit ad δεῖξαι, & vertit ſic, — *qui virum fortem ſalvum monſtrare poſſit.* Cùm poſt δεῖξαι incipere debeat nova periodus; & Σῶον ſit proprium viri nomen. Quod quidem conſtat ex alio loco Plutarchi in Vit. Lycurg. (p. 40. l. 11, 18. ubi illa *Sei* hiſtoria

τια memoratur; Λίσ᾽ ἢ ἢ Σάν, &c. & illud nomen non per ω, ſed ο effertur. Henricus Stephanus in ſuâ editione Raphaelem Regium ſecutus eſt in Græco quidem textu, non autem in Latinâ verſione.

P. 63. l. 12. ἐφρύαττον δ᾽ αὐτῷ οἱ πολίμιοι — Hoc, quod omiſit Latinus interpres, reddidit Raph. Reg. — *nam illum hoſtes præſidiis tenebant.* Similiter p. 64. l. 1. ἀδιαμαίσητον ἢ [quod in Latin. omittitur] Raph. Reg. habet, *ſed ingratius.*

P. 65. l. 2. ΤΑΔΟΞΩΝ — Hoc omiſit Latina verſio, ſed Raph. Reg. *ignobilium* — Et tituli illius Græca verba fideliùs interpretatur, *Varia ignobilium Laconum Apophthegmata.*

P. 68. l. 11. ϛασιάζοντας ἀφυρᾶ — *diſſidere pateretur.* Raph. Reg. *diſſidentes negligeret.*

l. 14. ἐπεὶ διαλύεσθ᾽ ἔμελλεν — *qui pacis componendæ gratiâ intervenerant* — ſed Raph. Reg. *cùm is moriturus eſſet* — Xilander obſervat rectè, διαλύεσθαι ſi ſignificet *mori*, ſcribendum eſſe ἔμελλεν; ſi autem *pacificare*, ἔμελλον. Sic & in ſcripto legi affirmat.

l. 22. *virtutes* — Præli erratum corrige, & lege *virtutis.*

P. 70. l. 7. Ὁποῖος καθίσεις — *pro eo atque deſcenderis* — Raph. Reg. *qualis acceſſeris* — Xilander legendum ſcribit καθήσεις *deſcendes*, quod futurum in communi linguâ negant tamen uſurpari Grammatici.

οἱ μὲν γὰρ λέοντες βαδίζοντες θηρεύονται, τοὺς δὲ λαγὼς ἐπὶ τᾶς σκηνᾶς θηρεύομες, &c. *Leones enim venatum prodimus, lepores in latebris venamur.* Raph. Reg. *Nam leones vadentes plorant, lepores autem in umbraculis venamur.* Xilander legit θηρεύονται; & ſententiam elucidare conatur ſic; *Lacones eunt venatum contra leones, adeò ſunt magnanimi; lepores, ſi Spartam veniant, capiuntur.* Fateor equidem me neque Græca verba neque Xilandri explicationem intelligere.

l. 8. Ἐν χειροψίᾳ, &c. Hoc Alcibiadi attribuitur priùs in Apophthegm. Reg. p. 39.

l. 17. τυρὸν — Raph. Reg. addit, *& acetum* —

P. 27. l. 13. κἀρηπολοῦν — Corrige errorem præli, voces dividendo, κἀρη πολοῦν —

P. 73. l. 14. κακαυτῶν νέων ψυχάς, *ad blandè ducendos juvenum animos.* Raph. Reg. *ad excitandos juvenum animos.* In Vit. Cleom. Plutarchus habet αἰκάλλειν (p. 805. l. 38.) *demulcere.* Idem Plutarchus in libello Πότερα τῶν ζώων φρονιμώτερα (p. 958. l. 6.) habet καλύειν; quod Xilander mavult, cùm à κακαυτῶν propiùs abſit. Conſule etiam Hen. Steph. Theſ. in voce κακαυτῶν.

P. 75. l. 11. καὶ ἐναπερείδων — non diſertè exprimitur in verſione — Raph. Reg. *& inhærens* — ſed ἐναπερείδειν & ἐπερείδειν ſignificat *infigere*; quod huic loco ſatis convenit.

P. 76. l. 6. τὰς νεανίσκας — lege τῆς νεανίσκου — utì apud Plutarch. Vit. Lycurg. p. 46. l. 49. De jure illo nigro lege Cicer. (edit. Car. Steph.) 5. Tuſc. 70.

P. 77. l. 1. ἀνὰ χιτῶνα — Raph. Reg. *ſinè tunicâ* — H. Steph. *intunicati* — Quo authore neſcio.

l. 6. λυκοφάνας — Heſych. λυκόφανον, ἢ ἐχινόπεδα Μεσήνιοι.

P. 78. l. 7. ἑτέρας — Subaud. κολάσεις — H. Steph. *alia verbera* — Raph. Reg. *alias caſtigationes* —

l. 17. ᾧ βρῶμα — Xilander legit τῷ βρῶμα — Et p. 79. l. 7. ἡνιαίως pro ἡνιαῖος.

P. 79. l. 14. αὐγάσθεο — Raph. Reg. *intuere* — H. Steph. *experire* — utì Plut.

Plut. in Vit. Lycurg. p. 53. l. 14. πῆρεν λαὸς — Heſych. αὐγάζομαι, βλέπω.

l. 16. ἐμβαλέσθαι ῥυθμοὶ — Sic Plutarch. in Vit. Lycurg. p. 53. l. 17. Hen. Steph. in Theſ. *ad quos prælium committebatur.*

P. 82. l. 5. οἱ παροιμιαζόμενοι, &c. Xilander ſententiam huic ſimilem affert ex Æſchyli Perſis (ℳ 744.) Ἀλλ' ὅταν σπεύδῃ τις, αὐτὸς χ' ὡ θεὸς ξυνάπτεται).

l. 13. ὑποκλαῦσαι — Hunc errorem admiſit editio Pariſienſis: ſed H. Steph. ὑποβαλεῖν —

l. 14. Xilander hos verſus (apud Strab. lib. 10. p. 457. edit. Pariſ. 1620.) ibi ſic reddit,

Nunc aliquis noſtrâ Saiûm ſeſe aſpide jactat;
Quam liqui ad dumum non ego ſponte meâ.

P. 83. l. 15. ὑποφορὰν τῷ ἄνωθεν ἰσαμβήν. *Conſtitutos ſuperioribus annis reditus pendebant.* In Græcis deſideratur verbum. In Var. Lect. ὑποφέρουσι τὴν ἄνωθεν ἰσαμβήν. Unde totam ſic ſententiam refingo; ὑποφέροντες ὑποφορὰν τὴν ἄνωθεν ἰσαμβήν. Budæus in Comment. (edit. Pariſ. 1548. p. 171. l. 1. legit hunc locum ſic, ὑποφορὰν τὴν εἰρημένην τελοῦντες.

P. 89. l. 6. Ἀ φιλοχρηματία Σπάρταν ὀλεῖ — Hoc hemiſtichium in verſione (edit. Plutarch. Pariſ.) completur ſic, *Nil Spartam perdet, niſi cara pecunia facta.* Et Græcum eſt integrum apud Paræmiographos: Ἀ φιλοχρηματία Σπάρταν ὄλοι· ἄλλο δ' οὐδέν. Cicer. in lib. 2. Offic. *Apollo Pythius oraculo edidit, Spartam nullâ re aliâ, niſi avaritiâ, eſſe perituram.*

P. 87. l. 4. μαλακῶς φολὴν προσαγαγόντα — *veſtem mollitè attraxiſſet* — (An non potius *molliter*, aut *molliter ac lentè accedentem* — utl in edit. Pariſ.) Xilander non valde probat φολὴν — et mallet legere χλῆν φολῇ — In Var. Lect. μαλακῶς φολῇ —

P. 88. l. 17. καλάγγελον — *malorum nuncium* — In Var. Lect. κακάγγελον — ſed nil puto mutandum: quamvis Xilander κακάγγελον malit. Budæus hunc locum citat in Comment. (p. 408.) & vertit καλάγγελον *obnunciatorem.*

P. 92. l. 5. κὰν — reſcribe κἂν —

l. 8. ἐξήγαγεν ἑαυτὴν, *mortem ſibi conſcivit.* H. Stephanus in Lexic. Ciceron. p. 58. interpretatur ἐξάγειν ἑαυτὸν ἐκ βίου, *mortem oppetere.*

FINIS.

Digitized by Google

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΩΝ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ΤΡΑΙΑΝΩ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.

ΑΡΤΑΞΕΡΞΗΣ ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ὦ μέγιστε αὐτοκράτορ, Καῖσαρ Τραϊανὲ, οὐχ ἧττον οἰόμενος βασιλικὸν καὶ φιλάνθρωπον εἶναι τὸ μεγάλα διδόναι τὸ μικρὰ λαμβάνειν ἡμέρως καὶ προθύμως, ἐπείπερ ἐλαύνοντος αὐτῷ καθ' ὁδὸν, αὐτουργὸς ἄνθρωπος καὶ ἰδιώτης, ὑδρίαν ἔχων ἕτερον, ἐκ δὲ ποταμοῦ ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ὕδωρ ἀπολαβὼν προσήνεγκεν, ἡδέως ἐδέξατο καὶ ἐμειδίασε, τῇ προθυμίᾳ τοῦ διδόντος, οὐ τῇ χρείᾳ τοῦ διδομένου τιμῶν μείρακας. ὁ δὲ Λυκοῦργος ἀτελεστάτας ἐποίησεν ἐν Σπάρτῃ τὰς θυσίας, ἵνα ἀεὶ σὺν θεοῖς τιμᾶν ἑτοίμως δυνώνται καὶ ῥᾳδίως

PLVTARCHI APOPHTHEGMATA REGVM ET IMPERATORVM.

PLVTARCHVS TRAIANO IMPERATORI S.

ARTAXERXES Perſarum rex, Trajane Cæſar, Imperator maxime, exiſtimans non minus regiam majeſtatem decere & humanitatem, parva benignè alacritérque accipere, quam magna largiri, cum ſibi iter facienti operarius quidam ac plebeius homo utraque manu hauſtam è profluente aquam, quia nihil habebat aliud, obtuliſſet, hilari vultu accepit, munus non uſu rei oblatæ, ſed ſtudio dantis metiens. Et Lycurgus minimi ſumptus ſacrificia Spartæ conſtituit, ut deos immortales honorandi

Digitized by Google

ῥᾳδίως ἀπὸ τῆ παρόντων. τοιαύτη δέ τινι γνώμη κἀμοῦ λιλά σοι δῶρα καὶ ξένια καὶ κοινὰς ἀπαρχὰς προσφέρομαι ἀπὸ φιλοσοφίας, ἅμα τῇ προθυμίᾳ καὶ τιὼ χρείαν ἀποδέξαι τῶν ἀπομνημονευμάτων, εἰ ὄρεξιν ἔχει τινὰ πρὸς κατανόησιν ἠθῶν καὶ προαιρέσεων ἡγεμονικῶν, ἐμφαινομένων τοῖς λόγοις μᾶλλον ἢ ταῖς πράξεσιν αὐτῶν. Καίτοι καὶ βίοις ἔχει τὸ συνταγμα τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρά τε Ῥωμαίοις καὶ παρ' Ἕλλησιν ἡγεμόνων καὶ νομοθετῶν καὶ αὐτοκρατόρων· ἀλλὰ τῶν μὲν πράξεων αἱ πολλαὶ τύχῃ ἀναμεμιγμένῃ ἔχουσιν, αἱ δὲ γινόμεναι περὶ τὰ ἔργα καὶ τὰ πάθη ἢ τὰς τύχας ἀποφάσεις καὶ ἀναφωνήσεις, ὥσπερ ἐν κατόπτροις, καθαρῶς παρέχουσι τιὼ ἑκάστου διάνοιαν ἀποθεωρεῖν. Καὶ Σειράμνης δὲ ὁ Πέρσης πρὸς τοὺς θαυμάζοντας ὅτι, τῶν λόγων αὐτῷ νῦν ἐχόντων, αἱ πράξεις ὑπ' κατορθῶνται, τῇ μὲν λόγων ἔφη κύριον αὐτὸς εἶναι, τῶν δὲ πράξεων τιὼ τύχῃ μετὰ τοῦ βασιλέως. Ἐκεῖ μὲν δὴν ἅμα αἱ ἀποφάσεις τῶν ἀνδρῶν τὰς πράξεις συμπεμφθείσας ἔχουσαι, σχολάζουσαν φιλησοίαν περιμένουσιν· ἐνταῦθα δὲ καὶ τοὺς λόγους αὐτοὺς καθ' αὑτοὺς, ὥσπερ δείγματα τῶν βίων καὶ σπέρματα σωνειλεγμένους, ἀδὲν οἶομαί σοι τὸν καιρὸν ἐνοχλήσειν, ἐν βραχέσιν πολλῶν ἀναθεώρησιν ἀνδρῶν ἀξίων μνήμης γνομένων λαμβάνοντι.

ΚΥΡΟΥ

semper in promptu esset copia. Eo consilio ipse quoque tenue tibi munus, ac strenam, & primitias philosophiæ communes cum offeram, auctoris juxtà studium, & commentarii utilitatem ut probes rogo; conducit enim ad perspicienda ingenia institutáque animi principum virorum, quæ magis in dictis eorum quam actionibus elucent. Sane aliud à nobis elaboratum opus continet illustrissimorum inter Græcos ac Romanos ducum, legislatorum, atque imperatorum vitas. Verum enimvero pleræque actiones admixtam habent fortunam: quæ vero inter agendum intérque animi affectiones & eventa proferuntur voces atque pronunciata, pure tanquam in speculis contemplandum uniuscujúsque animi sensum proponunt. Ac Siramnes etiam Persa admirantibus quod cum sermone uteretur prudenti, actiones tamen ipsius successu destituerentur, dixit: Se in sua potestate orationem habere suam, in actiones suas fortunæ ac regi jus esse. Cæterum in eo quod dixi opere dicta una cum factis commemorata, auditorem studio cognoscendi captum, sed eundem ocio fruentem exspectant. hic ipsos per se collectos sermones tanquam vitarum indicia & semina legendi tempus arbitror tibi non fore molestum: cum brevi ejus spatio possis multos homines memorabiles considerare.

Persæ

ΚΥΡΟΥ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ.

Πέρσαι τῶν γρυπῶν ἐρῶσι, καὶ καλλίστας ὑπολαμβάνουσι, διὰ τὸ, Κῦρον, ἀγαπητέλλα μάλιστα τῶν βασιλέων, γεγονέναι γρυπὸν τὸ εἶδος. Ἔλεγε δὲ Κῦρος ἑτέροις ἀναγκάζειν ταγαθὰ ποεῖζειν τὰς αὐτοῖς μὴ θέλοντας. ἄρχειν δὲ μηδενὶ προσήκειν ὃς ὐ κρείττων ἐστὶ τῶν ἀρχομένων. Βαλομένους δὲ τὰς Πέρσας ἀντὶ τ ἐαυτῶν, ὕσης ὀρεινῆς καὶ τραχείας, πεδιάδα καὶ μαλακὴν χώραν λαβεῖν, οὐκ ἔασεν, εἰπὼν ὅτι καὶ τῶν φυτῶν τὰ σπέρματα καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ βίοι ταῖς χώραις συνεξομοιοῦν).

ΔΑΡΕΙΟΥ.

Δαρεῖος ὁ Ξέρξε πατὴρ ἑαυτὸν ἐγκωμιάζων, ἔλεγεν ἐν ταῖς μάχαις καὶ σφὲ τὰ δεινὰ γίγνεσθαι φρονιμώτερος. Τὰς δὲ φόρους τοῖς ὑπηκόοις τάξας, μεταπέμψαιο τὰς πρώτας τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ σφὲ τῶν φόρων ἠρώτησε μὴ βαρεῖς εἰσι· φησάντων δὲ μετρίως ἔχειν, ἐκέλευσε τελεῖν τὰς ἡμίσεις ἕκαστον. Ῥοιᾶν δὲ μεγάλην ἀνοίξας, πυθομένου τινὸς τί ἂν ἔχειν βούλοιτο τοσοῦτον ὅσον ἐστὶ τῶν κόκκων τὸ πλῆθος, εἶπε, Ζωπύρους· ἦν δὲ ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ φίλος ὁ Ζώπυρος. Ἐπεὶ δὲ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀκρισάμενος ὁ Ζώπυρος, καὶ τὴν ῥῖνα καὶ τὰ ὦτα σφεκόψας, ἐξηπάτησε Βαβυλωνίους, καὶ πισθεὶς ὑπ' αὐτῶν παρέ-

Perſæ adunco naſo præditos amant, pulcherrimóſque eos judicant: quia tali forma fuit CYRUS, quo neminem regum ii majoris fecerunt. Is dixit, qui ſibi ipſis nollent, eos cogi aliis commoda parare. Item: magiſtratu dignum non eſſe quenquam, qui non ſit melior ſubditis. Cum Perſæ vellent pro ſua regione, montoſa ea & aſpera, aliam planam & mollem occupare, prohibuit: quod diceret & ſtirpium ſemina, & hominum mores locis aſſimilari.

DARIUS, Xerxis pater, laudans ſeipſum, dicebat ſe in prœliis & periculis eſſe ſolito prudentiorem. Cum tributa imponeret ſubditis, proceres provinciarum evocatos interrogabat an ea eſſent gravia. cumque reſponderent eſſe mediocria, dimidium ejus quod propoſuerat ſingulos pendere jubebat. Aperto grandi malo punico, interrogatus; Cujus rei tantam ſibi optaret multitudinem quanta eſſet granorum ejus mali: reſpondit, Zopyrorum. erat autem Zopyrus amicus regis & vir bonus. Is Zopyrus cum ſeipſum naſo & auribus amputatis fœdaſſet, deceptíſque hac fraude Babyloniis, rebus ab iis

παρέδωκε Δαρείῳ τὴν πόλιν, πολλάκις ὁ Δαρεῖος εἶπεν οὐκ ἂν ἐθελῆσαι λαβεῖν ἑκὰὸν Βαβυλῶνας ἀντὶ τοῦ μὴ Ζώπυρον ἔχειν ὁλόκληρον.

ΣΕΜΙΡΑΜΙΔΟΣ.

Σεμίραμις ἡ ἑαυτῇ καλασκευάσασα τάφον, ἐπέγραψεν, ὅστις ἂν χρημάτων δεηθῇ βασιλεὺς, διελόντα τὸ μνημεῖον, ὅσα βούλεται, λαβεῖν. Δαρεῖος ἂν διελὼν, χρήματα μὲν οὐχ εὗρε, γράμμασι δὲ ἑτέροις ἐνέτυχε τάδε φράζουσιν, Εἰ μὴ κακὸς ἦσθ' ἀνὴρ καὶ χρημάτων ἄπληστος, οὐκ ἂν νεκρῶν θήκας ἐκίνεις.

ΞΕΡΞΟΥ.

Ξέρξῃ τοῦ Δαρείου περὶ τῆς βασιλείας ἀμφισβητῶν ὁ ἀδελφὸς Ἀριαμένης, καλέβαινεν ἐκ τῆς Βακτριανῆς· ἔπεμψεν οὖν αὐτῷ δῶρα, φράσαι κελεύσας τοῦτο διδόντας, Τούτοις σε τιμᾷ νῦν Ξέρξης ὁ ἀδελφός, ἐὰν ἡ βασιλεὺς ἀναγορευθῇ, πρώτων ἔσῃ παρ' αὐτῷ μέγιστος· ὑποδεεχθέντος δὲ τοῦ Ξέρξου βασιλέως, ὁ μὲν Ἀριαμένης εὐθὺς προσεκύνησε, καὶ τὸ διάδημα περιέθηκεν· ὁ δὲ Ξέρξης ἐκείνῳ τὴν δευτέραν μετ' ἑαυτὸν ἔδωκε τάξιν. Ὀργισθεὶς δὲ Βαβυλωνίοις ἀποστᾶσι, καὶ κρατήσας, προσέταξεν ὅπλα μὴ φέρειν, ἀλλὰ ψάλλειν καὶ αὐλεῖν, καὶ πορνοβοσκεῖν καὶ καπηλεύειν, καὶ φορεῖν κολπωτοὺς χιτῶνας. Ἀτ-

iis præfectus urbem Dario prodidiſſet: ſæpenumero Darius dixit, Malle ſe integrum habere Zopyrum, quam centum Babylonibus potiri.

Semiramis, cum ipſa ſibi ſepulcrum condidiſſet, inſcripſit hæc: Si quis rex pecunia indiguerit, is recluſo hoc monimento, ſumat quantum volet. Darius aperto eo, nullam invenit pecuniam, ſed in aliam incidit inſcriptionem, cujus hic erat ſenſus: Niſi malus fuiſſes homo, & pecuniæ inſatiabilis, nunquam ſane loculos mortuorum invaſiſſes.

Arimenes cum fratre ſuo Xerxe Darii F. de regno contendens, è Bactriana deſcendebat. Ei Xerxes dona miſit, miniſtris mandans, ut ſignificarent his eum à fratre in præſentia affici, qui ſi regnum obtineret, primam ei apud ſe ſtatuiſſe dignitatem ſummámque potentiam deferre. Xerxe rege renunciato, ſtatim coram eo Arimenes genua flexit: Xerxes autem eum à ſe fecit ſecundum. Idem Xerxes iratus Babyloniis ob defectionem, cum eos in poteſtatem ſuam redegiſſet, interdixit armorum geſtatione. juſſitque fidibus & fiſtulis canere, lenocinium & cauponam exercere, ac tunicas geſtare ſinuoſas. Ficus Atti-

Ἀτ̈ικὰς ᾗ ἰχάδας ὐκ ἂν ἔφη φαγεῖν ὠνίας κομιθείσας, ἀλλ' ὅταν τὴν φέρουσαν κτήσηται χώραν. Ἕλλησας ᾗ καλασκόπους ἐν τῷ σρατοπέδῳ λαβὼν, ὐδὲν ἠδίκησεν, ἀλλὰ τὴν σρατιὰν ἀδεῶς ὑπνεῖν κελεύσας διαφῆκεν.

ΑΡΤΑΞΕΡΞΟΥ.

Ἀρταξέρξης ὁ Ξέρξου, ὁ μακρόχειρ προσαγορευθεὶς διὰ τὸ τὴν ἑτέραν χεῖρα μακροτέραν ἔχειν, ἔλεγε ὅτι τὸ προϊδεῖναι τὰ ἀφελεῖν βασιλικώτερόν ἐσι. Πρῶτος ᾗ περιβολεῖν ἐκέλευσε τῶν συσκιωγετούντων σὺν ὁπλαμάξαις καὶ βελομάχαις. Πρῶτος ᾗ τοῖς ἁμαρτάνουσι τῶν ἡγεμονικῶν τιμωρίαν ἔταξεν, ἀντὶ τοῦ τὸ σῶμα μαστιγῶν, μαστιγοῦς μὴ ἀποδυσαμένων τὰ ἱμάτια, ἢ ἀντὶ τοῦ τὴν κεφαλὴν ἀποτίλλοις, τὴν τιάραν ἀποθεμένων. Σαλιβαρζάνην ᾗ τὸν καλακοιμισὴν αἰτήσαντά τι παρ' αὐτοῦ τῶν μὴ δικαίων, αἰσχρῶς ὑπὸ τερμυρείοις δαρεικοῖς τοῦτο ποιοῦντα, προσέταξε τῷ ταμίᾳ τερμυρείους δαρεικοὺς κομίσαι· ἢ δοὺς αὐτῷ, Λάβε, εἶπε, ὦ Σατιβαρζάνη. ταῦτα μὲν γὰρ δοὺς ὐκ ἔσομαι πενέσερος· ἐκεῖνα ᾗ πράξας, ἀδικώτερος.

ΚΥΡΟΥ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ.

Κῦρος ὁ νεώτερος τοὺς Λακεδαιμονίους συμμαχεῖν αὐτῷ παρακαλῶν, ἔλεγε τοῦ ἀδελφοῦ καρδίαν ἔχειν βαρυτέραν· ἢ πλείονα πίνειν ἄκρα-

Atticas negavit ſe comeſturum venum allatas: ſed tum, cum potitus fuerit terra eas producente. Cum in exercitu deprehendiſſet Græcos exploratores, juſſit exercitum tuto perſpicere, illæſósque dimiſit.

Artaxerxes Xerxis F. Longimanus cognomento, quod alteram manum haberet longiorem, dicebat magis regium eſſe addere, quam detrahere. Hic primus in venatione ſociorum juſſit eum qui vellet ac poſſet, primum conjicere telum. Idem primus inſtituit, ut cum principes viri ſupplicio afficerentur, non corpora ſed veſtes quibus ſe exuiſſent flagellarentur, & non crines capitis evellerentur, ſed tiara deponeretur. Satibarzani cubiculario injuſtum aliquid à ſe petenti, cum intelligeret hoc fieri impetrandorum trigeſies c 1 ɔ Daricorum gratia, eam pecuniam à quæſtore juſſu ſuo allatam tradidit, inquiens: Accipe, Satibarzana. hoc enim largitus, nihilo pauperior fuero: iſthuc vero ſi feciſſem, eſſem injuſtior.

Cyrus minor cum Lacedæmonios ad ſocietatem belli hortaretur, dicebat ſe fratre eſſe cordatiorem, pluſque meri illo bibere

ἄκρατον αὐτῷ καὶ φέρειν βέλτιον· ἐκεῖνον δὲ μόλις ἐν ταῖς θήραις ἐπὶ τῶν ἵππων μένειν, ἐν δὲ τοῖς δεινοῖς μηδὲ ἐπὶ τῷ θρόνῳ. παρεκάλει δὲ ἀποστέλλειν ἄνδρας πρὸς αὐτὸν, ἐπαγγελλόμενος τοῖς μὲν πεζοῖς ἵππους δώσειν· τοῖς δὲ ἵππους ἔχουσιν, ἅρματα· τοῖς δὲ χωρία κεκτημένοις, κώμας· τοὺς δὲ κώμας ἔχουσι, πόλεων κυρίους ποιήσειν. ἀργυρίου δὲ καὶ χρυσίου οὐκ ἀριθμὸν ἀλλὰ σταθμὸν ἔσεσθαι.

ΑΡΤΑΞΕΡΞΟΥ ΤΟΥ ΜΝΗΜΟΝΟΣ.

Ἀρταξέρξης ὁ τοῦτο μὲν ἀδελφὸς, Μνήμων δὲ καλούμενος, οὐ μόνον τοῖς αἰτιωμένοις ἑαυτὸν ἀνέδην παρεῖχεν, ἀλλὰ καὶ τὴν γυναῖκα τὴν γνησίαν ἐκέλευσε τῆς ἁρματάξης τὰς αὐλαίας ἀφιέναι, ὅπως οἱ δεόμενοι καὶ τὴν ὁδὸν αἰτιῶνται. Πένητα δὲ ἄνθρωπον μῆλον ὑπερφυὲς μεγέθει προσενέγκαντα αὐτῷ, δεξάμενος ἡδέως, Νὴ τὸν μίθραν, εἶπεν, ἔτος μοι δοκεῖ καὶ πόλιν ἂν ἐκ μικρᾶς μεγάλην πιεσθεὶς ἀπεργάσασθαι. Ἐν δὲ φυγῇ τινι τὸ ἀποσκευῆς αὐτὸν διαπαγείσης, ξηρὰ σῦκα καταφαγὼν καὶ κέγχινον ἄρτον, Οἵας, εἶπεν, ἡδονῆς ἄπειρος ἦμην.

ΠΑΡΥΣΑΤΙΔΟΣ.

Παρύσατις ἡ Κύρου καὶ Ἀρταξέρξου μήτηρ, ἐκέλευε τὸν πρὸς βασιλέα μέλλοντα μὴ παῤῥησίᾳ διαλέγεσθαι, βυσσίνοις χρῆσθαι ῥήμασι.

ΟΡΟΝΤΟΥ.

Ὀρόντης ὁ βασιλέως Ἀρταξέρξου γαμβρὸς, ἀτιμίᾳ ὑπεσχὼν δι' ὀργὴν,

posse ac melius ferre: illum in venatione difficulter in equo, terrore oblato ne in solio quidem manere. Hortabatur ut sibi viros auxilio mitterent, promittens se peditibus equos, equitibus currus, iis qui villas possiderent, pagos, qui pagos, his urbes daturum, & argentum atque aurum non numero sed pondere largiturum.

Hujus frater Artaxerxes Mnemon cognomine, non tantum compellantibus liberalissime vacabat, sed & uxorem suam jubebat pilenti aulæa dimovere, ut posset ab iis qui vellent compellari in via. Cum ei pauper quidam pomum eximiæ magnitudinis obtulisset, hilare accepto eo: Per Solem, inquit, videtur hic mihi commissam sibi urbem de parva magnam redacturus. Cum impedimenta ejus quadam in fuga essent direpta, ficus comedens aridas & hordeaceum panem, Quantæ, ait, voluptatis imperitus fui.

Parysatis Cyri & Artaxerxis mater, eum qui libere cum rege colloqui vellet, byssinis jubebat uti verbis.

Orontes regis Artaxerxis gener ignominia à rege irato affectus ac damnatus, dixit:

Digitized by Google

ὀργιεῖ, καὶ καταγνωσθεὶς, ἔφη, Καθάπερ οἱ τῆς ἀριθμητικῆς δάκτυλοι νυνὶ μὲν μυριάδας, νυνὶ δὲ μονάδα τιθέναι δυνανται, τὸ αὐτὸ καὶ σὺ τῆς βασιλέως φίλους, νῦν μὲν τὸ πρῶτον δυνάμενος, νῦν δὲ τελάχιστον.

ΜΕΜΝΟΝΟΣ.

Μέμνων ὁ Ἀλεξάνδρῳ πολεμῶν ὑπὲρ Δαρείου τοῦ βασιλέως, μισθοφόρων τινὰ πολλὰ βλάσφημα καὶ ἀσελγῆ περὶ Ἀλεξάνδρου λέγοντα τῇ λόγχῃ παίξας, Ἐγώ σε, εἶπε, τρέφω μαχούμενον, ἀλλ' οὐ λοιδορούμενον Ἀλεξάνδρῳ.

ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ ΒΑΣΙΛ. ΕΘΟΣ.

Οἱ Αἰγυπτίων βασιλεῖς κεῖνον νόμον ἐαυτῶν τοῦτον δικασὰς ἐξώρκιζον ὅτι κἂν βασιλεύς τι πρᾶξαι κεῖναι τῆς μὴ δικαίων, οὐ κελεύσει.

ΠΟΛΥΤΟΣ.

Πόλυς ὁ Θρᾳκῶν βασιλεὺς, ἐν τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ πρεσβευσαμένων πρὸς αὐτὸν ἅμα τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἐκέλευσε τὸν Ἀλέξανδρον ἀποδόντα τιμὴ Ἑλένην, δύο παρ' αὐτοῦ λαβεῖν καλὰς γυναῖκας.

ΤΗΡΟΤ.

Τήρης ὁ Σιτάλκα πατὴρ ἔλεγεν, ὁπότε σχολάζοι καὶ μὴ στρατεύοιτο, τῶν ἱππικῶν οἴεσθαι μηδὲν διαφέρειν.

ΚΟΤΤΟΣ.

Κότυς τῷ δωρησαμένῳ πάρδαλιν, ἀντεδωρήσατο λέοντα. Φύσει ὢν

dixit: Quemadmodum digiti rationes ſupputantium modo ccIↃↃ, modo unitatem repræſentant: ita regum amicos aliquando ſummo, mox infimo haberi loco.

MEMNON, qui Darii exercitum adverſus Alexandrum duxit, militem quendam mercenarium ſuum, qui multis & impuris conviciis Alexandrum proſcindebat, lancea feriens: Ego, inquit, te alo non ut maledicas Alexandro, ſed ut contra eum pugnes.

ÆGYPTIORUM REGES legem ſuam quandam ſervant, qua jurejurando obſtringunt judices, ut rege ipſo injuſtam flagitante ſententiam, ei morem non gerant.

POLTYS Thraciæ rex, cum bello Trojano ad ipſum ſimul & à Trojanis & à Græcis veniſſent legati, Paridi ſuaſit, ut Græcis Helenam redderet, ſe ei daturum duas formoſas fœminas pollicens.

TERES Sitalcæ pater dicebat, ſe cum in ocio eſſet & à militia vacaret, nihilo meliorem ſuis equiſonibus ſibi videri.

COTYS eum, qui panthera ipſum donaverat, leone remuneratus eſt. Hic natura ira-

ὃ ὢν ὀξὺς εἰς ὀργὴν, καὶ πικρὸς τῶν ἀμαρτανόντων ἐν ταῖς διακονίαις κολαστὴς, σκύφη ποτὲ κεράμεα κομίσαντος ξένου δύθρυσα καὶ λεπτὰ, πιθανῶς ἅμα καὶ ἀστείως εἰργασμένα γλυφαῖς τισι καὶ τορείαις, τῷ μὲν ξένῳ ἔδωκε δῶρα, τὰ δὲ σκύφη πάντα συνέτριψεν, Ὅπως, εἶπε, μὴ δι' ὀργὴν πικρότερον κολάζω σὺν συντρίβοντας.

ΙΔΑΘΥΡΣΟΥ.

Ἰδάθυρσος ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς, ἐφ' ὃν διέβη Δαρεῖος, ἔπεισε σὺν Ἰώνων τυράννοις τὸ ζεῦγμα λύσαντας ἀπαλλάττεσθαι· μὴ βουληθέντας δὲ, διὰ τὴν πρὸς Δαρεῖον πίστιν, ἀνδράποδα ζητεῖν καὶ ἄδραστα σκάλευ.

ΑΤΕΟΥ.

Ἀτέας ἔγραφε πρὸς τὸν Φίλιππον, Σὺ μὲν ἄρχεις Μακεδόνων, ἀνθρώπων μεμαθηκότων πολεμεῖν· ἐγὼ δὲ Σκυθῶν, οἳ καὶ λιμῷ καὶ δίψει μάχεσθαι δυνάνται. Τὸν δὲ πρέσβεις τοῦ Φιλίππου, ψήχων τὸν ἵππον, ἠρώτησεν εἰ τοῦτο ποιεῖ Φίλιππος. Ἰσμηνίαν δὲ, τὸν ἄριστον αὐλητὴν, λαβὼν αἰχμάλωτον, ἐκέλευσεν αὐλῆσαι. Θαυμαζόντων δὲ τῶν ἄλλων, αὐτὸς ὤμοσεν ἥδιον ἀκούειν τοῦ ἵππου χρεμετίζοντος.

ΣΚΙΛΟΥΡΟΥ.

Σκίλουρος ὀγδοήκοντα παῖδας ἄρρενας ἀπολιπὼν, ἐπεὶ τελευτᾶν ἔμελλε,

iracundus, acerbéque in miniſtrorum delicta animadvertens, cum hoſpes quidam fictilia ei vaſa attuliſſet tenuia & fragilia admodum, alioquin eleganter ac ſubtiliter ſculpturis cælaturiſque adornata: hunc quidem donis affecit, ſed vaſa iſta omnia confregit, quod vereri ſe diceret, ne miniſtros, ea ſi confringerent, ſævius puniret.

IDATHYRSUS Scytharum rex, cùm expeditionem adverſus ipſum Darius feciſſet, Ionum regulis ſuaſit ut, ponte quo Iſter inſtratus erat ſoluto, jugum Darii excuterent: cúmque ob fidem Dario datam id recuſarent, proba & ignava eos vocavit mancipia.

ATEAS Philippo ſic ſcripſit, Tu Macedonibus imperas, hominibus bellandi peritis, Ego Scythis, qui etiam adverſus famem ſitímque pugnare norunt. Equum porro ſtrigili purgans, legatos Philippi interrogavit, an hoc quoque rex ipſorum faceret. Iſmeniam tibicinem præſtantiſſimum cum cepiſſet, canere juſſit. mirantibúſque reliquis, juravit ſe majore cum voluptate audire hinnitum equi.

SCILURUS moriturus, cum XXC filios poſt ſe eſſet relicturus, faſciculum haſtilium

ἔμελλε, δέσμιον ἀκοντίων ἑκάστῳ περιείναι, ἐκέλευσε καθαιρεῖσαι πλήτων ἢ ἀπαγορευσάντων, καθ' ἓν αὐτὸς ἕξειν ἀκόντιον, ἄπονα ῥᾳδίως συνέκλασε· διδάσκων ἐκείνους, ὅτι σωζόμενοι, ἰσχυροὶ διαμένουσιν, ἀσθενεῖς δ' ἔσονται διαλυθέντες καὶ σασιάσαντες.

ΓΕΛΩΝΟΣ.

Γέλων ὁ τύραννος ὅτε Καρχηδονίους περὶ Ἱμέραν πολεμήσειν, εἰρήνην ποιούμενος πρὸς αὐτούς, ἠνάγκασεν ἐγγράψαι ταῖς ὁμολογίαις ὅτι καὶ τὰ τέκνα παύσονται τὸ Κρόνῳ καταθύοντες. Ἐξῆγε δὲ πολλάκις τοὺς Συρακουσίους ὡς ἐπὶ γεωργίαν καὶ φυτείαν, ὅπως ἥ τε χώρα βελτίων γένηται γεωργουμένη, καὶ μὴ χείρονες αὐτοὶ σχολάζοντες. Αἰτοῦντι δὲ χρήματα τοὺς πολίτας, ἐπεὶ ἐθορύβησαν, αἰτεῖν εἶπεν ὡς ἀποδώσων, καὶ ἀπέδωκε μὴ τὸν πόλεμον. Ἐν δὲ συμποσίῳ λύρας περιφερομένης, ἁρμοζομένων τῶν ἄλλων ἐφεξῆς καὶ ᾀδόντων, αὐτὸς τὸν ἵππον εἰσαγαγεῖν κελεύσας, ἐλαφρῶς καὶ ῥᾳδίως ἀνεπήδησεν ἐπ' αὐτόν.

ΙΕΡΩΝΟΣ.

Ἱέρων ὁ μὴ Γέλωνα τύραννος ἔλεγε μηδένα τῶν παῤῥησιαζομένων πρὸς αὐτὸν ἄκαιρον εἶναι. Τὸν δὲ ἀπόῤῥητον λόγον ἀνιαρόν, ἀδικεῖν ᾤετο καὶ πρὸς οὓς ἀνιαρόν. μισεῖσθαι γὰρ οὐ μόνον σὺν

lium ſingulis porrexit, ac confringere juſſit. cum nullus id præſtare poſſet, ipſe ſingulatim faſci unum poſt alterum eximens fregit. docens eos, junctos quidem inter ſe, vires habituros ac perduraturos: ſin vero disjungerentur & diſcordiis agitarentur, infirmos fore.

Gelo tyrannus Carthaginienſibus ad Himeram debellatis, pacem componens cum victis, coegit eos inter conditiones pacis hanc quoque adſcribere, Ipſos in poſterum liberos Saturno nunquam immolaturos. Sæpenumero ad culturam agrorum tanquam in militiam Syracuſanos hic eduxit, ut & regio cultu melior redderetur, neque ipſi ocio corrumperentur. Cum pecuniam ipſo poſcente cives tumultuarentur, mutuam ſe petere dixit, bellóque confecto reddidit. Cum in convivio lyra circumferretur, eámque convivæ ordine componerent atque canerent, ipſe equum juſſit adduci, & in eum facile atque expedite inſiluit.

Hiero, qui in tyrannide Geloni ſucceſſit, neminem dixit ſibi intempeſtivum eſſe qui libere adverſum ſe loqueretur. Qui arcanum enunciarent, eos facere injuriam dicebat iis quoque, quibus id patefacerent. quod non modo eos qui efferunt, ſed hos

οὐ ἐκφέρηλας, ἀλλὰ ἢ οὐ ἀκύσανλας ἃ μὴ βελόμεθα. Λοιδορηθεὶς ὑπό τινος εἰς τὴν δυσωδίαν τοῦ στόματος, ἠτιᾶτο τὴν αὐτοῦ γυναῖκα μηδέποτε αὐτὸ τοῦτο φράσασαν· ἡ δὲ εἶπεν, Ὠμην δὴ τοιοῦτον ἅπανλας τοὺς ἄνδρας ὄζειν. Πρὸς δὲ Ξενοφάνην τὸν Κολοφώνιον εἰπόνλα μόλις οἰκέτας δύο τρέφειν, Ἀλλ' Ὅμηρος, εἶπεν, ὃν σὺ διασύρεις, πλείονας ἢ μυρίους τρέφει τεθνηκώς. Ἐπίχαρμον δὲ τὸν κωμῳδοποιὸν, ὅτι τὴν γυναικὸς αὐτοῦ παρούσης εἴπέ τι τῶν ἀπρεπῶν, ἐζημίωσε.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ.

Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος, κληρωμῶν καὶ γράμμα τῶν δημηγορούντων, ὡς ἔλαχε τὸ Μ, πρὸς τὸν εἰπόνλα, Μωρολογεῖς Διονύσιε, Μοναρχήσω μοῦ δόν, εἶπε· καὶ δημηγορήσας, αὐθὺς ἠρέθη στρατηγὸς ὑπὸ τῶν Συρακουσίων. Ἐπεὶ δ' ἐν ἀρχῇ τῆς τυραννίδος ἐπολιορκεῖτο, συστάνλων ἐπ' αὐτὸν τῶν πολιτῶν, οἱ μὲν φίλοι συνεβούλευον ἀπαλλαγῆναι τῆς ἀρχῆς, εἰ μὴ βούλοιτο κραθεὶς ἀποθανεῖν· ὁ δὲ, βοῦν ἰδὼν σφαττόμενον ὑπὸ μαγείρου, καὶ πίπλονλα ταχέως, Εἶτα οὐκ ἀηδές ἐσιν, εἶπεν, οὕτω κρατεῖν ὄνλα τὸν θάνατον φοβηθέντας ἡμᾶς ἀρχὴν ἐκκαταλιπεῖν τηλικαύτην; Τὸν δὲ υἱὸν αὐθόρμου, ᾧ τὴν ἀρχὴν ἀπολιπεῖν ἔμελλεν, ἀνδρὸς ἐλευθέρου διαφθείραντα γυναῖκα, ἠρώτησε

quoque odimus qui inaudiunt quæ nolumus. Exprobraverat ei quidam oris fœtorem: itaque uxorem ſuam culpavit, quod nunquam id ſibi indicaſſet. illa vero ita ſe excuſavit, quod diceret, Se putaſſe omnes viros hoc modo olere. Xenophani Colophonio ægre ſe duos ſervos alere querenti, Atqui Homerus, inquit, quem tu traducis, mortuus etiam amplius decem millibus alit. Epicharmum poetam mulctavit, quod is indecorum quippiam uxore præſente dixiſſet.

Dionysius ſenior cum oratores publici ſorte legerentur, ipſique littera M obtigiſſet, dicenti Morologus eris (id eſt, ſtultas orationes habebis) reſpondit: Immo Monarcha ſive tyrannus ero. habitaque oratione ſtatim eſt à Syracuſanis imperator creatus. Initio ſtatim tyrannidis cum oppugnaretur à civibus coitione facta, amiciſque hortarentur ut dimitteret imperium potius quam captus necaretur: cernens bovem à coquo jugulari ac celeriter corruere, Nonne, inquit, indignum eſt nos metu mortis tam brevis tantum deſerere imperium? Filium, quem ſucceſſorem tyrannidis erat habiturus, ubi deprehendit viri liberi vitiaſſe uxorem, iratus

τησε μετ' ὀργῆς τί τοιοῦτον αὐτῷ συνοιδεν. εἰπόντος δὲ νεανίσκου, Σὺ γὰρ οὐκ εἶχες παίδεα τύραννον, Οὐδὲ σὺ, εἶπεν, υἱὸν ἕξεις ἐὰν μὴ παύσῃ ταῦτα ποιῶν. Πάλιν δὲ πρὸς αὐτὸν εἰσελθὼν, καὶ θεασάμενος ἐκπωμάτων χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν πλῆθος, ἀνεβόησεν, Οὐκ ἔστιν ἐν σοὶ τύραννος· ὃς ἀφ' ὧν λαμβάνεις ἀπ' ἐμοῦ ποτηρίων τοσούτων, φίλον οὐδένα σεαυτῷ πεποίηκας. Χρήματα δὲ εἰσπραττόντων τὰς Συρακουσίους, εἶτα ὀρῶν ὀδυρομένους καὶ δεομένους, ἐλεγόντας ὡς οὐκ ἔχουσιν, ἐκέλευσεν ἕτερα πωλεῖν· καὶ δὶς ἢ τρὶς τοῦτο ἐποίησεν. ἐπεὶ δὲ προσάξας πλείονα, γελᾶν ἤκουσεν αὐτοὺς καὶ σκώπτειν ἐν ἀγορᾷ ἀφειδόντας, ἐκέλευσε παύσασθαι. Νῦν γὰρ οὐδὲν ἔχουσιν, εἶπεν, ὅτε καταφρονοῦσιν ἡμῶν. Τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ παρήλικος μὲν οὔσης, δοθῆναι δὲ ἀνδρὶ βουλομένης, ἔφη τοὺς μὲν τῆς πόλεως βιάσασθαι νόμους δυνάσθαι, τοὺς δὲ τῆς φύσεως μὴ δυνάσθαι. Πικρῶς δὲ τοὺς ἄλλους κακούργους κολάζων, ἐφείδετο τῶν λωποδυτῶν· ὅπως παύσωνται οἱ Συρακούσιοι τοῦ δειπνεῖν καὶ μεθύσκεσθαι μετ' ἀλλήλων. Ξένου δέ τινος ἰδίᾳ φράσειν φάσκοντος αὐτῷ καὶ διδάξειν ὅπως προειδῇ τοὺς ἐπιβουλεύοντας, ἐκέλευσεν εἰπεῖν. ἐπεὶ δὲ προσελθὼν, Δὸς, εἶπε, μοι τάλαντον, ἵνα δόξῃς ἀκηκοέναι τὰ σημεῖα τῶν ἐπιβουλευόντων. ἔδωκε παρασκευάσας ἀκηκοέναι, καὶ ἐθαύμαζε τὴν μέθοδον ὁ ἄνθρωπος.

Περὶς

tus interrogavit, Ecquid talis facinoris ipsi esset conscius. cumque ei responderet adolescens, Tu non habuisti tyrannum patrem: neque tu, inquit, filium habebis tyrannum, si sic pergas. Rursus cùm in ejus conclave intrasset, poculorúmque aureorum & argenteorum multitudinem ibi offendisset, exclamavit: Non est in te tyrannidis capax ingenium, qui tot à me acceptis poculis nullo eorum ad parandum tibi amicum usus es. Pecuniam cum exigeret à Syracusanis, viderétque eos lamentari, ac deprecari, & inopiam prætendere, novam instituit exactionem, ídque bis terve fecit. cum autem denuo imperans tributum, ridere eos audivit, & in foro obambulantes falsè dicta in ipsum jacere, finem fieri jussit, dicens: Nunc nihil ipsis est reliquum pecuniæ, quando nos contemnunt. Matre, cujus præterierat jam ad nubendum ætas, marito se dari postulante: Ego, inquit, civitatis legibus vim facere possum, naturæ legibus nequeo. Cum maleficia reliqua acerbe vindicaret, vestium furibus solis pepercit, ut Syracusani cogerentur aliquando finem convivandi & sese invicem inebriandi facere. Hospes quidam seorsim dicebat indicaturum se ipsi rationem ac docturum quomodo insidiantes sibi prænoscceret. jussúsque dicere, Da, aiebat, mihi talentum, ut videaris percepisse indicia insidiantium. dedit ei hoc Dionysius, simulans ea se cognovisse,

Πρὸς δὲ τὸν πυθόμενον εἰ σχολάζοι, Μηδέπω, εἶπεν, ἐμοὶ τοῦτο συμβαίη. Δύο δὲ ἀκούσας νεανίσκους πολλὰ βλάσφημα περὶ αὐτοῦ καὶ τῆς τυραννίδος διηκέσθην παρὰ πότον, ἀμφοτέρους ἐκάλεσεν ἐπὶ δεῖπνον. ὁρῶν δὲ τὸν μὲν, παροινοῦντα καὶ ληροῦντα πολλὰ, τὸν δὲ σπανίως καὶ μετ' εὐλαβείας ταῖς πόσεσι χρώμενον, ἐκεῖνον μὲν ἀπέλυσεν, ὡς φύσει παροινήσαντα καὶ διὰ μέθην κακολογήσαντα· τοῦτον δὲ ἀνεῖλεν, ὡς δύσνουν καὶ πολέμιον ἐκ προαιρέσεως. Αἰτιωμένων δέ τινων ὅτι τιμᾷ καὶ προάγει πονηρὸν ἄνθρωπον καὶ δυσχεραινόμενον ὑπὸ τῶν πολιτῶν, Ἀλλὰ καὶ βούλομαι, εἶπεν, εἶναι τὸν ἐμοῦ μᾶλλον μισούμενον. Ἐπεὶ δὲ Κορινθίων τοῖς πρέσβεσι δῶρα διδόντα αὐτῷ, παρῃτεῖτο διὰ τὸν νόμον ὃς οὐκ ἐᾷ δῶρα λαμβάνειν πρὶν δικάσῃ πρεσβύτας, δεινὸν ἔφη πρᾶγμα ποιεῖν αὐτοὺς, ὃ μόνον αἱ τυραννίδες ἀγαθὸν ἔχουσιν ἀναιρεῖσθαι, καὶ διδάσκουσι ὅτι τὸ δύπαθεῖν ὑπὸ τυράννου φοβερόν ἐστιν. Ἀκούσας δέ τινα τῶν πολιτῶν χρυσίον ἔχειν οἴκοι καλοφωρυγμένον, ἐκέλευσεν ἀνενεγκεῖν πρὸς αὐτόν. ἐπεὶ δὲ προσκλέψας ὀλίγον ὁ ἄνθρωπος, καὶ μελασὰς εἰς ἑτέραν πόλιν, ἐωνήσατο χωρίον, μεταπεμψάμενος αὐτὸν, ἐκέλευσε πᾶν ἀπολαβεῖν, κεχρημένον τῷ πλούτῳ, καὶ μηκέτι ποιοῦντα τὸ χρήσιμον ἄχρηστον.

ΔΙΟ-

visse, miratúsque est hominis astum. Interrogatus à quodam, ociosúsne esset: Isthuc vero, inquit, absit ut unquam mihi contingat. Cum inaudisset duos adolescentes de ipso & tyrannide multa contumelioſe locutos esse inter pocula, utrúmque ad cœnam vocavit. quorum cum alterum videret in vino multa ineptire atque effutire, alterum raro & caute bibere: hunc ut malevolum & instituto animi hostem interfecit: illum ut natura futilem & per temulentiam conviciatum dimisit. Reprehendentibus quibusdam quod ornaret & eveheret malum civibúsque invisum hominem: Etenim, inquit, volo esse aliquem, qui me magis exosus sit. Corinthiorum legati munera quæ iis efferebat, recusaverunt, legis respectu, quæ dona à principe sumere prohibebat. eos indignam rem dixit facere, qui quod unum bonum est tyrannidi, aboleant, docéntque beneficia etiam tyrannorum esse formidanda. Audiverat quendam civium habere aurum domi defossum: id sibi eum adferre jussit. cumque is paululum suffuratus in aliam migrasset urbem, fundúmque ibi emisset, revocatum jussit reliquum omne aurum ad se recipere, neque porro rem utilem inutilem facere.

Dio-

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ.

Ὁ δὲ νεώτερος Διονύσιος ἔλεγε πολλοὺς τρέφειν σοφιστὰς, οὐ θαυμάζων ἐκείνους, ἀλλὰ δι' ἐκείνων θαυμάζεσθαι βουλόμενος. Πολυξένου δέ ποτε διαλεκτικῶς φήσαντος αὐτὸν ἐξελέγχειν, Ἀμέλει τοῖς λόγοις, εἶπεν, ἐγὼ δέ σε τοῖς ἔργοις ἐλέγχω· τὰ γὰρ σεαυτοῦ καταλιπὼν, ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ θεραπεύεις. Ἐκπεσὼν δὲ τῆς ἀρχῆς, πρὸς μὲν τὸν εἰπόντα, Τί σε Πλάτων καὶ φιλοσοφία ὠφέλησε; Τὸ τηλικαύτῃ, ἔφη, τύχης μεταβολῇ ῥᾳδίως φέρειν. Ἐρωτηθεὶς δὲ πῶς ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ πένης ὢν καὶ ἰδιώτης ἐκτήσατο τὴν Συρακουσίων ἀρχὴν, αὐτὸς δὲ ἔχων, καὶ τυράννου παῖς ὤν, πῶς ἀπέβαλεν· Ὁ μὲν πατὴρ, ἔφη, μισουμένης δημοκρατίας ἐπέσπ τοῖς πράγμασιν· ἐγὼ δὲ φθονουμένης τυραννίδος. Ὑπό ἄλλου δέ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐρωτηθεὶς, Ὁ πατὴρ, ἔφη, μοι τὴν τυραννίδα τὴν ἑαυτοῦ κατέλιπεν, οὐ τὴν τύχην.

ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ.

Ἀγαθοκλῆς υἱὸς μὲν Καρκίνου ὁμόμοιρος δὲ κύρει Σικελίας, καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς, εἰώθει κεραμέα πολίσια τιθέναι ἀντὶ τῶν χρυσῶν, καὶ τοῖς νέοις ἐπιδεικνύμενος λέγειν, ὅτι τοιαῦτα ποιῶν πρότερον, νῦν ταῦτα ποιεῖ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἀνδρείαν. Πολιορκοῦντος δὲ πόλιν αὐτοῦ, τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους τινὲς ἐλοιδορεῖτο, λέγον-

Dionysius junior alere se aiebat multos sophistas, non quod eos magni faceret, sed quod propter eos vellet in admiratione esse. Polyxeno dialectico dicenti, Ego te redargui, respondit, nimirum verbis; ego autem re ipsa te convinco: tuis enim rebus dimissis, me & mea sectaris. Exutus tyrannide, ei quidem, qui quid utilitatis Plato & philosophia contulissent interrogabat, respondit: ut tantam mutationem æquo possem animo ferre. Quærenti autem, qui factum sit, ut pater ipsius pauper & plebeius imperium in Syracusanos obtinuerit; ipse tyrannus & tyranni filius id amiserit: pater, inquit, meus ad res gerendas se contulit, cum popularis reipublicæ status esset in odio, ego, cum tyrannidi invideretur. Alteri hoc ipsum scisciranti respondit, Paternæ se non fortunæ, sed tyrannidis relictum hæredem.

Agathocles filius fuit figuli. Is rex & dominus factus Siciliæ, fictilia pocula interserere solebat aureis, eáque demonstrans adolescentibus dicere, Industria se & fortitudine hoc consecutum ut aurea nunc faceret qui lutea finxisset antea. In oppugnatione urbis cujusdam nonnulli de muris eum convitiis impeteverunt, Figule, dicentes,

λέγονίες ὅτι Ὦ κερμεδ τὸν μισθὸν πόθεν ἀποδώσεις τοῖς στρατιώταις; ὁ δὲ πρᾴως καὶ μειδιῶν εἶπεν, Αἴκα ζαύταν ἔλω. λαβὼν δὲ κρατὼν, Ἐπίστασκε σὺ αἰχμαλώτους, λέγων, Ἐάν με πάλιν λοιδορῆτε, πρὸς σὺν κυρίους ὑμῖν ἔσαι μοι ὁ λόγος. Ἐγκαλούντων δὲ τοῖς ναύταις αὐτῶν τῶν Ἰθακησίων, ὅτι τῇ νήσῳ περσβαλόντες τῶν θρεμμάτων τινὰ ἀπέσφαξαν, Ὁ δὲ ὑμέτερος, ἔφη, βασιλεὺς ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, οὐ μόνον τὰ πρόβατα λαβὼν, ἀλλὰ καὶ τὸν ποιμένα προσεκλυφλώσας ἀπῆλθε.

ΔΙΩΝΟΣ.

Δίων ὁ Διονύσιον ἐκβαλὼν ἐκ τῆς τυραννίδος, ἀκούσας ἐπιβουλεύειν αὐτῷ Κάλλιππον, ᾧ μάλιστα τῶν φίλων καὶ ξένων ἐπίστευεν, οὐκ ὑπέμεινεν ἐλέγξαι, βέλτιον εἶναι φήσας ἀποθανεῖν, ἢ ζῆν μὴ μόνον σὺν πολεμίοις, ἀλλὰ καὶ σὺν φίλοις φυλατόμενον.

ΑΡΧΕΛΑΟΥ.

Ἀρχέλαος αἰτηθεὶς ἅμα πότον ποτήριον χρυσοῦν ὑπό τινος τῶν συνήθων, οὐ μὴν ἐπιεικῶς, ἐκέλευσεν Εὐριπίδην τὸν παῖδα δοῦναι. Θαυμάσαντος δὲ ἀνθρώπου, Σὺ μὲν γὰρ, εἶπεν, αἰτεῖν, οὗτος δὲ λαμβάνειν ἄξιός ἐστι καὶ μὴ αἰτῶν. Ἀδολέσχου δὲ κουρέως ἐρωτήσαντος αὐτὸν, Πῶς σε κείρω; Σιωπῶν, ἔφη. Τὸν δὲ Εὐριπίδου τὸν καλὸν Ἀγάθωνα φιλαμβάνοντος ἐν τῷ συμποσίῳ καὶ καταφιλοῦντος

tes, unde militibus perſolves ſtipendia? placidus ipſe, & ſubridens, Hanc, inquit, ſi cepero. expugnatáque vi urbe cum venderet captivos: Poſthac, inquit, ſi mihi maledicitis, cum dominis veſtris expoſtulabo. Accuſabant Ithacenſes ipſius nautas, quod ad inſulam appellentes nonnihil pecoris abſtuliſſent. atqui, inquit Agathocles, cum ad nos veniſſet rex veſter, non ovibus tantum ablatis, ſed excæcato inſuper paſtore abiit.

DIO, qui Dionyſium tyrannide ejecit, audiens à Callippo ſibi inſidias parari, cui omnium amicorum hoſpitúmque maxime fidebat, inquirere noluit, quod diceret moriendum potius eſſe quam vivendum, ubi non ab hoſtibus modo, ſed etiam ab amicis ſibi eſſet cavendum.

ARCHELAUS in convivio, quodam poculum aureum petente, familiari quidem, ſed improbo, Euripidi id juſſit puerum dare. mirante verò illo, tu quidem dignus es qui flagites, inquit, Euripides autem etiam tacens id accipere meretur. A garrulo tonſore interrogatus quomodo tonderi vellet, Tacente, inquit, te. Cum Euripides formoſum Agathonem in convivio amplecteretur atque oſcularetur jam barbatum:

τῷ ἤδη γηρειῶνλα, πρὸς οὓς φίλους εἶπε, Μὴ θαυμάσητε· τῶν γὰρ καλῶν καὶ τὸ μετόπωρον καλόν ἐστιν. Ἐπεὶ δὲ Τιμόθεος ὁ κιθαρῳδὸς ἐλπίσας πλείονα, λαβὼν δὲ ἐλάττονα, δῆλος ἦν ἐγκαλῶν αὐτῷ, καί ποτε ᾄδων τυτὶ τὸ κομμάτιον, Σὺ δὲ τὸν γηγενέταν ἄργυρον αἰνεῖς, ἀπεσήμανεν εἰς ἐκεῖνον· ὑπέκρουσεν ὁ Ἀρχέλαος αὐτῷ, Σὺ δέ γε αἰτεῖς. Ὕδωρ δέ τινος αὐτὸν κατασκεδάσαντος, ὑπὸ τῶν φίλων παροξυνόμενος ἔφη τὸν ἄνθρωπον, Ἀλλ' οὐκ ἐμέ, φησὶν, ἀλλ' ἐκεῖνος κατεσκέδασεν ὃν ἔδοξεν ἐμὲ εἶναι.

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΠΑΤ.

Φίλιππον τὸν Ἀλεξάνδρου πατέρα Θεόφραστος ἰσόρροπον οὐ μόνον μεταξὺ τῶν βασιλέων, ἀλλὰ καὶ τῇ τύχῃ καὶ τῷ τρόπῳ μείζονα φησὶ καὶ μετριώτερον. Ἀθηναίους μὲν ἂν μακαρίζειν ἔλεγε εἰ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν αἱρεῖσθαι δέκα στρατηγοὺς ἀφίσκοιντο. αὐτὸς γὰρ ἐν πολλοῖς ἔτεσιν ἕνα μόνον στρατηγὸν εὑρηκέναι, Παρμενίωνα. Πολλῶν δὲ καλοσθωμάτων αὐτῷ καὶ καλῶν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ προσαγγελθέντων, Ὦ τύχη, εἶπεν, μικρόν τι μοι κακὸν ἀντὶ τοσούτων καὶ τηλικούτων ἀγαθῶν ποίησον. Ἐπεὶ δὲ νικήσαντι τοὺς Ἕλληνας αὐτῷ συνεβούλευον ἔνιοι φρουραῖς τὰς πόλεις κατέχειν, ἔφη μᾶλλον πολλοῦ χρόνου ἐθέλειν χρῆσθαι ἢ δεσπότῃ ὀλίγου καλεῖσθαι. Τὸν δὲ λοίδορον ἐξελάσαι τῶν φίλων κελεύοντων, οὐκ ἔφη ποιήσειν, ἵνα μὴ φεύ-

tum: ad amicos dixit, Nolite mirari; pulchrorum enim etiam autumnus pulcher eſt. Timotheus citharœdus cum minus ſua exſpectatione donum ab eo accepiſſet, & haud obſcure incuſaret, & aliquando cantans inciſum iſtud, Tu terrigenum argentum laudas, in Archelaum torqueret: ſubjecit Archelaus: Tu vero id poſtulas. Aqua à quodam perfuſus, amicis adverſus hominem inſtigantibus: Atqui, inquit, non me is perfudit, ſed eum quem me putavit eſſe.

PHILIPPUM Alexandri patrem Theophraſtus tradit non majeſtate modo regni aliis regibus præſtitiſſe, ſed fortuna etiam, moribúſque & moderatione. Is Philippus Athenienſium laudabat fortunas, qui quotannis decem imperatorum deligendorum copiam haberent: ſe dicebat intra multos annos unum modo ducem reperiſſe Parmenionem. Cum una die multis de proſperis eventis nuncii ei adferrentur, O fortuna, exclamavit, pro tot tantíſque bonis parvum aliquod mihi retribue malum. Poſtquam Græcos devicit, non defuerunt qui ei ſuaderent ut urbibus præſidia imponeret. reſpondit autem, malle ſe diu benignum, quam exiguo tempore dominum perhiberi. Maledicum jubentibus amicis ejicere: Non, inquit,

περὶ τῶν ἐν πλείοσι κακῶς λέγη. Σμικύθη ὁ Νικάνορα διαβάλλοντος ὡς ἀεὶ κακῶς λέγοντα τὸν Φίλιππον, καὶ τῶν ἑταίρων οἰομένων δεῖν μεταπέμπεσθαι καὶ κολάζειν, Ἀλλὰ μὰ, ἔφη, Νικάνορα ὁ φαυλόταλός ἐστι Μακεδόνων· ὑπισκεπτέον ἂν μή τι γρύπῃ παρ' ἡμᾶς. ὡς δὲ ἔγνω τὸν Νικάνορα θλιβόμενον ἰσχυρῶς ὑπὸ πενίας, ἠμελημένον δὲ ὑπ' αὐτοῦ, προσέταξε δωρεάν τινα αὐτῷ δοθῆναι. Πάλιν δὲ τοῦ Σμικύθη λέγοντος ὅτι θαυμασὰ περὶ αὐτοῦ πρὸς ἅπαντας ἐγκώμια λέγων ὁ Νικάνωρ διατελεῖ, Ὁρᾶτε δή, εἶπεν, ὅτι πρὸς ἡμᾶς αὐτός ἐστι καὶ τὸ καλῶς καὶ τὸ κακῶς ἀκούειν. Τοῖς δὲ τῶν Ἀθηναίων δημαγωγοῖς ἔφη χάριν ἔχειν, ὅτι λοιδορηθέντες αὐτὸν, βελτίονα ποιοῦσι καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῷ ἤθει. Πειρῶμαι γὰρ αὐτοὺς ἅμα καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς ἔργοις ψευδομένους ἐλέγχειν. Τῶν δὲ Ἀθηναίων ὅσοι περὶ Χαιρώνειαν ἑάλωσαν, ἀφεθέντων ὑπ' αὐτοῦ δίχα λύτρων, τὰ δὲ ἱμάτια καὶ σκεύη περισπαστάντων, καὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐγκαλούντων, γελάσας ὁ Φίλιππος εἶπεν, Οὐ δοκοῦσιν ὑμῖν Ἀθηναῖοι νομίζειν ἐν ἀργαλέοις ὑφ' ἡμῶν νενικῆσθαι; Τῆς δὲ κλειδὸς αὐτῷ καλεαγείσης ἐν πολέμῳ, καὶ τοῦ θεραπεύοντος ἰατροῦ πάντως τι καθ' ἡμέραν αἰτοῦντος, Λάμβανε, ἔφη, ὅσα βούλει· τιμὴ γὰρ κλεῖν ἔχεις. Δυεῖν δὲ ἀδελφοῖν Ἀμφοτεροῦ καὶ Ἑκατεροῦ, τὸν μὲν Ἑκατερὸν ἔμφρονα καὶ πρακτικὸν ὁρῶν, τὸν δὲ Ἀμφοτερὸν θυμῷ καὶ ἀβελτερίᾳ, ἔφη τὸν

inquit, faciam, ne circumiens apud plures nobis obloquatur. Deferebat Smicythus Nicanorem, ut qui ſemper Philippo verbis detraheret: putabántque amici accerſendum eſſe hominem, & ſupplicio afficiendum. tum Philippus: Profecto, ait, Nicanor non eſt deterrimus Macedonum, conſiderandúmque eſt ne penes nos aliqua ſit culpa. cognitóque Nicanorem gravi premi inopia neglectum à ſe, dono aliquo juſſit affici. rurſum inde Smicytho narrante, miris regem laudibus à Nicanore paſſim ferri, Videtis, inquit, in noſtra eſſe poteſtate vel bene vel male audire? Athenienſium oratoribus gratiam aiebat ſe habere, quod crebris conviciis meliorem ſe redderent. nam conari ſe cum verbis tum factis ſuis eos mendacii convincere. In pugna ad Chæroneam Athenienſes quotquot erant capti, gratis dimiſit. qui cum præterea veſtimenta & ſtragula repoſcerent, Macedonibúsque crimina intentarent, ridens Philippus, Nonne, inquit, videntur vobis putare Athenienſes, talorum luſu ſe eſſe à nobis victos? Clavicula in bello fracta, cum medicus, cujus opera in ea ſananda utebatur, quotidie aliquid poſceret, Accipe, ait, quantum lubet: habes enim claviculam. Duo erant fratres, Uterque & Alteruter. de quibus hunc cum videret prudentem & rebus agendis

τὸν

τὸν μὴ Ἑλλῆνα, Ἀμφότερον εἶναι· τὸν δὲ Ἀμφότερον, ἀδέτερον. Τοὺς δὲ συμβουλεύοντας αὐτῷ πικρῶς χρῆσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ἀτόπους ἔλεγεν εἶναι, κελεύοντας ἄνθρωπον ὑπὲρ δόξης πάντα ποιοῦντα καὶ πάσχοντα, ἀποβαλεῖν τὸ τῆς δόξης θέατρον. Γενόμενος ὁ κριτὴς δυεῖν ποτηρῖν, ἐκέλευσε τὸν μὴ φεύγειν ἐκ Μακεδονίας, τὸν δὲ ἕτερον, διώκειν. Μέλλων ὁ κατασκοπεύειν ἐν χωρίῳ καλῷ, καὶ πυθόμενος ὅτι χόρτος οὐκ ἔστι τοῖς ὑποζυγίοις, Οἷος, εἶπεν, ἡμῖν ὁ βίος ἐστὶν, εἰ καὶ πρὸς τὸν τῶν ὄνων καιρὸν ὀφείλομεν ζῆν; Φεύγειν δέ τι βουλόμενος λαβεῖν ὀχυρὸν, ὡς ἀπήγγειλαν οἱ κατάσκοποι χαλεπὸν εἶναι πανταπασι καὶ ἀνάλωτον, ἠρώτησεν εἰ χαλεπὸν ὕστως ἐστὶν ὥστε μηδὲ ὄνον προσελθεῖν χρυσίον κομίζοντα. Τῶν ὁ περὶ Λαοθένην τὸν Ὀλυνθίον ἐγκαλούντων καὶ ἀγανακτούντων ὅτι προδότας αὐτοὺς ἔνιοι τῶν περὶ τὸν Φίλιππον ἀποκαλοῦσι, σκαιοὺς ἔφη φύσει καὶ ἀγροίκους εἶναι Μακεδόνας, καὶ τλῶ σκάφιον, σκάφιον λέγοντας. Τῷ ὁ υἱῷ παρήνει πρὸς χάριν ὁμιλεῖν τοῖς Μακεδόσι, κτώμενον ἑαυτῷ τλῶ ἀπὸ τῶν πολλῶν δυνάμιν, ἕως ἕξει βασιλεύοντος ἄλλο φιλάνθρωπον εἶναι. Συνεβούλευε ὁ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι δυνατῶν καὶ σοῦ ἀγαθοὺς φίλους κτᾶσθαι καὶ σοῦ πονηρούς, εἶτα οἷς μὴ χρῆσθαι, οἷς δ' ἀποχρῆσθαι. Πρὸς ὁ Φίλωνα τὸν Θηβαῖον

dis aptum, illum fatuum ac ſtolidum. Alteruter, inquit, Uterque eſt, uterque autem, neuter. Conſulentes ut acerbe Athenienſes tractaret, abſurde ſentire dixit, qui tot tantáque gloriæ cauſa agentem ac tolerantem juberent gloriæ theatrum evertere. Judex inter duos malos conſtitutus, alteri ut è Macedonia abiret, alteri ut eum perſequeretur imperavit. Opportuno loco caſtra poſiturus, cum audiret ibi non eſſe pro jumentis alimenta: Qualis tandem, inquit, eſt vita noſtra, qui etiam ad aſinorum commoda eam cogimur diſpenſare? Caſtellum quodpiam munitum occupare ſtatuerat: ibi exploratoribus referentibus plane expugnari non poſſe: Eſtne, ait, adeo inacceſſum, ut eo aurum portans aſinus non poſſit pervenire? Laſthenes Olynthius & ſocii indignabantur, conquerebantúrque quod nonnulli de Philippi comitatu proditores ipſos appellarent. ad hæc Philippus, Rudes & agreſtes homines eſſe Macedones, ac ſolere ligonem ligonis nomine afficere. Filium hortabatur, ut in colloquio cum Macedonibus gratiam captaret, comitatéque ſibi, dum alius regnaret, multorum animis conciliandis potentiam pararet. Eidem conſuluit, ut de iis qui in civitatibus largiter poſſent & bonos & malos ſibi amicos faceret, illíſque uteretur, his abuteretur.

e

Θηβαῖον εὐεργέτιν αὐτῷ γνώμονον καὶ ξένον, ὁπλιτικὰ δὲ ἔγγυ ὄν Θήβαις, ὁμηρεύων, ὕστερον δὲ μηδεμίαν παρ' αὐτοῦ δωρεὰν προσδεχόμενον, Μή με, εἶπεν, ἀφαιρεῖ τὸ ἀνίκητον εὐεργεσίας, καὶ χαίρειν ἡγεμόνα. Ληφθέντων καὶ πολλῶν αἰχμαλώτων, ἐπίπρασκεν αὐτοὺς ἀνεσταλμένῳ τῇ χιτῶνι καθημένων οὐκ εὐπρεπῶς· εἷς δὲ τῶν πωλουμένων ἀνεβόησε, Φεῖσαί μου, Φίλιππε· πατρικὸς γάρ εἰμί σου φίλος. ἐρωτήσαντος δὲ Φιλίππου, Πόθεν, ὦ ἄνθρωπε, γνώμων, καὶ πῶς; Ἐγγύς, ἔφη, φράσαι σοι βούλομαι προσελθών. ὡς δὲ προσήχθη, Μικρὸν, ἔφη, κατωτέρω τοῦ χλαμύδα ποίησον. ἀσχημονεῖς γὰρ ὕτω καθήμενος. καὶ ὁ Φίλιππος, Ἄφελε αὐτὸν· εἶπεν, ἀληθῶς γὰρ εὖνους ὢν καὶ φίλος ἐλάνθανεν. Ἐπεὶ δέ ποτε ξένου κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον, ἐν ὁδῷ πολλοὺς ἐπήγετο, καὶ τὸν ξένον ἐώρα θορυβούμενον, ἵνα γὰρ οὐκ ἱκανὰ τὰ παρεσκευασμένα, προπέμπων τῶν φίλων ἑκάστῳ, πλακοῦντι χώραν ἐκέλευεν ὑπολιπεῖν. οἱ δὲ πειθόμενοι καὶ προσδοκῶντες, οὐκ ἤθιον πολλὰ, καὶ πᾶσιν ὕτως ἤρκεσεν. Ἱππάρχου τοῦ Εὐβοέως ὑπεθανόντος, δῆλος ἦν βαρέως φέρων· εἰπόντος δέ τινος, Ἀλλὰ μὴν ὡραῖος ὢν ἐκεῖνος ὑπετέθνηκεν, Ἑαυτῷ γε, εἶπεν, ἐμοὶ δὲ ταχέως. ἔφθη γὰρ τελευτῆσαι πρὶν ἢ παρ' ἐμοῦ χάριν ἀξίαν τῆς φιλίας ὑπολαβεῖν. Πυθομένου δ' ἐγκαλεῖν αὐτῷ τὸν Ἀλέξανδρον ὅτι

tur. Philoni Thebano, cujus hoſpitio uſus erat atque beneficia expertus cum obſes Thebis ageret, nullum munus ſuum admittenti: Noli, inquit, opinionem invicti adimere mihi, dum benefaciendo & demerendo te reddar inferior. Multos bello captos aliquando ſub haſta vendebat, indecenter ſedens tunica reducta. inter mancipia tum quidam exclamavit, Parce mihi, Philippe, jus enim amicitiæ tibi paternum eſt mecum: quærentíque Philippo occaſionem & modum hujus amicitiæ, explicaturum ſe dixit, ſi propius admitteretur. adductúſque aliquantulum, ut demitteret lænam monuit: nunc enim ipſum turpiter ſedere. dimittite hunc, ait Philippus. vere enim, id quod ignorabam, bene mihi vult, & amicus eſt. Iter faciens, ab hoſpite quodam invitatus ad cœnam multos ſecum adduxerat: quem ubi perturbari vidit, quod non ſatis eſſet apparati, miſit ad ſingulos qui placentæ locum relinquere eos juberent. iiſque obtemperantibus, & ob placentæ expectationem parcius edentibus, cœna omnibus ſuffecit. Mortuo Hipparcho Euboenſe, dolorem quem morte ejus ceperat non obſcure tulit. cúmque illum quidam diceret tempeſtive vita defunctum: Sibi quidem, inquit, mihi vero præmature, cujus obitu præventus ſum, ne dignam ei ſua amicitia referrem gra-

ὅτι παῖδας ἐκ πλειόνων ποιεῖται γυναικῶν, Οὐκοῦν, ἔφη, πολλὰς ἔχων σοὶ τῆς βασιλείας ἀνταγωνιστὰς ἡμῖν καλὸς κἀγαθὸς, ἵνα μὴ δι' ἐμὲ τῆς βασιλείας τύχῃς, ἀλλὰ διὰ σεαυτόν· ἐκέλευε δ' αὐτὸν Ἀριστοτέλει προσέχειν, καὶ φιλοσοφεῖν, Ὅπως, ἔφη, μὴ πολλὰ τοιαῦτα πράξῃς ἐφ' οἷς ἐγὼ πεπραγμένοις μεταμέλομαι. Τῶν δ' Ἀντιπάτρου φίλων τινὰ κατατάξας εἰς δίκην δικασὰς, εἶτα τὸν πώγωνα βαπτόμενον ἀσθανόμενος καὶ τῇ κεφαλῇ, ἀνέσησεν, εἰπὼν, τὸν ἄπιστον ἐν θεραπείαις, μὴ νομίζειν ἀξιόπιστον ἐν πράγμασι. Μαχαίρᾳ δέ τινι κείνων δίκην καὶ ὑπευθύνῳ, ὃ πάνυ προσεῖχε τοῖς δικαίοις, ἀλλὰ καλέκαμε. ἐκείνου δ' ἀναβοήσαντος ἐκκαλεῖσθαι τὴν κρίσιν, διοργισθεὶς, Ἐπὶ τίνα; εἶπε· καὶ ὁ Μαχαίρας, Ἐπί σε βασιλεῦ αὐτὸν, ἂν ἐγρηγόρως καὶ προσέχων ἀκούῃς. τότε μὴν ὤν ἀνέσης. θυμούμενος δ' μᾶλλον ἐφ' ἑαυτὸν, καὶ γνοὺς ἀδικούμενον τὸν Μαχαίραν, τὴν μὴν κρίσιν οὐκ ἔλυσε, τὸ δ' τίμημα τῆς δίκης αὐτὸς ἐξέτισεν. Ἐπεὶ δ' Ἅρπαλος ὑπὲρ συγγενοῦς καὶ οἰκείου Κράτητος ἀδικημάτων δίκην ἔχοντος, ἠξίου τὴν ζημίαν εἰσενεγκεῖν, ἀφεῖλεται δ' τῆς κρίσεως, ἵνα μὴ λοιδορηθῇ, Βέλτιόν ἐστιν, εἶπε, τοῦτον αὐτὸν, ἢ ἡμᾶς διὰ τοῦτον, κακῶς ἀκούειν. Ἀγανακτούντων δ' τῶν φίλων ὅτι συκοφαντοῦσιν αὐτὸν ἐν Ὀλυμπίοις οἱ Πελοποννήσιοι,

gratiam. Incuſari ſe ab Alexandro audiens, quod filios ex pluribus ſuſciperet mulieribus, ita eum refellit: Quin tu multos nactus de regno tecum certaturos, virtuti operam da, ut eo non propter me, ſed propter te potiaris? juſſitque eum Ariſtoteli animum advertere & philoſophari, ne, inquiens, multa talia facias, ob quæ ego commiſſa pœnitudine moveor. Antipatri quendam amicum in judicum collegium cooptaverat. ſentiens autem eum barbam capûtque tingere, removit, quod diceret fidelem in negotiis tractandis eum ſe non cenſere, qui mala fide crines tractaret. Judicio præerat Machætæ cujuſdam, dormitánſque non obſervabat quibus ille juribus ſe tueretur, ideoque damnabat: tum exclamante Machæta ſe provocare, iratus, Ad quem, inquit, provocas? Ad te ipſum, ait ille, ô rex, ſi quidem vigilans & attentus audias. Ibi excitatus Philippus quum ad ſe rectius rediiſſet, ſentirétque injuriam Machætæ fieri, non reſcidit quidem ſententiam, ſed mulctam reo imperatam de ſuo perſolvit. Rogatus ab Harpalo ut pro quodam ipſius cognato ac familiari injuriarum quarundam reo mulctam dependeret, eúmque cauſæ cognitioni ſubtraheret, ob quam videbatur reus ſermonibus hominum vapulaturus: Præſtat eum, reſpondit, quàm nos male audire. Indigne ferentibus amicis quòd ipſum Peloponneſii, de quibus erat bene

σιοι, Τί ἂν, εἶπεν, ἐὰν κακῶς πάθωσι; Κοιμηθεὶς δὲ πλείονα χρόνον ἐπὶ στρατείας, εἶτα διανασὰς, Ἀσφαλῶς, εἶπεν, ἐκάθευδον· Ἀντίπατρος γὰρ ἐγρηγόρει. Πάλιν δὲ ἡμέρας καθεύδοντος αὐτοῦ, καὶ τῶν ἡγεμιμφίων ἐπὶ θύρας Ἑλλήνων ἀγανακτούντων καὶ ἐγκαλούντων, ὁ Παρμενίων, Μὴ θαυμάσητε, εἶπεν, εἰ καθεύδει νῦν Φίλιππος. ὅτε γὰρ ἐκαθεύδετε ὑμεῖς, οὗτος ἐγρηγόρει. Ψάλτην δέ τινα βουλομένου αὐτοῦ δεῖπνον ἐπανορθοῦν αὐτοῦ καὶ λαλεῖν περὶ κρουμάτων, ὁ ψάλτης, Μὴ γένοιτό σοι, εἶπεν, κακῶς ἔτως ὦ βασιλεῦ, ἵνα ταῦτα ἐμοῦ βέλτιον εἰδῇς. Ἐπεὶ δὲ διενεχθέντος αὐτοῦ πρὸς Ὀλυμπιάδα τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν, ἦκε Δημάρατος ὁ Κορίνθιος, ἐπυνθάνετο πῶς πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες. καὶ ὁ Δημάρατος, Πάνυ γῶν, ἔφη, σοι περὶ τῶν Ἑλλήνων ὁμονοίας ὁ λόγος ἐστὶν, ἔτω πρός σε τῶν οἰκειοτάτων ἐχόντων. ὁ δὲ συμφρονήσας ἐπαύσατο τῆς ὀργῆς, καὶ διηλλάγη πρὸς αὐτούς. Πρεσβύτιδος δὲ πενιχρᾶς ἀξιούσης ἐπ' αὐτοῦ καθίζειν, καὶ πολλάκις ἐνοχλούσης, ἔφη μὴ σχολάζειν. ἡ δὲ πρεσβύτις ἐγκεκραγοῦσα, Καὶ μὴ βασίλευε, εἶπεν. ὁ δὲ θαυμάσας τὸ ῥηθὲν, οὐ μόνον ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων αὐθὶς ἐπήκουσεν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

Ἀλέξανδρος ἔτι παῖς ὢν, πολλὰ τοῦ Φιλίππου κατορθοῦντος, οὐκ ἔχαι-

bene meritus, Olympiaca feſtivitate exſibilarent: Quid ergo, inquit, facient ſi maleficium à nobis accipiant? Quum in expeditione quadam diutius dormiviſſet, à ſomno exſurgens, tutò ſe dormiviſſe dixit, vigilante interim Antipatro. Rurſum dormiente interdiu ipſo, Græciſque qui ad fores convenerant indignantibus & culpantibus, Parmenio dixit: Nolite mirari quòd nunc dormit Philippus. vigilabat enim idem vobis dormientibus. Fidicinem quendam in cœna volebat corrigere, ac de pulſandis nervis differere. ille autem, Abſit verò à te, rex, iſta calamitas, ut me melius iſthæc tu noris. Quo tempore cum Olympiade & filio diſſidebat, venit ad eum Demaratus Corinthius. Is à rege interrogatus quàm benè inter ſe conveniret Græcis: nimirum, reſpondit, de Græcorum concordia tibi eſt inquirendum, intimis tuis hoc modo tecum conſentientibus. His ille verbis ad rem rectius perpendendam excitatus, poſita ira in gratiam cum ſuis rediit. Anus quædam inops ſæpenumero petiverat ut cauſam ſuam diſceptaret, ac interturbabat frequenter. reſpondente Philippo, Non vacare ſibi, ſubjecit: Noli ergo regnare. quod ille dictum admiratus, non illam modò, ſed & alios ſtatim audivit.

ALEXANDER puer etiamnum, Philippo multas præclarè gerente res, non eſt gaviſus,

ἔχαιρεν, ἀλλὰ πρὸς σὺν σωτρεφομένοις ἔλεγε παῖδας, Ἐμοὶ δὲ ὁ πατὴρ οὐδὲν ὑπολείψει. τῶν δὲ παίδων λεγόντων ὅτι Ταῦτά σοι κλᾶται· Τί δὲ ὄφελος, εἶπεν, ἐὰν ἔχω μὲν πολλὰ, πράξω δὲ οὐδέν; Ἐλαφρὸς δὲ ὢν καὶ ποδώκης, καὶ προκαλούμενος ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ὀλύμπια δραμεῖν σάδιον, Εἰ γε, ἔφη, βασιλεῖς ἕξειν ἔμελλον ἀνταγωνιστάς. Ἀχθείσης δὲ παιδίσκης πρὸς αὐτὸν ὡς σωναπαυσομένης τῇ ἑσπέρᾳ βαθεῖαν, ἠρώτησεν ὅτι τλωικαῦτα. τῆς δὲ εἰπούσης, Περιέμενον γὰρ τὸν ἄνδρα κατακλῖναι, πικρῶς ἐπετίμησε τοῖς παισὶν, ὡς μικρῷ δι' αὐτοὺς μοιχὸς γενόμενον. Ἐπιθυμιῶντι δὲ τοῖς θεοῖς ἀφειδῶς αὐτῷ, καὶ πολλάκις ὑπιδρατομένῳ τὸ λιβανωτοῦ, παρὼν Λεωνίδης ὁ παιδαγωγὸς, Οὕτως, εἶπεν, ὦ παῖ δαψιλῶς ὑπιθυμιάσεις ὅταν τῆς λιβανωτοφόρου κρατήσῃς. ὡς δὲν ἐκράτησεν, ἔπεμψεν ὑπισολὴν πρὸς αὐτὸν, Ἀπέσαλκά σοι τάλαντα ἐκατὸν λιβανωτοῦ καὶ κασίας, ἵνα μηκέτι μικρολογῇ πρὸς σὺν θεούς, εἰδὼς ὅτι κύριος τῆς θεραπευτοφόρου κρατεῖσθαι. Μέλλων δὲ τοῖς ὑπὲρ Γρανίκῳ μάχεσθαι μάχεσθαι, παρεκάλει σὺν Μακεδόνας ἀφθόνως δειπνεῖν, καὶ πάντα φέρειν εἰς μέσον, ὡς αὔριον δειπνήσοντας ὑπὲρ τῶν πολεμίων. Περίλλου δέ τινος τῶν φίλων αἰτήσαντος πρῖκα τοῖς θυγατρίοις, ἐκέλευσε πεντήκοντα τάλαντα λαβεῖν. αὐτοῦ δὲ φήσαντος ἱκανὰ

sus, sed pueris qui unà educabantur dixit, Pater mihi nihil faciet reliquum. quúmque respondissent, patrem ipsi ista parare, Et quorsum, inquit, proderunt, si possideam multa, agam nihil? Quia agilis erat, & celer pedibus, hortabatur eum pater ut ludis Olympiis stadium curreret: Facturum se respondit, si cum regibus certandum cursu foret. Adductam ad se jam nocte multa puellam quæ unà cubaret, interrogavit cur tam serò veniret. quæ quum respondisset præstolatam se dum maritus somno se daret, acerbè increpavit famulos, quòd parum abfuisset quin ipsorum culpa adulter fieret. Diis adolenti liberalius, ac sæpe thus corripienti, adstans Leonidas prædagogus, Sic, inquit, largiter tibi, fili, adolendum erit, ubi thuriferam regionem in tuam redegeris potestatem. Alexander ea potitus, per litteras eum sic compellavit: Talenta aliquot thuris & casiæ tibi mitto, ut me thuriferæ etiam regionis dominum factum sciens, sordidus erga deos esse desinas. Prælium ad Granicum commissurus, Macedones hortatus est ut largiter cœnarent, omniáque in medium conferrent: quippe cras hostium opibus cœnam instructuri. Amicorum quodam Perillo dotem filiabus petenti, L talenta obtulit. quúmque is sufficere X diceret, Tibi, inquit,

ἱκανὰ εἶναι δέκα, Σοί γε, ἔφη, λαβεῖν, ἐμοὶ δ' οὐχ ἱκανὰ δοῦναι. Ἀναξάρχῳ δὲ τῷ φιλοσόφῳ δοῦναι τὸν διοικητὴν ἐκέλευσεν ὅσον ἂν αἰτήσῃ· τῷ δὲ διοικητῇ φήσαντι ὡς ἑκατὸν αἰτεῖται τάλαντα, Καλῶς, ἔφη, ποιεῖ, γινώσκων ὅτι φίλον ἔχει καὶ δυνάμενον τηλικαῦτα δωρεῖσθαι καὶ βουλόμενον. Ἐν δὲ τῇ Μιλήτῳ πολλὰς ἀνδριάντας ἀθλητῶν θεασάμενος Ὀλύμπια καὶ Πύθια νενικηκότων, Καὶ πῦ τὰ τηλικαῦτα ἦν σώματα, ἔφη, ὅτε οἱ βάρβαροι ὑμῶν τὴν πόλιν ἐπολιόρκουν; Τῆς δὲ τῶν Καρῶν βασιλίσσης Ἄδας ὄψα καὶ πέμματα παρεσκευασμένα ἀστείως διὰ θημυσργῶν καὶ μαγείρων φιλοτιμουμένης ἀεὶ πέμπειν πρὸς αὐτὸν, ἔφη κρείττονας ἔχειν αὐτὸν ὀψοποιοὺς, πρὸς μὲν ἄριστον, τὴν νυκτοπορίαν· πρὸς δὲ δεῖπνον, τὴν ὀλιγαρκίαν. Ἐπεὶ δὲ παρεσκευασμένων πάντων πρὸς μάχην, ἠρώτησαν οἱ στρατηγοὶ Μή τι πρὸς τούτοις ἄλλο, Οὐδέν, εἶπεν, ἢ ξυρᾶν τὰ γένεια τῶν Μακεδόνων. Θαυμάσαντος δὲ Παρμενίωνος, Οὐκ οἶδας, εἶπεν, ὅτι βελτίων οὐκ ἔστιν ἐν μάχῃ λαβὴ πώγωνος; Δαρείου διδόντος αὐτῷ μυρία τάλαντα καὶ τὴν Ἀσίαν γέμασι πρὸς αὐτὸν ἔτισις, καὶ Παρμενίωνος εἰπόντος, Ἔλαβον ἂν εἰ Ἀλέξανδρος ἦμην, Κἀγὼ νὴ δία, εἶπεν, εἰ Παρμενίων ἦμην. ἀπεκρίναλο δὲ Δαρείῳ μήτε τὴν γῆν ἡλίους δύο, μήτε τὴν Ἀσίαν δύο βασιλεῖς ἀνέχεσθαι. Μελ-

quit, accipere tantum satis est, mihi dare non item. Dispensatorem jusserat Anaxarcho philosopho dare quantum poscret. quúmque is eum e talenta petere diceret, Rectè, inquit, facit, qui intelligit se habere amicum qui tantum dare & possit & velit. Mileti conspicatus multas statuas athletarum qui Olympia & Pythia vicissent, Ubi, inquit, ista tum erant corpora, quum barbari urbem vestram oppugnarent? Regina Cariæ Ada cibos & bellaria curiosissimo artificio à cupediariis & coquis apparata, subinde ad ipsum studio quodam ostentandi mittente: Meliores sibi esse dixit coquos, iter nocturnum quo prandium, & parcitatem prandii qua cœnam sibi suavem redderet. Omnibus ad pugnam paratis, quum interrogarent duces ecquid præterea mandaret: Nihil, inquit, quàm ut menta Macedonum radantur. quúmque miraretur Parmenio, An, ait, ignoras in pugna nullibi facilius virum quàm barba apprehendi? Quum Darius ccIↃↃ talenta offerret, Asiæque fructus æquali portione secum percipiendos, ac Parmenio dixisset accepturum se conditionem si Alexandri loco esset: Et ego mehercle, subjecit, si Parmenio essem. Dario autem respondit, Neque terram duos soles, neque Asiam duos reges sustinere. Dimicaturum jam ad Arbela

Μέλλοντι δὲ αὐτῷ περὶ τῶν ὅλων ἐν Ἀρβήλοις κινδυνεύειν πρὸς ἑκατὸν μυριάδας ἀντιτεταγμένας, προσῆσαν οἱ φίλοι, τῶν στρατιωτῶν κατηγοροῦντες ὡς ἐν ταῖς σκιναῖς διαλαλούντων καὶ συντιθεμένων ὅπως μηδὲν τῶν λαφύρων εἰς τὸ βασιλικὸν ἀνοίσουσιν, ἀλλ' αὐτοὶ κερδανοῦσιν· ὁ δὲ μειδιάσας, Ἀγαθὰ, φησὶν, ἀγγέλλετε. νικᾶν γὰρ ἀνδρῶν ἃ φεύγειν παρεσκευασμένων οὐκέτι διαλογισμός. Καὶ προσιόντες αὐτῷ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν ἔλεγον, Ὦ βασιλεῦ, θάρρει καὶ μὴ φοβοῦ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων· αὐτὸν γὰρ ἡμῶν τὸν γεφυρῶσον οὐκ ὑπομενοῦσι. Παρατασσομένῳ δὲ ἅρματος, ἰδών τινα τῶν στρατιωτῶν τὸ ἀκόντιον ἐναγκυλούμενον, ἐξέωσε τὴν φάλαγγα ὡς ἄχρηστον, ὃς ὕστερον ἐσκευάζετο· καὶ νικᾷ ὅτε δεῖ χρῆσθαι τοῖς ὅπλοις. Ἐπιστολὴν δὲ πρὸς τῆς μητρὸς ἀναγινώσκων ἐπορρήτους λόγους κατ' Ἀντιπάτρου καὶ διαβολὰς ἔχουσαν, ἅμα τῷ Ἡφαιστίωνι, ὥσπερ εἰώθει, συναναγινώσκοντι, οὐκ ἐκώλυσεν. ὡς δὲ ἀνέγνω, τὸν δακτύλιον ἀφελόμενος τὸν ἑαυτοῦ, τῷ στόματι τῷ ἐκείνου τὴν σφραγῖδα ἐπέθηκεν. Ἐν δὲ Ἄμμωνος ὑπὸ τοῦ προφήτου παῖς Διὸς προσαγορευθεὶς, Οὐδέν γε, ἔφη, θαυμαστόν· πάντων μὲν γὰρ ὁ Ζεὺς φύσει πατήρ ἐστιν, ἑαυτοῦ δὲ ποιεῖται τοὺς δοκίμους. Τοξεύματι δὲ πληγεὶς εἰς τὸ σκέλος, ὡς πολλοὶ συνέδραμον τῶν πολλάκις εἰωθότων αὐτὸν θεὸν προσ-

bela de ſumma rerum, quum quidem hoſtis in aciem CCCCLXXXXX virorum eduxiſſet, acceſſerunt amici de militibus conquerentes, quòd ii in tentoriis colloquia agitarent, componerentque inter ſe totam ſe in ſuum lucrum verſuros prædam, nihilque inde in ærarium regis illaturos: tum ſubridens Alexander, Bona, inquit, nunciatis. audio enim colloquia hominum non fugere ſed vincere paratorum. Multi tum ad eum acceſſerunt milites, bono eſſe animo jubentes, neque multitudine hoſtium terreri, qui ne axillarum quidem ipſorum fœtorem eſſent ſubſtituri. Explicatis jam aciei ordinibus, militem quendam videns amento haſtile aptare, è phalange ut inutilem ejecit, qui tum demum arma pararet quum iis eſſet utendum. Epiſtolam quandam à matre allatam quæ arcana & quaſdam adverſus Antipatrum criminationes continebat, legens unà pro more inſpiciente Hephæſtione, non vetuit: ſed epiſtola perlecta, annulo manu ſuæ detracto, Hephæſtionis ori ſigillum impoſuit. In templo Ammonis ab antiſtite Jovis appellatus filius, dixit, Non eſſe hoc mirum. Jovem enim qui natura omnium ſit pater, optimos ſuorum filiorum nomine dignari. Jaculo crus ictus, multis concurrentibus eorum qui ipſum ſæpenumero ſolebant deum ſalutare,

reni-

περσαγορεύειν, διαχυθεὶς τῷ πρόσωπῳ, Τυτὶ μὴν, αἷμα, εἶπεν, ὡς ὁρᾶτε, καὶ οὐκ ἰχώρ, οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσιν. Ἐπαινέντων δέ τινων τὸν Ἀντίπατρον τὴν αὐτέλειαν ὡς ἀθρύπτως διαιτωμένου καὶ αὐστηρῶς, Ἔξωθεν, εἶπεν, Ἀντίπατρος λευκοπάρυφός ἐστι, τὰ δὲ ἔνδον, ὁλοπόρφυρος. Ἐν δὲ χειμῶνι καὶ ψύχει τῶν φίλων τινὸς ἐσιόντι αὐτὸν, ἐχάρην δὲ μικρὸν καὶ πῦρ ὀλίγον εἰσενέγκαντος, ἢ ξύλα ἢ λιβανωτὸν εἰσενεγκεῖν ἐκέλευεν. Ἀντιπατρίδου δὲ καλὴν ψάλτριαν ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἀγαγόντος, κινηθεὶς τῇ ὄψει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἀλέξανδρος, ἠρώτησε τὸν Ἀντιπατρίδην μή τι τυγχάνει τῆς γυναικὸς ἐρῶν· ἐκεῖνος δὲ ὁμολογήσαντος, Ὦ μαρὲ, εἶπεν, οὐκ ἀπάξεις αὐτὴν ἐκ τοῦ συμποσίου τὴν γυναῖκα; Πάλιν δὲ Πύθωνα τὸν Εὐΐου τοῦ αὐλητοῦ ἐρώμενον Κάσανδρος ἐφιλεῖτο φιλῆσαι· τὸν δὲ Εὔϊον ὀργῶν ἀχθόμενον, ἀνεπήδησε μετ' ὀργῆς ἐπὶ τὸν Κάσανδρον, κεκραγώς, Ἀλλ' ὑπ' ἐραστῶν τινος ἔξεσιν δι' ὑμᾶς; Ἀποστέλλοντος δὲ αὐτοῦ τῶν Μακεδόνων τοὺς νοσώδεις καὶ ἀναπήρους ἐπὶ θάλασσαν, ἐνεδείχθη τις εἰς τῶν νοσούντων ὑπογεγραμμένος ἑαυτὸν ὡς νοσῶν. ἐπεὶ δὲ εἰς ὄψιν ἀχθεὶς καὶ ἀνακεινόμενος ὡμολόγησε περφασίζειν δι' ἔρωτα Τελεσίππας ἀπιέναι ἐπὶ θάλασσαν, ἠρώτησεν ὁ Ἀλέξανδρος πρός τίνα δεῖ περὶ τῆς Τελεσίππης διαλέγεσθαι. πυθό-

renidente vultu, Hoc quidem, inquit, ſanguis eſt, ut videtis, non ille

Humor qui ſuperûm manat de corpore divûm.

Laudantibus nonnullis Antipatri frugalitatem, qui auſterè & ſine luxu viveret, Foris, inquit, Antipater albo panno prætextus, intus totus eſt purpureus. Hyeme in magno gelu exceptus convivio ab amico quodam, quum is focum ignémque exiguum intuliſſet, aut ligna eum aut thus adferre juſſit. Antipatridas formoſam pſaltriam adduxerat in convivium. ea viſa commotus Alexander, Númnam, inquit, eam tu amas? confeſſo, Impune, ait, quin tu eam è convivio educis? Pythonem Evii tibicinis amaſium Caſander vi oſculabatur. quod quum videret moleſtè Evium ferre Alexander, iratus adverſus Caſandrum exſiluit, vociferans: Per vos etiam amare non licet quenquam. Quum ad mare dimitteret Macedonum quotquot ægroti aut mutilati eſſent, monſtratus ei quidam eſt qui rectè valens inter ægrotantes tamen nomen ſuum retulerat. Adductus in conſpectum Alexandri & examinatus, faſſus eſt ſe hoc prætextu uſum ob amorem Teleſippæ ad mare proficiſcentis. quæſivit rex quis hujus nomine conveniendus eſſet: quúmque libe-

πυθόμενος δὲ ἐλευθέραν ὄσαν, Οὐκοῦν, ἔφη, ὦ Ἀντιγένη πείθωμεν τοῦτον Τελεσίππαν ἵνα μένῃ μεθ' ἡμῶν· βιάζεσθαι γὰρ ἐλευθέραν ὄσαν, οὐκ ἠμέτερον. Τῶν δὲ μισθοφορούντων Ἑλλήνων παρὰ τοῖς πολεμίοις ἐστρατευμένων, οὓς μὲν Ἀθηναίους ἐκέλευσεν ἐν πέδαις φυλάττειν, ὅτι προφάσεις ἔχοντες ἐκ δημοσίου μισθοφοροῦσι· καὶ τοὺς Θεσσαλούς, ὅτι τοῦ λῃστεύειν κεκινημένοι οὐ γεωργοῦσι· τοὺς δὲ Θηβαίους ἀφῆκεν, εἰπὼν ὅτι, Μόνοις τούτοις ὅτε πόλις ὅτε χώρα δι' ἡμᾶς οὐκ ἀπολέλειπται. Τῶν δὲ Ἰνδῶν τὸν ἄριστα τοξεύειν δοκοῦντα, καὶ λεγόμενον διὰ δακτυλίου τὸν οἰστὸν ἀφιέναι, λαβὼν αἰχμάλωτον ἐκέλευσεν ἐπιδείξασθαι· καὶ μὴ βουλόμενον ὀργισθεὶς ἀνελεῖν προσέταξε. ἐπεὶ δὲ ἀγόμενος ὁ ἄνθρωπος ἔλεγε πρὸς τοὺς ἄγοντας, ὅτι πολλῶν ἡμερῶν οὐ μεμελέτηκε, καὶ ἐφοβήθη διαπεσεῖν, ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος ἐθαύμασε, καὶ ἀπέλυσε μὴ δώρων αὐτὸν, ὅτι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἐπεμέμνητο ἢ τῆς δόξης ἀνάξιος φανῆναι. Ἐπεὶ δὲ Ταξίλης, εἷς τῶν Ἰνδῶν βασιλέων ὤν, ἀπαντήσας παρεκαλεῖτο μὴ μάχεσθαι μηδὲ πολεμεῖν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' εἰ μέν ἐστιν ἥττων, οὐ πάσχειν, εἰ δὲ βελτίων, οὐ ποιεῖν· ἀπεκρίνατο, περὶ αὐτοῦ τούτου μαχητέον εἶναι, πότερος οὐ ποιῶν εὐεργήται. Περὶ δὲ τῆς λεγομένης Ἄορνου πέτρας ἐν Ἰνδοῖς ἀκούσας ὅτι τὸ μὲν χωρίον δυσάλωτόν

liberam esse comperisset, Proinde, inquit, mi Antigenes, persuadeamus Telesippæ ut nobiscum maneat. liberam enim cogere non est nostrum. Quum Græcos qui mercede apud hostem militabant, vivos in potestatem redegisset, Athenienses jussit in compedibus asservari, quòd æra mererent alimentis è publico suppeditantibus: itémque Thessalos, quòd agrum, quem possiderent optimum, non colerent: Thebanos missos fecit, quòd his solis diceret se neque urbem neque agrum reliquum fecisse. Ex Indis celeberrimum arte sagittandi, & qui trajicere sagitta n per annulum diceretur, quum cepisset, artis suæ specimen edere, recusantémque, ira motus, necari jussit. is quum ad supplicium duceretur, dicebat ducentibus se exercitationem multis jam diebus intermisisse, ideóque metuisse ne aberraret. quod ubi Alexandro renunciatum est, donis affectum hominem dimisit, admiratus eum quòd mori maluisset quàm gloria sua indignus videri. Taxiles de regibus Indorum unus occurrens Alexandro, hortatus est ne bellum sibi inferret, néve pugnam consereret: sed sive inferior esset, acciperet, sive superior, conferret beneficia. huic respondit, de hoc ipso certandum, uter alterum posset beneficiis superare. Inaudiens Aornum petram in India natura loci inexpugna-

ἀλωλόν ἐστιν, ὁ δ' ἔχων αὐτὸ, δειλός ἐστιν, Νυῦ, ἔφη, τὸ χωρίον ἀάλωτόν ἐστιν. Ἐπεὶ δὲ ἄλλος ἔχων πέτραν ἄληπτον δοκοῦσαν εἶναι, ἐνεχείρησεν ἑαυτὸν μὴ τῇ πέτρᾳ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τὴν δυνάμεως ἐκέλευσεν ἄρχειν, καὶ προσέθηκε χώραν, εἰπὼν ὅτι, Φρονεῖν μοι δοκεῖ ὁ ἄνθρωπος, ἀνδρὶ μᾶλλον ἀγαθῷ πιστεύσας ἑαυτὸν ἢ ὀχυρῷ τόπῳ. Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν πέτραν ἅλωσιν τῶν φίλων λεγόντων ὑπερβεβλῆσθαι τὸν Ἡρακλέα ταῖς πράξεσιν, Ἀλλ' ἐγὼ, εἶπε, τὰς ἐμὰς πράξεις μὴ τῆς ἡγεμονίας, ἧς δὲ νομίζω ῥᾳδίας ἀναξίας εἶναι τοῦ Ἡρακλέους. Τῶν δὲ φίλων τινὰς αἰσθόμενος ἐν τῷ κυβεύειν καὶ παίζοντας, ἐζημίωσε. Τῶν δὲ πρώτων φίλων καὶ κρατίστων τιμᾶν μᾶλλον ἐδόκει Κρατερὸν μᾶλλον πάντων, φιλεῖν δὲ Ἡφαιστίωνα. Κρατερὸς μὲν γὰρ, ἔφη, φιλοβασιλεύς ἐστι· Ἡφαιστίων δὲ, φιλαλέξανδρος. Ξενοκράτη δὲ τὸν φιλόσοφον πεντήκοντα τάλαντα πέμψας, ὡς οὐκ ἐδέξατο, μὴ δεῖσθαι φήσας, ἠρώτησεν εἰ μηδὲ φίλον ἔχει Ξενοκράτης. Ἐμοὶ μὲν γὰρ, ἔφη, μόλις ὁ Δαρείου πλοῦτος εἰς τοὺς φίλους ἤρκεσεν. Ἐπεὶ δὲ Πῶρος ἐρωτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ μὴ τοῖς μάχοις, Πῶς σοι χρήσομαι; Βασιλικῶς, εἶπε· καὶ προσερωτηθεὶς μή τι ἄλλο, Πάντα, εἶπεν, ἐν τῷ Βασιλικῶς ἔνεστι· θαυμάσας καὶ τοῖς σώμασιν αὐτοῦ ὢν καὶ τοῖς ἀνδραγαθίαις, πλείονα χώραν ἧς πρότερον εἶχε, προσέθηκε. Πυθόμενος δὲ ὑπό τινος

pugnabilem esse, sed à formidoloso homine teneri: Hoc, ait, facit, ut locus iste jam facilis captu sit. Alius qui saxum quod inexpugnabile putabatur tenebat, seipsum locúmque Alexandro dedidit. hunc & copiis præfecit Alexander, & regionem ei adjecit, fatus: Sapere mihi vir hic videtur, viro bono se potius credens quàm munito loco. Capta petra, quum amici dicerent eum factis Herculem superasse: Ego verò, inquit, actiones imperiúmque meum ne uni quidem dicto Herculis æqualia arbitror. Amicorum quosdam sentiens talis seriò hufisse, mulctavit. De primis & præstantissimis amicorum, maximè venerari visus est Craterum, amare Hephæstionem; quòd ab illo regem, ab hoc Alexandrum diligi diceret. Xenocrati philosopho 1. talenta dono miserat, quæ quum is repudiaret, non se indigere inquiens, Nullúmne, ait, amicum habet Xenocrates? * Mihi quidem Darii divitiæ vix sufficerunt in amicos impendenti. Post prælium Porus ab ipso interrogatus quomodo se vellet tractari, respondit, Regiè. rursúmque interrogatus ecquid vellet præterea, omnia in Regiè contineri addidit. miratus itaque Alexander sapientiam viri & virtutem, majorem pristina ditionem ei subdidit. Audiens sibi à quodam maledici, Regium est, inquit,

τινος λαοδοκίας, Βασιλικὸν, ἔφη, ἐστὶν εὐ ποιοῦντα, κακῶς ἀκούειν. Ἀποθνήσκων δὲ, πρὸς σὲ ἑταίρους ἰδὼν, ἔφη, Μέγαν ὁρῶ μοι τὸν ἐπιτάφιον ἀγῶνα. Τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ, Δημάδης ὁ ῥήτωρ ὅμοιον ἔφη διὰ τοῦ ἀναρχίαν ὁρᾶς τὸ στρατόπεδον τῶν Μακεδόνων ἐπιστυφλωμένῳ τῷ Κύκλωπι.

ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΤΟΥ ΛΑΓΟΥ.

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου τὰ πολλὰ ὤμα τοῖς φίλοις ἐδείπνει καὶ ἐκάθευδεν· εἰ δέ ποτε δειπνίζοι, τοῖς ἐκείνων ἐχρῆτο, μεταπεμπόμενος σκεύη καὶ στρώματα καὶ τραπέζας, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐκέκτητο πλείω τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ δὲ πλουτεῖν ἔλεγε τὸ πλουτίζειν εἶναι βασιλικώτερον.

ΑΝΤΙΓΟΝΟΥ.

Ἀντίγονος εἰσέπραττε χρήματα σωφρόνως· εἰπόντος δέ τινος, Ἀλλ' οὐκ Ἀλέξανδρος οὕτως, Εἰκότως, εἶπεν· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐθέριζε τοῦ Ἀσίαν, ἐγὼ δὲ καλαμῶμαι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἰδών τινας ἐν τοῖς θώραξι καὶ τοῖς κράνεσι σφαιρίζοντας, ἥσθη καὶ σὺν ἡγεμόνας αὐτῶν μετεπέμψατο, ἐπαινέσαι βουλόμενος. ὡς δὲ ἤκουσεν ὅτι πίνουσιν, τὰς σκηνὰς ἡγεμονίας τοῖς στρατιώταις ἔδωκε. Θαυμαζόντων δὲ πάντων ὅτι γέρων ἡμόμενος ἡδέως ἐχρῆτο καὶ πρᾴως τοῖς πράγμασι, Πρότερον μὲν γὰρ, εἶπε, δυνάμεως ἐδεόμην, νυνὶ δὲ δόξης καὶ εὐνοίας. Πρὸς δὲ τὸν υἱὸν Φίλιππον πυθόμενον πλειόνων παρόντων, Πότε μέλλομεν ἀναζεύ-

quit, malè audire, quum bene facias. Moriturus jam in ſocios intuens, Video, inquit, magnum fore meum funebre certamen. Mortuo ipſo, Demades orator dixit exercitum Macedonum imperatore carentem ſimilem videri Cyclopi excæcato.

Ptolemæus Lagi F. crebrò apud amicos cœnabat & dormiebat. quòd ſi quando convivium præberet, eorum pocula, veſtes ſtragulas, & menſas uſurpabat, ipſe plura neceſſariis non poſſidebat: dicens, Magis regium eſſe ditare quàm divitias poſſidere.

Antigonus continenter pecuniam exigebat. quúmque diceret quidam Alexandrum non fuiſſe talem: Nec injuria, inquit. ille enim metebat Aſiam, ego ſtipulas colligo. Militum quoſdam videns thoracibus & galeis indutos ludere pila, delectatus eſt, accivítque eorum duces, laudandi gratia. hos autem potare inaudiens, munia ipſorum ad milites tranſtulit. Mirantibus omnibus quòd quum jam ſenectutem attigiſſet, benignè humanéque imperaret, hanc reddidit cauſam, Olim ſe potentiam quæſiviſſe, nunc gloriam & benevolentiam captare. Philippo filio pluribus præſentibus interroganti quando caſtra

ζωγνωῦαι; Τί δέδοικας, εἶπε, μὴ μόνῳ τῷ σάλπιγγι οὐκ ἀκούσῃς; Σπουδάσαντι δὲ τὸν νεανίσκον λαβεῖν κατάλυσιν ἐν γυναικὶ χήρᾳ τρεῖς ἐχούσῃ θυγατέρας ἀπρεπεῖς, καλέσας τὸν ἐπὶ τῶν ξενίων, εἶπεν, Οὐκ ἐξάξεις μου τὸν υἱὸν ἐκ τῆς γενοχωρείας; Νοσήσας δὲ μικρὸν νόσον, ὡς ἀνέρρωσεν, Οὐδέν, ἔφη, χεῖρον ὑπέμεινε γὰρ ἡμᾶς ἡ νόσος μὴ μέγα φρονεῖν, ὡς ὄντας θνητούς. Ἑρμοδότου δὲ αὐτὸν ἐν τοῖς ποιήμασιν Ἡλίου παῖδα γράψαντος, Οὐ ταῦτά μοι, ἔφη, συνοίσειν ὁ λασανοφόρος. Εἰπόντος δέ τινος ὅτι πάντα καλὰ καὶ δίκαια τοῖς βασιλεῦσι, Ναὶ μὰ Δία, εἶπεν, τοῖς τῶν βαρβάρων· ἡμῖν δὲ μόνα καλὰ, τὰ καλά· καὶ μόνα δίκαια, τὰ δίκαια. Μαρσύου τοῦ ἀδελφοῦ δίκην ἔχοντος, ἀξιοῦντος δὲ τὸν κρίσιν αὐτοῦ γνῶναι κατ' οἰκίαν, Ἔσαι μοὶ ὧν, εἶπεν, ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ πάντων ἀκουόντων εἰ μηδὲν ἀδικοῦμαι. Ἐπεὶ δέ ποτε χειμῶνος ἐν τόποις ἀσανίζουσι τῶν Ἀπιηδείων ἠνάγκασε καταζεῦξαι, καὶ τῶν στρατιωτῶν τινες ἐλοιδόρουν αὐτὸν, ἀγνοοῦντες ὅτι πλησίον ἐστὶν, τῇ βακτηρίᾳ τὸν σκηνὸν διασείλας, Οἰμώξετε, εἶπεν, εἰ μὴ μακρότερον ἀποσάντες λοιδορήσετε ἡμᾶς. Ἀριστοδήμου δὲ τῶν φίλων τινὸς ἐκ μαγείρου γεγονέναι δοκοῦντος, συμβουλεύοντος δὲ αὐτῷ τῶν ἀναλωμάτων καὶ τῶν δωρεῶν ἀφαιρεῖν, Οἱ λόγοι σου, εἶπεν, ὦ Ἀριστόδημε, ὀψοποιίας ὄζουσιν.

stra moturus esset, Quid? inquit, an metuis ne solus tubam non audias? Cupiente eodem adolescente divertere apud viduam quæ tres habebat formosas filias, vocato ad se eo qui hospitiis designandis præerat, Non, inquit, filium meum ex istis angustiis expedies? Levi morbo quum laborasset, recepta sanitate dixit, Hunc sibi morbum nequaquam accidisse incommodè: eo enim se monitum ne mortalis quum sit, animo efferatur. Quum Hermodotus in poemate eum solis filium appellasset, Diversum, inquit, novit qui matulam mihi fert. Dicente quodam, omnia honesta & justa esse regibus, subjecit: Omnino, barbarorum quidem regibus. nobis sola honesta pro honestis, sola justa pro justis sunt habenda. Causam in judicio habebat Marsyas frater, petebátque ut de ea domi cognosceretur. sed Antigonus: Si culpa, inquit, vacamus, disceptetur in foro & cunctis auscultantibus. Hyeme aliquando castra loco rerum necessariarum copia destituto posuerat necessitate jubente. ibi quum milites, nescientes in propinquo esse, maledicerent ipsi, tentorium baculo dimovens, Infortunium, ait, habebitis, nisi longius hinc digressi me conviciis proscindetis. Aristodemo uni de amicis, sed qui coqui filius esse credebatur, consulenti ut sumptuum minus faceret, munificentiámque contraheret: Tui, inquit, Aristodeme sermo-

ὄζεσιν. Ἀθηναίων δέ τινα ἄπορον τιμώμενον εἰς τὴν πολιτείαν ὡς ἐλεύθερον ἐγγεγραφέναι, Οὐκ ἂν, εἶπεν, ἐβουλόμην ἕνα Ἀθηναίων ὑπ' ἐμοῦ μαστιγοῦσθαι. Νεανίσκου δέ τινος τῶν Ἀναξιμένους τοῦ ῥήτορος μαθητῶν, λόγον ἐσκεμμένον οὐκ ἀφράστως εἰπόντος ἐπ' αὐτῷ, βουλόμενός τι μαθεῖν, ἠρώτησεν. Ὑποσιωπήσαντος δὲ τοῦ νεανίσκου, Τί λέγεις; εἶπεν· Ταῦτ' ἔστι τὰν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα; Ἑτέρου δὲ ῥήτορος ἀκύων λέγοντος ὅτι χιονοβόλος ἡ ὥρα γεγονυῖα λειποδατανεῖν ἐποίησε τὴν χώραν, Οὐ παύσῃ μοι, εἶπεν, ὡς ὄχλῳ χρώμενος; Θρασύλλου δὲ τοῦ κυνικοῦ ἀργυρίου αἰτήσαντος αὐτὸν, Ἀλλ' οὐ βασιλικὸν, εἶπε, τὸ δόμα· τοῦ δὲ εἰπόντος, Οὐκοῦν τάλαντον δός μοι. Ἀλλ' οὐ κυνικὸν, ἔφη, τὸ λῆμμα. Πέμπων δὲ Δημήτριος τὸν υἱὸν μετὰ νεῶν πολλῶν καὶ δυνάμεως ἐλευθερώσοντα δῆθεν Ἕλληνας, ἔλεγε τὴν δόξαν ὥσπερ ἀπὸ σκοπῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν οἰκουμένην πυρσεύειν. Ἀνταγόρου δὲ τοῦ ποιητοῦ γόγγρου ἕψοντος καὶ ἀπὸ τοῦ λοπάδος σείοντος, ὑπισὰς ὀξόπιθεν, Οἷον, φησὶ, τὸν Ὅμηρον, ὦ Ἀνταγόρα, γόγγρου ἕψειν τὰς τοῦ Ἀγαμέμνονος γραφούσας πράξεις; καὶ ὁ Ἀνταγόρας, Σὺ δ', εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, τὸν Ἀγαμέμνονα νομίζεις περιττὸν τὰς πράξεις ἐκείνας πολυπραγμονεῖν εἴ τις ἐν τῷ στρατοπέδῳ γόγγρον ἕψει; Ἐπεὶ δ' ὄναρ ἰδὼν χρυσᾶν θέρος ὀξαμῶνα

τα

sermones cinctum culinarium redolent. Athenienſibus ſervum ipſius honoris gratia civitate donantibus: Nollem, aiebat, ullum Athenienſium abs me flagris cæsi. Adoleſcente quodam Anaximenis rhetoris diſcipulo orationem, quam ſtudioſè erat præmeditatus, coram ſe recitante, volens aliquid melius cognoſcere, interrogavit. qui quum obmutuiſſet, Quid ais? inquit,

Sunt hæc inſcripta codicillis quos tenes?

Alium audiens oratorem qui diceret anni tempus niviacum factum ſtirpidefluam feciſſe regionem: Non finem facies, dixit, apud me tanquam apud plebem loquendi? Thraſyllo Cynico denarium poſcenti, reſpondit, Rege dignum non eſſe hoc donum. ſubjicienti, Da ergo talentum, retulit, Capturam hanc non eſſe Cynico convenientem. Demetrium filium cum navibus multis magniſque copiis mittens ad liberandum Græcos, gloriæ lucem è Græcia tanquam ſpecula aiebat in orbem terrarum emicaturam. Antagoræ poetæ congrum elixanti, catinúmque ſua manu agitanti à tergo aſſiſtens, Putáſne, dixit, Antagora, Homerum Agamemnonis res geſtas deſcribentem congrum elixaſſe? reſpondit ille: Tu verò, rex, Agamemnonem credis iſtas res gerentem curioſè inquiſiviſſe an aliquis in exercitu congrum elixet? Per quietem imaginatus

τα Μιθριδάτιον, ἐβουλεύσατο κλεῖναι, καὶ Δημητρίῳ τῷ υἱῷ φεύσας ὤρκωσε σιωπῆσαι· ὁ δὲ παλαιβὼν τὸν Μιθριδάτιον ὁ Δημήτριος, καὶ συμπεριπατῶν παρὰ θάλασσαν, ἐν τῇ ἀιγιαλῷ κατέγραψε τῷ σαυρωτῆρι τῷ δόρατος, Φεῦγε, Μιθριδάτα. ἐκεῖνος δὲ νοήσας, ἔφυγε εἰς Πόντον, κἀκεῖ βασιλεύων διετέλεσε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

Ῥοδίους δὲ πολιορκῶν ὁ Δημήτριος, ἔλαβεν ἔν τινι περιπολείῳ πίνακα Πρωτογένους τοῦ ζωγράφου τὸν Ἰάλυσον γράφοντος· ἀπικηκουσμένων δὲ τῶν Ῥοδίων καὶ φείσασθαι τοῦ πίνακος παρακαλούντων, ἔφη μᾶλλον τὰς τοῦ πατρὸς εἰκόνας ἢ τινὶ γραφῇ ἐκείνῃ διαφθείρειν. Σπεισάμενος δὲ τοῖς Ῥοδίοις, τὴν ἑλέπολιν ἀπέλιπε παρ' αὐτοῖς, ὑπόδειγμα τῆς αὐτοῦ μεγαλουργίας, ἐκείνων δὲ ἀνδρείας ἐπομένην. Ἀποσάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων, ἐλὼν τὴν πόλιν ἤδη κακῶς ὑπὸ σιτοδείας ἔχουσαν, οὗς ἐκκλησίας αὖθις συναχθείσης, ἐπέδωκε δωρεὰν σῖτον αὐτοῖς. δημηγορῶν δὲ περὶ τούτων, ἐβαρβάρισε· τῶν δὲ καθημένων τινὸς ὡς ἔδει τὸ ῥῆμα λεχθῆναι παραφωνήσαντος, Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ τὴν ἐπανορθώσεως ταύτης ἄλλους ὑμῖν πεντακισχιλίους ἐπιδίδωμι μεδίμνους.

ANTI-

ginatus erat Antigonus, Mithridatem auream metere segetem. hunc itaque interficere statuit, Demetrióque filio consilium aperuit, jurejurando ad tacendum obstricto. Demetrius accito Mithridate, ad litus maris deambulavit, & stimulo qui in hastili imò est, in arena inscripsit, Fuge, Mithridates: atque hic re intellecta in Pontum profugit, ibique regnum ad vitæ usque finem tenuit.

Idem DEMETRIUS Rhodum oppugnans, in suburbio quodam cepit tabulam in qua Protogenes Ialysum pinxerat. quúmque Rhodii missis præconibus hortarentur ut tabulæ parceret, respondit, Patris se potius imagines quàm illam picturam corruptorum. Pace cum Rhodiis facta, machinam quam ab expugnandis urbibus Helepolin appellaverat, apud eos reliquit, futuram suæ magnificentiæ & ipsorum fortitudinis argumentum. Defecerant Athenæ, & urbe potitus, civibus jam ob cibi inopiam malè habentibus, quum statim ei data esset concio, frumento cives donavit, intérque concionandum de re præsente, barbarismum fecit. Ibi unus quispiam de multitudine assidente acclamavit quomodo dicendum congruè fuisset. tum Demetrius, Hujus, inquit, correctionis gratia aliis vos 100 medimnis dono.

ANTI-

ΑΝΤΙΓΟΝΟΥ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ.

Ἀντίγονος ὁ δεύτερος, Δημητρίου τοῦ πατρὸς ἀλόντος, καὶ πέμψαντος τινὰ τῶν φίλων, κελεύοντος μὴ προσέχειν ἄν τι γράφῃ, βιαζόμενος ὑπὸ Σελεύκου, μηδὲ παραχωρεῖν τῶν πόλεων, αὐτὸς ἔγραψε πρὸς Σέλευκον, ἐξισάμενος αὑτῷ τῆς ἀρχῆς ἁπάσης, καὶ παραδιδοὺς ὅμηρον ἑαυτὸν ἀντὶ τοῦ τὸν πατέρα Δημήτριον ἀπολυθῆναι. Μέλλων ἢ ναυμαχεῖν πρὸς τοὺς Πτολεμαίου στρατηγούς, εἰπόντος τοῦ κυβερνήτου πολὺ πλείονας εἶναι τὰς τῶν πολεμίων ναῦς, Ἐμὲ δέ, ἔφη, αὐτὸν παρόντα πρὸς πόσας ἀντιτάξεις; Ὑποχωρῶν δέ ποτε τοῖς πολεμίοις ἐπερχομένοις, οὐκ ἔφη φεύγειν, ἀλλὰ διώκειν τὸ συμφέρον ὀπίσω κέλευθον. Ἐπεὶ ἢ νεανίσκῳ ἀνδρεῖα πατρὸς, αὐτὸς ἢ μὴ πάνυ δοκῶν ἀγαθὸς εἶναι στρατιώτης, ἠξίου τὰς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν ἀποφοράς. Ἀλλ' ἐγὼ, εἶπεν, ὦ μειράκιον, ἀνδραγαθίας ἀ πατραγαθίας μισθὸς ἢ δωρεὰς δίδωμι. Ζηνώνος ἢ τοῦ Κιτιέως ἀποθανόντος, ὃν μάλιστα τῶν φιλοσόφων ἐθαύμασεν, ἔλεγε τὸ θέατρον αὐτοῦ τῶν πράξεων ἀπηρῆσθαι.

ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ.

Λυσίμαχον ἐν Θρᾴκῃ στρατηθεὶς ὑπὸ Δρομαχέτου ἢ διὰ δίψαν ἑαυτὸν καὶ τὸ στράτευμα παραδοὺς, ὡς ἔπιεν ἀκμαλέου ὕδατος, Ὦ θεοὶ,

ANTIGONUS ſecundus, Demetrii F. quum pater captus monuiſſet eum per literas ne ſi quid ipſe à Seleuco coactus ſcripto mandaret, obtemperandum aut urbibus decedendum ſibi putaret, ultrò ad Seleucum ſcripſit ſe ei toto regno cedere, obſidémque ſe pro patre, ut hic dimittatur, offerre. Navali prælio cum Ptolemæi legatis congreſſurus, dicente gubernatore, multo plures numero eſſe hoſtium naves: Me verò, inquit, ipſum præſentem quàm multis comparas? Cedens aliquando hoſtibus ingruentibus, fugere ſe negabat: ſed commodum aiebat à tergo ſitum ſe perſequi. Adoleſcente, qui non admodum bonus videbatur miles, natus patre viro forti, ſtipendium paternum poſtulante: Ego, inquit, mi adoleſcens, mercedem & munera dare propriæ, non paternæ virtutis cauſa dignis ſoleo. Mortuo Zenone Citienſi, quem omnium maximè philoſophorum in pretio habuit, dicebat theatrum ſuarum actionum periiſſe.

LYSIMACHUS in Thracia circumventus à Dromacheta, quum ſe exercitúmque propter ſitim in poteſtatem hoſtium tradidiſſet, poſtquam captivus bibit, Proh deûm fidem, inquit, quàm exiguæ voluptatis gratia

Ὦ θεοὶ, εἶπεν, ὡς μικρᾶς ἡδονῆς ἕνεκα δοῦλον ἐμαυτὸν ἐκ βασιλέως πεποίηκα. Πρὸς ὃν Φιλιππίδην τὸν κωμῳδοποιὸν φίλον ὄντα καὶ σωνήθη, Τίνος σοι, εἶπε, τῶν ἐμῶν μεταδῶ; κἀκεῖνος, Οὗ βούλει, πλὴν τῶν ἀπορρήτων.

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ.

Ἀντίπατρος ἀκούσας τὴν Παρμενίωνος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τελευτὴν, εἶπεν, Εἰ μὴ ἐπεβούλευσε Παρμενίων Ἀλεξάνδρῳ, τίνι πιστευτέον; εἰ δὲ μὴ, τί πρακτέον; Δημάδου δὲ τοῦ ῥήτορος ἤδη πρεσβύτου γεγονότος, ἔφη, καθάπερ ἱερεῖα διαπεπραγμένου, καταλείπεσθαι μόνην τὴν γαστέρα καὶ τὴν γλῶτταν.

ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ.

Ἀντίοχος ὁ τρίτος ἔγραψε ταῖς πόλεσιν, ἄν τι γράψῃ παρὰ τοὺς νόμους κελεύων γνώσας, μὴ προσέχειν ὡς ἠγνοηκότι. Τὴν δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ἱέρειαν ἰδὼν ὑστερουμένην καλὴν φανεῖσαν, αὐθὶς ἀνέζευξεν ἐξ Ἐφέσου, φοβούμενος μὴ παρὰ γνώμην ἐκβιασθῇ πρᾶξαί τι τῶν ὁσίων.

ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΤΟΥ ΙΕΡΑΚΟΣ.

Ἀντίοχος ὁ ἐπικληθεὶς Ἱέραξ ἐπολέμει περὶ βασιλείας πρὸς τὸν ἀδελφὸν Σέλευκον· ἐπεὶ δὲ ὁ Σέλευκος ἡττηθεὶς ὑπὸ Γαλατῶν, οὐδαμοῦ φανερὸς ἦν, ἀλλ' ἐδόκει καταπεπτωκέναι, θεὶς τὴν πορφύραν ὁ Ἀντίοχος, φαιὸν ἱμάτιον ἀνέλαβε. Μετ' ὀλίγον δὲ πυθόμενος τὸν ἀδελ-

gratia ſervum me de rege feci! Philippidem comœdiarum ſcriptorem, amicum familiarémque ſuum, interrogavit, Cujus vis rerum mearum participem te faciam? reſpondit ille, Cujuſcunque volueris, exceptis arcanis.

ANTIPATER occiſum ab Alexandro Parmenionem quum audiviſſet, dixit, Si Parmenion inſidiatus eſt Alexandro, cui tandem credendum erit? ſin verò, qui agendum eſt? De Demade oratore jam ætate provecto dicebat, ejus, tanquam victimæ confectæ, nihil jam præter ventrem reſtare & linguam.

ANTIGONUS tertius ſcribebat civitatibus, ſi quid contrarium legibus per epiſtolam mandaturus eſſet, ne parerent, ſed ipſum ignoratione lapſum cenſerent. Idem quum Dianæ antiſtitam vidiſſet excellenter formoſam, ſtatim Epheſo cum ſuis diſceſſit, ne quid invitus inceſtum perpetraret.

ANTIOCHUS cognomento Accipiter *(hoc enim Hierax ſignificat)* bellum de regno adverſus fratrem Seleucum gerebat. qui quum à Gallis victus nuſquam appareret, putaretúrque in pugna conciſus, poſita Antiochus purpura pullam induit veſtem. paulo poſt audita incolumitate fratris, diis rem ſacram

ἀδελφὸν σώζεσθαι, διαγγέλια τοῖς θεοῖς ἔθυσε, καὶ τὰς πόλεις τὰς ὑφ' ἑαυτὸν στεφανηφορεῖν ἐποίησεν.

ΕΥΜΕΝΟΥΣ.

Εὐμένης ὑπὸ βουλευθεὶς ὑπὸ Περσέως, ἔδοξε τεθνᾶναι. τῆς δὲ φήμης εἰς Πέργαμον κομισθείσης, Ἄτταλος ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ παρεμέμφθη τὸ διάδημα, καὶ τὴν γυναῖκα γήμας, ἐβασίλευσε· πυθόμενος δὲ περσεύοντα ζῶντα τὸν ἀδελφὸν, ἀπήντησεν ὥσπερ εἰώθει, μὴ τὴν σωματοφυλάκων δορυφόρων ἔχων· ὁ δὲ Εὐμένης φιλοφρόνως ἀσπασάμενον αὐτὸν, καὶ πρὸς τὸ ὦς εἰπὼν, Μὴ σοῦδε γῆμαι πρὶν τελευτήσαντ' ἴδῃς, οὐδὲν ἄλλο παρὰ πάντα τὸν βίον ὅτ' εἶπεν ὑποπτον, ὅτε ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τελευτῶν ἐκείνῳ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν βασιλείαν ἀπέλιπεν. ἀνθ' ὧν ἐκεῖνος οὐδὲν ὀξὺ ἑαυτῷ τέκνον ἔθρεψε, πολλῶν θρομμύων, ἀλλὰ τῷ Εὐμένους υἱῷ τὴν βασιλείαν ἔτι ζῶν ἐπιλίκῳ θρομμύῳ παρέδωκε.

ΠΥΡΡΟΥ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΟΥ.

Πύρρου οἱ υἱοὶ παῖδες ὄντες ἠρώτων τίνι καταλείψει τὴν βασιλείαν· καὶ ὁ Πύρρος εἶπεν, Ὅς ἂν ὑμῶν ὀξυτέραν ἔχῃ τὴν μάχαιραν. Ἐρωτηθεὶς δὲ πότερον Πύθων ἢ Καφείσιος αὐλητὴς ἀμείνων, Πολυπέρχοντα, ἔφη, ὁ στρατηγός. Ἐπεὶ δὲ συμβαλὼν Ῥωμαίοις, δὶς ἐνίκησε, πολλοὺς τῶν φίλων καὶ τῶν ἡγεμόνων ἀπολέσας, Ἂν ἔτι μίαν, ἔφη, μάχην

sacram ob lætum nuncium fecit, civitatibúsque sibi subditis ut serta gererent imperavit.

Eumenes structis à Perseo insidiis periisse putabatur. Quæ fama quum esset Pergamum perlata, Attalus ejus frater, sumpto diademate, ductáque ipsius uxore, regnum occepit. Post fratrem vivere & Pergamum venire inaudiens, cum stipatoribus ei pro more obviam ivit, hastile gerens. Eumenes eum amanter salutavit, inque aurem insusurravit,

Uxorem haud duc, nisi defunctum videris.

aliud per omnem vitam quod offensæ speciem præberet, nihil neque fecit neque dixit, sed & moriens uxorem ei regnúmque tradidit. Vicissim Attalus nullum suorum liberorum (habebat enim complures) educavit, sed Eumenis filio adulto vivens regnum detulit.

Pyrrhus à filiis pusionibus interrogatus cuinam regnum vellet relinquere, Ei, respondit, qui de vobis acutiorem habebit gladium. Interrogatus de Pythone & Caphisio tibicinibus, uter eorum præstantior esset, respondit: Polysperchon imperator. Quum duobus prœliis vicissent Romanos, multósque amicorum & ducum amisisset, Si

μάχῳ Ῥωμαίους νικήσωμεν, ἀπολώλαμεν. Ἐπεὶ δὲ Σικελίας ἀποτυχὼν ἐξέπλει, μεταστραφεὶς ὀπίσω πρὸς σὺν φίλους, Οἵαν, ἔφη, Ῥωμαίοις καὶ Καρχηδονίοις ἀπολείπομεν παλαίστραν. Τῶν δὲ στρατιωτῶν αἰετὸν αὐτὸν προσαγορευόντων, Τί γάρ, εἶπεν, ὁ μέλλω, τοῖς ὑμετέροις ὅπλοις, ὥσπερ ὠκυπέτοις, αἰρόμενον; Ἀκούσας δὲ ὅτι νεανίσκοι πολλὰ βλάσφημα περὶ αὐτοῦ πίνοντες εἰρήκασιν, ἐκέλευσεν ἀχθῆναι μεθ' ἡμέραν πρὸς αὐτὸν ἅπαντας. ἀχθέντων δέ, τὸν πρῶτον ἠρώτησεν εἰ ταῦτα εἰρήκασι περὶ αὐτοῦ· καὶ ὁ νεανίσκος, Ταῦτα, εἶπεν, ὦ βασιλεῦ. πλείονα δ' ἂν τούτων εἰρήκειμεν, εἰ πλείονα οἶνον εἴχομεν.

ΑΝΤΙΟΧΟΥ.

Ἀντίοχος ὁ στρατεύσας δεύτερον ἐπὶ Πάρθους, ἔν τινι κυνηγεσίῳ καὶ διωγμῷ τῶν φίλων καὶ θεραπόντων ἀποπλανηθεὶς, εἰς ἔπαυλιν πενήτων ἀνθρώπων ἀγνοούμενος εἰσῆλθε· κἀγὼ τὸ δεῖπνον ἐμβαλὼν λόγον περὶ τοῦ βασιλέως, ἤκουσεν ὅτι τἄλλα χρηστός ἐστιν, φίλοις δὲ μοχθηροῖς ἐπιτρέπων τὰ πλεῖστα παροράᾳ, καὶ πολλάκις ἀμελεῖ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὸ λίαν φιλόθηρος εἶναι. τότε μὲν οὖν ἐσιώπησεν· ἅμα δὲ ἡμέρᾳ τῶν δορυφόρων ἀναζητούντων ἐπὶ τοὺ ἔπαυλιν, φανερὸς γενόμενος, προσφερομένης τε ποδήνης αὐτῷ καὶ διαδήματος, Ἀλλὰ ἀφ' ἧς, εἶπεν, ἡμέρας ὑμᾶς ἀνείληφα, πρῶτον ἐχθὲς

adhuc semel, inquit, Romanos vincemus, actum est de nobis. Sicilia excidens, quum inde solvisset, conversus retrò ad amicos, dixit: Qualem Romanis & Carthaginiensibus palæstram relinquimus? Militibus Aquilæ cognomen ei tribuentibus: Quid ni sim aquila, inquit, vestris armis tanquam solidis alis sublevatus? Audiebat adolescentes quosdam multis inter pocula maledictis ipsum proscidisse. eos postridie universos ad se adduci jussit, primúmque ex iis percunctatus est an de ipso talia dixissent. Omnino, respondit hic, talia: pluráque his dixissemus si plus vini nobis fuisset.

Antiochus is qui iterum in Parthos expeditionem fecit, in venatione quadam dum feras infectatur, ab amicis & famulis aberravit, casámque hominum egenorum ignotus iis intravit. quúmque inter cœnandum mentionem regis intulisset, responsum est esse regem alioqui bonum, sed qui pleráque amicis pravis hominibus mandaret, ac negligeret, ac præ nimio venandi studio sæpenumero res necessarias omitteret. Ac tunc quidem tacuit. Sub lucem autem, quum ad casam venirent satellites, & allata purpura diadematéque agnosceretur: Ab eo, inquit, die quo vos recepi, heri primùm veros de me sermo-

ἐχθὲς ἀληθινῶν λόγων ἤκουσα παῖ ἐμαυτῦ. Τῶν δ' Ἰουδαίων, πολιορκουμένων αὐτῦ τὰ Ἱεροσόλυμα, πρὸς τὴν μεγίστην ἑορτὴν αἰτησαμένων ἑπτὰ ἡμερῶν ἀνοχὰς, ὐ μόνον ἔδωκε ταύτας, ἀλλὰ καὶ ταύρους χρυσόκερως παρασκευασάμενος, καὶ θυμιαμάτων καὶ ἀρωμάτων πλῆθος, ἄχει τὴν πυλῶν ἐπόμπευσε· καὶ παραδοὺς τοῖς ἐκείνων ἱερεῦσι τὴν θυσίαν, αὐτὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι θαυμάσαντες, οὐθὺς ἑαυτοὺς μὴ τὴν ἑορτὴν ἀνεχείρισαν.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ.

Θεμιστοκλῆς ἔτι μειράκιον ὢν, ἐν πότοις ἐκυλινδεῖτο καὶ γυναιξίν· ἐπεὶ δὲ Μιλτιάδης στρατηγῶν ἐνίκησεν ἐν Μαραθῶνι τοὺς βαρβάρους, οὐκ ἔτι ἐᾶν ἐθέλοντι ἀνακλῆναι Θεμιστοκλεῖ. πρὸς δὲ τοὺς θαυμάζοντας τὴν μεταβολὴν ἔλεγε, ὡς, Οὐκ ἐᾷ με καθεύδειν οὐδὲ ῥαθυμεῖν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον. Ἐρωτηθεὶς δὲ πότερον Ἀχιλλεὺς εὐθέλετ' ἂν ἢ Ὁμήρου εἶναι, Σὺ δ' αὐτὸς, ἔφη, πότερον ἤθελες ὁ νικῶν ἐν Ὀλυμπιάσιν ἢ ὁ κηρύττων τοὺς νικῶντας εἶναι; Ξέρξου δὲ καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τῷ μεγάλῳ στόλῳ, φοβηθεὶς Ἐπικύδην τὸν δημαγωγὸν αἰσχροκερδῆ καὶ δειλὸν ὄντα, μὴ στρατηγὸς γνόμενον ἀπολέσῃ τὴν πόλιν, ἔπεισεν ἀργυρίῳ τὴν στρατηγίας ἀποσῆναι. Ἀδειμάντου δὲ ναυμαχεῖν μὴ θελήσαντος, εἰπόντος πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα σὺ Ἕλλη-

λωας

sermones audivi. Obsidentem Hierosolyma Judæi ut maximam suam festivitatem possent celebrare, septem dierum inducias popoſcerunt. Non id modò conceſſit, sed & tauros auratis cornibus apparavit, aromatúmque copiam, & usque ad portas cum pompa deduxit, traditáque ipsorum sacerdotibus victima in castra rediit. Quod mirati Judæi, statim post exactos festos dies deditionem fecerunt.

Themistocles adolescens etiamnum potabat ac scortabatur, sed postquam Miltiades imperator ad Marathonem barbaros vicit, non amplius offendere licuit Themistoclem aliquid contra officium facientem. Mirantibus mutationem: Non sinit, inquit, dormire me aut socordem esse trophæum Miltiadis. Interroganti uter esse mallet, Achilles an Homerus, respondit: Tu verò malléſne Olympico certamine victor esse, an præco qui victorum nomina proclamaret? Xerxe magna illa classe Græciam invadente, metuens ne Epicydes, unus de popularibus oratoribus, homo turpis lucri studioſus & timidus, imperium nactus urbem perderet, pecunia data eum à petendo imperio detraxit. Ademanto navali pugna cum hoste decernere trepidante, & sibi Græcos

λίωας παρακαλῶντα καὶ προτρέποντα, Ὦ Θεμιστόκλεις, σὺ ἐν τοῖς ἀγῶσι προεξανισταμένους μαστιγοῦσιν ἀεί, Ναὶ, εἶπεν, ὦ Ἀδείμαντε· τοὺς δὲ λειπομένους οὐ στεφανοῦσιν. Ἐπαραμένου δὲ τοῦ Εὐρυβιάδου τὴν βακτηρίαν ὡς πατάξοντος, Πάταξον μέν, εἶπεν, ἄκουσον δέ. Μὴ πείθων δὲ τὸν Εὐρυβιάδην ἐν τοῖς στενοῖς ναυμαχῆσαι, κρύφα πρὸς τὸν βάρβαρον ἔπεμψε, παραινῶν μὴ δεδιέναι σοὺ Ἕλληνας ἀποδιδράσκοντας. ἐπεὶ δὲ πεισθεὶς ἐκεῖνος ἠττήθη, ναυμαχήσας ὅπου σωτέρους τοῖς Ἕλλησι, πάλιν ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν, κελεύων φεύγειν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον τὴν ταχίστην, ὡς τοὺς Ἑλλήνων διανοημένων λύειν τὴν γέφυραν· ἵνα σώζων σοὺς Ἕλληνας, ἐκεῖνον δοκῇ σώζειν. Τοῦ δὲ Σεριφίου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος ὡς ὁ δι' αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν ἔνδοξός ἐστιν, Ἀληθῆ λέγεις· εἶπεν, ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ Σεύφιος ὢν ἠνόμην ἔνδοξος, οὔτε σὺ, Ἀθηναῖος. Ἀντιφάτου δὲ καλοῦ πρότερον μὲν ἐρῶντα τὸν Θεμιστοκλέα φεύγοντος καὶ καταφρονοῦντος, ἐπεὶ δὲ δόξαν ἔσχε μεγάλην καὶ δυνάμιν, προσερχομένου καὶ κολακεύοντος, Ὦ μειράκιον, εἶπεν, ὀψὲ μὲν ἀμφότεροι, ἀλλὰ νῦν ἐσχήκαμεν. Πρὸς δὲ Σιμωνίδην ἐξαιτήσαντα τινὰ κρίσιν οὐ δικαίαν, ἔφη μήτ' ἂν ἐκεῖνον ἠρέμας ποιητὴν ἀγαθὸν, ᾄδοντα παρὰ μέλος· μήτ' αὐτὸν ἄρχοντα χρηστὸν, δικάζοντα παρὰ τὸν νόμον. Τὸν δὲ ὑὸν ἐντρυφῶντα τῇ μητρὶ, πλεῖστον

cos ad eam cohortanti atque animanti, dicente, O Themiſtocles, flagris cædere moris eſt eos qui in certaminibus prius quàm jubentur ſurgunt: reſpondit: Næ ita eſt, Admante: ſed neque coronantur qui juſto tardius prodeunt. Eurybiade baculum tollente ac plagam minante, Feri ſanè, inquit, modo audias. Quum non perſuaderet Eurybiadi ut in anguſtiis navale prælium conſereret, clàm ad barbarum miſit, hortans ne metueret Græcos fugientes. Quúmque is parens huic conſilio victus eſſet, rurſum miſſo ad eum internuncio ſuaſit ut quàm primùm ad Helleſpontum fugeret: cogitare enim Græcos de ponte reſcindendo. ut dum ſervaret Græcos, ipſius ſaluti conſulere putaretur. Seriphio cuidam objicienti, non propter ſeſe, ſed propter urbem, celebrem ipſum eſſe: Verum, ait, dicis. cæterùm neque ego, ſi Seriphius fuiſſem, factus eſſem nobilis, neque tu, ſi Athenienſis. Quum Antiphates formoſus, qui amantem prius ipſum fugerat atque ſpreverat, gloria magna potentiáque auctum accederet atque adularetur: Heus, inquit, adoleſcens, ſerò ambo, ſed tamen ſapere cœpimus. Poſtulanti à ſe Simonidi ut ſententiam quandam injuſtam ferret: Neque tu, inquit, poeta bonus eſſes ſi præter numerum caneres, neque ego princeps probus, ſi contra leges judicarem. Filium

πλεῖσον Ἑλλήνων ἔλεγε δυνασθαι. τῷ γὰρ Ἑλλήνων ἄρχειν Ἀθηναίους· Ἀθηναίων δὲ, ἑαυτόν· ἑαυτῷ δὲ, τὴν ἐκείνου μητέρα· τῆς δὲ μητρὸς, ἐκεῖνον. Τῶν δὲ τὴν Συγγαλέρα μνηστήρων αὐτῇ τὸν Ἐπικηδῆ ἐπὶ πλουσίᾳ προῖκι, ἄνδρα ἔφη ζητεῖν χρημάτων δεόμενον μᾶλλον ἢ χρήματα ἀνδρός. Χωλὸν δὲ πωλῶν ἐκέλευσε κηρύττειν ὅτι καὶ γέροντα χρηστὸν ἔχει. Τῶν δὲ Ἀθηναίων αὐτὸν περιπλακιζόντων, Τί κοπιᾶτε, εἶπεν, ὑπὲρ τῶν αὐτῶν πολλάκις ἀδικημένοι; καὶ ταῖς πλατάνοις ἀπείκαζεν αὐτὸν, αἷς ὑπὸτρέχουσι χειμαζόμενοι, ὀμβρούσης δὲ αὐδίας τίλλουσι παρερχόμενοι καὶ λοιδοροῦσι. Τοὺς δὲ Ἐρετριεῖς ἐπισκώπτων, ἔλεγε ὥσπερ τευθίδας μάχαιραν μὲν ἔχειν, καρδίαν δὲ μὴ ἔχειν. Ἐπεὶ δὲ ἐξέπεσε τῶν Ἀθηναίων τὸ πρῶτον, εἶτα καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἀναβὰς πρὸς βασιλέα καὶ κελευόμενος λέγειν, ἔφη τὸν λόγον ἐοικέναι τοῖς ποικίλοις ῥωμασιν. ὡς γὰρ ἐκεῖνα, κἂν τοῦτον ἐκτεινόμενον μὲν, ἐπιδεικνύται τὰ εἴδη· συνελλόμενον δὲ, κρύπτειν καὶ διαφθείρειν. ἠτήσατο δὲ καὶ χρόνον ὅπως τὴν Περσικὴν διάλεκτον καλαμαθὼν, ὡς βέλτιστα, καὶ μὴ δι' ἑτέρου ποιήται τὴν πρὸς αὐτὸν ἔνδειξιν. Πολλῶν δὲ δωρεῶν ἀξιωθεὶς καὶ ταχὺ πλούσιος γενόμενος, πρὸς οὓς παῖδας εἶπεν, Ὦ παῖδες, ἀπωλόμεθ' ἂν εἰ μὴ ἀπολώλειμεν.

ΜΥΡΩ-

lium ſuum erga matrem petulantius ſe gerentem, omnibus Græcis potentia antecellere dicebat. Græcis enim imperare Athenienſes, Athenienſibus ſe, ſibi uxorem, huic filium. De filiæ procis probum diviti prætulit: quòd diceret virum ſe malle pecuniæ quàm pecuniam viri egentem adiſciſcere. Fundum vendens, præconem indicare juſſit commodum ejus eſſe vicinum. Athenienſibus ipſum contumelia afficientibus, Quid laboratis, inquit, ſæpe ab iiſdem affecti beneficiis? Ac platano ſeſe comparabat, ſub quam confugiunt homines orta tempeſtate: reddita ſerenitate, prætergredientes folia ejus ſtringunt, ipſamque dicteriis inceſſunt. Eretrienſes ſubſannans, dicebat eos inſtar teuthidum piſcium gladios quidem habere, ſed cor non habere. Ejectus Athenis primùm, deinde etiam Græcia, ad Perſarum regem ſe contulit, juſſuſque loqui, ſermonem aulæis ſimilem eſſe dixit. nam eorum in morem, exporrectum quidem oſtendere formas, contractum autem occultare. Petiitque tempus ſibi dari dum Perſicam linguam addiſceret, ut ſuo arbitrio ſuis ipſius verbis, non per interpretem regi ſuam poſſet explicare ſententiam. Multis donis ornatus, & celeriter ditatus, pueris ſuis dixit: Periiſſemus, pueri, niſi periiſſemus.

ΜΥΡΩΝΙΔΟΥ.

Μυρωνίδης παρήγγειλεν ἔξοδον Ἀθηναίοις ἐπὶ Βοιωτοὺς στρατεύων. ἐνεστώσης δὲ τῆς ὥρας, καὶ τῶν λοχαγῶν λεγόντων μηδέπω πάντας παρεῖναι, Πάρεισιν, εἶπεν, οἱ μέλλοντες μάχεσθαι· καὶ χαιρόντων αὐτοῖς προθύμοις, ἐνίκησε τοὺς πολεμίους.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ.

Ἀριστείδης δὲ ὁ δίκαιος ἀεὶ καθ' αὑτὸν ἐπολιτεύετο, καὶ τὰς ἑταιρείας ἔφυγεν, ὡς τὸ ὑπὸ τῶν φίλων δυνάμεως ἀδικεῖν ἐπαιρούσης. Ἐπεὶ δὲ τῶν Ἀθηναίων ὁμωμόκεσαν τὸν ὀστρακισμὸν, ἄνθρωπος ἀγράμματος καὶ ἄγροικος ὄστρακον ἔχων προσῆλθεν αὐτῷ, κελεύων ἐγγράψαι τὸ ὄνομα τοῦ Ἀριστείδου. Γινώσκεις γὰρ, ἔφη, τὸν Ἀριστείδην; τοῦ δὲ ἀνθρώπου γινώσκειν μὲν ὑφήσαντος, ἀχθεσθεὶς δὲ τῇ τοῦ Δικαίου προσηγορίᾳ, σιωπήσας ἐνέγραψε τὸ ὄνομα τῷ ὀστράκῳ, καὶ ἀπέδωκεν. Ἐχθρὸς δὲ ὢν τῷ Θεμιστοκλεῖ, καὶ προσβαθὺς ἐκπεμφθεὶς σὺν αὐτῷ, Βάλει, φησὶν, ὦ Θεμιστόκλεις ἐπὶ τῶν ὅρων τὴν ἔχθραν ἀπολίπωμεν; ἂν γὰρ δοκῇ, πάλιν αὐτὴν ἐπανιόντες λησόμεθα. Τάξας δὲ τοῦ φόρους τοῖς Ἕλλησι, τοσοῦτον πλουσιώτερον ἐπανῆλθεν ὅσον εἰς τὴν ἀποδημίαν ἀνήλωσεν. Αἰσχύλῳ δὲ ποιήσαντος εἰς Ἀμφιάραον,

Οὐ

Myronides bellum contra Bœotos faciens, expeditionem Athenienſibus denunciaverat. quum inſtaret hora exeundi, ac centuriones ſignificarent nondum omnes ad ſigna conveniſſe: Præſtò ſunt, ait, qui pugnaturi ſunt, iiſque uſus alacribus, hoſtem vicit.

Aristides, cognomento Juſtus, ſemper pro ſe ac ſolus rempublicam geſſit, ſocietatéſque fugit: quòd parta amicorum præſidio potentia ſoleret ad injuſtos conatus animare. Athenienſibus eò tendentibus, ut oſtraciſmo ipſum urbe ejicerent, homo ruſticus literarúmque rudis teſtam ei attulit, petiſitque ut nomen Ariſtidis inſcriberet. Noſti verò, inquit, Ariſtidem? Non equidem, reſpondit ruſticus: ſed moleſtum mihi eſt Juſti cognomentum. tum Ariſtides ſilens nomen ſuum teſtæ inſcripſit, eámque homini reddidit. Intercedebat ei cum Themiſtocle inimicitia. cum eo miſſus aliquò legatus, Viſne, inquit, ô Themiſtocles, inimicitiam in finibus deponamus? ſi enim videbitur, reverſi eam rurſum ſuſcipiemus. Tributa Græcis imponens, tanto rediit pauperior quantum in peregrinationem inſumptum fuit. Æſchylus in Amphiaraum hos fecit verſus:

Neque

Οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστον εἶναι θέλει,
Βαθεῖαν ἄλοχα διὰ φρενὸς καρπούμενον,
Ἀφ' ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα·

καὶ λεγομένων τούτων, πάντες εἰς Ἀριστείδην ἀπέβλεψαν.

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ.

Περικλῆς, ὁπότε μέλλοι στρατηγεῖν, ἀναλαμβάνων τὴν χλαμύδα, πρὸς ἑαυτὸν ἔλεγε, Πρόσεχε, Περίκλεις, ἐλευθέρων μέλλεις ἄρχειν, Ἑλλήνων καὶ Ἀθηναίων. Ἐκέλευσε δὲ τὸν Ἀθηναίους τὴν Αἴγιναν ὥσπερ λήμην ἀφαιρεῖν τοῦ Πειραιῶς. Πρὸς δὲ φίλον τινὰ μαρτυρίας ψευδοῦς δεόμενον, ἢ πρωΐην καὶ ὄρθρου, ἔφησε μέχρι τοῦ βωμοῦ φίλος εἶναι. Μέλλων δὲ ἀποθνήσκειν, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐμακάριζεν ὅτι μηδεὶς Ἀθηναίων μέλαν ἱμάτιον δι' αὐτὸν ἐνεδύσατο.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ.

Ἀλκιβιάδης ἔτι παῖς ὢν ἐλήφθη λαβὴν ἐν παλαίστρᾳ· καὶ μὴ δυνάμενος διαφυγεῖν, ἔδακε τὴν χεῖρα τοῦ καταπαλαίσαντος. εἰπόντος δὲ ἐκείνου, Δάκνεις ὡς αἱ γυναῖκες, Οὔμμην, εἶπεν, ἀλλ' ὡς οἱ λέοντες. Ἔχων δὲ κυνᾶ πάγκαλον ἐωνημένον ἑπτακισχιλίων δραχμῶν, ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὴν οὐράν, Ὅπως, ἔφη, τοῦτο λέγωσιν Ἀθηναῖοι ὡς ἐμοῦ, κ᾽ μηδὲν ἄλλο πολυπραγμονῶσι. Προσελθὼν δὲ διδασκαλείῳ, ῥαψῳ-

Neque enim videri, ſed vult eſſe is optimus,
Sulcum profundum in pectore conſitum ſuo
Habens, veneranda conſilia unde pullulant.

hi quum in theatro recitarentur, omnium oculi ſunt in Ariſtidem conjecti.

Pericles præturam geſturus, chlænam ſumens ita ſeipſum ſolebat alloqui: Memento, Pericles, liberis te imperaturum, Græcis, atque Athenienſibus. Æginam abolere jubebat, tanquam oculis Peiræi damnoſam. Amico falſum à ſe teſtimonium, quod jurejurando erat ſanciendum, exigenti, Amicum ſe uſque ad aram eſſe reſpondit. Moriturus ſeipſum felicem prædicavit, quòd nulli Athenienſium atræ veſtis gerendæ cauſa fuiſſet.

Alcibiades etiamnum puer in palæſtra ita comprehenſus ut non poſſet effugere, colluctantis manum momordit. qui quum diceret, Mordes ſicut mulieres, reſpondit, Nequaquam, ſed ut leones. Canem poſſidebat perpulchrum, emptum LXX mnis. ei caudam amputavit, eò id ſe facere dicens ut habeant Athenienſes quod de ipſo loquerentur, neque in alias inquirerent res ejus. Ad ludum aliquando literarium veniens,

ραψῳδίαν Ἰλιάδος ᾄτει· τῷ δὲ διδασκάλῳ μηδὲν ἔχειν Ὁμήρου φήσαντος, ἐντρίψας αὐτῷ κόνδυλον παρῆλθεν. Ἐλθὼν δὲ πρὸς θύρας τοῦ Περικλέους, καὶ πυθόμενος αὐτὸν μὴ σχολάζειν, ἀλλὰ σκοπεῖν ὅπως ἀποδώσῃ λόγους Ἀθηναίοις, Οὐ βέλτιον, ἔφη, σκοπεῖν ἐμοῦ ὅπως μὴ σὺ ἀποδώσῃς; Καλούμενος δὲ πρὸς κρίσιν θανατικὴν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ Σικελίας, ἔκρυψεν ἑαυτόν· εἰπὼν δοκεῖν εἶναι τὸν δίκην ἔχοντα, ζητεῖν ἀποφυγεῖν, δεῖν φυγεῖν. Εἰπόντος δέ τινος, Οὐ πιστεύεις τῇ πατρίδι τιμωρεῖσθαι σεαυτόν; Ἐγὼ μέν, ἔφη, οὐδὲ τῇ μητρὶ, μή πως ἀγνοήσασα τιμῶν μέλαιναν βάλῃ ψῆφον ἀντὶ τῆς λευκῆς. Ἀκούσας δὲ ὅτι θανάτου αὐτοῦ κατέγνωσαι, Δείξομέν σοι, εἶπεν, αὐτοῖς ὅτι ζῶμεν. καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους τρεψάμενος, τὸν Δεκελικὸν ἤγειρεν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πόλεμον.

ΛΑΜΑΧΟΥ.

Λάμαχος ἐπιλήσμων τινὶ τῶν λοχαγῶν ἁμαρτόντι· τοῦ δὲ φήσαντος μηκέτι τοῦτο ποιήσειν, Οὐκ ἔστιν, εἶπεν, ἐν πολέμῳ δὶς ἁμαρτεῖν.

ΙΦΙΚΡΑΤΟΥΣ.

Ἰφικράτης, δοκῶν υἱὸς εἶναι σκυτοτόμου, κατεφρονεῖτο· δόξαν δὲ τότε πρῶτον ἔσχε ὅτε τραυματίαν πολέμιον ἄνδρα μὴ τῶν ὅπλων ζῶντα σωσαρπάσας, εἰς τὴν ἑαυτοῦ τριήρη μετήνεγκεν. Ἐν δὲ φιλίᾳ καὶ

niens, rhapſodiam Iliadis poposcit magiſtrum: eique, quum nihil Homericum ſe habere diceret, colapho impacto tranſiit. Veniens ad fores Periclis, audivit eum occupatum eſſe, ac circumſpicere quomodo rationes poſſet Athenienſibus reddere: Nónne, inquit, præſtabat excogitare rationem, ne eas redderet? Evocatus ab Athenienſibus è Sicilia ad dicendam cauſam, quum quidem capitis anquireretur, abdidit ſeſe: ſtultum eſſe dicens reum qui quum fugere judicium liceat, quærat qui in eo ſe defendat. Ac dicenti cuidam, Non fidis patriæ de te judicaturæ? Ne matri quidem, inquit. metuerem enim ne per errorem atrum calculum pro albo in urnam injiceret. Audito ſe & qui cum ipſo erant morti ab Athenienſibus addictos eſſe, Oſtendamus, ait, illis nos vivere. Simúlque ſe ad Lacedæmonios contulit, & bellum Decelicum contra Athenienſes excitavit.

Lamachus centurionem quendam commiſſi erroris cauſa verbis increpabat. ac reſpondenti, poſthac ſe nihil tale admiſſurum, hoc referebat: In bello non licet bis peccare.

Iphicrates deſpiciebatur, quòd cerdonis filius eſſe putaretur. tunc primùm exiſtimationem ſibi peperit, quum ſaucius ipſe hoſtem unà cum armis vivum corripiens in ſuam tranſtulit triremem. Is quum caſtra

in

καὶ συμμάχῳ χώρᾳ στρατοπεδεύων, καὶ χάρακα βαλλόμενος, καὶ τάφρον ὀρύττων ὀλιγωρότερον, πρὸς τὸν εἰπόντα, Τί γὰρ φοβούμεθα; χειρίστῳ ἔφησε στρατηγῷ φωνὴν εἶναι, τὴν, Οὐκ ἂν προσδόκησα. Παρατασσόμενος δὲ τοῖς βαρβάροις, ἔφη δεδιέναι μὴ τὸν Ἰφικράτην οὐκ ἴσασιν, ᾧ καταπλήττειν οὐδὲ ἄλλους πολεμίους. Κινούμενος δὲ θανάτῳ, πρὸς τὸν συκοφάντην, Οἷα ποιεῖς, ὦ ἄνθρωπε, εἶπε, πολέμου θορυβοῦντος, τὴν πόλιν ἐμοῦ πείθων βουλεύειν καὶ μὴ μετ' ἐμοῦ; Πρὸς δὲ Ἁρμόδιον τὸν τοῦ παλαιοῦ Ἁρμοδίου ἀπόγονον, εἰς δυσγένειαν αὐτῷ λοιδορούμενον, ἔφη, Τὸ μὲν ἐμὸν ἀπ' ἐμοῦ ἤρξε, τὸ δὲ σὸν ἐν σοὶ παύει. Ῥήτορος δέ τινος ἐπερωτῶντος αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ, Τίς ὢν μέγα φρονεῖς; πότερον ἱππεύς, ἢ τοξότης, ἢ πελταστὴς, ἢ πεζός; Οὐδείς, ἔφη, τούτων, ἀλλ' ὁ πᾶσι τούτοις ἐπιτάττειν.

ΤΙΜΟΘΕΟΥ.

Τιμόθεος εὐτυχὴς ἐνομίζετο στρατηγὸς εἶναι· καὶ φθονοῦντές αὐτῷ τινες ἐζωγράφουν τὰς πόλεις εἰς κύβον αὐτομάτως ἐκείνου καθεύδοντος ἐνδυομένας· ἔλεγεν οὖν ὁ Τιμόθεος, Εἰ τηλικαύτας πόλεις λαμβάνω καθεύδων, τί με οἴεσθε ποιήσειν ἐγρηγορότα; Τῶν δὲ ὀλυμπιῶν στρατηγῶν τινος τραῦμα τοῖς Ἀθηναίοις δεικνύοντος, Ἐγὼ δὲ, εἶπεν,

in regione amica & confœderata posuisset, accuratéque ea vallo & fossa communivisset, quærenti cujusnam metu hoc faceret: respondit, Turpissimam esse imperatoris vocem, Non putaram. Pugnam contra barbaros instruens, aiebat vereri se Iphicratem barbaris non esse notum. suo enim nomine aliis hostibus terrorem se incutere. Rei capitalis postulatus, adversus calumniatorem dixit: Vide quam rem agas qui instante bello suades civitati ut de me potius quàm mecum decernat. Quum ei Harmodius, unus de prisci illius Harmodii posteris, exprobraret ignobilitatem, respondit: Meum à me incipit genus, tuum in te desinit. Interrogatus à quodam oratore, quis tandem esset, qui ita magnificè de seipso sentiret, equésne an sagittarius, an peltam gerens, an pedester: Nihil, inquit, horum, sed qui sciam hisce omnibus imperare.

Timotheus fortunatus videbatur esse imperator, ac nonnulli invidi pingebant urbes ultrò in ipsius dormientis naſſam se induentes. dicebat itaque, Si tantas ego urbes per somnum capio, quid me vigilantem putatis facturum? Quodam de audacibus ducibus vulnus acceptum Athenienſibus demonſtrante: Me verò, inquit

εἶπεν, ἠχμώθην ὅτι με στρατηγοῦντος ὑμῶν ἐν Σάμῳ καταπελτικὸν βέλος ἐξυὸς ἔπεσε. Τῶν δὲ ῥητόρων τὸν Χάρητα προσαγόντων, καὶ τοιοῦτον ἀξιούντων εἶναι τὸν Ἀθηναίων στρατηγὸν, Οὐ τὸν στρατηγὸν, εἶπεν ὁ Τιμόθεος, ἀλλὰ τὸν τῷ στρατηγῷ τὰ στρώματα κομίζοντα.

ΧΑΒΡΙΟΥ.

Χαβρίας ἔλεγε κάλλιστα στρατηγεῖν σὺν μάλιστα γινώσκοντας τὰ τῷ πολεμίων. Δίκην δὲ φεύγων προδοσίας μὴ Ἰφικράτης, ἐπιτιμῶντος αὐτῷ τῷ Ἰφικράτης ὅτι κινδυνώδων εἰς τὸ γυμνάσιον βαδίζει καὶ τὴν εἰωθυῖαν ὥραν ἀριστᾷ, Τοιγαροῦν, εἶπεν, ἂν ἄλλό τι γνῶσι περὶ ἡμῶν Ἀθηναῖοι, σὲ μὲν αὐχμῶντα καὶ ἄτιτον, ἐμὲ δὲ ἡδυσμένον καὶ ἀλειμμένον δυσκολανοῦσιν. Εἰώθει δὲ λέγειν ὅτι φοβερώτερόν ἐστιν ἐλάφων στρατόπεδον, ἡγεμόνος λέοντος, ἢ λεόντων, ἐλάφου.

ΗΓΗΣΙΠΠΟΥ.

Ἡγησίππου τοῦ Κρωβύλου προσαγορευομένου παροξύνοντος τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ Φίλιππον, ὑποφώνησέ τις ἐκ τῆς ἐκκλησίας, Πόλεμον εἰσηγῇ; Ναὶ μὰ Δία, εἶπε, καὶ μέλανα ἱμάτια, καὶ δημοσίας ἐκφορὰς, καὶ λόγους ἐπιταφίους εἰ μέλλομεν ἐλεύθεροι βιώσεσθαι, καὶ μὴ ποιήσειν τὸ προσταττόμενον Μακεδόσι.

ΠΥΘΕΟΥ.

Πυθέας ἔτι μειράκιον ὢν, παρῆλθεν ἀντερῶν τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου γραφο-

Timotheus, puduit, quòd quum ego dux vester in Samo essem, prope me telum catapultæ decidit. Oratoribus Charetem commendantibus, talémque debere Atheniensium esse imperatorem dicentibus: Non, inquit, imperatorem, sed eum qui imperatori stragulam vestem portet.

Chabrias dicebat optimum hunc esse imperatorem, qui maximè cognitas habeat res hostium. Proditionis unà cum Iphicrate accusatus, gymnasium frequentabat, solitáque hora prandebat. reprehensúsque eo nomine ab Iphicrate: Proinde, inquit, si quid siniſtrum de nobis statuerint Athenienses, squalidum te & jejunum, me pransum unctúmque interficient. Solebat dicere, terribiliorem esse cervorum exercitum leone duce, quàm leonum agmen ducente cervo.

Hegesippus, cognomento Crobylus, adversus Philippum Athenienses instigabat. quúmque è concione quidam occlamasset, Bellum introducis? Omnino, inquit, atque atras etiam mehercle vestes, & publicas funerationes, funebréſque orationes, si quidem liberi vivere, neque facere Macedonum imperata volumus.

Pytheas etiamnum adolescens progrediebatur in publicum, dicturus contra decreta

γραφομένοις ψηφίσμασιν· εἰπόντος δέ τινος, Σὺ νέος ὢν βουλῆς λέγειν περὶ τηλικούτων; Καὶ μὴν Ἀλέξανδρος, εἶπεν, ὃν ψηφίζεσθε θεὸν, ἐμοῦ νεώτερός ἐστι.

ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΑΘΗΝ.

Φωκίων ὁ Ἀθηναῖος ὑπ' ὀδενὸς ὅτε γελῶν ὤφθη, ὅτε δακρύων. Ἐκκλησίας γὰρ γενομένης, πρὸς τὸν εἰπόντα, Σκεπτομένῳ μοι Φωκίων ἔοικας, Ὀρθῶς, ἔφη, τοπάζεις· σκέπτομαι γὰρ εἴ τι δυνάμαι παρελεῖν ὧν μέλλω λέγειν πρὸς Ἀθηναίους. Μανείσης δὲ γνώμης Ἀθηναίοις ὡς εἰς ἐστιν ἀνὴρ ὃν τῇ πόλει ταῖς πάντων ἀναπεπλεγμένος γνώμαις, καὶ τῶν Ἀθηναίων ζητεῖν κελευόντων ὅστις ἐστὶ, καὶ βοώντων, Φωκίων ἑαυτὸν ἔφησε τοῦτον εἶναι· μόνῳ γὰρ ἑαυτῷ μηδὲν ἀρέσκειν ὧν οἱ πολλοὶ πράττουσι καὶ λέγουσιν. Ἐπεὶ δὲ λέγων ποτὲ γνώμην πρὸς τὸν δῆμον ἐδοκίμει, καὶ πάντας ὁμαλῶς ἑώρα τὸν λόγον ἀποδεχομένους, Παρελθὼν πρὸς σὲ τοῦτο φίλους εἶπεν, Οὐ δήπου κακόν τι λέγων ἐμαυτὸν λέληθα; Πρὸς δὲ θυσίαν τινὰ τῶν Ἀθηναίων αἰτούντων ἐπιδόσεις, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιδιδόντων, κληθεὶς πολλάκις, Αἰσχυνοίμην ἄν, εἶπεν, ὑμῖν ἐπιδιδὺς, τούτῳ δὲ μὴ ἀποδιδύς· ἅμα δεικνὺς τὸν δανειστήν. Δημοσθένους δὲ τοῦ ῥήτορος εἰπόντος, Ἀποκτενοῦσί σε Ἀθηναῖοι ἐὰν μανῶσι, Ναὶ, εἶπεν, ἐμὲ μὲν, ἂν μανῶσι· σὲ δὲ, ἂν σωφρονῶσιν.

Ἀρι-

creta de Alexandro promulgata. quúmque diceret quidam, Tu adoleſcens quum ſis, de tantis rebus audes dicere? Enimverò, inquit, Alexander, quem vos deum decreto veſtro facitis, natu quàm ego minor eſt.

PHOCIONEM Athenienſem nemo neque ridentem vidit, neque lacrymantem. Coacta concione dicenti, Videre mihi, ô Phocion, cogitabundus: Rectè, inquit, conjicis. delibero enim an aliquid amputare poſſim de verbis quæ ſum ad populum factúrus. Oraculo Athenienſibus ſignificatum erat, unum eſſe in civitate qui omnium adverſaretur ſententiis. quum quæri juberent quiſnam ille eſſet, ac vociferarentur, Se illum eſſe Phocio dixit: ſoli enim ſibi nihil eorum probari, quæ vulgo fierent ac dicerentur. Aliquando dicens ſuam ſententiam, quum placere ſe, & æqualiter ab omnibus approbari ſuam videret orationem, converſus ad amicos: Numnam, inquit, mihi imprudenti pravum aliquod dictum excidit? Poſtulantibus ad ſacrificium quoddam ſtipem Athenienſibus, conferentibúſque reliquis, aliquoties vocatus, Puderet verò me, inquit, vobis donare, huic (ſimul creditorem demonſtrabat) non reddere. Demoſthene oratore dicente, interficient te Athenienſes ſi inſanient: Planè, inquit, me, ſi inſanient; te, ubi ſapient.

Ari-

Ἀειτογείτονϖ ϑ τῆ συκοφάνῆ μέλλοντϖ ἀποθνήσκειν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ καλαχρίτῃ γεγονότϖ, καὶ δεομένῳ τὸν Φωκίωνα πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, τῶν ϑ φίλων ὐκ ἐώντων πρὸς ἄνθρωπον πονηρὸν βαδίζειν, Καὶ πῆ τις ἂν, εἶπεν, ἥδιον Ἀειτογείτονι λαλήσειεν; Ὀργιζομένων ϑ τοῖς Βυζαντίοις τῶν Ἀθηναίων, μὴ δεξαμένοις τῇ πόλει Χάρητα πεμφθέντα μῆ δυνάμεως βοηθὸν αὐτοῖς πρὸς Φίλιππον, εἰπὼν ὁ Φωκίων ὅτι δεῖ μὴ τοῖς ἀπιστοῦσι τῶν συμμάχων, ἀλλὰ τοῖς ἀπιστουμένοις τῶν στρατηγῶν ὀργίζεσϑαι, αὐτὸς ἡρέθη στρατηγὸς καὶ πεισθεὶς ὑπὸ τῶν Βυζαντίων, ἐποίησε τὸν Φίλιππον ἀπελθεῖν ἄπρακτον. Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῆ βασιλέως ἑκατὸν τάλαντα δωρεὰν αὐτῷ πέμψαντος, ἠρώτησε τὺς κομίζοντας, τί δή ποτε, πολλῶν ὄντων Ἀθηναίων, αὐτῷ μόνῳ ταῦτα δίδωσιν Ἀλέξανδρϖ· εἰπόντων δὲ ἐκείνων ὡς μόνον αὐτὸν ἡγεῖται καλὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι, Οὐκοῦν, ἔφη, ἐασάτω με καὶ δοκεῖν καὶ εἶναι τοιοῦτον. Αἰτοῦντος ϑ Ἀλεξάνδρου τριήρεις, ἢ τῆ δήμῳ κελεύοντϖ ὀνομασὶ παυέσϑαι τὸν Φωκίωνα ἢ συμβουλεύειν, ἀνασὰς ἔφη, Συμβουλεύω τοίνυν ὑμῖν ἢ κρατεῖν τοῖς ὅπλοις αὐτὺς, ἢ φίλυς εἶναι τῶν κρατούντων. Λόγυ ϑ περὶ τ' Ἀλεξάνδρου τελευτῆς ἐμπεσόντϖ ἀδεσπότυ, καὶ τῶν ῥητόρων ἀναπηδώντων δίβυς ἐπὶ τὸ βῆμα, ἢ μὴ μέλλειν ἀλλὰ πολεμεῖν ἤδη κελευόντων, ὁ Φωκίων ἠξίυ

Ariſtogeito judicum ſententiis morti addictus, quum jam moriturus in carcere flagitaret ut Phocion ad ſe veniret, húncque amici ad malum hominem accedere prohiberent: Et ubi tandem, ait Phocion, Ariſtogitonem mallet aliquis compellare? Irascebantur Athenienſes Byzantiis quòd in urbem non admiſiſſent Charetem miſſum cum copiis præſidio ipſis contra Philippum. ibi Phocio non ſuccenſendum ſociis diffidentibus, ſed ducibus potius fidem non merentibus pronuncians, ipſe dux eſt creatus, admiſſúſque à Byzantiis fidem ſibi habentibus, effecit ut Philippus re infecta diſcederet. Alexandro rege c talenta dono mittente ipſi, quæſivit ex adferentibus quam ob rem de tanto Athenienſium numero ſibi ſoli iſthuc largiretur Alexander. quum reſponderent, ſolum ipſum à rege bonum virum judicari: Talem ergo, inquit, me & videri & eſſe patiatur. Poſcente Alexandro triremes, populóque nominatim Phocionem prodire jubente & in medium conſulere, ſurgens: Suadeo igitur, ait, ut vel ipſi armis potentiam obtineatis, vel potentium amici ſitis. Allatus incerto autore erat de morte Alexandri nuncius. ad quem quum oratores ſtatim in roſtra provolaſſent, bellúmque abſque mora ulla ſuſcipiendum autumarent: Phocion expectare jube-

ἥξειν ἀφειμένων, καὶ γνῶναι βεβαίως. Εἰ γὰρ τήμερον, ἔφη, τέθνηκε, καὶ ἄυριον ἔσται καὶ εἰσέτι τεθνηκώς. Τῶν δὲ Λεωσθένους εἰς τὸν πόλεμον ἐμβαλόντος τὴν πόλιν, ἐλπίσι λαμπραῖς πρὸς τὸ τῆς ἐλευθερίας ὄνομα καὶ τὴν ἡγεμονίας ἐπαιρομένων, οὗτος λόγους ἀπὸ ταῖς κυπαρίτταις ἀπεικάζε. Καλοὶ γὰρ ὄντες, ἔφη, καὶ ὑψηλοὶ, καρπὸν οὐκ ἔχουσι. Κατωρθωμένων δὲ τῶν πρώτων, καὶ τῆς πόλεως ἀναγέλια θυούσης, ἐρωτηθεὶς εἰ ταῦτα ἤθελεν ὕστω πεπρᾶχθαι, Πεπρᾶχθαι μὲν ἄν, ἔφη, ταῦτα, βεβοηλοῦται δὲ σκῆνα. Τῇ δ' Ἀττικῇ τῶν Μακεδόνων προσβαλλόντων, καὶ πορθούντων τὴν παραλίαν, ἐξήγαγε σὺν ὀλιγίᾳ. πολλῶν δὲ συντρεχόντων πρὸς αὐτὸν, καὶ παρελθομένων σκῆνον τὸν λόφον καταλαβεῖν, καὶ σταθῆναι τάξει τὴν δύναμιν, Ὦ Ἡράκλεις, εἶπεν, ὡς πολλοὺς ὁρῶ σφαγεῖς, σφαγιάτας δὲ ὀλίγους; ὦ μὴν ἀλλὰ συμβαλὼν ἐκράτησε, καὶ διέφθειρε Νικίωνα τὸν ἄρχοντα τῶν Μακεδόνων. Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τῷ πολέμῳ κρατηθέντες ἐδέξαντο φρουρὰν ὑπ' Ἀντιπάτρου· Μενύλλου δὲ τοῦ τῆς φρουρᾶς ἄρχοντος χρήματα τῷ Φωκίωνι διδόντος, ἀγανακτήσας εἶπε, μᾶλλον ἐκεῖνον Ἀλεξάνδρου βελτίονα εἶναι, καὶ χείρονα τὴν αἰτίαν ἐφ' ἣν λήψεται νῦν, τότε μὴ δεξάμενον. Ἀντίπατρος δὲ ἔφη πῶς δυεῖν αὐτῷ φίλων Ἀθηναίων ὄντων, ὅτε Φωκίωνα λαβεῖν πέπεικεν, ὅτε Δημάδην διδοὺς

jubebat, rémque certò explorare. Nam (dicebat) ſi hodie mortuus eſt Alexander, cras etiam ac deinceps erit mortuus. Leoſthenes Athenienſes in bellum Lamiacum conjecerat, magna ſpe ob nomen parandæ libertatis & imperii exagitatos. hujus orationem cupreſſorum ſimilem dicebat eſſe Phocio: quæ quum ſint pulchræ & proceræ, fructum tamen ferunt nullum. Rebúſque initiò proſperè ſuccedentibus, & civitate victimas ob lætum nuncium immolante, interrogatus an rem ita geſtam non vellet: Vellem, inquit, altero modo decretum fuiſſe: hæc ſic acta eſſe placet. Macedonibus Atticam incurſantibus, orámque maritimam populantibus, eduxit qui ætate erant ad militiam apti. multis autem ad ipſum concurrentibus, hortantibúſque ut tumulo quem monſtrabant occupato ibi aciem inſtrueret: Dii boni, inquit, quàm multos duces, paucos milites video! commiſſa tamen pugna vicit, & Nicionem Macedonum ducem interfecit. Non multo poſt tempore Athenienſibus bello victis præſidium ab Antipatro eſt impoſitum. cujus præfectus Menyllus pecuniam Phocioni quum offerret, indignè id Phocio tulit, Neque hunc Alexandro meliorem eſſe dicens, & minus honeſtas accipiendi cauſas habere, qui olim repudiaſſet. Antipater autem dicebat duos ſe amicos habere Athenis, Phocionem ac Demadem, quorum alterum

διδὺς ἐμπέπληκεν. Ἀξιοῦντος δ' Ἀντιπάτρου ποιῆσαί τι τῶν μὴ δικαίων αὐτὸν, Οὐ δυνάσαι, εἶπεν, Ἀντίπατρε, καὶ φίλῳ Φωκίωνι χρῆσθαι, καὶ κόλακι. Μετὰ δὲ τὸν Ἀντιπάτρου τελευτὴν δημοκρατίας Ἀθηναίοις γενομένης, κατεγνώσθη θάνατος τοῦ Φωκίωνος ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ τῶν φίλων. οἱ μὲν ἔν ἄλλοι κλαίοντες ἤγοντο. πρὸς δὲ Φωκίωνι σιωπῇ βαδίζοντι τῶν ἐχθρῶν τις ἐνέπτυσεν ἀπαντήσας εἰς τὸ πρόσωπον. ὁ δὲ, πρὸς σὲ ἄρχοντας ἀποβλέψας, Οὐ παύσει τις, εἶπε, τοῦτον ἀσχημονοῦντα; Τῶν δὲ μελλόντων σωματοθηκεῖν ἑνὸς ὀδυρομένου καὶ ἀγανακτοῦντος, Οὐκ ἀγαπᾷς, εἶπεν, ὦ Εὐίππε μετὰ Φωκίωνος ἀποθανούμενος; Ἤδη δέ τις κύλικα αὐτῷ προσφερομένης, ἐρωτηθεὶς εἴ τι λέγει πρὸς τὸν υἱόν, Ἐγώ σοι, εἶπεν, ἐπέλλομαι καὶ παρακαλῶ μηδὲν Ἀθηναίοις μνησικακεῖν.

ΠΕΙΣΙΣΤΡΑΤΟΥ.

Πεισίστρατος ὁ Ἀθηναίων τύραννος, ἐπεὶ τῶν φίλων τινὲς ἀποστάντες ἀπὸ Φυλῆς κατέλαβον, ἦλθε πρὸς αὐτοὺς στρατόδεσμον αὐτὸς κομίζων. πυθομένων δὲ ἐκείνων τί βούλεται, Πείσας ὑμᾶς, εἶπεν, ἀπαγαγεῖν, ἢ μὴ πείσας, μένειν μεθ' ὑμῶν· καὶ διὰ τοῦτο ἀφῖγμαι σωσεσθασμένος. Διαβληθείσης δὲ τῆς μητρὸς πρὸς αὐτὸν ὡς ἐρᾷ τινος νεανίσκου, καὶ κρύφα συνέσι φοβουμένῳ καὶ παραυτομένῳ

nunquam adducere potuiſſet ut miſſa dona acciperet, alterum nunquam dandis muneribus exſaturaſſet. Eidem abs ſe injuſtam quandam actionem poſtulanti, Phocio, Non potes, inquit, Antipater, Phocionem & amicum habere & adulatorem. Poſt mortem Antipatri forma reipublicæ populari conſtituta, in concione pronunciatum eſt, Phocionem amicóſque ejus morte mulctandos eſſe. Ibi reliqui flentes quum ad ſupplicium ducerentur, Phocioni tacitè eunti inimicorum quidam obviam factus in faciem exſpuit. Tum ad magiſtratum reſpiciens Phocio, Nemóne, inquit, compeſcet hunc contra decorum agentem? Unà moriturum Euippum, ſdque deplorantem & indignè ferentem ſic compellavit: Pigétne te cum Phocione mori? Allato jam cicutæ poculo interrogatus filióne aliquid mandaret: Mando, inquit, tibi fili, atque hortor te, ne Athenienſibus memorem te injuriarum præbeas.

Pisistratus Athenienſium tyrannus, quum ab eo facta defectione ſociorum quidam Phylen occupaſſent, venit ad eos veſtem ſtragulam portans. Interrogantibus quid vellet, Aut vobis, inquit, perſuadere volo ut mecum in aſty redeatis, aut, ſi id non conſequor, vobiſcum hic manere, & ad eam rem inſtructus veni. Delata apud ipſum erat mater quòd adoleſcentem quendam deperiret, cum cóque rem haberet metuen-

τυμβῴ ταπολλὰ, καλέσας ἐπὶ δεῖπνον τὸν νεανίσκον ἠρώτησε δειπνήσαντα, πῶς γέγονεν. ἡδέως ὁ φήσαντος, Ταῦτά σοι, ἔφη, καθ' ἡμέραν ἔσαι ἐὰν τῇ μητρί μὲ ἀρέσκῃς. Ἐπεὶ ὁ Θρασύβουλος ἐρῶν αὐτῆ τῆ θυγατρὸς ἐφίλησεν ἀπαντήσας, παροξυνόμμος ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ τῆς γυναικὸς, Ἂν τὸς φιλᾶντας, εἶπε, μισῶμεν, τί ποιήσομεν τὸς μισοῦντας; καὶ ἔδωκεν γυναῖκα τῷ Θρασυβούλῳ τινὶ παρθένον. Κωμασῶν δέ τινων ἀθεὶ τυχόντων αὐτῆ τῇ γυναικὶ, καὶ πολλὰ πραξάντων ἀσελγῆ καὶ εἰπόντων, μεθ' ἡμέραν ὁ τῆ Πεισιστράτε δεομένων καὶ δακρυόντων, Ὑμεῖς μὲν, ἔφη, πειρᾶσθε σωφρονεῖν τολοιπόν. ἡ δ' ἐμὴ γυνὴ τοσαῦτάπαν ἐχθὲς ὑδαμῆ περῆλθε. Τῶν παίδων, αὐτῆ γαμεῖν ἑτέραν γυναῖκα μέλλοντος, διαπυθανομένων μή τι μεμφόμενος αὐτὸς εἴη, Ἥκιστα, εἶπεν, ἀλλ' ἐπαινῶν, καὶ βουλόμενος ἑτέρους μοι παῖδας ζηλοῦν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ ΦΑΛΗΡΕΩΣ.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεῖ παρῄνει τὰ περὶ βασιλείας καὶ ἡγεμονίας βιβλία κλᾶν καὶ ἀναγινώσκειν. ἃ γὰρ οἱ φίλοι τοῖς βασιλεῦσιν ὑπὲρ ἁρρήτων παραινεῖν, ταῦτα ἐν τοῖς βιβλίοις γέγραπται.

ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ.

Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος εἴθισε τοὺς πολίτας κομᾶν, λέγων ὅτι

metuente ſibi & crebrò recuſante. Hunc ad cœnam vocavit, cáque peracta percunctatus eſt quomodo tractatus eſſet, reſpondentíque Jucundè: Hoc, inquit, quotidianum tibi erit, ſi matri meæ placueris. Thraſybulus filiam ipſius amabat, obviámque aliquando factam oſculatus erat. inſtiganti ea de cauſa adverſus illum uxori Piſiſtratus, Si, inquit, amantes odio proſequimur, quid faciemus iis, quibus in odio ſumus? virginem porrò nuptum tradidit Thraſybulo. Comeſſatores quidam in uxorem ipſius inciderant, multáque laſcivè dixerant atque fecerant. qui quum poſtridie lacrymis adhibitis veniam flagitarent à Piſiſtrato: Vos quidem, inquit, in poſterum date operam modeſtiæ. mea uxor heri nuſquam omnino prodiit. Ducturum aliam uxorem interrogantibus filiis ecquid eò id faceret quod ipſos improbaret: reſpondit, Nequaquam verò, ſed vos laudo, cupióque alios præterea tales liberos nanciſci.

Demetrius Phalereus regi ſuadebat ut libros de regno & principatu pararet ac legeret. de quibus enim amici reges monere non audent, ea in libris exſtare.

Lycurgus Lacedæmonius cives adſuefecit ad alendam comam, inquiens ea formoſos

ὅτι σὺ μὲν καλὸς ἡ κόμη ὑπερεπερέφεις ποιεῖ, σὺ δ' αἰχμὰς, φοβερωτέρους. Πρὸς δὲ τὸν κελεύοντα ποιεῖν ἐν τῇ πόλει δημοκρατίαν, Σὺ πρῶτος, εἶπεν, ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ποίησον δημοκρατίαν. Ἐπέλυσε δὲ τὰς οἰκίας ποιεῖν ὑπὸ πελέκεως μόνον. αἰχμαὶ γὰρ εἰς οἰκίας λιτὰς ὀκπώματα καὶ σκεύη τραπέζας πολυτελεῖς εἰσφέρουσι. Πυγμὴν δὲ καὶ παγκράτιον ἀγωνίζεσθαι ἐκώλυσεν, ἵνα μηδὲ παίζοντες ἀπανδᾶν ἐθίζωνται. Στρατεύειν δὲ πολλάκις αὐτὸς αὐτοὺς ἐκώλυσεν, ὅπως μὴ ποιῶσι μαχιμωτέρους. Ὑστερον δὲ τῷ Ἀγησιλάῳ τρωθέντος, ὁ Ἀνταλκίδας εἶπεν καλὰ διδασκάλια τοῦτο Θηβαίων λαμβάνειν αὐτὸν, ἐθίσαντα καὶ διδάξαντα πολεμεῖν ἄκοντας.

ΧΑΡΙΛΛΟΥ.

Χάριλλος ὁ βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς διὰ τί νόμους ὀλίγους ἔτω Λυκοῦργος ἔθηκεν, ἀπεκρίνατο, σὺν μὲν ὀλίγοις λόγοις μὴ δεῖσθαι νόμων πολλῶν. Τῶν δὲ εἱλώτων τινὸς θρασύτερον αὐτῷ προσφερομένου, Νὴ τὼ σιὼ, εἶπεν, καλέκτανον τόν σε εἰ μὴ ὠργιζόμην. Πρὸς δὲ τὸν πυθόμενον διὰ τί κομῶσιν, εἶπεν, ὅτι τῶν κόσμων ἀδαπανώτατος ἔστος ἐστι.

ΤΗΛΕΚΛΟΥ.

Τήλεκλος ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐγκαλοῦντα τοῖς πολίταις ὡς

moſos pulchriores, deformes terribiliores reddi. Poſcentem ut popularem reipublicæ formam Spartæ inſtitueret, juſſit prius domi ſuæ id facere. Domos non niſi ſecuri & ſerra ædificare juſſit: fore enim ſic ut pudeat in vilia domicilia pocula & ſtragula, & menſas ſumptuoſas inferre. Pugillatione & pancratio interdixit, ut ne per jocum quidem victos ſe fateri ſui diſcerent. Vetuit iiſdem ſæpius bellum inferre, ne ii hoc pacto pugnaciores reddantur. Itaque inferioribus temporibus Antalcidas Ageſilao vulnerato dixit, præclara eum doctrinæ præmia à Thebanis reportare, quos invitos exercuerit docuerítque bellum gerere.

CHARILLUS rex interrogatus cur tam paucas leges Lycurgus poſuiſſet, reſpondit, eos qui paucis uterentur verbis non habere opus multis legibus. Ferocius ſe adverſus ipſum gerenti de ſervis heilotibus uni, Per Caſtores, inquit, occiderem te niſi irafcerer. Interrogatus cur comam Spartani nutrirent: Quia, inquit, omnium ornatuum hic minimo conſtat ſumptu.

TELECLUS rex fratri cives apud ipſum accuſanti, quòd ſe non tanta quanta ipſum

ὡς ἀγνωμονέστερον αὐτῷ προσφερομένοις ἢ ἐκείνῳ, Σὺ γὰρ, εἶπεν, οὐκ οἶδας ἀδικεῖσθαι.

ΘΕΟΠΟΜΠΟΥ.

Θεόπομπος ἔν τινι πόλει, πρὸς τὸν ἐπιδεικνύμενον τὸ τεῖχος αὐτῷ, καὶ πιυθανόμενον εἰ δοκεῖ καλὸν καὶ ὑψηλὸν εἶναι, Οὐ δεῖ γυναικῶν, εἶπεν.

ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ.

Ἀρχίδαμος ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, τῶν συμμάχων ἀξιούντων ὁρίσαι οὗ φόρους αὐτοῖς, εἶπεν, Ὁ πόλεμος οὐ τεταγμένα σιτεῖται.

ΒΡΑΣΙΔΟΥ.

Βρασίδας ἐν ἰχθύσι συλλαβὼν μικρὸν, καὶ δηχθεὶς, ἀφῆκεν· εἶτα πρὸς τοὺς παρόντας, Οὐδὲν οὕτως, ἔφη, μικρόν ἐστιν ὃ μὴ σώζεται τολμῶν ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιχειροῦντας. Ἐν δὲ μάχῃ διὰ τῆς ἀσπίδος ἀκοντισθεὶς, καὶ τὸ δόρυ ἐκ τραύματος ἑλκύσας, αὐτῷ τούτῳ τὸν πολέμιον ἀπέκτεινεν. ἐπερωτηθεὶς δὲ πῶς ἐτρώθη, Προσβάσης με τῆς ἀσπίδος, εἶπεν. Ἐπεὶ δὲ σωθεὶς πεσεῖν αὐτὸν ἐλευθερούντα τοὺς ἐπὶ Θράκης Ἕλληνας, οἱ δὲ πεμφθέντες εἰς Λακεδαίμονα πρέσβεις, τῇ μητρὶ προσῆλθον αὐτοῦ, πρῶτον μὲν ἠρώτησεν εἰ καλῶς ὁ Βρασίδας ἀπέθανεν. ἐγκωμιαζόντων δὲ τῶν Θρακῶν αὐτὸν, καὶ λεγόντων ὡς οὐδεὶς ἄλλως ἔσαι τοιοῦτος, Ἀγνοεῖτε, εἶπεν, ὦ ξένοι· Βρασίδας μὲν γὰρ ἰῶν

ipſum benevolentia proſequerentur, Cauſa eſt, inquit, quòd ferre injurias tu non noſti.

THEOPOMPUS quadam in urbe oſtentanti murum, & quærenti pulchérne videretur & altus, reſpondit, Ne ſi mulierum quidem ſit.

ARCHIDAMUS bello Peloponneſiaco ſociis poſcentibus, ut tributi certam præſcriberet quantitatem, Bellum, ait, definito non aliter emolumento.

BRASIDAS inter caricas murem quum cepiſſet, morſus ab eo dimiſit. tum iis qui aderant, Nihil, inquit, ita parvum eſt, quod ſalutem ſibi non paret, ſi ulciſci adorientes audeat. In prælio jaculum ſibi per ſcutum adactum è vulnere extraxit, eóque ipſo hoſtem interfecit. interrogatus autem quomodo vulneratus eſſet, reſpondit: Prodente me ſcuto. Poſtquam hic, liberatis qui ad Thraciam habitabant Græcis, in pugna occubuit, miſſos Spartam legatos ſcitata eſt mater ejus primùm, an honeſtè mortuus eſſet filius: & laudantibus eum Thracibus, neque ſimilem ejus quenquam futurum dicentibus, Erratis, inquit, hoſpi-

ἰῶ ἀνὴρ ἀγαθὸς, ἀ δὲ Λακεδαίμων πολλὼς ἔχει τήνδε καὶρόνας.

ΑΓΙΔΟΣ.

Ἄγις ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔφη τὸς Λακεδαιμονίους ἐρωτᾶν πόσοι εἰσὶν, ἀλλὰ πᾶ εἰσιν οἱ πολέμιοι. Ἐν δὲ Μαντινείᾳ κωλυόμενος διαμάχεσθαι τοῖς πολεμίοις πλείοσιν ὄσιν, εἶπεν, Ἀνάγκη πολλοῖς μάχεσθαι τὸν ἄρχειν πολλῶν βουλόμενον. Ἐπαινεμένων δὲ τῶν Ἠλείων ἐπὶ τῷ τὰ Ὀλύμπια καλῶς ἄγειν, Τί δὲ, εἶπε, ποιοῦσι θαυμαστὸν εἰ δι' ἐτῶν τεσσάρων μιᾷ ἡμέρᾳ χρῶνται τῇ δικαιοσυνῇ; Ἐπιμεμφόντων δὲ τοῖς ἐπαίνοις, ἔφη, Τί θαυμαστὸν εἰ πράγματι καλῷ καλῶς χρῶνται, τῇ δικαιοσυνῇ; Πρὸς δὲ ἄνθρωπον ποτὲ ἐρωτῶντα πολλάκις τίς ἄριστος εἴη Σπαρτιατῶν, εἶπεν ὁ τυὴν ἀνομοιότατος. Ἑτέρου δὲ πυνθανομένου πόσοι εἰσὶν οἱ Λακεδαιμόνιοι, Ὅσοι, εἶπεν, ἱκανοὶ τὸς κακὸς ἀπείργειν. καὶ τὸ αὐτὸ ἑτέρου πυνθανομένου, Πολλοί σοι, ἔφη, δόξουσιν εἶναι, ἐὰν αὐτὸς ἴδῃς μαχομένους.

ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ.

Λύσανδρος, Διονυσίου δ' τυράννου πέμψαντος ἱμάτια ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ τῶν πολυτελῶν, οὐκ ἔλαβεν, εἰπὼν δεδιέναι μὴ διὰ ταῦτα μᾶλλον αἰσχραὶ φανῶσιν. Πρὸς δὲ τὸς ψέγοντας αὐτὸν ἐπὶ τῷ δι' ἀπάτης τὰ πολλὰ πράσσειν, ὡς ἀνάξιον τοῦ Ἡρακλέους, ἔλεγεν,

tes: fuit Braſidas vir præclarus, ſed habet Lacedæmon multos eo fortiores.

Agis rex dicebat Lacedæmonios non interrogare quàm multi, ſed ubi ſint hoſtes. Et apud Mantineam vetantibus pugnam cum hoſtibus conſerere, quòd numero vincerent, dixit: Adverſus multos pugnet neceſſe eſt, qui multis vult imperare. Quum Eleii laudarentur quòd Olympia juſtè adminiſtrarent, Quid dignum, inquit, admiratione præſtant, ſi toto quadriennio unum per diem juſtitia utuntur? Pergentibus autem laudare qui ceperant: Quaſi verò, inquit, mirum ſit ſi re pulchra, nimirum juſtitia, pulchrè utuntur? Homini malo ſæpius quærenti quiſnam Spartanorum ſit optimus, reſpondit, Is qui tui eſt diſſimillimus. Alii interroganti quanta ſit Spartanorum multitudo, reddidit: Quanta ſufficit malis arcendis. Idémque alio quærente, Multi, inquit, tibi videbuntur Lacedæmonii, ſi eos pugnantes ſpectes.

Lysander quum filiabus ipſius Dionyſius tyrannus pretioſas veſtes miſiſſet, non accepit: quòd vereri ſe diceret, ne filiæ iis indutæ turpiores viderentur. Culpantibus ipſum quòd multa per dolum agendo parum dignum Hercule ſe gereret, dixit:

γῇ, Ὅπου μὴ ἐφικνεῖται ἡ λεοντῆ, περσκαπτέον εἶναι ἐκεῖ τὴν ἀλωπεκῆν. Πρὸς δ' Ἀργείους δικαιότερα τῶν Λακεδαιμονίων λέγειν περὶ τῆς ἀμφισβητουμένης χώρας δοκούντων, ἀπασάμενος τὴν μάχαιραν, Ὁ ζαύτης, ἔφη, κρατῶν, βέλτιστα περὶ γῆς ὅρων διαλέγεται. Τοὺς δ' Λακεδαιμονίους ὁρῶν ὀκνοῦντας προσμάχεσθαι τοῖς τείχεσι τῶν Κορινθίων, ὡς εἶδε λαγὼν ἐξαλλόμενον ἐκ τῆς τάφρου, Τοιοῦτοι, ἔφη, φοβεροὶ πολεμίοις, ὧν οἱ λαγοὶ δι' ἀργίαν ἐν τοῖς τείχεσιν ἐγκαθεύδουσιν; Μεγαρέως δ' ἀνδρὸς ἐν κοινῷ συλλόγῳ παρρησίᾳ χρησαμένου πρὸς αὐτὸν, Οἱ λόγοι σου, εἶπε, πόλεως δέονται.

ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ.

Ἀγησίλαος ἔλεγε τοὺς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντας, ἐλευθέρους μὲν κακοὺς εἶναι, δούλους δ' ἀγαθούς. Εἰθισμένων δ' αὐτῶν τὸν Περσῶν βασιλέα μέγαν προσαγορεύειν, Τί δ' ἐκεῖνος, εἶπεν, ἐμοῦ μείζων, εἰ μὴ δικαιότερος καὶ σωφρονέστερος; Περὶ ἀνδρείας καὶ δικαιοσύνης ἐρωτηθεὶς πόλεμα βελτίων, Οὐδὲν ἀνδρείας, ἔφη, χρήζομεν ἐὰν πάντες ὦμεν δίκαιοι. Νυκτὸς δὲ μέλλων κατὰ τάχος ἀναζευγνύειν ἐκ τῆς πολεμίας, καὶ τὸν ἐρώμενον ὁρῶν ὑπολειπόμενον δι' ἀσθένειαν, καὶ δακρύοντα, Χαλεπὸν, εἶπεν, ἅμα ἐλεεῖν καὶ φρονεῖν. Μενεκράτους δ' ἰατροῦ Διὸς προσαγορευομένου, γράψαντος ὑπομνῆμα πρὸς αὐτὸν, Μενε-

dixit: Ubi leonina pellis non ſufficit, ibi adſuenda eſt vulpina. De agro controverſo quum viderentur Argivi juſtiora quàm Spartani afferre argumenta, ſtringens gladium, Hunc, ait, qui tenet, is optimè de agrorum finibus diſputat. Cernens Lacedæmonios non ſatis habere animi ad oppugnandos Corinthiorum muros, quum è foſſa leporem proſilire videret, Hos, inquit, metuiſtis hoſtes, quorum ob ignaviam muris lepores indormiunt. In concilio liberius à Megarenſi quodam compellatus, Tua, inquit, verba civitate indigent.

AGESILAUS dicebat Aſiæ incolas ſi libertate fruerentur, malos: ſi ſervirent, bonos eſſe. Quum ſolerent illi Perſarum regem appellare Magnum: Quo modo, aiebat, is me major eſt, ſi non juſtior eſt & temperantior? De fortitudine & juſtitia interrogatus, utra harum major eſſet, reſpondit, Nihil opus fore fortitudine, ſi omnes juſti eſſemus. Noctu ſubitò caſtra ex hoſtico moturus, quum amaſium videret ob imbecillitatem relinqui à tergo & flere, Difficile eſt, inquit, ſimul miſereri & ſapere. Menecrati medico, qui Jupiter cognominabatur, in epiſtola ad ſe ſcribenti, Menecrates

Μενεκράτης Ζεὺς βασιλεῖ Ἀγησιλάῳ χαίρειν, ἀντέγραψεν, Βασιλεὺς Ἀγησίλαος Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Λακεδαιμονίων δὲ νικησάντων Ἀθηναίους καὶ τοὺς συμμάχους ἐν Κορίνθῳ, πυθόμενος τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων νεκρῶν, φοῦ τὰς Ἑλλάδος, εἶπεν, ὦ δύστηνος ὑφ' ἑαυτῆς ἀπολώλεκεν ὅσους ἂν ἔχοι οὗτος βαρβάρους νικῆν ἅπαντας. Χρησμὸν δὲ λαβὼν ἐν Ὀλυμπίᾳ παρὰ Διὸς οὗ ἤθελεν, εἶτα τῶν ἐφόρων κελευόντων καὶ τὸν Πύθιον ἐρωτῆσαι περὶ τῶν αὐτῶν, εἰς Δελφοὺς παραγενόμενος, ἠρώτησε τὸν θεὸν εἰ ἄμεινον τῷ πατρὶ, δοκεῖ καὶ αὐτῷ. Παρακαλέσαντος δέ τινα τῶν φίλων παρὰ Καρὸς Ἰκαρείως, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν, Νικίας εἰ μὴ σὺν ἀδικεῖ, ἄφες· εἰ δὲ ἀδικεῖ, ἡμῖν ἄφες, πάντως δὲ ἄφες. Τοῦ δὲ μιμουμένου τινὸς τὸν ἀηδόνος φωνὴν ἀκοῦσαι παρακαλέσαντος, Αὐτᾶς, εἶπεν, ἄκουκα πολλάκις. Μετὰ δὲ τινὰ ἐν Λεύκτροις μάχην, πάντας τοὺς τρέσαντας ἀτίμους εἶναι τῷ νόμῳ κελεύοντος, ὀρῶντες οἱ ἔφοροι τὴν πόλιν ἀνδρῶν ἔρημον οὖσαν, ἐβούλοντο τινὰ ἀτιμίαν λῦσαι, καὶ νομοθετῆσαι ἀπέδειξαν τὸν Ἀγησίλαον. ὁ δὲ προελθὼν εἰς τὸ μέσον, ἐκέλευσε τοὺς νόμους ἀπὸ τοῦ αὔριον κυρίους εἶναι. Ἐπεὶ δὲ πεμφθεὶς τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων σύμμαχος, ἐπολιορκεῖτο μετ' αὐτοῦ, πολλαπλασιόνων ὄντων τῶν πολεμίων, καὶ παραφθειρόντων τὸ στρατόπεδον, κελεύσαντος ἐπε-

crates Jupiter Agesilao regi S. rescripsit: Rex Agesilaus Menecrati sanam mentem. Quum ad Corinthum Lacedæmonii vicissent Athenienses eorúmque socios, multitudine hostium occisorum audita dixit: O infelicem Græciam, quæ tantum hominum ipsa sibi interemit quantum satis erat ad universos vincendum barbaros! Olympiæ à Jove oraculum ex animi sententia consequutus, Ephorísque jubentibus Apollinem Pythium eadem de re consulere, profectus Delphos ex Deo quæsivit an quod visum esset patri, idem ipse probaret. Pro amico quodam apud Hidrieum Carem intercedens, ita ad hunc scripsit: Si insons est Nicias, missum eum fac: si autem sons est, mea causa eum dimitte: omnino autem dimitte. Invitanti ad audiendum hominem qui luscíniæ vocem imitabatur, dixit ipsam se sæpenumero audivisse luscíniam. A pugna Leuctrica quum lex juberet ignominia omnes affici qui trepidassent: Ephori videntes urbem virorum vacuam, ignominiam istam abolere statuerunt, Agesilaóque legis condendæ auctoritatem detulerunt. Hic igitur progressus in publicum, Jubeo, inquit, leges à crastina die ratas esse. Missus ut regi Ægyptiorum ferret suppetias, quum una cum eo obsideretur ab hostibus, quorum multitudinis partem tantùm aliquantam suorum numero æquabat, isque fossam circum ipsorum castra molien-

ἐπεξιέναι ϗ διαμάχεσθαι ϑ βασιλέως, οὐκ ἔφη διακωλύσειν σὺν πολεμίοις ἴσους αὐτοῖς γυμνάζεσθαι βουλομένους. ἔτι δὲ μικρὸν ὑπολειπούσης τῆ τάφρου σωφρονίσαι, ϗ τοῦτο παρατάξας τὸ διαλειπον, ϗ πρὸς ἴσους ἴσοι ἀγωνισάμενοι ἐνίκησαν. Ἀποθνήσκων δὲ, σὺν φίλους ἐκέλευσε μηδεμίαν πλασὰν μηδὲ μιμηλὰν ποιήσασθαι, τὰς εἰκόνας ὕτω προσαγορεύων. εἰ γάρ τι καλὸν ἔργον πεποίηκα, τοῦτό μου μνημεῖόν ἐστιν· εἰ δὲ μηδὲν, ὑδ' οἱ πάντες ἀνδριάντες.

ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΗΣ.

Ἀρχίδαμος ὁ Ἀγησιλάου, καταπελτικὸν ἰδὼν βέλος τότε πρῶτον ἐκ Σικελίας κομισθὲν, Ὦ Ἡράκλεις, ἀπόλωλεν ἀνδρὸς ἀρετή.

ΑΓΙΔΟΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ.

Ὁ δὲ νεώτερος Ἄγις, Δημάδου λέγοντος ὅτι τὰ Λακωνικὰ ξίφη διὰ μικρότητα καταπίνουσιν οἱ θαυματοποιοὶ, Καὶ μὴν, ἔφη, μάλιστα οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν πολεμίων τοῖς ξίφεσιν ἐφικνοῦνται. Τῷ δὲ προδότῃ παρασκευάσαι σφαγιάστας τοὺς Ἐφόρων κελευόντων, οὐκ ἔφη πιστεύειν τοὺς ἀλλοτρίους τῷ προδόντι τοὺς ἰδίους.

ΚΛΕΟΜΕΝΟΥΣ.

Κλεομένης πρὸς τὸν ὑπισχνούμενον αὐτῷ δώσειν ἀλεκτρυόνας ὑποθησομένους ἐν τῇ μάχεσθαι, Μὴ σύγε, εἶπεν, ἀλλὰ δός μοι τοὺς καταπλήττοντας ἐν τῇ μάχεσθαι.

ΠΑΙ-

lirentur: juſſus à rege in aciem ſuos educere, & pugna decernere, Ego verò, inquit, non impediam quo minus hoſtes nobis fiant, quod inſtituerunt, æquales. quum jam foſſam fermè in orbem abſolviſſent, in ea quæ adhuc reſtabat intercapedine aciem inſtruxit, prælióque commiſſo æquali ordinum utrinque latitudine, victoriam reportavit. Moriens, amicis mandavit ne ullum ſibi fictile aut pictum monimentum (ſic enim appellabat imagines) facerent. ſi quid enim egiſſet præclari, id ſibi monimentum fore: alioqui vel magnam ſtatuarum copiam nihil ad gloriam conducturam eſſe.

Archidamus Ageſilai F. catapultæ cernens telum, tunc primùm è Sicilia allatum, exclamavit: Hercules, actum eſt de virtute viri.

Agis junior, Demade dicente gladios Laconicos ob parvitatem devorari à præſtigiatoribus: Atqui, reſpondit, gladiis maximè Lacedæmonii ſuos hoſtes tangunt. Jubentibus Ephoris milites ſuos proditori tradere, negavit alienos ſe creditum ei qui proprios prodidiſſet.

Cleomenes promittenti daturum ſe ipſi gallos qui inter pugnandum moriantur: Ne dederis, inquit, mihi iſtos, ſed qui in pugna interficiant.

ΠΑΙΔΑΡΕΤΟΥ.

Παιδάρετος ὁὐκ ἐγκριθεὶς εἰς τοὺς τριακοσίους, ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει πρωτεύουσα τιμὴ τῇ τάξει, ἱλαρὸς καὶ μειδιῶν ἀπῆει, χαίρειν λέγων εἰ τριακοσίους ἡ πόλις ἕξει πολίτας ἑαυτῇ βελτίονας.

ΔΑΜΟΝΙΔΟΥ.

Δαμονίδας δὲ ταχθεὶς εἰς τὴν τελευταίαν τῆς χορῆς τάξιν ὑπὸ τὸν χορὸν ἰσάλιος, Εὖγε, εἶπεν, ὄξυρες πῶς ἢ αὐτὸς ἔνιμος γένηται.

ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΥ.

Νικόστρατος ὁ τῶν Ἀργείων στρατηγὸς ὑπὸ Ἀρχιδάμου χωρίον τι προδοῦναι παρακαλέσαντος ἐπὶ χρήμασι πολλοῖς, καὶ γάμῳ Λακαίνης ἣν βούλεται, δίχα τῶν βασιλικῶν, ἀπεκρίνατο μὴ εἶναι τὸν Ἀρχίδαμον ἀφ' Ἡρακλέους· τὸν μὲν γὰρ Ἡρακλέα, φεύγοντα τοὺς κακοὺς κολάζειν, Ἀρχίδαμον δὲ τοὺς ἀγαθοὺς κακοὺς ποιεῖν.

ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΔΟΥ.

Εὐδαιμονίδας ἰδὼν ἐν ἀκαδημίᾳ Ξενοκράτη πρεσβύτερον ἤδη μὲν τῶν μαθητῶν φιλοσοφοῦντα, ἢ πυθόμενον ὅτι τοὺ ἀρετὴν ζητεῖ, Πότε δ' ἦν, εἶπεν, αὐτῇ χρήσεται; Πάλιν ἀκούσας φιλοσόφου διαλεχθέντος ὅτι μόνος ἀγαθὸς ὁ σοφός ἐστιν, Ὁ μὲν λόγος, ἔφη, θαυμαστὸς, ὁ δὲ λέγων ὁ φεισισάλπιγξ.

ANTIO-

PÆDARETUS inter trecentos, qui primarius in urbe honor erat, non allectus, lætus ac renidens abiit, gaudium se ex eo inquiens percipere si civitas trecentos ipso meliores habeat cives.

DAMONIDAS ab eo qui chorum constituebat ultimo collocatus loco, Bene verò, inquit, factum. inveniſti enim hujus quoque ſtationis ornandæ rationem.

NICOSTRATUS Argivorum dux, Archidamo petenti ut caſtellum ſibi quoddam proderet, mercedíſque loco magnam pecuniam & nuptias Spartanæ mulieris quam vellet, ſolis exceptis regiis, pollicenti, reſpondit: Non tu es ex Herculis poſteritate. hic enim terras obiens malos ſuppliciis affecit: tu de bonis malos vis redigere.

EUDAMIDAS in academia videns Xenocratem grandi jam natu cum diſcipulis philoſophantem, audiénſque virtutem ab eo quæri: Et quando, inquit, utetur ea? Rurſum philoſophum audiens diſputantem, ſolum ſapientem eſſe bonum imperatorem: verba quidem, ait, admirationem merentur, ſed qui dicit, eum tubæ nunquam circumſonuerunt.

ANTIO-

Digitized by Google

ΑΝΤΙΟΧΟΥ.

Ἀντίοχος ἐφορεύων, ὡς ἤκουσεν ὅτι Μεσσηνίοις Φίλιππος τὴν χώραν ἔδωκεν, ἠρώτησεν εἰ καὶ τὸ κρατεῖν αὐτοῖς μαχομένοις περὶ τῆς χώρας ἔδωκεν.

ΑΝΤΑΛΚΙΔΟΥ.

Ἀνταλκίδας πρὸς τὸν Ἀθηναῖον ἀμαθεῖς ἀποκαλοῦντα τοὺς Λακεδαιμονίους, Μόνοι γοῦν, εἶπεν, ἡμεῖς οὐδὲν μεμαθήκαμεν κακὸν παρ' ὑμῶν. Ἑτέρου δὲ Ἀθηναίου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, Ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς ἀπὸ τῆς Κηφισοῦ πολλάκις ὑμᾶς ἐδιώξαμεν, Ἡμεῖς γ' οὐδέποτε, εἶπεν, ὑμᾶς ἀπὸ τῆς Εὐρώτα. Σοφιστοῦ γὰ μέλλοντος ἀναγινώσκειν ἐγκώμιον Ἡρακλέους, ἔφη, Τίς γὰρ αὐτὸν ψέγει;

ΕΠΑΜΙΝΩΝΔΟΥ.

Ἐπαμινώνδου τοῦ Θηβαίων στρατηγοῦντος, ἀδέπολε πανικὸς θόρυβος ἐνέπεσεν εἰς τὸ στρατόπεδον. Ἔλεγε δὲ τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον εἶναι κάλλιστον. Τῶν δ' ὁπλιτῶν δεῖν ἀπέφαινεν εἶναι τὸ σῶμα γεγυμνασμένον οὐκ ἀθλητικῶς μόνον, ἀλλὰ καὶ στρατιωτικῶς. διὸ καὶ τοῖς πολυσάρκοις ἐπολέμει, καί τινα τοιοῦτον ἀπήλασε τῆς στρατιᾶς· εἰπὼν ὅτι μόλις αὐτὸν σκέπτοιτο τὴν γαστέρα ἀσπίδες τρεῖς ἢ τέτταρες, ὑφ' ἣν οὐκ ἐώρακεν αὐτοῦ τὸ αἰδοῖον. Οὕτω γὰρ ἦν ἀτελὴς περὶ τὴν δίαιταν, ὥστε κληθεὶς ὑπὸ δεῖπνον ὑπό γείτονος, θύρᾳ πεμμάτων καὶ

ANTIOCHUS Ephorus, audito Philippum Meſſeniis agrum attribuiſſe, quæſivit An id quoque eis dederit, ut pro eo pugnantes poſſint vincere.

ANTALCIDAS Athenienſi Spartanos appellanti indoctos, Soli ergo, inquit, nos nihil mali à vobis didicimus. Alii Athenienſi dicenti, Enimverò nos aliquoties vobis à Cephiſo profligatis inſtitimus, reſpondit: Sed nos nunquam vos ab Eurota repulſos perſequuti ſumus. Sophiſta laudationem Herculis recitaturo, Quis verò, inquit, eum vituperat?

EPAMINONDA Thebanorum imperatore, nunquam Panicus terror exercitui incidit. Dicebat hic, pulcherrimam eſſe mortem in bello. Pronuntiabat gravis armaturæ militum corpora debere eſſe exercitata non athleticè tantùm, ſed & militari ratione. Itaque obeſos oderat, & quendam eorum exercitu ejecit, dicens ventrem ejus, præ quo ſua virilia videre nequiret, vix tribus poſſe aut quatuor ſcutis tegi. Adeo autem frugali utebatur victus ratione, ut invitatus aliquando ad cœnam à vicino, quum inveniſſet ibi bellariorum, obſo-

καὶ ὄψων καὶ μύρων παρασκευὴν, ἀπῆλθεν αὐθὺς, εἰπών, Ἐγώ σε θύειν ᾠμην, οὐχ ὑβρίζειν. Τῷ δὲ μαγείρῳ τοῖς συναρχουσιν ἡμερῶν τινων δαπάνην ἀπολογιζομένῳ, πρὸς μόνον ἠγανάκτησε τὸ πλῆθος τοῦ ἐλαίου. Θαυμασάντων δὲ τῶν συναρχόντων, εἰ τὸ τοσοῦτον ἔλαιον ἐνὸς ἀνδρὸς ἀρκέσειε τῷ σώματι. Ἑορτὴν δὲ τῆς πόλεως ἀγούσης, καὶ πάντων ἐν πότοις καὶ συνουσίαις ὄντων, ἀπλούστατα τινὶ τῶν συνήθων αὐχμηρὸς καὶ σιώπων βαδίζων. Θαυμάζοντος δὲ, καὶ πυνθανομένου τί δὴ μόνος ἄτως ἔχων περίεισιν, Ὅπως, εἶπεν, ἔξῃ πᾶσιν ὑμῖν μεθύειν καὶ ῥαθυμεῖν. Ἀνδρὸς δὲ φαύλου ἑξημαρτηκότα τι τῶν μετρίων, τὸν μὲν Πελοπίδου παρακαλοῦντος, οὐκ ἀφῆκε· τῆς δ' ἑορτῆς δεηθείσης, ἀφῆκεν, εἰπὼν ὅτι τοιαῦτα πρέπει λαμβάνειν ἑταιρείοις, ἀλλὰ μὴ στρατηγοῖς. Ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμονίων ἐπιστρατευομένων ἀνεφέρθη χρησμοὶ τοῖς Θηβαίοις, οἱ μὲν ἦσαν, οἱ δὲ νίκην φράζοντες, ἐκέλευε σὲ μὲν ἐπὶ δεξιᾶ τοῦ βήματος θεῖναι, σὲ δὲ ἐπ' ἀριστερᾶ. τεθέντων δὲ πάντων, ἀναστὰς εἶπεν, Ἐὰν μὲν ἐθελήσητε τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι, καὶ τοῖς πολεμίοις ὁμόσε χωρεῖν, ἕτοι ὑμῖν εἰσιν οἱ χρησμοὶ, δείξας τὰς βελτίονας· ἐὰν δὲ ἀποδειλιάσητε πρὸς τὸν κίνδυνον, ἐκεῖνοι, πρὸς τὰς χείρονας εἰπών. Πάλιν δὲ προσάγων τοῖς πολεμίοις, βρυ-

obſoniorum, unguentorúmque apparatum, ſtatim diſceſſerit, inquiens: Ego te ſacrificare putabam, non luxuriare. Coquo collegis rationem de ſumptu aliquot dierum reddente, ſoli olei impenſi multitudini ſuccenſuit: profeſſus non ſumptum ſe ægrè ferre, ſed quòd olei tantum intra corpus eſſet receptum. Civitate diem feſtum agente, omnibúſque vino & convivio deditis, occurrit cuidam familiarium ſqualidus & cogitabundus, mirantíque & cauſam quærenti cur ſolus ita affectus obambularet, reſpondit: Ut liceat vobis omnibus potare & animo eſſe otioſo. Malum hominem, qui mediocrem aliquam culpam commiſerat, Pelopida deprecante non dimiſit: amaſia autem orante, abſolvit: Hujuſmodi dona, inquiens, accipere meretriculas convenit, non imperatores. Lacedæmoniis bellum inferentibus, quum eſſent allata Thebanis oracula, cladem quædam, victoriam alia denunciantia: hæc ad dextram, illa ad ſiniſtram tribunalis poni juſſit. quo peracto, ſurgens, Si, inquit, ducibus parere vultis & in hoſtem pugnare, hæc vobis oracula ſunt, proſpera oſtendens: ſi periculum prælii formidatis, hæc ſunt, deteriora monſtrans. Quum jam ad hoſtem cum

Digitized by Google

βεγντῆς ψμομψήης, καὶ τῶν ωεὶ αὐτὸν πυνθανομψύων τί σημαίνειν οἴε) τὸν θεὸν, ἐμβεβεγντηθζ σὺν πολεμίοις εἶπεν, ὅτι τοιούτων χωρίων ἐγγὺς ὄντων, ἐν τοιούτοις στρατοπεδεύσσιν. Ἥδιστον ϑ πάντων αὐτῷ τῷ γεγονότων καλῶν κ ἀγαθῶν εἶναι ἔλεγε, τὸ τῷ γειναμψύων αὐτὸν τὸ πατρὸς ζῶντ ἔτι κ τῆς μητρὸς, ἐν Λεύκτροις νικῆσαι Λακεδαιμονίους. Εἰωθὼς ϑ φαίνεζ τὸν ἄλλον χρόνον ἀλιλιμψύ τὸ σῶμα, κ φαιδρὸς τῷ προσώπῳ, μϑ τιὼ μάχῃ ἐκείνῃ τῇ ὑστεραίᾳ προῆλθεν αὐχμηρὸς καὶ ταπεινός. τῷ ϑ φίλων ἐρωτώντων μή τι λυπηρὸν αὐτῷ συμπέπτωκεν, Οὐδέν, εἶπεν, ἀλλ' ἐχθὲς ἡδόμψν ἐμαυτὸ μεῖζον ἢ καλῶς ἔχει φρονήσαντ. διὸ σήμερον κολάζω τιὼ ἀμετρίαν τ χαρᾶς. Εἰδὼς ϑ σὺν Σπαρτιάτας ὑπερυπλομψύους τὰ τοιαῦτα συμπτώματα, καὶ βελόμψ ἐξελέγξαι τὸ μέγεθ τῆς συμφορᾶς αὐτῶν, οὐχ ὁμὸ πᾶσι νεκρῶν ἀναίρεσιν, ἀλλ' ἑκάστοις κϑ πόλιν ἔδωκεν, ὥστε πλείονας ἢ χιλίους ὄντας ὀφθῆναι σὺν Λακεδαιμονίων. Ἰάσον δὲ τῶ Θεσσαλῶν μοναρχῆ συμμάχῃ μὴ εἰς Θήβας ωραγμομψύῃ, διχιλίας ϑ χρυσᾶς τῷ Ἐπαμινώνδᾳ πέμψαντος ἰσχυρῶς πενομψύῳ, τὸ μὴ χρυσίον οὐκ ἔλαβε, τὸν ϑ Ἰάσονα θεασάμψν, Ἀδίκων, ἔφη, χειρῶν ἄρχεις· αὐτὸς ϑ πεντήκοντα δραχμὰς δανεισάμψν ωρά τιν τῶν πολιτῶν, ἐφόδιον τ στρατιᾶς, ἐνέβαλεν

cum copiis accederet, & tonitru extitiſſet, interrogantibus ſuis quid ſignificari tonitru eo putaret, reſpondit: deum attonitos reddidiſſe hoſtes, ſtuporémque iis injeciſſe, qui quum propè apta loca eſſent, iniquo loco caſtra ponerent. Eorum quæ ipſi eveniſſent bona atque commoda, omnium hoc ſibi aiebat accidiſſe jucundiſſimum, quod, utroque vivente parente, Lacedæmonios ad Leuctra viciſſet. Solitus aliàs videri uncto corpore, vultúque ſereno, poſt illam pugnam poſtridie proceſſit ſqualidus atque humilis. & interrogantibus amicis ecquid adverſum obtigiſſet, Non ſanè, inquit: ſed heri ſenſi me animo altius quàm rectum eſt elatum fuiſſe: itaque hodie immoderatum illud gaudium caſtigo. Sciens autem Spartanos id genus calamitatum tegere, ut magnitudinem cladis eorum demonſtraret, cadaverum receptionem non ſimul univerſis, ſed ſingulatim urbibus permiſit: quo deprehenſum eſt amplius ciɔ Lacedæmoniorum cecidiſſe. Quum Jaſon Theſſalorum tyrannus Thebas (nam ea cum civitate fœdus ei ſocietásque intercedebat) veniſſet, & Epaminondæ admodum egeno duo millia aureorum mitteret: aurum Epaminondas repudiavit, quúmque Jaſonem conſpexiſſet, Injuriam, inquit, mihi infers ultrò. & 1. denariis à quodam cive mutuò ſumptis, eo fretus expedi-

λεν εἰς Πελοπόννησον. Αὖθις ὃ τῶ Περσῶν βασιλέως πεισμυείης δαρεικὰς λοπσείλαν@ αὐτὸ, καθήψατο πικρῶς Διομέδον@, εἰ τοσοῦτον πλῶν πέπλωκε διαφθερῶν Ἐπαμινώνδαν, πρὸς ὃ τὸν βασιλέα λέγειν ἐκέλευσεν, ὅτι τὰ συμφέροντα Θηβαίοις φρονῶν, ἔξει πρῖκα φίλον Ἐπαμινώνδαν· τὰ ὃ μὴ συμφέροντα, πολέμιον. Ἐπεὶ ὃ Ἀργεῖοι μὲν ἐγένοντο σύμμαχοι Θηβαίων, Ἀθηναίων ὃ πρέσβεις εἰς Ἀρκαδίαν ἀφιγμένοι κατηγόρουν ἀμφοτέρων, καὶ Καλλίστρατ@ ὁ ῥήτωρ ὠνείδισε τὸν Ὀρέστην καὶ τὸν Οἰδίποδα ταῖς πόλεσιν, ἐπανασὰς ὁ Ἐπαμινώνδας, Ὁμολογοῦμεν, ἔφη, ἡμῖν πατροκτόνον γηνέσθαι, καὶ παρ' Ἀργείοις μητροκτόνον. ἀλλὰ τοὺς ταῦτα δράσαντας ἡμεῖς μὲν ἐξεβάλομεν, Ἀθηναῖοι ὃ ὑπεδέξαντο. Πρὸς δὲ τοῦ Σπαρτιάτας πολλὰ καὶ μεγάλα τῶν Θηβαίων κατηγορήσαντας, Οὗτοι μέν τοι, εἶπεν, ὑμᾶς βραχυλογίας ἔπαυσαν. Ἐπεὶ δὲ Ἀλέξανδρον τὸν Φεραίων τύραννον πολέμιον ὄντα Θηβαίων, Ἀθηναῖοι φίλον ἐποιήσαντο καὶ σύμμαχον, ὑποσχόμενον αὐτοῖς ἡμιωβολίου τὴν μνᾶν κρεῶν ὤνιον παρέξειν, Ἡμεῖς δὲ, ἔφη ὁ Ἐπαμινώνδας, ξύλα προῖκα παρέξομεν Ἀθηναίοις ἐπὶ τὰ κρέα ταῦτα· τὴν δὲ χώραν αὐτῶν τεμοῦμεν, ἂν πολυπραγμονῶσι. Τοὺς δὲ Βοιωτοὺς ὑπὸ σχολῆς ἐκλυομένους ἀεὶ βουλόμενος ἐν τοῖς ὅπλοις συνέχειν, ὁπότε

peditionis viatico in Peloponneſum irrupit. Rurſum quum ei rex Perſarum tria Daricorum millia miſiſſet: acerbè Diomedontem objurgavit qui tantam navigationem confeciſſet corrumpendi Epaminondæ gratia. regíque eum renunciare juſſit, ſe ei gratis fore amicum, Thebanorum commodo ſtudenti: incommoda autem eorum meditanti, hoſtem. Quum Argivi facti eſſent Thebanorum ſocii, & legati Athenienſium in Arcadiam miſſi utroſque culparent, atque Calliſtratus orator civitatibus his Oreſtem & Œdipum exprobraret: ſurgens Epaminondas, Fatemur, inquit, apud nos patricidam, apud Argivos fuiſſe matricidam: verùm iſtos à nobis ejectos Athenienſes receperunt. Spartanis verò multa & magna Thebanis crimina impingentibus dixit: Hi quidem veſtræ breviloquentiæ finem impoſuerunt. Poſtquam Alexandrum Pheræorum tyrannum, hoſtem Thebanorum, Athenienſes ſocium ſibi fœdere junxerunt, pollicitum ſe ipſis minam carnis ſemiobolo venditurum: Nos verò, inquit Epaminondas, Athenienſibus ligna ad coquendas carnes iſtas gratis ſuppeditabimus: ſed ſi quid tentabunt novi, agrum eorum depopulabimur. Bœotos otio diſſolutos cupiens ſemper in armis continere,

Digitized by Google

ὁπότε Βοιωτάρχης αἱρεθείη, παραινῶν ἔλεγε, Ἔτι βουλεύεσθε ἄνδρες· ἐὰν γὰρ ἐγὼ στρατηγῶ, στρατοπέδιόν ἐστιν ὑμῖν. καὶ τὴν χώραν ὑπτίαν οὖσαν καὶ ἀναπεπταμένην, πολέμου ὀρχήστραν προσηγόρευεν, ὡς μὴ δυναμένους κρατεῖν αὐτῆς ἂν μὴ τὴν χεῖρα διὰ πόρπακος ἔχωσι. Τῶν δὲ Χαβρίου περὶ Κόρινθον ὀλίγους τινὰς τῶν Θηβαίων ὑπὸ τὰ τείχη φιλομαχήσαντας καταβαλόντος, καὶ στήσαντος τρόπαιον, ὁ Ἐπαμινώνδας καταγελῶν ἔφη, ὑπαυθα δὴ τρόπαιον ἀλλὰ Ἑκατήσιον ἑστάναι. τὴν γὰρ Ἑκάτην ὑπειλῆφασιν ἐν ταῖς πρὸ τῶν πυλῶν ἱδρύσθαι τριόδοις. Ἀπαγγείλαντος δέ τινος ὡς Ἀθηναῖοι στράτευμα καινοῖς κεκοσμημένον ὅπλοις εἰς Πελοπόννησον ἀπεστάλκασι, Τί οὖν, εἶπεν, Ἀντιγενίδας σὺν καιναῖς Τέλλιος αὐλοῖς ἔχοντος; ἰὼ ὦ αὐλητὴς ὁ μὲν Τέλλις, κακὸς· ὁ δὲ Ἀντιγενίδας, καλλίστης. Τὸν δὲ ὑποπεπωκότα μετρίως καὶ πολλὰ παρ' ἀνδρὸς αἰχμαλώτου γεγονότα, Ἐμοὶ μὲν, εἶπεν, ἀπόδος τὴν ἀσπίδα, σεαυτῷ δὲ πέμπε κατηλεῖον ἐν ᾧ καλάζησεις. μηκέτι γὰρ ἐθέλεις κινδυνεύειν ὁμοίως, εἰς τῶν πλουσίων γεγονὼς καὶ μαχαίρων. Ἐρωτηθεὶς δὲ πότερον ἑαυτὸν ἡγεῖται βέλτιόνα στρατηγὸν ἢ Χαβρίαν ἢ Ἰφικράτην, Δύσκολον, εἶπεν, ἕως ζῶμεν. Ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς Λακωνικῆς ὑποστρέψας ἔφυγε θανάτου δίκην μετὰ τῶν συστρατηγῶν, ὡς ἐπιβαλὼν τῇ Βοιωταρχίᾳ ὧν δὲ

nere, quum Bœotarcham (*ſic ſummum apud eos magiſtratum vocant*) deligerent, hortari ſolebat ut denuò conſultarent. ſe enim ſi crearent ducem, militandum ipſis fore. Regionémque ipſorum ſupinam atque apertam, belli orcheſtram appellabat, quòd eam tenere non poſſent niſi manu clypei anſæ ſerta. Chabrias apud Corinthum Thebanos paucos quoſdam ſub ipſos muros cupidius pugna progreſſos occiderat, ac trophæum ibi conſtituerat. quod deridens Epaminondas, ibi non trophæum aiebat, ſed Triviæ ſtatuam ſtare. ſolent enim Triviæ ſtatuas ante portas in triviis ponere. Nunciante quodam, Athenienſes exercitum novis armis ornatum in Peloponneſum miſiſſe, Quid tum poſtea? inquit, an gemit Antigenidas novas fiſtulas Telline nacto? erant autem tibicines, Antigenidas optimus, Tellis peſſimus. Armigerum ſuum comperiens multum pecuniæ accepiſſe à quodam qui captus fuerat: Proinde, inquit, ſcutum tu mihi redde, tibíque cauponam eme in qua vitam exigas. dives enim & unus beatorum factus, non voles adhuc pericula adire. Interrogatus, ſéne meliorem putaret imperatorem, Chabriam, aut Iphicratem, reſpondit: Hoc dijudicatu difficile eſt dum vivimus. Reverſus ex Laconica, capitis poſtulatus eſt, cúmque eo reliqui duces. crimen

erat

πρὸς τὸν νόμον τέσσαρας μηνῶς, οὗ μὴν ἦν ἄρχοντας ἐκέλευεν εἰς ἑαυτὸν ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν ὡς ἐκείνων ἐνδεόντας, αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη βελτίονας ἔχειν τῶν ἔργων λόγους. εἰ δὲ δεῖ τι πάντως εἰπεῖν πρὸς οὓς δικάσας, ἀξιῶν, ἂν ἀποκλείνωσιν αὐτὸν, ἐπιγράψαι τῇ στήλῃ τὴν καταδίκην, ὅπως οἱ Ἕλληνες εἰδῶσιν ὅτι μὴ βεβουλυμένους Θηβαίους Ἐπαμινώνδας ἠνάγκασε τὴν Λακωνικὴν πυρπολῆσαι, πενταχοσίοις ἐναντοῖς ἀδήωτον οὖσαν· οἰκῆσαι δὲ Μεσσήνην δι' ἐτῶν τετρακοσίων καὶ διακοσίων· συντάξαι δὲ καὶ συναγαγεῖν εἰς ταὐτὸν Ἀρκάδας· ἀποδοῦναι δὲ τοῖς Ἕλλησι τὴν αὐτονομίαν. ταῦτα γὰρ ἐπράχθη κατ' ἐκείνην τὴν στρατείαν. ἐξῆλθον οὖν οἱ δικασταὶ σὺν πολλῷ γέλωτι, μηδὲ τὰς ψήφους ἐπ' αὐτὸν ἀναλαβόντες. Ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ μάχῃ τρωθεὶς καὶ κομισθεὶς ἐπὶ σκηνὴν, ἐκάλει Δαίφαντον, εἶτα μετ' ἐκεῖνον Ἰολλίδαν· τεθνάναι δὲ σὺν ἄνδρας πυθόμενος, ἐκέλευε διαλύεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους, ὡς οὐκ ὄντος αὐτοῖς στρατηγοῦ. καὶ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον ἐμαρτύρησεν, ὡς εἰδότα ἄρισα τοὺς πολίτας.

ΠΕΛΟΠΙΔΟΥ.

Πελοπίδας ὁ συστράτηγος Ἐπαμινώνδα, τῶν φίλων αὐτὸν ἀμελεῖν λεγόντων περὶ χρημάτων συναγωγῆς, Ἀναγκαῖα τὰ χρήματα νὴ Δία, εἶπε, τούτῳ Νικομήδει, δείξας χωλὸν καὶ ἀνάπηρον ἄνθρω-

erat quòd Bœotarchiæ contra leges quatuor prorogasset menses. Tum reliquos duces in ipsum culpam conferre jussit, tanquam ab eo coactos. Ipse verò præfatus se non dicendo plus quàm rebus gerendis valere: Si tamen, ait, omnino aliquid est ad judices dicendum, postulo ut si me interficitis, inscribatis damnationem columnæ alicui. ut scire possint Græci, Epaminondam Thebanos invitos adegisse ad vastandam incendiis Laconicam, nihil hostile à 10 annis passam, Messenémque post CCXXX ab excidio annos condendam: & in unum corpus ut redigerent Arcades, ac redderent Græcis liberum suarum legum usum. hæc enim sunt isto expeditionis tempore acta. His auditis judices multo cum risu discesserunt, non admisso ad suffragia ferenda populo. Ultima in pugna accepto vulnere in tentorium relatus, Daïphantum vocavit, ac post illum Iollidam. quos quum interiisse intellexisset, suasis suis ut pacem cum hoste componerent, imperatore jam carentes. & verba ejus res comprobavit. ita præclarè cives suos noverat.

PELOPIDAS Epaminondæ collega, dicentibus amicis rem eum negligere necessariam, pecuniæ scilicet conquisitionem, Me hercle, inquit, pecunia res est necessaria huicce Nicomedi: monstrans hominem claudum

ἄνθρωπον. Τῆς δὲ γυναικὸς, ἐπὶ μάχλῳ ἐξιούσῃ αὐτῇ, δεομένης σώζειν ἑαυτὸν, Ἄλλοις ἔφη δεῖν τοῦτο παραινεῖν, ἄρχοντι δὲ καὶ στρατηγῷ, σώζειν τοὺς πολίτας. Εἰπόντος δέ τινος τῶν στρατιωτῶν, ἐμπεπλώκαμεν εἰς τοὺς πολεμίους, Τί μᾶλλον, εἶπεν, ἢ εἰς ἡμᾶς ἐκεῖνοι; Ἐπεὶ δὲ ὠδαπατοδηθεὶς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίων τυράννου, καὶ δεθεὶς, κακῶς αὐτὸν ἔλεγεν, εἰπόντος ἐκείνου, Σπεύδεις ἀποθανεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, εἶπεν, ἵνα μᾶλλον ἐπί σε παροξυνθῶσι Θηβαῖοι, καὶ σὺ δίκην δῷς τάχιον. Θήβης δὲ τὴν τοῦ τυράννου γυναικὸς ἐλθούσης πρὸς Πελοπίδαν, καὶ λεγούσης θαυμάζειν ὅτι οὕτως ἱλαρός ἐστι δεδεμένος, αὐτὸς ἔφη μᾶλλον θαυμάζειν ἐκείνην ὅτι μὴ δεδεμένη ὑπομένει Ἀλέξανδρον. Κομισαμένου δ' αὐτὸν τοῦ Ἐπαμινώνδου, χάριν εἶπεν ἔχειν Ἀλεξάνδρῳ. πεπειράσθαι γὰρ ἑαυτοῦ νῦν μάλιστα ὡς πρὸς πόλεμον, ἀλλὰ καὶ πρὸς θάνατον διάθεσιν ἔχοντος.

ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ.

Μ. ΚΟΥΡΙΟΥ.

ΜΑΝΙΟΣ Κούριος, ἐγκαλούντων αὐτῷ τινων ὅτι τὴν αἰχμαλώτου χώρας ὀλίγον ἑκάστῳ μέρος διένειμε, τοῦ δὲ πολλοῦ ἐποίησε δημοσίαν, ἐπεύξατο μηδένα γεωργὸν Ῥωμαίων ὃς ὀλίγου ἡγήσεται γῆν τὴν τρέφουσαν. Σαυνι-

claudum & mutilum. Quum exeuntem ad pugnam oraret uxor ut ſeipſum ſervaret, Aliis, inquit, hoc conſulendum eſt, principi autem & imperatori, ut cives ſervet. Quodam militum dicente, Incidimus in hoſtes: Qui magis, reſpondit, quàm illi in nos? Poſtquam violata fide Alexander Phereorum tyrannus in vinculis eum captivum tenuit, maledictisque impetitus ab eo dixit, Acceleras tibi mortem? Omnino, inquit, ut tanto magis irritati Thebani ſupplicium de te ſumant. Thebæ autem tyranni uxori ad ſe venienti, miraríque dicenti quòd ita hilaris eſſet in vinculis, Ego, inquit, te multo magis miror, quæ non vincta Alexandrum fers. Liberatus Epaminondæ opera, gratiam ſe habere Alexandro dixit. nunc enim maximè expertum ſe eſſe, non ad bellum modo, ſed etiam ad mortem animo ſe eſſe forti.

Romanorum Apophthegmata.

M. Curius reprehendentibus quibuſdam quòd de agro bello capto parvam ſingulis portionem attribuiſſet, maximam publicaſſet: optavit ne quis foret Romanorum, qui exiguum agrum putaret quo aleretur. Samnites accepta

Digitized by Google

Ξαυνιτῶν ὃ μὴ τὴν ἥτταν ἀφικομένων πρὸς αὐτὸν, καὶ χρυσίον διδόντων, ἔτυχεν ὢν χύτρας ἕψων λαγωλίδας· ἀπεκείνατο δὲ τοῖς Σαυνίταις μηδὲν χρυσίε δεῖσθαι τοιοῦτον δεῖπνον δειπνοῦντα· αὐτῷ δὲ βέλτιον εἶναι τὸ χρυσίον ἔχειν τὸ κρατεῖν τῶν ἐχόντων.

Γ. ΦΑΒΡΙΚΙΟΥ.

Γαΐῳ Φαβρικίῳ τὴν ὑπὸ Πύρρου Ῥωμαίων ἥτταν πυθομένῳ, Λαβιηνὸς εἶπεν, Πύρρῳ οὐκ Ἠπειρῶται Ῥωμαίους νενικήκασιν. Ἐλθὼν ὃ πρὸς Πύρρον περὶ λύσεως αἰχμαλώτων, χρυσίον μὲν πολὺ διδόντι, οὐκ ἔλαβε· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὸν μέγιστον ἐλέφαντα, τὸν Πύρρου παρακελεύσαντος ἐξόπιθεν ἀγνοοῦντι τῷ Φαβρικίῳ ῥήξαντα φωνὴν ἀφιέναι· καὶ τότε γνοὺς, ἐκστραφεὶς ὁ Φαβρίκιος ἐμειδίασε, Ἐμὲ μὲν, εἶπεν, ὔτε τὸ χρυσίον ἐχθὲς, ὔτε σήμερον τὸ θηρίον ἐξέπληξε. Τὸν ὃ Πύρρου παρακαλοῦντος αὐτὸν εἶναι σὺν αὐτῷ καὶ τὴν μετ' αὐτὸν ἔχειν ἡγεμονίαν, Οὐδέ σοι, ἔφη, τοῦτο λυσιτελές ἐστιν. Ἠπειρῶται γὰρ ἐὰν ἀμφοτέρους γνῶσιν ἡμᾶς, ὑπ' ἐμοῦ βασιλεύεσθαι μᾶλλον ἢ σοῦ ἐθελήσουσιν. Ὑπατεύοντι ὃ τῷ Φαβρικίῳ πρεσβεύσας ἰατρὸς, ἐπαγγελλόμενος, ἐὰν κελεύῃ, φαρμάκοις τὸν Πύρρον ἀποκτενεῖν. ὁ ὃ Φαβρίκιος τὴν ἐπιστολὴν πρὸς Πύρρον ἔπεμψεν, αἰδεῖσθαι κελεύσας διότι καὶ φίλων κάκιστός ἐστι κεἰ ἐχθρὸς καὶ πολεμίων. Ἐπεὶ ὃ φωράσας τὴν ἐπιβουλὴν ὁ Πύρρος, τὸν μὲν

clade ad eum venerunt aurum offerentes. Elixabat autem tum fortè rapas in olla. Reſpondit itaque iis, Nihil opus auro eſſe qui ſic cœnaret: ſibíque utilius eſſe imperare aurum poſſidentibus, quàm aurum poſſidere.

C. Fabricius audito Romanos à Pyrrho victos, Lævino dixit, non Epirotæ Romanos, ſed Pyrrhus vicit. Quum liberandorum captivorum gratia ad Pyrrhum veniſſet, multum ab eo auri oblatum non accepit. Poſtridie Pyrrhus curavit ut maximus elephas Fabricio ignoranti à tergo ſtaturetur & vocem ederet. quod ubi factum eſt, converſus Fabricius, ſubridénſque, Me, inquit, neque aurum heri, neque bellua hodie perculit. Hortanti Pyrrho ut ſecum maneret, proximóque à ſe loco imperaret: Hoc, ait, ne tibi quidem conduceret. nam ſi me Epirotæ noſſent, à me mallent quàm à te regi. Conſulatum gerenti Fabricio Pyrrhi medicus per epiſtolam promiſit, ſe jubente ipſo Pyrrhum veneno necaturum. eam epiſtolam Fabricius Pyrrho miſit, juſſitque animadvertere, peſſimè ipſum & de amicis judicare & de inimicis. Quúmque inſidiis cognitis Pyrrhus medicum ſuſpendiſſet,

μὴ ἰατρὸν ἐκρέμασε, τῷ ὃ Φαβρικίῳ σὺν αἰχμαλώτοις ἄνδρα λύτρων ἀπέδωκεν, οὐκ ἐδέξατο δωρεὰν, ἀλλ' ἴσους ἀπέδωκε, μὴ δόξῃ λαμβάνειν μισθόν. ἀδὲ γὰ χαίρει Πύρρῳ μεμιωυκέναι τιὼ ἐπιβολιὼ, ἀλλ' ὅπως μὴ δοκῶσι Ῥωμαῖοι δόλῳ κλέπτειν, ὡς φανερῶς νικᾶν ὐ δυνάμθμοι.

ΦΑΒΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ.

Φάβιος Μάξιμος Ἀννίβᾳ μάχεσθαι μὴ βουλόμθος, ἀλλὰ τέλεσιν χρόνῳ τιὼ δυνάμιν αὐτοῦ, καὶ χρημάτων ἐνδεᾶ καὶ σιτίων ὄντα, ἐπακολούθει διὰ τῶν τραχέων τῶν ὀρεινῶν ἀπιπαρεξιών. καταγελώντων δὲ τῶν πολλῶν καὶ παιδαγωγὸν Ἀννίβα καλούντων, μικρὰ φρονίζων ἐχρῆτο τοῖς αὐτῶ λογισμοῖς· καὶ πρὸς τὺς φίλυς ἔλεγθ ὅτι τὸν σκώμματα φοβούμθον καὶ λοιδορίας, δειλότερον ἡγεῖται δ' φθύγονθ τὺς πολεμίυς. Ἐπεὶ δὲ τῶ συνάρχοντ Μινυκίυ καταβαλόντ τινὰς τῶν πολεμίων, πολὺς ἦν λόγ ὡς ἀνδρὸς ἄξίυ τ Ῥώμης, μᾶλλον ἔφη τιὼ δυτυχίαν ἢ τιὼ ἀτυχίαν τῶ Μινυκίυ φοβεῖσθαι. καὶ μὴ μικρὸν ἐνέδρα πεσόντ, κινδυνώδονθ δὲ πολέως μὴ τ ἑαυτῶ δυνάμεως, ἐπιβοηθήσας τῶν τε πολεμίων πολλὺς διέφθειρε, καὶ κεῖνον ἔσωσεν. Ὁ μὲν δὴ Ἀννίβας εἶπε πρὸς τὺς φίλυς, Οὐ πολλάκις ὑμῖν προὔλεγον ἐγὼ τιὼ ἀπὸ τῶν ὀρῶν νεφέλιω, ὅτι χειμά-

differet, & Fabricio captivos gratis reddidiſſet, non accepit hos ea conditione Fabricius, ſed totidem captivos reddidit, ne mercedem beneficii accipere videretur, non gratia aliqua in Pyrrhum collati, ſed ne putarentur Romani dolo interficere, tanquam aperto marte vincere non valentes.

Fabius Maximus nolens cum Annibale prælio congredi, ſed copias ejus meditatus tempore atterere, pecuniæ & commeatus inopes, ſectabatur hoſtem per aſpera & montoſa ab altera parte ducens. ridentibúſque multis, & pædagogum Annibalis eum dictitantibus, contemptis dicteriis ſua ſequebatur conſilia. & amicis dicebat, qui maledicta & convicia metueret, hunc ſibi timidiorem exiſtimari eo qui hoſtes fugiat. Quum autem collega ipſius Minucius quibuſdam hoſtium dejectis in omnium eſſet ore, vírque Roma dignus ferretur, dixit Fabius, Magis ſe à proſpero Minucii quàm adverſo eventu aliquid timere mali. Eúmque paulo poſt in inſidias delapſum, ac de ſua & exercitus ſalute in ſummo verſantem periculo, ſubveniens ipſe magna cum ſtrage hoſtium ſervavit. Itaque Annibal ad amicos dicebat: Nonne prædixi vobis, à nubecula iſta montibus inſidente tempeſtatem aliquan-

χειμάσῃ ποτὲ ἐφ' ἡμᾶς; Μετὰ τὴν ἐν Κάνναις ἀτυχίαν τῆς πόλεως, ἄρχων καλασαθεὶς μὲν Κλαυδίῳ Μαρκέλλῳ τόλμαν ἔχοντι ἀνδρὸς, καὶ φιλομαχεῖν ἀεὶ πρὸς τὸν Ἀννίβαν, αὐτὸς ἤλπιζεν, εἰ μηδεὶς μάχοιτο, ταχὺ τὸν δυνάμιν δ' Ἀννίβα καταπεπολεμῆσθαι ἀπαγορεύσειν. ἔλεγεν οὖν ὁ Ἀννίβας ὅτι μᾶλλον φοβεῖται Μαρκέλλου μαχομένου Φάβιον μὴ μαχόμενον. Στρατιώτου δέ τινος Λευκανοῦ κατηγορηθέντος πρὸς αὐτὸν ὡς νύκτωρ ἀπὸ τῆς στρατοπέδου πλανῶτο πολλάκις ἐρῶν γυναικὸς, τὰ μὲν ἄλλα θαυμασὸν ἐν τοῖς ὅπλοις πεπιθανόμενον εἶναι τὸν ἄνδρα, συλλαβεῖν ἐκέλευσε τὸν ἐρωμένου ἀπὸ κρύφα, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀγαγεῖν. ὡς δὲ ἦλθη, μεταπεμψάμενος τὸν ἄνθρωπον, Οὐ λέληθας, ἔφη, παρὰ τὸν νόμον ἀπονυκτερεύων· ἀλλ' οὐδὲ χρηστὸς ὢν πρότερον ἐλελήθεις. τὰ μὲν οὖν ἡμαρτημένα λελύσθω τοῖς ἠνδραγαθημένοις, τὸ δὲ λοιπὸν ἔσῃ μετ' ἐμῶν· ἔχω γὰρ ἐγγυητήν. καὶ παραγαγὼν συνέτησεν αὐτῷ τὸ γυναῖον. Ταραντίνους δὲ κατέχοντα φρουρᾷ τὸν Ἀννίβαν πλὴν τῆς ἀκροπόλεως, ἀπαγαγὼν πορρωτάτω δι' ἀπάτης, καὶ τὴν πόλιν ἑλὼν καὶ διαρπάσας, καὶ γραμμάτεως ἐπερωτήσαντος τί χρὴ τοὺς ἱερῶν ἔγνωκεν ἀγαλμάτων, Ἀπολείπωμεν, ἔφη, Ταραντίνοις καὶ θεοὺς κεχολωμένους. Μάρκος δὲ Λιβίου καὶ τὴν ἀκρόπολιν φρουρεῖν δι' ἑαυτὸν ἐαλωκέναι τὴν πόλιν λέγον-

aliquando in nos erupturam? Poſt Cannenſem cladem conſul creatus Claudio Marcello collega, homine audace, atque identidem cum Annibale præliari ſtudente, ipſe ſperabat, nemine pugnante, mox exercitum Annibalis mora enervatum animos deſponſurum. itaque dicebat Annibal, magis ſe à non pugnante Fabio, quàm pugnante Marcello ſibi timere. Erat apud Fabium delatus Lucanus quidam miles, qui ob amorem mulierculæ cujuſdam frequenter noctu à caſtris evagaretur. Hunc quum alioqui in armis admiranda eſſe virtute inaudiviſſet, capi occultè atque ad ſe afferri mulierculam juſſit. adductâque ea, vocato ad ſe reo: Deprehenſum eſt, ait, noctu te à caſtris contra leges abeſſe. ſed ne hoc quidem me fefellit, ſtrenuum te antè fuiſſe. meritis igitur peccata tuis tua condonata ſunto, in poſterum autem nobiſcum eris: habeo enim fidejuſſorem. ſimúlque productam ei tradidit amicam. Tarentum, quod præſidio tenebatur ab Annibale, abducto per fallaciam hoſte quàm longiſſimè, recepit ac diripuit. ſcribæque interroganti quid de ſacris ſimulacris ſtatuiſſet, Relinquamus, ait, Tarentinis deos iratos. Quum autem M. Livius, qui Tarentinam arcem præſidio tutabatur, ſua opera eum Tarento potitum diceret: aliis deridentibus,

λέγοντος, οἱ μὲν ἄλλοι κατεγέλων, ὁ δὲ Φάβιος εἶπεν, ἀληθῆ λέγεις. εἰ γὰρ μὴ σὺ τὴν πόλιν ἀπέβαλες, οὐκ ἂν ἐγὼ ἀνέλαβον. Ἤδη δὲ πρεσβύτερος ὢν ὑπατεύοντος τοῦ υἱοῦ, καὶ χειροτονίζοντος ἐν δημοσίῳ πολλῶν παρόντων, ἀναβὰς ἐφ' ἵππου περῆλθεν. πέμψαντος δὲ τοῦ νεανίσκου ῥαβδοῦχον, καὶ καταβιῶναι κελεύσαντος, οἱ μὲν ἄλλοι διεταράχθησαν, αὐτὸς δὲ ὁ Φάβιος ὑποπηδήσας τοῦ ἵππου περιέβαλε παῖδα ἡλικίαν, καὶ ἀσπασάμενον τὸν υἱόν, Εὖγε, εἶπεν, ὦ παῖ φρονεῖς, αἰσθόμενος τίνων ἄρχεις, καὶ πηλίκης ἀρχῆς μέγεθος παρείληφας.

ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤ.

Σκιπίων δὲ ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀπὸ τῶν στρατηγιῶν καὶ τῆς πολιτείας σχολὴν ἐν γράμμασι διατελῶν ποιούμενος, ἔλεγεν, ὁπότε σχολάζοι πλείονα πράττειν. Ἐπεὶ δὲ Καρχηδόνα κατ' κράτος εἷλε, καὶ τῶν στρατιωτῶν τινες αἰχμάλωτον λαβόντες ὑπερεπὶ παρθένον, ἦκον κομίζοντες, αὐτῷ τε ἐδίδοσαν, Ἡδέως ἄν, ἔφη, ἔλαβον, εἴπερ ἰδιώτης καὶ μὴ ἄρχων. Πολιορκῶν δὲ πόλιν Βαθεῖαν ἧς ὑπερεφαίνετο ναὸς Ἀφροδίτης, ἐκέλευσεν ἐκεῖ τὰς ἐγγύας ὁμολογεῖν, ὡς εἰς τεύτην ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀφροδίτης ἀκυρώμενος τῶν διαδικαζομένων· καὶ τοῦτ' ἐποίησεν ὡς περεῖπε τὴν πόλεως ἁλώσης. Πυθανομένου δέ τινος ἐν Σικελίᾳ τίνι πεποιθὼς ἐπὶ Καρχηδόνα μέλλει τὸν στόλον περαιοῦν, δείξας αὐτῷ

dentibus, Vera, inquit Fabius, dicis. nisi enim tu urbem amisisses, nunquam ego recepissem. Senectute jam ingravescente, quum filius ejus consul in publico magna hominum frequentia officio fungeretur, conscenso equo ad eum adivit. quúmque filius misso lictore descendere eum ex equo jussisset, reliquis pudore affectis desiluit ex equo. & contentiore quàm ætas ferret impetu accurrit ad filium, amplexúsque eum, Rectè, inquit, sapis, fili, sentiens quibus præsis, & quantam imperii majestatem adeptus sis.

Scipio major quod otii à gerendis imperiis & republica erat, literarum studiis insumens, dicebat in otio se plura quàm aliàs agere.

Scipio junior, quum vi expugnasset Carthaginem, ac milites quidam captam virginem eleganti forma ipsi adducerent atque offerrent: Perlibenter, inquit, accepissem, si privatus, neque cum imperio essem. Quum oppugnaret urbem Batheiam, supra quam extabat templum Veneris, vadimonia jussit eò promitti: nimirum tertia post die de causis cogniturus litigantium in illo Veneris templo. pollicitúmque implevit urbe ea capta. Interrogatus Scipio major in Sicilia à quodam, qua re fretus auderet exercitum in Africam adversus Carthaginienses

αὐτῷ ἐνόπλους ἄνδρας τελαχοσίους γυμναζομένους, καὶ πύργον ὑψηλὸν ἐπὶ τῆς θαλάττης, Ὀυδεὶς τούτων, ἔφη, ἐστὶν ὅστις ἐπὶ τὸν πύργον ἀναβὰς τοῦτον, οὐκ ἂν ἑαυτὸν ῥίψειεν ἐπὶ κεφαλῆς, ἐμοῦ κελεύσαντος. Ἐπεὶ δὲ διαβὰς τῆς τε γῆς ἐκράτει, καὶ τὰ στρατόπεδα τῶν πολεμίων κατέκαυσεν, οἱ ὁ Καρχηδόνιοι πέμψαντες ἐποιοῦντο συνθήκας, τά τε θηρία καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ χρήματα δώσειν ὁμολογήσαντες· Ἀννίβου δὲ καταπλεύσαντος ἐξ Ἰταλίας, μετεμέλοντο τοῖς ὁμολογίαις διὰ τὸ θαρρεῖν· πυθόμενος δὲ ὁ Σκιπίων ἔφη, μηδὲ βουλομένοις αὐτοῖς ἔτι τὰς σπονδὰς φυλάξειν, ἂν μὴ τάλαντα πεντακισχίλια προσεκλίσωσιν, ὅτι μετεπέμψαντο τὸν Ἀννίβαν. Ἐπεὶ δὲ νικηθέντες οἱ Καρχηδόνιοι κατὰ κράτος, περὶ σπονδῶν καὶ εἰρήνης πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν, ἐκέλευσεν, οὐθὲν ἀπιέναι τοὺς ἥκοντας, ὡς οὐκ ἀκουσόμενος πρότερον αὐτῶν ἢ Λούκιον Τερέντιον ἀγάγωσιν. ἦν δὲ Ῥωμαῖος ὁ Τερέντιος, ἀπεικὼς ἀνὴρ, γεγονὼς αἰχμάλωτος ὑπὸ Καρχηδονίων. ἐπεὶ δὲ ἦκον ἄγοντες τὸν ἄνδρα, καθίσας ἐν τῷ συμβουλίῳ παρ' αὐτὸν ἐπὶ ἑνὸς βήματος, ὕστερον ἐχρημάτισε τοῖς Καρχηδονίοις, καὶ κατέλυσε τὸν πόλεμον. ὁ δὲ Τερέντιος ἐπηκολούθησεν αὐτῷ θριαμβεύοντι πίλιον ἔχων, ὥσπερ ἀπελεύθερος. ἀποθανόντος δὲ, τοῖς ἐπὶ τῷ ἐκφορᾷ παρεγινομένοις ἐνέχεε πίνειν οἰνόμελι, καὶ τὰ ἄλλα περὶ τῷ

trajicere: demonſtravit ei ecce viros, qui in armis exercebantur, turrímque ad mare excelſam: hócque addidit: Nullus horum eſt qui non me jubente ſit conſcenſa hac turri præcipitem ſeſe in mare dejecturus. Idem quum perveniſſet quò intenderat, occupaſſétque regionem, & caſtra hoſtium combuſſiſſet, Carthaginienſéſque miſſis legatis pacem his conditionibus componerent, ut ſe belluas, naves, pecuniámque daturos promitterent: iidem verò Annibale ex Italia advecto reſumptis animis pactorum ducerentur pœnitentia: intellecta re Scipio dixit, Se pactis jam non ſtaturum. niſi addant 500 talentorum propter accitum Annibalem. Deinde illis devictis, ac legatos mittentibus qui pacem & pacta ambirent, ſtatim eos juſſit diſcedere, auditurum ſe eos negans antè quàm L. Terentium adducerent. Erat autem L. ille Terentius vir bonus, captus à Carthaginienſibus, quem poſtquam adduxerunt, eo in tribunali pone ſe collocato, ita demum Carthaginienſibus reſponſa dedit, pacificationémque confecit. Atque huic Scipioni triumphanti comitavit Terentius pileum gerens tanquam libertus. & iis qui funeri adfuerunt Scipionis efferendo, vinum melle mulſum propinavit, reliquáque juſta liberali ſtudio perſolvit. Sed hæc poſterioribus acta ſunt temporibus.

Quum

τὴν ταφὴν ἐφιλοτιμήθη. ταῦτα μὲν ὕστερον. Ἀντιόχου δὲ τοῦ βασιλέως μὴ τὸ διαβλεῖναι Ῥωμαίους ἐπ' αὐτὸν, εἰς Ἀσίαν πέμψαντος πρὸς Σκιπίωνα περὶ διαλύσεως, Ἐδεῖ πρότερον, εἶπεν, ἀλλὰ μὴ νεῶν, ὁπότε καὶ τὸν χαλινὸν ἐκ τοῦ ἀναβάτου παρεσκέδεξαι. Χρήματα δὲ τῆς συγκλήτου λαβεῖν αὐτὸν ἐκ τοῦ ταμείου ψηφισαμένης, τῶν δὲ ταμιῶν ἃ βουλομένων ἀνοῖξαι τὰ ἡμέτερα ἐκείνης, αὐτὸς ἀνοίξειν ἔφη. καὶ γὰρ κλείειν δι' αὐτὸν, πλήσαντα χρημάτων τοσούτων τὸ ταμιεῖον. Παιτιλίου δὲ καὶ Κοίντου πολλὰ πρὸς τὸν δῆμον αὐτοῦ κατηγορησάντων, εἰπὼν ὅτι τῇ σήμερον ἡμέρᾳ Καρχηδονίους καὶ Ἀννίβαν ἐνίκησεν, αὐτὸς μὲν ἔφη σεφανωσάμενος ἀναβαίνειν εἰς τὸ καπιτώλιον θύσων, τὸν δὲ βουλόμενον τοὺς ψήφους ἐκβάλλειν φέρειν πρὸς αὐτόν· καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀνέβαινεν. ὁ δὲ δῆμος ἐπηκολούθησεν τοὺς κατηγόρους ἀπολιπὼν λέγοντας.

TITOY KOINTOY.

Τίτος Κόϊντος ἔτους ἓν καὶ δύο δέοντας εἴκοσιν ἀπὸ ἀρχῆς ὑπατεύσας, ὥστε περὶ δημαρχίας καὶ στρατηγίας καὶ ἀγορανομίας, ὕπαλος αἱρεθῆναι. πεμφθεὶς δὲ στρατηγὸς ἐπὶ Φίλιππον, εἰς λόγους ἐπείσθη συνελθεῖν αὐτῷ· τοῦ δὲ Φιλίππου λαβεῖν ὁμήρους ἀξιοῦντος, ἐκεῖνον μὲν γὰρ εἶναι μὴ πολλῶν, Ῥωμαίοις, ἑαυτὸν δὲ μόνον Μακεδόσι· Σὺ γὰρ μόναν, ἃ Κόϊντος ἔφη, ἑαυτὸν ἐποίησας, ἀπολείπας τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς. Νικήσας δὲ μά-

Quum rex Antiochus, jam Romanis in Aſiam contra ipſum tranſvectis, de componenda pace miſiſſet ad ipſum: Reſpondit hoc prius faciendum fuiſſe, non jam, ubi frænum feſſorémque rex receperit. Decreverat ſenatus ut ex ærario ei pecunia daretur. hoc quum quæſtores illa die nollent aperire, ſeipſum aperturum dixit. ſe enim qui id pecunia impleviſſet, in cauſa fuiſſe cur clauderetur. Gravibus criminibus accuſatus apud populum à duobus Pætiliis, Hac ipſa, inquit, die Carthaginienſes & Annibalem devici. itaque nunc coronatus adſcendo ad Capitolium, rem ibi ſacram facturus: qui volunt, de me ferant ſuffragia. atque hæc loquutus, adſcendit, ſequente populo, deſtitutíſque qui ipſum accuſabant.

T. Quinctius Flamininus ita fuit maturè illuſtris, ut nondum obitis tribunatu plebis, prætura, atque ædilitate, tamen conſul renunciaretur. Imperator miſſus adverſus Philippum, perſuaderi ſibi paſſus eſt, ut cum eo in colloquium veniret. quúmque Philippus obſides peteret, quòd illum multis ſtipatum Romanis, ſe cum paucis adeſſe videret Macedonibus, ita reſpondit: Hanc tu circa te ſolitudinem ipſe effeciſti, amicis cognatíſque interficiendis. Victo pugna Philippo,

ὁ μάχη τὸν Φίλιππον, ἐκήρυξεν ἐν Ἰσθμίοις ὅτι σὺν Ἕλλησιν ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους ἀφίησιν. Ὅσοι δὲ Ῥωμαίων αἰχμάλωτοι γεγόμενοι ἐν τοῖς κατ' Ἀννίβαν χρόνοις ἐδούλευον ᾗδε τοῖς Ἕλλησι, τούτων ἕκαστον οἱ Ἕλληνες ἐξωνησάμενοι δραχμῶν πεντακοσίων, δωρεὰν ἔδωκαν αὐτῷ, καὶ κεῖνοι θεραπευόμενοι σωφρονοῦσιν ἐν Ῥώμῃ, πίλια ᾗδὲ ταῖς κεφαλαῖς ἔχοντες, ὥσπερ ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐλευθερωθεῖσι. Τὰς δ' Ἀχαιὰς ἐπὶ τὴν Ζακυνθίων νῆσον διανοουμένους στρατεύειν ἐκέλευε φυλάττεσθαι μὴ, καθάπερ αἱ χελῶναι, τὴν κεφαλὴν προτείνασαι ἔξω τῆς Πελοποννήσου κινδυνεύσωσιν. Ἀντίοχος δὲ τὸν βασιλέως μὲν πολλῆς δυνάμεως ἥκοντα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ πάντων ἐκπεπληγμένων τὰ πλήθη καὶ τὸν ὁπλισμὸν, λόγον εἶπε τοιοῦτον πρὸς τοὺς Ἀχαιούς. ἔφη γὰρ ἐν Χαλκίδι παρά τῳ ξένῳ δειπνῶν θαυμάζειν τὸ τῶν κρεῶν πλῆθος· εἰπεῖν δὲ τὸν ξένον ὅτι ταῦτα πάντα χοίρεια ἐστιν, ἡδύσμασι καὶ σκευασίαις διαφέροντα. Μὴ τοίνυν μηδὲ ὑμεῖς, ἔφη, θαυμάζετε τὴν βασιλικὴν δύναμιν· λογχοφόρους καὶ καταφράκτους καὶ πεζετέρους καὶ ἀμφιππότοξότας ἀκούοντες. πάντες γάρ εἰσιν οὗτοι Σύροι ὁπλαείοις ἀλλήλων διαφέροντες. Φιλοποίμην δὲ τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀχαιῶν ἱππεῖς μὲν πολλοὺς καὶ ὁπλίτας ἔχοντι, χρημάτων δὲ ἐν ἀπορίᾳ ὄντι, παρεσπαίζων ἔλεγεν ὅτι χεῖρας ἔχοι Φιλοποίμην

Philippo, in conventu Iſthmico præconis voce omnes Græcos liberos & facultate ſuis legibus utendi donatos pronuntiavit. Quotquot autem Romanorum Annibalici belli tempore capti apud Græcos ſerviebant, horum unumquenque 15 denariis redemptum Achæi univerſos ei dono dederunt. iſque Romæ triumphum ducentis currum ſunt ſequuti, pileos in capitibus geſtantes. qui mos fuit libertatem è ſervitute conſequutorum. Achivos bellum inferre Zacyntho molientes, monuit ne inſtar teſtudinum prolato extra Peloponneſum teſtam ſuam capite periculo ſeſe exponant. Quo tempore Antiochus magno cum exercitu in Græciam contendebat, omnibus ob multitudinem & armaturam metu perculſis, ad Achæos hujuſmodi fabulam recitavit: Se Chalcide apud hoſpitem in cœna quadam miratum fuiſſe multitudinem carnium: hoſpitem verò ſibi dixiſſe, omnes eas carnes ſuillas eſſe, condimentiſque duntaxat & apparitione differre. ita ipſos quoque non debere regis copias admirari, quòd nominari audiant lancearios, cataphractos, pedeſtres, ſagittarios, equeſtres. omnes enim iſtos, Syros eſſe armaturæ neſcio quibus modis differentes. Philopœmeni Achæorum prætori, multis equitibus ac gravis armaturæ militibus inſtructo, pecuniæ autem inopi,

Digitized by Google

ποίμιλω ϰ᾽ σκέλη, γαστέρα δ᾽ ὐκ ἔχειν. ϰ᾽ γὰρ ἐν τῇ φύσει τὸ σώμαλος λεπτὸ ὁ Φιλοποίμλω τοιοῦτος.

ΓΑΙΟΥ ΔΟΜΙΤΙΟΥ.

Γάϊος Δομίτιος, ὃν Σκιπίων ὁ μέγας ἀνθ᾽ ἑαυτοῦ τῷ ἀδελφῷ Λευκίῳ παρακατέστησεν ἐν τῷ πρὸς Ἀντίοχον πολέμῳ, κατασκεψάμενος τὴν τῶν πολεμίων φάλαγγα, ϰ᾽ τῷ φίλῳ αὐτὸν ἡγεμονικῶν ἀεὶ τοὺς ἐπιχειρεῖν κελευόντων, ἔφη τὴν ὥραν ὐκ ἐπαρκεῖν ἵνα τοσαύτας μυριάδας κατακόψαντες, ϰ᾽ διαρπάσαντες τὴν παρασκευὴν, ἐπανελθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον, ἑαυτῶν ἐπιμεληθῶσι, τὸ δ᾽ αὐτὸ ποιήσειν αὔριον καθ᾽ ὥραν· ϰ᾽ συμβαλὼν τῇ ὑστεραίᾳ πεντακισμυρίους τῶν πολεμίων ἀνεῖλεν.

ΠΟΠΛΙΟΥ ΛΙΚΙΝΙΟΥ.

Πόπλιος Λικίνιος ὕπατος στρατηγὸς ἡττηθεὶς ὑπὸ Περσέως τοῦ Μακεδόνων βασιλέως ἱππομαχίᾳ, διχιλίους ὀκτακοσίους ἀπέβαλε, τοὺς μὲν, πεσόντας, τοὺς δ᾽, ἁλόντας· ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν μάχην ἔπεμψεν ὁ Περσεὺς πρέσβεις περὶ σπονδῶν ϰ᾽ εἰρήνης, ἀπέλυσεν ὁ νενικημένος τὸν νενικηκότα Ῥωμαίοις ἐπιτρέπειν τὰ καθ᾽ αὑτόν.

ΠΑΥΛΟΥ ΑΙΜΥΛΙΟΥ.

Παῦλος Αἰμύλιος δεύτερον ὑπατείαν μετελθὼν, ἀπέτυχεν· ἐπεὶ δὲ τοῦ πρὸς Περσέα ϰ᾽ Μακεδόνας πολέμου μῆκος λαμβάνοντος, ἀπει-

inopi, illudens, Manus eum aiebat habere & crura, sed ventre carere. nam & corporis eo habitu erat Philopœmen.

C. Domitius, quem Scipio major pro se adjunxit L. Scipioni in bello contra Antiochum, ut hostium exercitum exploraret, ducibus quos secum habebat statim adoriri hostes jubentibus, non esse satis temporis respondit ad tam multa hostium millia occidendum, direptísque eorum impedimentis in castra redeundum & curandum corpora, cras hoc se tempestivè facturum. & postridie commisso prœlio L millia hostium interfecit.

P. Licinius cos. victus à Perseo rege equestri prœlio amiserat CIↃ CIↃ IↃCCC viros, partim occisos, partim captos. quum autem post pugnam Perseus legatos ad ipsum de pacificatione misisset, respondit victus victori, debere eum suas res arbitratui Romanorum permittere.

Paulus Æmylius secundum petens consulatum, repulsam tulit. Bello autem contra Perseum & Macedones moram trahente

ἀπειρίᾳ καὶ μαλακίᾳ τῶν στρατηγῶν, ἐκεῖνον ὕπαλον ἀπέδειξαν, ἐκ ἔφη χάειν ἔχειν αὐτοῖς· ὁ γὰρ αὐτὸς ἀρχῆς δεόμενος, ὡς ἐκεῖνοι ἄρχοντος, ἠρῆσθαι στρατηγός. Ἐλθὼν δὲ εἰς οἶκον ἐξ ἀγορᾶς, καὶ τὴν Τερτίαν τὸ θυγάτριον ἁπαλὸν δεδακρυμένον, ἐπυνθάνετο τὴν αἰτίαν. εἰπόσης δὲ ὅτι Περσεῖ τέθνηκεν ἡμῖν, κυνίδιον δ' ἦν ὕστως ὀνομαζόμενον, Ἀγαθῇ -τύχῃ, εἶπεν, ὦ θύγατερ, καὶ δέχομαι τὸν οἰωνόν. Εὑρὼν δὲ ἐπὶ στρατοπέδῳ πολλὴν θρασύτητα καὶ λαλιὰν πρὰ στρατηγόντων καὶ πολυπραγμονούντων, ἐκέλευεν ἡσυχίαν ἔχειν, καὶ ποιεῖν ὀξείας τὰς μαχαίρας μόνον, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων μελήσειν. Τὰς δὲ νυκτερινὰς φυλακὰς ἐκέλευεν φυλάσσειν ἄνθρωπον λόγχης καὶ ξίφους, ὅπως ἀμυώσας σὺν πολεμίοις ἀπεγνωκότες, μᾶλλον διαμαχῶνται πρὸς τὸν ὕπνον. Ἐμβαλὼν δὲ διὰ τῶν ἄκρων εἰς Μακεδονίαν, καὶ συντεταγμένους ἰδὼν σὺν πολεμίοις, τῇ Νασικᾷ παρακαλοῦντα αὐτὸν αὖθις ἐπιχειρεῖν, Εἴγε τλῶ σλῶ, εἶπεν, ἡλικίαν εἶχον· αἱ δὲ πολλαί με πεῖραι κωλύουσιν ἐκ πορείας πρὸς φάλαγγα σωστεταγμένην μάχεσθαι. Νικήσας δὲ τὸν Περσέα καὶ τὰς ἐπινικίους ποιούμενος ἑστιάσεις, ἔλεγε τὸ ἐμπειρίας εἶναι στράτευμα φοβερώτερον πολεμίοις, καὶ συμπόσιον ἥδιστον φίλοις παρεχεῖν. Τῆς δὲ Περσέως αἰχμαλώτου γυμνὴν, καὶ παρακεκυμμένην τὸν θεάμενον, Ἐπεὶ σοὶ, εἶπε, τοῦτ' ἔξεστιν. ἐξουσίαν

hente ob ducum imperitiam & mollitiem, conſul creatus, negavit ſe populo gratiam habere. non enim ſe honorem requiſiviſſe, ſed eum ſibi inopia imperatoris alterius delatum eſſe. A foro domum reverſus, Tertiam filiolam flentem reperit, cauſamque ei quærenti ea reſpondit, Perſeum (catellum hoc nomine habuerat) mortuum eſſe. Accipio, inquit, fauſtum hoc omen. In exercitu quum inveniret multum ferociæ ac garrulitatis, in imperatoris officia militibus ſeſe ingerentibus, ac curiosè multa agentibus, quieſcere eos juſſit, ac gladios modò acuere: ſibi reliqua curæ fore. Excubias ſine gladio & haſta juſſit peragi, ut eo magis ſomnum vitarent, quia ſpes adverſus hoſtem ſe defendendi omnis adempta erat. Quum per montium extremitates in Macedoniam perveniſſet, hoſtiúmque videret inſtructam aciem, Naſicæ hortanti ut ſtatim eos aggrederetur, Facerem, inquit, ſi tua eſſem ætate. ſed me diuturna experientia docuit non inire pugnam ex itinere adverſus exercitum ſuis diſpoſitum ordinibus. Victo Perſeo quum pro gratulatione victoriæ convivia exhiberet, Ejuſdem dicebat eſſe peritiæ exercitum hoſtibus valde terribilem, & amicis convivium admodum jucundum reddere. Quum Perſeus captus duci in triumpho recuſaret, In tua, inquit, hoc eſt poteſtate.

nimirum

ἐξουσίαν διδὺς αὐτῷ ἑαυτὸν ἀνελεῖν. Χρημάτων δ' ἀπείρων ἀργυθέντων, αὐτὸς μὲν οὐκ ἔλαβε· τῷ δ' γαμβρῷ Τουβέρωνι φιάλιον ἀργυρᾶν, ὁλκῆς πέντε λιτρῶν, ἀρίστειον ἔδωκε. καὶ τοῦτό φασι πρῶτον εἰς τὸν Αἰμυλίων οἶκον εἰσελθεῖν κειμήλιον ἀργυρᾶν. Τεσσάρων δ' παίδων ἀρρένων αὐτῷ γεγονότων, δύο μὲν πρότερον ἐτύγχανεν ἐκδεδωκὼς ἑτέροις πάλαι, δυοῖν δ' ὄντων ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ, ὁ μὲν ἡμέραις πέντε πρὸ τῶν θριάμβου, τεσσαρεσκαίδεκα γεγονὼς ἔτη, ἀπέθανεν, ὁ δ' ὕστερον πέντε τοῦ θριάμβου, δωδεκαετής. προελθὼν δ', τοῦ δήμου συναλγοῦντος αὐτῷ καὶ συμπενθοῦντος, νιῷ ἔφη πρεσβυτῷ ἀδεὴς γεγονέναι καὶ ἀκίνδυνος, ὁπότε τῶν δυτυχημάτων τιὼ νέμεσιν εἰς τὸν οἶκον ἀπεφεισαμένης τῆς τύχης, ὑπὲρ πάντων αὐτὸς ἀναδέδεκται.

ΚΑΤΩΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤ.

Κάτων ὁ πρεσβύτερος ἐν τῷ δήμῳ τῆς ἀσωτίας καὶ πολυτελείας καθαπτόμενος εἶπεν, Ὡς χαλεπόν ἐστι λέγειν πρὸς γαστέρα ὦτα μὴ ἔχουσαν. Θαυμάζειν δ' πῶς σώζεται πόλις ἐν ᾗ πωλεῖται πλείονος ἰχθὺς ἢ βοῦς. Λοιδορῶν δέ ποτε τιὼ ἐπιπολάζουσαν γυναικοκρατίαν, Πάντες, εἶπεν, ἄνθρωποι τῶν γυναικῶν ἄρχουσιν, ἡμεῖς δ' πάντων ἀνθρώπων, ἡμῶν δ' αἱ γυναῖκες. Ἔφη δ' βούλεσθαι μᾶλλον ἀνεργετήσας μὴ κομίσασθαι χάριν, ἢ μὴ ὑποσχεῖν κόλασιν ἀδικήσας, καὶ

nimirum ei facultatem conſciſcendæ necis largiens. Potitus innumera pecunia, nihil quicquam de ea ipſe accepit, genero duntaxat ſuo Tuberoni pateram argenteam quinque pondo appendentem, virtutis præmium eximium dedit. quam primam argenteam ſupellectilem in Æmyliam domum veniſſe ferunt. De quatuor filiis ſuis jam antè duos adoptandos tradiderat: reliquorum quos domi ſuæ retinuerat, alter quinque ante triumphum diebus vitam cum morte commutavit, annos natus XIV, alter quinto poſt triumphum die, anno ætatis duodecimo. Progreſſus in publicum, populo calamitatem ejus lugente, Nunc, inquit, patriæ metuere demum deſino, poſtquam fortuna quæ felicitatem calamitatibus ſolet compenſare, in meam incubuit domum, ejúſque clade proſperos reipublicæ ſucceſſus ulta eſt.

CATO major ad populum verba faciens, intemperantiam ejus & luxum perſtringens, aiebat, Difficile eſt loqui ad ventrem auribus carentem. & mirari ſe, quomodo ſalva poſſit eſſe urbs in qua pluris vendatur piſcis quàm bos. Aliquando imperia mulierum in viros nimis quàm uſitata inceſſens dixit: Omnes homines mulieribus imperant, nos omnibus hominibus, nobis mulieres. Aiebat malle ſe nullam pro beneficio collato gratiam adipiſci, quàm ob delictum non dare pœnam, omnibúſque ſe

peccan-

καὶ πᾶσιν ἀεὶ τοῖς ἁμαρτάνουσιν χωρὶς ἑαυτοῦ δεῖναι συγγνώμην. Παροξυνῶν δὲ τοὺς ἄρχοντας ἐπιτιμᾶν τοῖς ἁμαρτάνουσιν, ἔλεγε τοὺς δυναμένους κωλύειν τοὺς κακῶς ποιοῦντας, ἐὰν μὴ κωλύωσι, κατακελεύειν. Τῶν δὲ νέων ἔφη χαίρειν τοῖς ἐρυθριῶσι μᾶλλον ἢ τοῖς ὠχριῶσι. Στρεβλιοῦν δὲ μισεῖν, ὃς ἐν τῷ ἀπειλεῖν τὰς χεῖρας, ἐν δὲ τῷ μάχεσθαι τοὺς πόδας κινεῖ· ῥεῖχει δὲ μεῖζον ἢ ἀλαλάζει. Κάκιστον δὲ ἔλεγεν ἄρχοντα εἶναι, τὸν ἄρχειν ἑαυτοῦ μὴ δυνάμενον. Μάλιστα δὲ ἐνόμιζε δεῖν ἕκαστον αὐτὸν αἰδεῖσθαι. μηδένα γὰρ ἑαυτοῦ μηδέποτε χωρὶς εἶναι. Πολλῶν δὲ ὁρῶν ἀνιαμένους ἀνδριάντας, Ἐμοῦ δέ, ἔφη, ἐρωτᾶν βούλομαι μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τί ἀνδριὰς οὐ κεῖται Κάτωνος, ἢ διὰ τί κεῖται. Φείδεσθαι δὲ τῆς οὐσίας παρεκάλει τοὺς δυναμένους, ὅπως ἀεὶ παρῇ τὸ δοῦναι. Τοὺς δὲ τῆς ἀρετῆς τιμὴν τιμῶντας ἔλεγε τιμὴν ἀρετὴν ἀφαιρεῖν τῆς νεότητος. Τὸν δὲ ἄρχοντα ἢ κεῖσθαι ἔλεγε δεῖν μήτε ὑπὲρ τοὺς δικαίους λιπαρεῖσθαι, μηδὲ ὑπὲρ τῶν ἀδίκων ἐκλιπαρεῖσθαι. Τὴν δὲ ἀδικίαν ἔλεγε, τοῖς ἀδικοῦσι κἂν μὴ φέρῃ κίνδυνον, ἅπασι φέρειν. Τῷ δὲ γήρᾳ πολλῶν παρόντων κακῶν, ἓν μὴ προσεῖναι τοῦτο δεῖ τῆς κακίας αἰσχύνην. Τὸν δὲ ὀργιζόμενον ἐνόμιζε τοῦ μανομένου χρόνῳ διαφέρειν. Ἤκουσα δὲ φθονεῖσθαι τοὺς τῇ τύχῃ χρωμένους ἐπιεικῶς

peccantibus, ſe uno excepto, ignoſcere. Inſtigans magiſtratus ad imponenda fontibus ſupplicia, dicebat, Eos qui malè agentes prohibere poſſent, neque id facerent, eorum flagitiis aſſentiri. Adoleſcentibus erubeſcentibus aiebat magis ſe delectari, quàm pallentibus. Odiſſe ſe affirmabat militem qui inter deambulandum manus, in pugna pedes moveret: & qui clarius ſterteret, quàm in congreſſu pugnæ vociferaretur. Peſſimum eſſe principem qui regere ſeipſum nequiret. Unumquenque ſeipſum maximè revereri debere: nunquam enim eſſe ſine ſeipſo. Quum videret multis poſitas ſtatuas, Malo, inquit, homines quærere cur Catoni non ſit poſita ſtatua, quàm cur ſit. Parcè uſurpare poteſtate ſua jubebat potentes, ut liceret eam ſemper habere. Qui virtuti honorem detraherent, eos aiebat virtutem adoleſcentiæ adimere. Magiſtratum aiebat & judicem debere neque opus habere exhortatione ad juſtè, neque pati exhortando ſe permoveri ad injuſtè agendum. Injuſtè facta ut autori non ſint, omnibus tamen eſſe periculoſa. Hortabatur ſenes ne ſenectuti, cui aliàs multa adeſſent incommoda, turpitudinem à vitiis proficiſcentem ſuperadderent. Iratum ab inſano tempore duntaxat differre. Minimè invideri iis qui fortunam æquo animo & moderatè

εικῶς καὶ μετρίως. ὁ γὰρ ὑμῖν, ἀλλὰ τοῖς περὶ ἡμᾶς φθονοῦσι. Τὰς δὲ ἀσυδαίζοντας ἐν τοῖς γελοίοις, ἔλεγε δεῖν ἐν τοῖς ἀσυδαίοις ἔσεσθαι καταγελάσους. Τὰς καλὰς πράξεις ἔλεγε δεῖν καταλαμβάνειν λόγους καλοὺς, ἵνα μὴ τῆς δόξης ἀποῤῥέωσιν. Ἐπέλιμα δὲ τοῖς πολίταις ἀεὶ σὺν αὐτοὺς αἱρεμψίοις ἄρχοντας. Δόξετε γὰρ, εἶπε, μὴ πολλοῦ τὸ ἄρχειν ἄξιον, ἢ μὴ πολλοὺς σὺν ἄρχειν ἀξίους ἡγεῖσθε. Τὸν δὲ τοὺς περὶ Θαλίαν ἀγροὺς πεπραγκότα πρωτεποιεῖτο θαυμάζειν ὡς ἰσχυρότερον τῆς θαλάσσης. ἃ γὰρ ἐκείνη μόλις ἐπικλύζει, ὕτως ῥᾳδίως κάλαπέπωκε. Τιμηλίαν δὲ μετιὼν, καὶ τοὺς ἄλλους ὀρῶν δεομένους τῶν πολλῶν καὶ κολακευόντας, αὐτὸς ἐδόα τὸν δῆμον ἀποτόμου χρείαν ἔχειν ἰατροῦ καὶ μεγάλου καθαρμοῦ· δεῖν ὃν μὴ τὸν ἥδιστον, ἀλλὰ τὸν ἀπαραίτητον αἱρεῖσθαι. καὶ ταῦτα λέγων ἠρέθη πρὸ πάντων. Διδάσκων δὲ τοὺς νέους ἀθαρσῶς μάχεσθαι, πολλάκις ἔλεγε τῷ ξίφους τὸν λόγον μᾶλλον, καὶ τῷ φωνῷ τῆς χειρὸς, πρέπειν, καὶ καταπλήττειν τοὺς πολεμίους. Ἐπεὶ δὲ πολεμῶν τοῖς περὶ τὸν Βαῖτιν ποταμὸν οἰκοῦσιν, εἰς κίνδυνον ὑπὸ πλήθους τῶν πολεμίων κατέστη, τῶν μὲν Κελτιβήρων ὀκτὼ διακοσίοις ταλάντοις βουλομένων βοηθεῖν, τῶν δὲ Ῥωμαίων οὐκ ἐώντων ὁμολογεῖν μισθὸν ἀνθρώποις βαρβάροις ἁμαρτάνειν ἔφησεν αὐτούς. νικῶντας μὲν γὰρ ἀποδώσειν ὁ παρ' αὐτῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν πολε-

moderatè ferrent. non enim nobis, ſed iis quæ circa nos ſunt, invideri. Qui ridiculis rebus feriam impenderent operam, eos aiebat in rebus ſeriis fore ridiculos. Honeſtas actiones, ne earum fama effluereț è memoria, confirmandas aliis eſſe honeſtis actionibus. Reprehendebat cives, quòd magiſtratus ſemper iiſdem deferrent, inquiens: Aut magiſtratum gerere putatis rem eſſe non magni pretii, aut paucos eſſe ea dignos. Qui agrum mari vicinum vendiderat, mirari ſimulabat ſe, quòd mari eſſet valentior. quæ enim mare vix illuvie proluerat, ea eum nullo negotio abſorpſiſſe. Cenſuram ambiens, quum cæteros videret rogare populum & adulari, ipſe vociferatus eſt, populum opus habere acri medico & magna purgatione: non itaque blandiſſimum, ſed inexorabilem aliquem & ſeveriſſimum eſſe deligendum; hæc dicens, præ omnibus eſt cenſor renunciatus. Docens adoleſcentes audaciter pugnare, dicebat ſæpe ſermone ac voce magis quàm gladio & manu terreri fugarique hoſtem. Bellum gerens adverſus Bætis fluvii accolas, quum ob hoſtium multitudinem in diſcrimine verſaretur, & Celtiberi pacifcentes ce talentorum mercedem auxilia promitterent, Romani non ſinerent eum hanc barbaris hominibus promittere: Erratis, inquit, ſi enim vincemus,

πολεμίων· ἡτ̃ωμήν ὃ, μήτε σὺ ἀπητημήν, μήτε τὺς ἀπαιτ̃ήλας ἔσεσθ. Πλείονας δὲ πόλεις ἑλὼν, ὡς φησι, τ̃ῶν ἡμερ̃ῶν ἃς διέτρι-ψεν ἐν τοῖς πολεμίοις, ὐδὲν αὐτὸς πλέον λαβεῖν ὧν ἔπιε κ̀ ἔφα-γεν ἐκ τ̃ῦ πολεμίας. Τ̃ῶν δὲ στρατιωτ̃ῶν ἑκάστῳ λίτραν ἀργύρου διανείμας, φησὶ βέλτιον εἶναι πολλὺς ἔχοντας ἀργύριον ἢ ὀλίγυς χρυσίον, ἀπὸ τ̃ῆς στρατείας ἐπανελθεῖν. τ̃ῶν γὺ ἀρχόντων ὐδὲν ἄλλο δεῖν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἢ τιμὴ δόξαν αὐξάνεσθ. Πένλε δὲ οἰκέτας εἶχεν ὑπὸ τ̃ῦ στρατείας, ὧν εἷς αἰχμάλωλα τεῖα σώματα πεπάμφ-, ὡς ὐκ ἔλαθε τὸν Κάτωνα, πρὶν εἰς ὄψιν ἐλθεῖν, ἀπήγξαλο. Πα-ρακληθεὶς ὃ ὑπὸ Σκιπίων- Ἀφρικανῦ τοῖς Ἀχαιῶν συλλαβέσθαι φυγάσιν, ὅπως εἰς τὰς πατρίδας κατέλθωσιν, πρσεποιεῖτο μηδὲν αὐτ̃ῷ μέλειν ὃ πράγμαλ-, ἐν δὲ τ̃ῇ συγκλήτῳ πολλ̃ῶν γινομήν λόγων ἀναστὰς, Ὥσπερ ὐκ ἔχοντες, εἶπεν, ὃ προέτ̃ωμήν, καθήμεθα περὶ Γραικ̃ῶν γερόντ̃ων ζητ̃ῦντες πότερον ὑπὸ τ̃ῶν παρ' ἡμῖν ἢ ὑπὸ τ̃ῶν ἐκεῖ νεκροφόρων ἐξενεχθ̃ῶσι. Ποσυμίν ὃ Λαβίλιν γράψαν-τ- ἱστορίας Ἑλλ̃ησι, κ̀ συγνώμην πρὸ τ̃ῶν ἀκρασμήν αἰτ̃ῦν-τος, εἰρωνευόμφ- ὁ Κάτων ἔφη δοτέον εἶναι συγνώμην εἰ τ̃ῶν Ἀμ-φικλυόνων ψηφισαμήν ἀναγκασθεὶς ἔγραψε.

ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ.

Σκιπίωνα τὸν νεώτερον λέγυσιν ἔτεσι πεντήκονλα κ̀ τέσσαρσιν οἷς ἐβίωσε,

non de noſtra, ſed hoſtium pecunia perſolvemus: ſi vincamur, neque qui exigat erit, neque à quo exigatur. Quum autem plures cepiſſet urbes quàm dies in hoſtico egiſſet, (ut ipſe de ſe profitetur) nihil tamen præter cibum & potum inde ſe accepiſſe ait. Militibus viritim libram argenti largitus, præſtare dicit multos à militia cum argento, quàm paucos cum auro redire. ducum enim nihil præter gloriam debere in provinciis augeri. Militiæ quinque habebat famulos. quorum unus quum duo emiſſet mancipia, neque res Catonem latuiſſet, antequam in conſpectum domini veniret, ſuſpendio vitam ſibi ademit.

Rogatus à Scipione Africano ut Achæis exulibus opem ferret, reditum in patriam flagitantibus, præ ſe tulit nihil ſe iſtud curare negotium. In ſenatu autem multis ea de re habitis ſermonibus, ſurgens: Perinde, inquit, ac ſi deeſſet quod ageremus, ſedemus hic diſputantes de Græcis ſenibus, à noſtrîſne ii, an verò ab iis qui iſthic ſunt, veſpillonibus debeant efferri. Scripſerat Poſtumius Albinus hiſtoriam Græco ſermone, veniámque à lectoribus petebat; quem ſubſannans Cato, Dandam ei veniam aiebat, ſi decreto Amphictyonum coactus ſcripſiſſet.

SCIPIONEM juniorem tradunt LIV quos vixit

ἐείωσε, μηδὲν πείσαδ, μηδὲν ἀποδόδ, μηδὲν οἰκοδομῆσαι, λίτρας δὲ ἀργύρυ τρεῖς καὶ τεμάκοντα μόνας ἐν ὑσίᾳ μεγάλῃ, δύο δὲ χρυσίυ καταλιπεῖν· καὶ ταῦτα, Καρχηδόνος κύριον ὄντα, καὶ μάλισα τῶν στρατηγῶν πλυτίσαντα τὰς στρατιώτας. Τὸ δὲ Πολυβίυ ἀποφάγγελμα διαφυλάττων, ἐπειρᾶτο μὴ πρότερον ἐξ ἀγορᾶς ἀπελθεῖν, ἢ ποιήσασθαί τινα συνήθη καὶ φίλον ἀμωσγέπως τῶν ἐντυγχανόντων. Ἔτι δὲ νέος ὢν, τοσαύτην εἶχε δόξαν ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης, ὥσε Κάτωνα μὴ τὸν πρεσβύτερον εἰπεῖν ἐρωτηθέντα περὶ τῶν ἐν Καρχηδόνι στρατευομένων, ἐν οἷς καὶ Σκιπίων ἦν, Οἷος πέπνυ), τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσυσιν. Εἰς δὲ τὴν Ῥώμην ἐλθόντος ἀπὸ στρατείας, ἐκάλυν αὐτὸν, οὐκ ἐκείνῳ χαριζόμενοι, ἀλλ' ὡς Καρχηδόνα δι' ἐκείνυ ἕξυ καὶ ῥᾳδίως ληψόμενοι. ἐπεὶ δὲ παρελθὼν εἰς τὸ τεῖχος, τῶν Καρχηδονίων ἐκ τῆς ἄκρας ἀμυνομένων, μὴ σὺν τὴν διὰ μέσυ θάλασσαν ὑ πάνυ βαθεῖαν οὖσαν, τῇ Πολυβίυ συμβαλόντος ἀπῳ καλασσεῖραι τειβόλυς σιδηρᾶς, ἢ σανίδας ἐμβάλλειν κενεωτὰς, ὅπως μὴ διαβαίνοντες οἱ πολέμιοι προσμάχων) τοῖς χώμασιν· ἔφη γελοῖον εἶναι, κατειληφότας τὰ τείχη, καὶ τῆς πόλεως ἐντὸς ὄντας, εἶτα περάττειν ὅπως ὑ μαχῶν) τοῖς πολεμίοις. Εὑρὼν δὲ τὴν πόλιν ἀνδριάντων Ἑλληνικῶν καὶ ἀναθημάτων ἀπὸ Σικελίας μεστὴν οὖσαν, ἐκήρυξε τὰς

vixit annis, nihil emiſſe, nihil vendidiſſe, nihil ædificaſſe. atque in tantis opibus nonniſi XXXIII argenti, duo auri pondo eum reliquiſſe: quum quidem Carthagine potitus fuiſſet, & magis quàm ullus alius imperator milites collocupletaſſet. Polybii autem præceptum ſervans, operam dedit ne prius è foro diſcederet quàm aliquem compellantium quocunque modo ſibi familiarem amicúmque faceret. Juvénis etiamnum tantam de ſe fortitudinis & prudentiæ opinionem excitavit, ut Cato major interrogatus de militantibus ad Carthaginem quid ſentiret, inter quos etiam Scipio erat, de hoc pronuntiarit,

Iſte ſapit ſolus: reliqui velut umbra vagantur.

Quúmque ab exercitu Romam veniſſet, ad ſummam rei gerendæ populus eum vocavit, non ſtudio ipſi gratificandi, ſed quòd ejus opera facilè citóque ſe Carthaginem capturos ſperarent. Quum jam intra muros Carthaginis veniſſet, & Carthaginienſes ex arce ſe defenderent, ac mare inter caſtra ipſius & arcem non eſſet profundum: conſulente Polybio ut ferreos murices ſpargeret, aut tabulis vada conſterneret clavos eminentes habentibus, ne tranſire hoſtes ad oppugnandum vallum poſſent, reſpondit, Ridiculum eſſe captis muris intra urbem progreſſos hoc jam agere ne cum hoſte ſit pugnandum. Quum inveniſſet eam urbem repletam ſtatuis donariiſque Græcanicis è Sicilia advectis,

τὰς ἀπὸ τῶν πόλεων παρόδους ἐπιγινώσκειν καὶ κομίζεσθαι. Τῶν δὲ χρημάτων ὅτε δοῦλον ὅτε ἀπελεύθερον ἃ λαβεῖν ὠφέλιμα, ἀλλ' οὐδὲ πεῖσαι, πάντων ἀγόντων καὶ φερόντων. Γαΐῳ δὲ Λαιλίῳ τῷ φιλτάτῳ τῶν ἑταίρων ὑπατείαν μετιόντι συμπερέπλων ἐπηρώτησε Πόμπιον, εἰ καὶ αὐτὸς ὑπατείαν μέτεισιν· ἐδόκει δὲ ὁ Πόμπιος υἱὸς αὐλητοῦ γεγονέναι, τοῦ δὲ φήσαντος μὴ μετιέναι, ἀλλὰ καὶ τὸν Λαίλιον ἐπαγγελλόμενος συμπροθύμως καὶ συναγωνιεῖσθαι, πεισθέντες καὶ προθυμούμενοι ἐκεῖνον, ἐξηπατήθησαν. ἀπηγγέλλετο γὰρ αὐτὸς ἐν ἀγορᾷ προθύμως καὶ δεξιούμενος τοὺς πολίτας. ἀγανακτούντων δὲ τῶν ἄλλων, ὁ Σκιπίων γελάσας, Ἀβελτηρία δέ, εἶπεν, ἡμῶν καθάπερ οὐκ ἀνθρώπους μέλλοντες, ἀλλὰ θεοὺς προκαλεῖσθαι, πάλαι διατρίβομεν αὐλητοῦ ἀναμένοντες. Ἄππιος δὲ Κλαύδιος περὶ τῆς τιμητικῆς ἀρχῆς ἀμιλλώμενος πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγοντος ὅτι πάντας ὀνομαστὶ Ῥωμαίους αὐτὸς ἀσπάζεται, Σκιπίωνος ὀλίγου δεῖν ἀγνοοῦντος ἅπαντας, ἀληθῆ λέγεις, εἶπεν. ἐμοὶ γὰρ οὐκ εἰδέναι πολλοὺς, ἀλλ' ὑπὸ μηδενὸς ἀγνοεῖσθαι μεμέληκεν. Ἐκέλευε δὲ τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ ἐτύγχανον πολεμοῦντες Κελτίβηρσιν, ἀμφοῖν περὶ τῆς ἀρετῆς σκοπήσαντας, ἢ πρεσβεῖς, ἢ χιλιάρχους, μάρτυρας λαμβάνειν καὶ κεφαλὰς τῆς ἑκάστου δεχομένους τοὺς πολεμοῦντας. ἀποδειχθεὶς δὲ τιμητὴς, νεανίσκου

vectis, edixit ut è ſingulis urbibus venirent qui dignoſcerent ſuáque auferrent. Nihil quicquam ſuorum quenquam paſſus eſt vel liberum vel ſervum de præda accipere, ac ne emere quidem, omnibus aliis direptioni vacantibus. C. Lælio amiciſſimo ſuo in petitione conſulatus operam navans, è Pompeio (putabatur is tibicinis eſſe filius) quæſivit an ipſe quoque conſulatum eſſet petiturus. reſpondit is, neque ſe ambiturum, & comitia cum Lælio obiturum, ejúſque petitioni ſtudio ſuo opitulaturum. Hoc illi credentes, decepti ſunt, renunciatúmque eſt Pompeium in foro circumire ac prenſare cives. Tum reliquis ſtomachantibus, ridens Scipio: Noſtra, inquit, ſtultitia hoc fit, qui quaſi non homines, ſed deos precaturi, jamdudum moras nectimus expectando tibicinem. Certamen erat ei in petitione cenſuræ cum Appio Claudio. qui quum diceret, ſe omnes cives nominatim compellare, Scipione ferè omnes ignorante: Vera, ait Scipio, dicis. non enim mihi cura fuit multos noſſe, ſed à nemine ignorari. Et quum eſſet Romanis bellum adverſus Celtiberos, ſe competitorémque legatos aut tribunos militum mitti ad exercitum poſtulavit, belligerantibus de utriuſque virtute ſententiam teſtimoniúmque laturis. Cenſor creatus, adoleſcenti equum ademit, qui

quo

μὴ ἀφείλετο τὸν ἵππον, ὅτι δειπνῶν πολυτελῶς ἐν ᾧ χρόνῳ Καρχηδὼν ἐπολεμεῖτο, μελίπηκτον εἰς ἄγημα τῆς πόλεως διαπλάσας, καὶ τοῦτο Καρχηδόνα περσεπών, προὔθηκε διαρπάσαι τοῖς παροῦσι· καὶ πιθανομύθῳ τινὶ αἰτίαν δι' ἣν ἀφήρηται τὸν ἵππον, Ἐμοῦ γὰρ, ἔφη, πρότερος Καρχηδόνα διήρπασας. Γάϊον δὲ Λικίνιον ἰδὼν παρερχόμενον, Οἶδα, ἔφη, τοῦτον ἀπωρκικότα τὸν ἄνδρα· μηδενὸς δὲ καλήγορος ὄντος, ὃ δύναμαι καλήγορος αὐτὸς εἶναι καὶ δικαστής. Ἐκπεμφθέντα δ' αὐτὸν ὑπὸ τῆς βουλῆς τρίτον, ὥς φησι Κλειτόμαχος, Ἀνθρώπων πόλεών τε καὶ νόμων ἐφορῶντα, πόλεων, ἐθνῶν, βασιλέων ἐπίσκοπον, ὡς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἦκε, καὶ τῆς νεὼς ἀποβὰς, ἐβάδιζε κεφαλῆς ἔχων τὸ ἱμάτιον, ἠξίουν ἀποκαλύψασθαι φθονοῦντες οἱ Ἀλεξανδρεῖς, καὶ δεῖξαι πολλοῖς αὐτοῖς τὸ πρόσωπον. Ἀποκαλυψαμένου, κρυγμὸν καὶ κρότον ἐποίησαν. τῆς δὲ βασιλέως μόλις ἀμιλλωμένου βαδίζουσιν αὐτοῖς δι' ὀργίαν καὶ τρυφὴν τοῦ σώματος, ὁ Σκιπίων ἀτρέμα πρὸς τὸν Πανάιτιον ψιθυρίσας εἶπεν, Ἤδη τι τῆς ἐπιδημίας ἡμῖν Ἀλεξανδρεῖς ἀπολελαύκασι. δι' ἡμᾶς γὰρ ἑωρτάκασι τὸν βασιλέα κεκαλυμμένον. Σωσαπεδήμει δὲ αὐτῷ φίλος μὴ εἰς φιλόσοφος Πανάιτιος, οἰκέται δὲ πέντε· καὶ τοῦ ἑνὸς ἀποθανόντος ἐπὶ τῆς ξένης, ἄλλον μὴ βουλόμενος πρίασθαι, ἀπὸ

quo tempore Carthago obſidebatur, inſtructa ſumptuoſa cœna, placentam mellitam ad ejus urbis formam confectam, & Carthaginis nomine inſignitam, diripiendam convivis propoſuiſſet. & quærenti cur equo mulctaretur, Quia, inquit, me prior Carthaginem diripuiſti. C. Licinium videns accedere, Scio, inquit, hunc pejeraſſe. quia autem nemo accuſat cum, non poſſum ipſe auctor judexque ſimul eſſe. Miſſus à ſenatu tertium, ut ait Clitomachus,

Ut multorum hominum mores ac jura videret,

urbeſque, gentes, & reges inviſeret: ut Alexandriam pervenit, egreſſus eſt navi, proceſſitque cooperto capite. circùm verò curſitantes Alexandrini rogaverunt ut retegeret faciem, deſiderióque ejus videndi captis ſpectandam præberet: vocémque & plauſum eo impetrato ſuſtulerunt. quorum ambulationem quum rex ob ignaviam & mollitiem corporis ægrè magno niſu æquaret, Scipio Panætio in aurem inſuſurravit: Jam nunc Alexandrini fructum noſtræ peregrinationis ceperunt, qui propter nos regem viderint deambulantem. Unum omnino ea in legatione habuit de amicis comitem Panætium, ſervos quinque. de his uno in peregrinatione mortuo, alium nolens emere,

ὑπὸ τ῀ Ῥώμης μετεπέμψαλο. Τῶν δὲ Νομαντίνων ἀμάχων εἶναι δοκούντων, καὶ πολλοὺς νενικηκότων στρατηγοὺς, ὕπαλον ἀπέδειξε Σκιπίωνα τὸ δεύτερον ὁ δῆμος ἐπὶ τὸν πόλεμον· ὠρμημένων δ῀ πολλῶν ἐπὶ τιμῇ στρατείαι, καὶ τοῦτο διεκώλυσεν ἡ σύγκλητος, ὡς ἐρήμης τ῀ Ἰταλίας ἐσομένης· καὶ χρήματα λαβεῖν τῶν ἑτοίμων οὐκ εἴασαν, ἀλλὰ τὰς τελωνικὰς προσόδους ἀπέταξαν, ὅπως χρόνον ἔχουσας. ὁ δ῀ Σκιπίων χρημάτων μὴ ὑπ ἔφη δεῖσθαι· τὰ γὰρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν φίλων ἐξαρκέσειν· ὥστε δ῀ τῶν στρατιωτῶν ἐμέμψαλο. χαλεπὸν γὰρ εἶναι τὸν πόλεμον, εἰ μὴ δι' ἀνδρείαν τῶν πολεμίων ἥττων τοσαυτάκις, ὅτι πρὸς τοιούτους· εἰ δ῀ δι' ἀνανδρείαν τῶν πολιτῶν, ὅτι μὴ τοιούτων. Ἐπεὶ δ῀ ἐλθὼν εἰς τὸ στρατόπεδον, πολλὴν ἀταξίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δεισιδαιμονίαν καὶ τρυφὴν καθέλαβε, μάντεις μὲν οὐθὺς ἐξήλασε καὶ θύτας καὶ ποιναβοσκούς, σκεύη δὲ πρασέταξεν ἀποπέμπειν ἅπαντα, πλὴν χύτρας, ὀβελίσκου, καὶ ποτηρίου κεραμεοῦ. τῶν δὲ ἀργυρέων ἔκπωμα ὑ μεῖζον δύο λιτρῶν σιωεχώρησε τοῖς βουλομένοις ἔχειν. λύσας δὲ ἀπεῖπε. τῶν δὲ ἀλειφομένων τρίβειν ἕκαστον ἑαυτόν. τὰ γὰρ ὑποζύγια χεῖρας οὐκ ἔχοντα, ἑτέρου τρίψοντος δεῖσθαι. προσέταξε δ῀ ἀρίστου μὲν ἑστῶτας ἄπυρον ὄψον, δειπνεῖν δ῀ καθημένους ἄρτον ἢ πολλὸν ἁπλῶς, καὶ κρέας ὀπτὸν ἢ ἑφθόν. αὐτὸς δ῀ σάγον ἐμπε-

Roma accivit. Numantinos quum insuperabiles putaret populus, qui multos jam Romanos duces vicissent, Scipioni secundum consulatum detulit, ejus belli gerendi gratia. Quum autem multi nomina sua ei militiæ darent, inhibuit hoc senatus, desertam fore isto pacto Italiam dicens. sed & pecuniam quæ ad manum & parata erat, sumere eum non passi sunt, & reditus vectigalium ei destinaverunt, quorum nondum appetierat tempus. Ad hoc respondit Scipio, pecuniæ sibi de suo & amicorum facultatibus fore satis. id verò reprehendit quod de militibus erat decretum. quòd diceret bellum grave esse, si quidem ob fortitudinem hostium toties victi essent Romani, contra tales : sin ob ignaviam civium, militibus talibus gerendum. Ut venit ad exercitum, multum ibi confusionis, intemperantiæ, superstitionis, luxûsque reperit. Itaque ariolos, sacrificulos, lenonésque statim exturbavit, & omnia jussit amovere vasa, demptis olla, veru, & figlino poculo : argenteorum poculorum nullum duabus libris majus permisit habere volentibus : lavacro interdixit : qui inungerentur, quenque à seipso fricari jussit, quòd diceret jumentis fricante opus esse, quia manibus ipsa carerent. Prandere jussit obsonium nullo igni coctum, in cœna accumbentes edere panem aut pultem simplicem, & carnem elixam sive assam. ipse sago amictus nigro

ἐμπεπορπημένῳ μέλανα περιέει, πενθεῖν τὴν τοῦ στρατεύματος αἰσχύνην λέγων. Μεμμίου δέ τινος χιλιάρχου λαβὼν ὑποζύγια, ψυκτῆρας διαλίθους ἀναχωμίζοντα καὶ Θηρικλείους, Ἐμοὶ μέν, εἶπεν, ἡμέρας τριάκοντα καὶ τῇ πατρίδι, σαυτῷ δὲ τὸν βίον ἄπαντα, τοιοῦτος ὤν, ἄχρηστον πεποίηκας στρατιώτην. Ἕτερον δὲ θυρεὸν ἐπιδείξαντος οὐ κεκοσμημένον, Ὁ μὲν θυρεὸς, εἶπεν, ὦ νεανία, καλός· πρέπει δὲ Ῥωμαίων ἀνδρὶ μᾶλλον ἐν τῇ δεξιᾷ τὰς ἐλπίδας ἔχειν, ἢ τῇ ἀριστερᾷ. Τοῦ δὲ τὸν χάραγμα ἀργυροῦν, σφόδρα πιέζεσθαι φάσκοντος, Εἰκότως, ἔφη· τῷ γὰρ ξύλῳ τούτῳ μᾶλλον ἢ τῇ μαχαίρᾳ πιστεύεις. Ὁρῶν δὲ τὴν ἀπόνοιαν τῶν πολεμίων, ἔλεγεν ὠνεῖσθαι τοῦ χρόνου τὴν ἀσφάλειαν· τὸν γὰρ ἀγαθὸν στρατηγὸν, ὥσπερ ἰατρὸν, ἑκάστης δεῖσθαι τοῦ διὰ τοῦ σιδήρου θεραπείας. ὁ μὲν αὐτοκράτωρ ἐν καιρῷ σὺν Νομαντίνοις ἐτρέψατο. Τῶν δὲ πρεσβυτέρων σὺν ἠθημένοις κακιζόντων, τί πεφεύγασιν οὓς τοσαυτάκις ἐδίωξαν, εἰπεῖν τινα λέγει τῶν Νομαντίνων, ὡς τὰ πρόβατα ταῦτα κἀγὼ νῦν ἔχω, ὁ δὲ ποιμὴν ἄλλος. Ἐπεὶ δὲ τὴν Νομαντίαν ἑλὼν, καὶ θριαμβεύσας τὸ δεύτερον, πρὸς Γάϊον Γράκχον ὑπέρ τε τοῦ βελτίστου καὶ τῶν συμμάχων κατέστη διαφοράν, καὶ λυπουμένου ὁ δῆμος ἐθορύβησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ βήματος, Ἐμὲ, εἶπεν, οὐδέποτε στρατοπέδων ἀναλαγμὸς ἐθορύβησεν, ὅτιγε συγκλύδων

nigro obambulavit, lugere se inquiens turpitudinem exercitus. Quum incidisset in Memmii cujusdam tribuni militum jumenta, quæ gemmis ornata ac Thericlea gestabant pocula, Talis, inquit, quum sis, mihi patriæque te ad xxx dies, tibi ipsi per omnem vitam reddidisti inutilem. Alii clypeum ostentanti præclarè ornatum, Clypeus quidem, inquit, ô adolescens, pulcher est: cæterùm Romanum virum magis decet in dextra sua fiduciam habere, quàm in sinistra collocatam. Vallum tollenti, & admodum se premi dicenti, Non injuriâ, inquit. ligno enim huic magis fidis quàm gladio. Videns conjunctam cum insania hostium temeritatem, dicebat se tempore securitatem redimere. bonum enim imperatorem, itidem ut medicum, ad malum curandum ultimo demum loco ferrum adhibere. nihilominus tamen suo tempore adortus Numantinos fudit. Quo tempore senioribus pulsos culpantibus quòd eos fugissent quos toties in fugam conjecissent, ferunt quendam Numantinorum dixisse, Oves quidem easdem esse atque antea, sed alium habere pastorem. Capta Numantia, acto secundo triumpho, de senatu & sociis in contentionem venit cum C. Graccho. ibi quum indignabundus populus pro rostris dicenti tumultu facto obstreperet: Nunquam, inquit, me exercituum conclamantium perterruit vociferatio, nedum convenarum

δων ἀνθρώπων, ὧν ὁ μητέρα τὴν Ἰταλίαν, ἀλλὰ μητρυιὰν ὖσαν ὑπίσασθαι. Τῶν δὲ περὶ τὸν Γάϊον βοώντων κλεῖναι τὸν τύραννον, Εἰκότως, εἶπεν, οἱ τῇ πατρίδι πολεμοῦντες, ἐμὲ βούλονται προαναιρεῖν. ὁ γὰρ οἷόν τε τὴν Ῥώμην πεσεῖν Σκιπίωνος ἐσωτος, οὐδὲ ζῆν Σκιπίωνα τὴν Ῥώμης πεσούσης.

ΚΑΙΚΙΛΙΟΥ ΜΕΤΕΛΛΟΥ.

Καικίλιος Μέτελλος ὀχυρῷ χωρίῳ βουλευόμενος προσαγαγεῖν, εἰπόντος ἑκατοντάρχου πρὸς ἑαυτὸν ὡς ἐὰν δέκα μόνους ἀποβάλῃ, λήψεσθαι τὸ χωρίον, ἠρώτησεν αὐτὸν εἰ βούλοιτο εἷς τῶν δέκα γενέσθαι. Τῶν δὲ νεωτέρων τινὸς χιλιάρχου πιθανομένου τί μέλλει ποιεῖν, Εἰ τοῦτον, ἔφη, συνειδέναι μοι τὸν χιτωνίσκον ἐνόμιζον, ἀποδυσάμενος ἂν αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ πυρὸς ἐπέθηκα. Σκιπίωνι δὲ ζῶντι πολεμῶν, ἀποθανόντος ἠχθέσθη, καὶ σοῦ μὲν ἕνεκα ἐπέλθωσιν ἀποδιῶται ἄρασθαι τὸ λέχος, τοῖς δὲ θεοῖς ἔφη χάριν ἔχειν ὑπὲρ τῆς Ῥώμης ὅτι παρ' ἄλλοις οὐκ ἐγένετο Σκιπίων.

ΓΑΙΟΥ ΜΑΡΙΟΥ.

Γάϊος Μάριος ἐκ γένους ἀδόξου πρῳὼν εἰς πολιτείαν διὰ τῶν στρατιῶν, ἀγοραναμίαν τὴν μείζονα παρήγγειλεν. ἀξιούμενος δὲ ὅτι λείπει, τὴν αὐτῆς ἡμέρας ὑπὲρ τὴν ἐλάττονα μετῆλθε. καὶκείνης ἀποτυχὼν, ὅμως οὐκ ἀπέγνω τοῦ πρωθύσειν Ῥωμαίων. Ἰξίας δὲ ἔχων ἐν

narum fremitus me percellat, quorum non matrem esse, sed novercam Italiam novi. Gracchóque cum suæ factionis hominibus clamante, Interficiendum esse tyrannum: Meritò, inquit, patriæ bellum facientes me prius sublatum volunt. Roma enim Scipione incolumi cadere non potest, neque vivere Scipio Roma eversa.

Cæcilius Metellus quum de castello munito oppugnando deliberaret, centurioni dicenti decem duntaxat amissis viris eo potiturum, Visne, inquit, unus ex illis decem tu esse? Interrogatus à quodam juvene centurione quid esset facturus: respondit, Se tunicam suam, si sui eam sibi consciam consilii putaret, exuturum & crematurum. Scipionis, cum quo vivus inimicitias exercuerat, mortem graviter moleſtéque tulit, filiósque suos subire feretro ejus portando jussit, diísque dixit gratias se agere Romæ causa, quòd alibi non extiterit Scipio.

C. Marius obscuro natus loco, gestis militiæ rebus quum se ad honores in republica capessendos contulisset, ædilitatem majorem ambivit. vidénsque se eam non impetraturum, eadem die minorem petiit. passúsque repulsam, tamen de prima inter Romanos dignitate non desperavit. Varices in

ὲν ἀμφοτέροις τοῖς σκέλεσι, παρέχειν ἀδεῶς ἰατρῷ, κ᾽ μὴ σπάξας, μηδὲ τὰς ὀφρῦς συναγαγών, ἐνεκαρτέρησε τῇ χειρουργίᾳ· τοῦ δ᾽ ἰατροῦ μεταβαίνοντος ἐπὶ θάτερον, οὐκ ἠθέλησεν, εἰπὼν οὐκ εἶναι τὸ θεράπευμα τ᾽ ἀλγηδόνος ἄξιον. Ἐπεὶ δ᾽ Λύσιος ὁ ἀδελφιδοῦς, ἀπὸ τὸ θάτερον ὑπαλθαίνοντος, ἐδιάζετο τῷ ἐν ὥρᾳ σφαδασμῶν τινὰ ὀνόμαλι Τρεβώνιον· ὁ δ᾽ ἀπέκλεισεν αὐτὸν, κ᾽ πολλῶν κατηγορούντων οὐκ ἠνήσατο κλεῖναι τὸν ἄρχοντα, τιμὼ δὲ αἰτίαν εἶπε καὶ ἀπέδειξε· κελεύσας γὰρ ὁ Μάριος τὸν ἐπὶ ταῖς ἀρετείαις διδόμενον στέφανον κομισθῆναι, τῷ Τρεβωνίῳ ἐδωρήσατο. Τοῖς δ᾽ Τεύτοσι σφαδασμοπεδθέντας ἐν χωρίῳ ὀλίγον ὕδωρ ἔχοντι, τῶν στρατιωτῶν διψῆν λεγόντων, δείξας αὐτοῖς ποταμὸν ἐγγὺς παραῤῥέοντα τῷ χάρακι τῶν πολεμίων, Ἐκεῖθεν ὑμῖν ἐστιν, εἶπε, ποτὸν ὠνιον αἵματος. οἱ δ᾽ ἄγειν παρεκάλουν, ἕως ὑγρὸν ἔχουσι τὸ αἷμα, καὶ μήπω πᾶν ὑπὸ δ᾽ διψῆν ἐκπεπηγός. Ἐν δ᾽ τοῖς Κιμβρικοῖς πολέμοις Καμαρίνων χιλίους ἄνδρας ἀγαθοὺς ᾠκειωμένους, ὁμοῦ Ῥωμαίους ἐποίησε, κατ᾽ ἕδενα νόμον· πρὸς δ᾽ τοῦτ᾽ ἐγκαλοῦντας ἔλεγε τῶν νόμων οὐκ ἀξιοῦσθαι διὰ τὸν τῶν ὅπλων ψόφον. Ἐν δὲ τῷ ἐμφυλίῳ πολέμῳ σφαδαφερουσμένῳ καὶ πολιορκουμένῳ ἐκαρτέρει, τὸν οἰκεῖον ἀναμένων καιρόν. εἰπόντος δ᾽ τοῦ Πομπίου Σίλωνος πρὸς αὐτὸν, Εἰ μέγας εἶ στρατηγὸς, ὦ Μά-

in utroque crure quum haberet, ſecandas eas medico præbuit: alteriúſque ſectionem ſolutus, abſque ullo gemitu, & ne contractis quidem ſuperciliis ſuſtinuit. ad alterum tranſeuntem inhibuit, non eſſe inquiens remedium iſto dignum dolore. Alterum ipſo gerente conſulatum, Luſius ſorore natus ipſius, vim adoleſcentis cujuſdam Trebonii militantis pudicitiæ intentarat, erátque ab eo interfectus. Accuſatus à multis Trebonius, nihil inficiatus cædem tribuni, cauſam protulit atque demonſtravit. Juſſit Marius coronam, quæ ob res præclarè geſtas donari ſolet, afferri, eáque Trebonium ornavit. Oppoſuerat Teutonibus caſtra loco aquæ inopi. & dicentibus ſe ſitire militibus, demonſtrans amnem prope vallum hoſtium decurrentem, Iſthinc, ait, peti à vobis poteſt potus ſanguine venalis. Oraverunt itaque milites ut eò duceret, ſanguine ipſorum adhuc humido, necdum ob ſitim concreto. Bello Cimbrico Camertes viros eo ob rem bene geſtam univerſos civitate Romana donavit, nullius legis beneficio. reprehendentibúſque factum reſpondit, ſe præ armorum ſtrepitu leges non potuiſſe exaudire. Bello civili foſſa cinctus & oppugnatus, toleravit omnia, idoneam opperiens occaſionem rei gerendæ. Ubi quidem Popedio Siloni (erat is hoſtium dux) dicenti,

ὦ Μάριε, καταβὰς διαγώνισαι, Σὺ μὴν ὤν, εἶπεν, εἰ μέγας εἶ στρατηγὸς, ἀνάγκασόν με διαγωνίσασθαι καὶ μὴ βουλόμενον.

ΚΑΤΛΟΥ ΛΟΥΤΑΤΙΟΥ.

Κάτλος Λουτάτιος ἐν τῷ Κιμβρικῷ πολέμῳ περὶ τὸν Ἄτισωνα ποταμὸν στρατοπεδεύων, ἐπεὶ οὗτοι βαρβάρους ὁρῶντες οἱ Ῥωμαῖοι διαβαίνειν ἐπιχειροῦντας ἀνεχώρουν, μὴ δυνάμενος αὐτὸς κατασχεῖν, ὥρμησεν εἰς οὗτοι πρώτους τῶν ἀποτρεχόντων, ὅπως δοκῶσι μὴ φεύγειν τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τῷ στρατηγῷ καθακολουθεῖν.

ΣΥΛΛΟΥ.

Σύλλας ὁ εὐτυχὴς ἀναγορευθεὶς, τῶν μεγίστων εὐτυχιῶν ἐποιεῖτο δύο, τιμὴ Πίᾳ Μετέλλᾳ φιλίαν, καὶ τὸ μὴ κατασκάψαι τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ φείσασθαι τῆς πόλεως.

ΓΑΙΟΥ ΠΟΠΙΛΛΙΟΥ.

Γάϊος Ποπίλλιος ἐπέμφθη πρὸς Ἀντίοχον ὑπατεύοντα τῆς συγκλήτου κομίζων κελεύουσαν ἀπάγειν ἐξ Αἰγύπτου τὸ στράτευμα, καὶ μὴ σφετερίζεσθαι τῶν Πτολεμαίου τέκνων ὀρφανῶν ὄντων τὴν βασιλείαν. προσιόντα δ' αὐτὸν διὰ τοῦ στρατοπέδου πόρρωθεν ἀσπασαμένου τοῦ Ἀντιόχου φιλοφρόνως, οὐκ ἀντησπασάμενος τὸ γραμματεῖον ἐπέδωκεν· ἐπεὶ δὲ ἀνέγνω, ἔφη βουλεύσεσθαι καὶ δώσειν τὴν ὑπόκρισιν, τῷ κλήματι γύρον περὶ αὐτὸν ὁ Ποπίλλιος περιέγραψεν, εἰπών, Ἐνταῦθα ζῶντι ἕως βουλεύσαι καὶ ὑπόκρινα. πάντων δὴ τὸ

Si es, Mari, magnus imperator, deſcende & prœlio decerne: reſpondit: Immò, tu ſi magnus es imperator, cogito me invitum decertare.

LUTATIUS CATULUS bello Cimbrico quum haberet caſtra ad flumen Atheſin, ſuſque barbaros tranſitum moliri cernentes retrò cederent: videns fugam ſe inhibere non poſſe, ad primos aufugientium ordines celeriter ſe contulit: ne fugere hoſtem ſui, ſed ducem ſequi viderentur.

SYLLA, cognomento Felix, hæc duo maxima fortunæ munera putavit, amicitiam Metelli Pii, & quòd non deleviſſet Athenas, ſed urbi pepercisſet.

C. POPILLIUS à ſenatu literas Antiocho attulit, quæ eum ex Ægypto jubebant exercitum abducere, neque regnum pupillorum Ptolemæi vita defuncti ſibi vindicare. Accedens per caſtra, eminus ab Antiocho comiter ſalutatus, non reddita ſalute epiſtolam tradidit. qua lecta quum deliberatione habita reſponſurum ſe rex diceret, palmite Popillius orbem circa eum deſcripſit, inquiens: Hîc ergo ſtans delibera & reſponde. Omni-

ὴ τὸ φρόνημα τῶ ἀνδρὸς καλαπλαγχθέντων, τῶ τε Ἀντιόχῳ ποιήσειν ὁμολογοῦντα τὰ δοκοῦντα Ῥωμαίοις, ὕστως ἠσπάσατο καὶ φιλοφρόνησεν αὐτὸν ὁ Ποπίλλιος.

ΛΕΥΚΟΛΛΟΥ.

Λεύκολλος ἐν Ἀρμενίᾳ μὲν μυρίων ὁπλιτῶν καὶ χιλίων ἱππέων ἐπὶ Τιγράνην ἐχώρει πεντεκαίδεκα μυριάδας στρατιᾶς ἔχοντα, τῇ πρὸ μιᾶς νώνων Ὀκτωβρίων· ἐν ᾗ πρότερον ὑπὸ Κίμβρων ἡ μὲν Σκιπίωνος διεφθάρη δυνάμις. εἰπόντος δέ τινος ὅτι Ῥωμαῖοι τὴν ἡμέραν ἀφοσιοῦνται καὶ δεδοίκασιν, Οὐκοῦν, ἔφη, σήμερον ἀγωνισώμεθα προθύμως, ἵνα καὶ ταύτην ἐξαποφράδος καὶ σκυθρωπῆς ποιήσωμεν ἱλαρὰν καὶ προσφιλῆ Ῥωμαίοις. Τὰς δὲ καλαφράκτους μάλιστα φοβουμένων τὴν στρατιωτῶν, ἐκέλευε θαρρεῖν. πλεῖον γὰρ ἔργον εἶναι τὸ νικῆσαι, τὸ τούτους σκυλεῦσαι. Προσβὰς ὁ τῷ λόφῳ πρῶτος, καὶ τὸ κίνημα τῶν βαρβάρων θεασάμενος, ἀνεβόησε, Νενικήκαμεν, ὦ συστρατιῶται. καὶ μηδενὸς ὑπομείναντος, διώκων, πέντε Ῥωμαίων ἀπέβαλε πεσόντας, τῶν δὲ πολεμίων ὑπὲρ δέκα μυριάδας ἀπέκτεινε.

ΓΝΑΙΟΥ ΠΟΜΠΗΙΟΥ.

Γναῖος Πομπήιος ὑπὸ Ῥωμαίων ἠγαπήθη τοσοῦτον ὅσον ὁ πατὴρ ἐμισήθη. νέος ὢν, παντάπασι τῇ Σύλλα μερίδι προσέθηκεν αὐτόν. καὶ μήτε ἄρχων μήτε βουλεύων πολλοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐξετολό-

Omnibus magnanimitate hominis perculsis, quum Antiochus profiteretur se ex sententia Romanorum acturum, ita demum regem salutavit amplexúsque est Popillius.

Lucullus in Armenia cum decem gravis armaturæ militum millibus & mille equitibus contra Tigranem contendebat, instructum CL millium exercitu: idque pridie Nonas Octobris, qua die Cimbri antè copias Cæpionis deleverant. Dicente tum quodam, istam diem abominari Romanos & formidare: Pugnemus ergo, inquit, hodie strenuè, ut hanc diem quoque ex nefasta & tristi festam lætámque Romanis redigamus. Quúmque à cataphractis maximè sibi metuerent milites, bono eos esse jussit animo. plus enim in spoliandis iis fore laboris quàm in vincendo. Primus ad tumulum aggressus, quum motum videret barbarorum, exclamavit: Vicimus ô commilitones. nullóque subsistente persequens hostem, quinque duntaxat Romanorum amissis, ultra C millia hostium interemit.

C. Pompejum Romani tanto prosequuti sunt amore, quanto patrem odio. Adolescens totum se Syllæ partibus addixit, nullóque etiamnum gesto magistratu, neque in senatum allectus, multos per Italiam conscripsit

τολόγησε. καὶ Σύλλα καλοῦντος, οὐκ ἔφη δίκαια λαφύρων ἀδὲ ἀναίμακτον ἐπιδείξειν τῷ αὐτοκράτορι τὴν δύναμιν. ἀδ' ἦλθε πρότερον πρὶν ἢ πολλαῖς μάχαις νικῆσαι τοὺς στρατηγοὺς τῶν πολεμίων. Ἐπεὶ δὲ πεμφθεὶς εἰς Σικελίαν ὑπὸ Σύλλα στρατηγὸς, ἐπιθυμοῦντας τοὺς στρατιώτας ἐν ταῖς ὁδοιποιίαις ἀκλεπομένους βιάζεσθαι καὶ ἁρπάζειν, τοὺς μὲν ἄλλως πλανωμένους καὶ σκεδαννυμένους, τῶν δὲ πεμπομένων ὑπ' αὐτοῦ σφραγῖδας ἐπέβαλε ταῖς μαχαίραις. Μαμερτίνους δὲ τοὺς ἐναντίας ὁρμῶντας μεριδος οἷός τε ἦν ἀποσφάττειν ἅπαντας· Σθεννίου δὲ τοῦ δημαγωγοῦ φήσαντος δίκαια ποιεῖν αὐτὸν, ἀνθ' ἑνὸς αἰτίου πολλοὺς ἀναιτίους κολάζοντα· τοῦτον δὲ αὐτὸν εἶναι τοὺς μὲν φίλους πείσαντα, τοὺς δὲ ἐχθροὺς βιασάμενον ἐλέσθαι τὰ Μαρίου· θαυμάσας ὁ Πομπήιος ἔφη συγγνώμην ἔχειν Μαμερτίνοις, ὑπὸ τοιούτου πειθομένοις ἀνδρὸς ὃς τὴν πατρίδα τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς προτιμᾷ, καὶ τὴν τε πόλιν ἔσωσε τὸν Σθέννιον ἀπέλυσεν. Εἰς δὲ Λιβύην διαβὰς ἐπὶ Δομίτιον, καὶ μάχῃ μεγάλῃ κρατήσας, ἀσπασαμένων αὐτὸν αὐτοκράτορα τῶν στρατιωτῶν, ἔφη μὴ δέχεσθαι τὴν τιμὴν, ἕως ὀρθὸς ἕστηκεν ὁ χάραξ τῶν πολεμίων. οἱ δὲ, καίπερ ὄμβρου πολλοῦ καταίσχοντος, ὀρμήσαντες διεπόρθησαν τὸ στρατόπεδον. Ἐπανελθόντα δὲ αὐτὸν ὁ Σύλλας ταῖς μὲν ἄλλαις τιμαῖς ἐδέξατο φιλοφρόνως,

scripsit milites. & vocanti ad se Syllæ respondit, non se sine spoliis & nullo facto sanguine imperatori suum commonstraturum exercitum. neque ad eum antè accessit quàm hostium ductores multis vicissent pugnis. Missus deinde in Siciliam legatus, inaudivit milites in itinere faciundo sæpe evagari, vimque hominibus facere & prædas avertere: Igitur eos qui temere oberrabant & circumcursitabant, suppliciis compescuit; à se autem missorum gladiis sigilla imposuit. Mamertinos quòd ab adversariis stetissent, universos neci dedere constituerat. Tum Sthenis, qui orator ea in civitate principatum tenuerat, injustè agere Pompeium dixit, qui ob unum sontem multos innocentes vellet occidere. se solum in culpa esse, qui amicis persuasisset, inimicósque vi adegisset ad Marianam factionem defendendam. Miratus Pompeius hominem, gratiam se delicti facere Mamertinis pronuntiavit, talem sequutis virum qui patriam sua vita haberet priorem. ignovítque & civitati & Stheni. Quum trajecisset in Africam adversus Domitium, eúmque magno superasset prœlio, salutatus ab exercitu imperator, negavit se hoc ornamentum accepturum, recto adhuc stante hostium vallo. itaque milites, quanquam imbre largo incumbente, castra hostium diripuerunt. Reversum Sylla cùm aliis honoribus benignè affecit, tum primus Magnum

cogno-

φρόνως, καὶ Μάγνον προσηγόρευσε πρῶτον αὐτόν. θριαμβεῦσαι δὲ βουλόμενον οὐκ εἴα, μηδέπω μετέχοντα βουλῆς. εἰπόντος δὲ τοῦ Πομπηΐου πρὸς τοὺς παρόντας, ἀγνοεῖν τὸν Σύλλαν ὅτι καὶ τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα πλείονες ἢ δυόντα προσκυνοῦσιν, ὁ μὲν Σύλλας ἀνεβόησε, Θριαμβευέτω. Σερουίλιος δὲ αὐτὸς ἀριστοκρατικὸς ἡγανάκτει, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἐνίσαντο πολλοὶ τῷ θριάμβῳ, δωρεάς τινας ἀπαιτοῦντες. ἐπεὶ δὲ ὁ Πομπήϊος ἔφη μᾶλλον ἀφήσειν τὸν θρίαμβον ἢ κολακεύσειν ἐκείνους, νικῶν ἔφη καὶ μέγαν ἀληθῶς ὁρᾶν καὶ ἄξιον τοῦ θριάμβου τὸν Πομπήϊον. Ἔθους δ' ὄντος ἐν Ῥώμῃ τοῖς ἱππεῦσιν, ὅταν στρατεύσωσι τὸν νόμιμον χρόνον, ἄγειν τὸν ἵππον εἰς ἀγορὰν ἅμα τοῖς δύο ἄνδρας οὓς τιμητὰς καλοῦσι, καὶ καταριθμησαμένους τὰς στρατείας καὶ οὓς στρατηγοὺς ὑφ' οὓς ἐστράτευσαντο, τυγχάνειν ἐπαίνων ἢ ψόγων τῶν προσηκόντων, ἐπαινούντων ὁ Πομπήϊος κατήγαγε αὐτὸς τὸν ἵππον ἐπὶ τοὺς τιμητὰς Στέλλιον καὶ Λέντλον· ἐκείνων δὲ, ὥσπερ ἔθος ἐστὶ, πυθομένων εἰ πάσας ἐστράτευται τὰς στρατείας, Πάσας, εἶπεν, ὑπ' ἐμαυτῷ αὐτοκράτορι. Τῶν δὲ Σερτωρίου γραμμάτων κρατήσας ἐν Ἰβηρίᾳ, ἐν οἷς ἦσαν ὑπομνήματα πολλῶν ἡγεμόνων ἐπὶ νεωτερισμῷ καὶ μεταβολῇ τῆς πολιτείας τῶν Σερτωρίου εἰς Ῥώμην καλούντων, κατέκαυσε πάσας, δίδους μετανοῆσαι καὶ βελτίονας

cognominavit. triumphum autem petenti negavit, quòd nondum esset in senatum receptus. Ad hæc Pompeius iis qui aderant dixit, Ignorare Syllam quòd plures orientem solem adorent quàm occidentem. quo audito Sylla exclamavit, Triumphet. Servilius tamen unus ex optimatibus indignè id ferebat, multique militum triumpho reclamabant, dona quædam exposcentes. Ubi quidem Pompeio dicente, Omissum potius à se iri triumphum, quàm ut militibus adularetur, dixit Servilius: Nunc demum se intelligere, esse Pompeium re vera Magnum, triumphóque dignum. Moris Romani erat ut equites qui constitutum legibus tempus militassent, equos in forum ad censores adducerent, ibique quoties & sub quibus meruissent ducibus, enarrarent. Proinde consulatum gerens Pompeius, equum ipse ad censores Gellium atque Lentulum deduxit: interrogatúsque pro more, omnésne obivisset militias, respondit: Omnes, & quidem sub me ipso imperatore. In Hispania nactus scrinia epistolarum Sertorii, in quibus multæ erant principum virorum literæ, novandarum rerum & convellendi præsentis reipublicæ status causa Sertorium Romam evocantium: omnes eas combussit, resipiscendi

τίονας γηρέας σὺν πονηρᾷ. Ἐπεὶ ὁ Φραάτης ὁ Πάρθων βασιλεὺς ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν, ἀξιῶν ὅρῳ χρῆσθαι τῷ Εὐφράτῃ, μᾶλλον ἔφη χρῆσθαι Ῥωμαίους ὅρῳ πρὸς Πάρθους τῷ δικαίῳ. Λούκιος ὁ Λούκουλλος μὴ τὰς σχολαίας ἀφιεκότος αὐτὸν εἰς ἡδονὰς καὶ πολυτελῶς ζῶντος, τὸν ὁ Πομπήϊον, ὡς παρ' ἡλικίαν ἔτι πολλὰ πράσσειν ὀργόμενον, ψέγοντος, μᾶλλον ἔφη γέροντι τὸ τρυφᾶν ἢ τὸ ἄρχειν, εἶναι παρ' ἡλικίαν. Νοσοῦντι ὁ αὐτῷ κίχλαι ὁ ἰατρὸς λαβεῖν προστάξειν· οἱ ὁ ζητοῦντες οὐχ εὗρον, ἰῶ γὰ παρ' ὥραν, ἔφη δέ τις ὑπομνήσαντος τοῦ Λουκούλλου διὰ ἔτους τροφομένας. Εἶτα, ἔφη, εἰ μὴ Λούκουλλος ἐτρύφα, Πομπήϊος οὐκ ἂν ἔζησε; καὶ χαίρειν ἐάσας τὸν ἰατρὸν, ἔλαβε τὴν ὑποείσων. Ἰσχυρᾶς δὲ σιτοδείας ἐν Ῥώμῃ γενομένης, ἀποδειχθεὶς λόγῳ μὲν ἀγορᾶς ἐπιμελητὴς, ἔργῳ ὁ γῆς καὶ θαλάσσης κύριος, ἔπλευσεν εἰς Λιβύην καὶ Σαρδόνα καὶ Σικελίαν· καὶ πολὺν ἀθροίσας σῖτον, ἔσπευδεν εἰς τὴν Ῥώμην. μεγάλης δὲ τῆς χειμῶνος γενομένης, καὶ τῶν κυβερνητῶν ὀκνούντων, πρῶτος ἐμβὰς, καὶ τὴν ἄγκυραν ἆραι κελεύσας, ἀνέβησε, Πλεῖν ἀναγκαῖον, ζῆν οὐκ ἀναγκαῖον. Τῆς ὁ πρὸς τὸν Καίσαρα διαφορᾶς ἀποκαλυπτομένης, καὶ Μαρκελλίνου τινὸς τῶν ὑπὸ Πομπηίου πρωηχθαι δοκούντων, μεταβεβλημένου ὁ πρὸς Καίσαρα, πολλὰ πρὸς αὐτὸν ἐν συγκλήτῳ λέγον-

largiens corrigendíque occaſionem malis. Phraati Parthorum regi miſſis ad ipſum internunciis petenti ut Euphrate limite uteretur, reſpondit, Romanos jus potius pro termino habituros. L. Lucullus poſt obita imperia voluptatibus ſeſe luxuſque tradiderat, Pompeiúmque vituperabat, qui aliena ætate negotiis ſeſe implicaret. Ad hæc Pompeius, magis aiebat alienum eſſe à ſenio luxuriare quàm gerere rempublicam. Ægrotanti medicus conſuluerat ut turdo veſceretur. nullus autem poterat inveniri, quòd anni tempus erat ab eorum captura alienum. quidam inventum iri aiebat apud Lucullum, qui per annum eos alerat. Ergo, dicebat, niſi luxuriaret Lucullus, vivere Pompeius nequiret? juſſóque valere medico, uſus eſt re facilè parabili. Quum Romæ ingens frumenti oborta eſſet caritas, creatus verbo quidem annonæ procurator, reipſa dominus terræ maríſque, in Africam, Sardiniam, Siciliámque navigavit, magnáque vi frumenti congeſta, Romam properavit. Exiſtente autem gravi tempeſtate & gubernatoribus trepidantibus, primus navim conſcendit, evellíque mandato ancoram, exclamavit, Navigare neceſſe eſt, vivere non eſt neceſſe. Detecto ejus cum Cæſare diſſidio, Marcellino cuidam, qui evectus à Pompeio, ſtudiis mutatis ad Cæſarem tranſiverat, multa in

λέγονΘ, Οὐκ αἰσχύνῃ, Μαρκελλῖνε, εἶπεν, ἐμοὶ λοιδορούμενΘ δι' ὃν ἐξ ἀφώνε λόγιος, ὐκ ἢ πειναλικῶ ἐμελικὸς γέγονας; Πρὸς δὲ Κάτωνα, πικρῶς καθαψάμενον ὅτι πολλάκις αὐτὸ προσαγορεύοντΘ τὸν ΚαίσαρΘ δυνάμιν κ) αὔξησιν, ὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τ δημοκρατίας γνομένην, ἀπεκρίνατο, Τὰ μὲν σὰ, μανλικώτερα, τὰ δ' ἐμὰ, φιλικώτερα. Περὶ ἢ αὐτῶ παῤῥησιαζόμενΘ εἶπεν, ὡς πᾶσαν ἐγχὼ κ) ἔλαβε θᾶσσον ἢ προσεδόκησε, ἃ καλαβοῖτο θᾶσσον ἢ προσεδοκήθη. Μετὰ ἢ τὸν ἐν Φαρσάλῳ μάχην φεύγων εἰς Αἴγυπτον, ὡς ἔμελλε διαβαίνειν ὐκ τ πειρῆς εἰς ἁλιευτικὸν πλοῖον, ὑποσείλαντος τῦ βασιλέως, ἐπιστραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα κ) τὸν υἱόν, οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ τῦ Σοφοκλέους εἶπεν, Ὅσις ἢ πρὸς τύραννον ἐμπορεύε), Κείνε ἐσὶ δῦλΘ, κἂν ἐλεύθερΘ μόλῃ. μελαβὰς δὲ, κ) πληγὰς ξίφει, κ) σενάξας ἅπαξ, εἰπὼν δὲ μηδὲν, ἀλλ' ἐγκαλυψάμενΘ, παρέδωκεν ἑαυτόν.

ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ.

Κικέρων ὁ ῥήτωρ εἰς ζῦνομα σκωπτόμενΘ, κ) τῶν φίλων μελαθέσθαι κελευόντων, ἔφη τὸν Κικέρωνα ποιήσειν τῶν Καλώνων κ) τῶν Κάτλων κ) τῶν Σκαύρων ἐνδοξότερον. Ἔκπωμα ἢ ἀργυρῦν τοῖς θεοῖς ἀναθεὶς, τὰ μὲν πρῶτα τῶν ὀνομάτων γράμμασιν ἐσήμανεν, αὐτὶ

in ſenatu contra ipſum dicenti: Non te, inquit, pudet, Marcelline, mihi convicium facere, qui te è muto loquentem, de famelico vomentem fecerim? Catoni acerbè ipſum reprehendenti, quòd ſibi ſæpenumero prædicenti Cæſarem augeri potentia ad detrimentum popularis ſtatus reipublicæ, non advertiſſet animum, reſpondit: Tua conſilia magis à divinatione, mea ab amicitia proficiſcebantur potius. De ſeipſo autem liberè hoc prædicabat, omnem magiſtratum ſe & occepiſſe ſua, & depoſuiſſe aliorum opinione citius. A Pharſalica pugna in Ægyptum fugiens, è triremi ſua tranſiturus in piſcatoriam cymbam à rege miſſam, converſus ad uxorem & filiam aliud nihil dixit quàm Sophoclea iſta:

Etenim tyranni quiſquis intrat in domum,
Fit ſervus ejus, liber etſi venerit.

Tranſgreſſus, quum gladio feriretur, ſemel tantùm ingemuit, nullâque emiſſa voce caput obvolvit veſte, ac procubuit.

Cicero orator, quum cognomen ejus exagitaretur dicteriis, amicíque hortarentur ut id mutaret, dixit ſe Ciceronis nomen effecturum Catonum, Catulorum, Scaurorúmque nomine illuſtrius. Poculum porrò aureum diis dedicans, prænomen ſuum, noménque literis inſculptis, cognomentum Ciceronis

ἀντὶ ϑ τῦ Κικέρωνος ἐρίθινον ἐτόρθυσε. Τῶν ϑ ῥητόρων οὗ μέγα βοῶντας ἔλεγε δι' ἀδυνειαν ὑπὶ τῳ κραυγῳ ὡς χωλοὺς ἀναβαίνειν ἐφ' ἵππων. Οὐέρρης ϑ ὁ υἱὸν ἔχοντος οὐκ εὖ κεχρημένον ἐφ' ὥρᾳ τῷ σώματι, τὸν ϑ Κικέρωνα λοιδορῦντος εἰς μαλακίαν, καὶ κίναιδον ἀποκαλῦντος, Ἀγνοεῖς, εἶπεν, ὅτι πρόσκειται τοῖς τέκνοις ἐντὸς θυρῶν λοιδορεῖσθαι; Μετέλλῳ δὲ Νέπωτος εἰπόντος πρὸς αὐτὸν ὅτι Πλείονας μαρτυρῶν ἀπέκλινας, ἢ σωτηρῶν σέσωκας, Καὶ γάρ ἐσιν, ἔφη, πλεῖον ἐμοὶ πίστεως ἢ λογιότητος. Ἐρωτῶντος ϑ τὸν Μετέλλου τίς αὐτὸν παλῆς ἐστι, Ταύτῃ, ἔφη, τῳ ἀποκείσιν χαλεπωτέραν ἡ σὴ μήτης πεποίηκεν. ἦν γὸ ἡ τῦ Μετέλλου, ἀκόλαστος· ὁ ϑ Μέτελλος αὐτὸς, ὑπόκυφος καὶ ἀβέβαιος καὶ φερόμφος ταῖς ὁρμαῖς. Διοδότῳ ϑ τῷ διδασκάλῳ τῶν ῥητορικῶν ἀποθανόντι κόρακα λίθινον ἐπισήσαντος αὐτῦ, δικαίαν ἔφη τῳ ἀμοιβῳ γεγονέναι· πίτεδς γὸ τῦτον ὑ λέγειν ἐδίδαξεν. Βατίνιον δὲ ἄνθρωπον ἑαυτῷ διάφορον καὶ μοχθηρὸν ἄλλως ἀκύσας ὅτι τέθνηκεν, εἶτα γνὺς ὕστερον ὅτι ζῇ, Κακῶς, εἶπεν, ἀπόλοιτο κακῶς ὁ ψευσάμφος. Πρὸς δὲ τὸν δοκοῦντα Λίβιον ἀπὸ γλῶς εἶναι, φήσαντα ϑ αὐτῦ μὴ ἀκύειν λέγοντος, Καὶ μὴν οὐκ ἀτρύπητον ἔχεις τὸ ὦς, εἶπε. Κάσον δὲ Ποπίλλιον νομικὸν εἶναι βουλόμφον, ὄντα δὲ ἀμαθῆ καὶ ἀφυῆ, προσεκαλεῖτο μάρτυρα

Ciceronis cicere cælato indicavit. Oratores qui altum clamarent, dicebat ob imperitiam dicendi ad vociferationem ſicut claudos ad equum confugere. Erat Verri filius qui in flore ætatis pudicitiam ſuam malè cuſtodiverat. Ei Verri Cicero, molliciem ſibi exprobranti, ac cinædum appellanti, Neſcis, inquit, filiis eſſe intra fores conviciandum? Metello Nepoti dicenti, Plures teſtimonio tuo perdidiſti quàm patrocinio ſervaſti, reſpondit: Quia enim plus mihi fidei eſt quàm facundiæ. Eidem interroganti quo patre natus eſſet, Tua, inquit, mater fecit ut tibi difficilius eſſet reſpondere ſic interrogato. Erat enim ea impudica, Metellus autem levis & inconſtans atque cupiditatibus obſequens. Hic quum Diodoto, quo oratoriæ artis doctore uſus erat, corvum lapideum in monimento ſtatuiſſet, dignam ei relatam gratiam Cicero dixit, quòd is volare Metellum, non dicere docuiſſet. Audito Vatinium inimicum ſuum, hominem alioqui pravum, mortuum eſſe, quum poſtea vivere eum cognoviſſet: Malè, inquit, pereat qui mentitus eſt malè. Cuidam qui domo Afer putabatur dicenti non audire ſeipſum dicentem, Atqui, inquit, aurem habes foraminis non expertem. Quodam in judicio Popillium Cottam ad perhibendum teſtimonium vocaverat, qui ſe jureconſultum

τυρα πρός τινα δίκλιν· εἰπόντος δὲ ἐκείνου μηδὲν γινώσκειν, Οἴει γὰρ ἴσως, εἶπε, σὲ τῶν νομίμων ἐπερωτᾶσθαι. Ὀρτησίῳ δὲ τῷ ῥήτορος λαβόντος μισθὸν ἀργυρᾶν σφίγγα ἐφ' ᾧ τῷ Βέρρῃ, καὶ πρὸς τὸν Κικέρωνα πλαγίως τὶ εἰπόντα, φήσαντος αἰνιγμάτων λύσεως ἀπείρως ἔχειν, Καὶ μὴν ἡ σφὶγξ, ἔφη, ἐφ' σοί ἐστιν. Οὐοκωνίῳ δὲ ἀπαντήσας μετὰ τριῶν θυγατέρων ἀμορφοτάτων τὴν ὄψιν, ἀτρέμα πρὸς τὰς φίλας εἶπεν, Φοίβῃ ποτ' οὐκ ἐώνητο ἔκτεινεν τέκνα. Φαύστου δὲ τοῦ Σύλλα παιδὸς διὰ πλῆθος δανείων ἀπαρίθμων προγράψαντος, Ταύτην μᾶλλον, ἔφη, τὴν προγραφὴν ἀσπάζομαι ἢ τὴν πατρῴαν αὐτοῦ. Πομπηίου δὲ καὶ Καίσαρος διαστάντων, ἔφη, Γινώσκω ὃν φύγω, μὴ γινώσκων πρὸς ὃν φύγω. καὶ Πομπηίου ἐμέμψαλο τὴν πόλιν ἐκλιπόντα, καὶ Θεμιστοκλέα μᾶλλον ἢ Περικλέα μιμησάμενον, οὐκ ἐκείνοις τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ τούτοις ὁμοίων ὄντων. γρύμμου δ' ὃν τῷ Πομπηίῳ, καὶ πάλιν μελανοῦν, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Πομπηίου τὸν Πίσωνα τὸν γαμβρὸν ὑπολέλοιπεν, ἔφη, Παρὰ τῷ σῷ πενθερῷ. μεταβαλλομένῳ δέ τινος ὑπὸ Καίσαρος πρὸς τὸν Πομπήϊον, λέγοντος ὑπὸ ἀσθενείας ἢ προθυμίας ὑπολελοιπέναι τὸν ἵππον, βέλτιον ἔφη αὐτὸν ἐφ' ἵππου βεβηκέναι. Πρὸς δὲ τὸν ἀπαγγέλλοντα τοῦ Καίσαρος φίλους σκυθρωποὺς εἶναι, Λέγεις, ἔφη, δυσνοεῖν αὐτοὺς Καίσαρι.

consultum profitebatur, homo indoctus & ineptus. is quum nihil se scire diceret, Putas fortassis, ait, de jure te interrogari. Hortensio oratori, qui accepta mercedis loco à Verre sphinge aurea, sibi obscurius aliquid dicenti se ænigmatum solvendorum imperitum esse aiebat, respondit: Atqui sphingem domi habes. Voconio occurrens tribus filiabus deformissimis comitato, placidè amicis dixit:

Plœbo olim non finente hic sevit liberos.

Quum Faustus Sullæ F. propter æris alieni magnitudinem proscripsisset se auctionem facturum suorum bonorum: Hanc, inquit, magis probo quàm paternam proscriptionem. Orto inter Cæsarem & Pompeium dissidio, dixit Nosse se quem fugere, ignorare quem sequi debeat. Pompeium reprehendit quòd urbem deseruisset, ac Themistoclem potius quàm Periclem esset imitatus, rebus non illius, sed hujus tempestati similibus. Ad Pompeium quum venisset, duceretúrque pœnitentia, interrogatus ab eo ubi Pisonem generum suum reliquisset, Apud socerum, respondit, tuum. Et quum quidam qui à Cæsare ad Pompeium desciverat, præ festinatione se equum reliquisse ibi diceret: melius eum equo suo quàm sibi consuluisse dixit. Renuncianti, Cæsaris amicos esse vultu tetrico, Ais, inquit, eos Cæsari.

σαει. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Φαρσάλῳ μάχην Πομπηίου μὲν φυγόντος, Νονίου δέ τινος ἔτι παρ' αὐτοῖς ἀετοὺς ἑπτὰ φήσαντος εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο θαρρεῖν ἀξιοῦντος, Καλῶς ἂν παρήνεις, εἶπεν, εἰ κόλοιοῖς ἐπολεμοῦμεν. Ἐπεὶ δὲ Καῖσαρ κρατήσας τὰς Πομπηίου καθαιρεθεισας εἰκόνας ἀνέστησε μὲν τιμῆς, ἔφη περὶ αὐτοῦ λέγων ὁ Κικέρων, ὅτι τῷ Πομπηίου Καίσαρος ἰσὰς ἀνδριάντας, τὰς ἑαυτοῦ πήγνυσιν. Οὕτω δὲ πολλοῦ τὸ καλῶς λέγειν ἐτίμα τε καὶ περὶ τοῦτο μάλιστα ἠγωνία, ὥστε περιειμένης δίκης ἐπὶ τῶν ἑκατὸν ἀνδρῶν, ὡς ἐπικειμένης τῇ ἡμέρᾳ Ἔρωτα ἀπαγγείλαντα αὐτῷ οἰκέτην εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ὑπερτεθεῖναι τὴν δίκην, ἠλευθέρωσε.

ΓΑΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ.

Γάϊος Καῖσαρ ὅτε Σύλλαν ἔφυγε ἔτι μειράκιον ὤν, περιέπεσε πειρατῶις· καὶ πρῶτον μὲν αἰτηθεὶς ἀργυρίου πλῆθος, κατεγέλασε τῶν λῃστῶν ὡς ἀγνοούντων ὃν ἔχουσι, καὶ διπλάσιον ὡμολόγησε δώσειν. ἔπειτα φρουρούμενος ὡς σιωπᾷη τὰ χρήματα, προστάττων ἡσυχίαν αὐτοῖς παρέχειν κοιμωμένοις καὶ σιωπᾷν. λόγους δὲ καὶ ποιήματα γράφων ἀνεγίνωσκεν αὐτοῖς, καὶ τοὺς μὴ λίαν ἐπαινοῦντας, ἀναιδῆτους καὶ βαρβάρους ἀπεκάλει, καὶ μεθ' γέλωτος ἠπείλει κρεμᾶν αὐτούς. ὃ καὶ μετ' ὀλίγον ἐποίησεν. τῶν γὰρ λύτρων κομισθέντων ἀπολυθεὶς καὶ συναγαγὼν ἄνδρας ἐξ Ἀσίας καὶ πλοῖα, συνήρπασε τοὺς λῃστὰς καὶ

sari bene velle. Poſt Pharſalicam pugnam quum fugiſſet Pompeius, & Nonius quidam ſeptem adhuc adeſſe aquilas diceret, ideoque bene ſperandum, Rectè, inquit, moneres, ſi adverſus graculos eſſet pugnandum. Cæſar rerum potitus quum dejectas Pompeii ſtatuas erigeret honorificè, Hoc, inquit, facto ſuas Cæſar figit. Tantum verò bene dicendo ſtuduit, tantíque eam rem duxit, ut quum cauſa ipſi oranda eſſet coram centumviris, diéque appetente Eros ſervorum unus nunciaret in ſequentem diem differri judicium, hunc libertate donaverit.

C. Cæsar adoleſcens dum Syllam fugit, incidit in piratas, primúmque exigentes ſummam pecuniæ deriſit quòd ignorarent quem cepiſſent, duplúmque ejus daturum ſe promiſit. Deinde habitus in cuſtodia dum cogeret pecuniam, mandavit eis ut ſilerent, ſéque ſinerent dormire. orationes etiam & poemata ſcribebat, ipſíſque recitabat, & non admodum laudantes, ſtupidos barbaróſque appellabat, ac ſuſpenſurum ſe eos per riſum minabatur, quod & fecit paulo poſt. allata enim qua ſe redimeret pecunia dimiſſus, viros navéſque ex Aſia collegit, latronéſque correptos in cruces

καὶ

καὶ περσήλωσεν. Ἐν δὲ Ῥώμῃ, πρὸς Κάτλον πρωθύοντα Ῥωμαίων εἰς ἄμιλλαν ὑπὲρ τὴν ἀρχιερωσύνης καλασὰς, καὶ περπεμπόμενος ὑπὸ τῆς μητρὸς ἐπὶ τὰς θύρας, Σήμερον, εἶπεν, ὦ μῆτερ, ἀρχιερέα τὸν υἱὸν ἢ φυγάδα ἕξεις. Πομπηίαν δὲ τὴν γυναῖκα κακῶς ἀκούσασαν ἐπὶ Κλωδίῳ παρανήσαμένος, εἶτα δὲ Κλωδίου φύγοντος ἐπὶ τούτῳ δίκῃ, μάρτυς εἰσαχθεὶς, οὐδὲν εἶπε φαῦλον περὶ τῆς γυναικός. ἐρομένου δὲ τοῦ κατηγόρου διὰ τί τοίνυν ἀπέλαλες αὐτήν, Ὅτι τὴν Καίσαρος, ἔφη, γυναῖκα, καὶ διαβολὴν δεῖ καθαρὰν εἶναι. Τὰς δὲ Ἀλεξάνδρου πράξεις ἀναγινώσκων ἐδάκρυσε, καὶ πρὸς τοὺς φίλους εἶπεν, ὅτι Ταύτην τὴν ἡλικίαν ἔχων ἐνίκησε Δαρεῖον· ἐμοὶ δὲ μέχρι νῦν οὐδὲν πέπραχται. Πολίχνιον δέ τι αὐτὸν λυπεῖν ἐν ταῖς Ἄλπεσι παρερχόμενον, καὶ τῶν φίλων διαπορούντων εἰ καὶ ἐνταῦθά τινες κάσεις εἰσὶ καὶ ἄμιλλαι περὶ πρωτείων, Πῶς δὲ καὶ σώνυξ ὁρμόμενος, Μᾶλλον ἄν, ἔφη, ἐβουλόμην πρῶτος ἐνταῦθα εἶναι ἢ δεύτερος ἐν Ῥώμῃ. Τῶν δὲ τολμημάτων τὰ μὲν εὐβουλα καὶ μεγάλα πράττειν ἔφη δεῖν, ἀλλὰ μὴ βουλεύεσθαι. Καὶ διέβη τὸν Ῥουβίκωνα ποταμὸν ἐκ τῆς Γαλατικῆς ἐπαρχίας, ἐπὶ Πομπήϊον, εἰπών, Πᾶς ἀνερρίφθω κύβος. Ἐπεὶ δὲ Πομπήϊος φεύγοντος ἐπὶ θάλασσαν ἐκ τῆς Ῥώμης, καὶ Μέτελλος, ἔπαρχος ὢν τοῦ ταμείου, βουλόμενον αὐτὸν χρήματα λαβεῖν ἐκώλυε, καὶ τὸ ταμεῖον ἀπέκλεισεν, ἠπείλησεν ἀποκλείειν αὐτόν· κατα-

ces egit. Romæ cum Catulo principe in civitate viro de pontificatu maximo certans, matri progressurum in campum ad fores usque comitanti, Hodie, ait, aut pontificem maximum, aut exulem habebis filium. Pompeiam uxorem dimiserat, quam corruptam à Clodio esse rumor ferebat. quo nomine quum Clodio esset dictus dies, citatus ipse testis nihil de ea sinistri dixit. & interroganti actori, cur ergo nuncium uxori remisisset, respondit: Quia Cæsaris uxorem etiam criminis puram oportet esse. Res Alexandri gestas legens, flevit, dixitque amicis: Quo natu Alexander Darium vicit, eo ego adhuc nihil egi. Oppidulum in Alpibus transiens nullius nominis, amicis quærentibus an ibi quoque tumultus & contentiones essent de principatu, meditatus aliquantulum: Mallem, inquit, hic primus esse quàm Romæ secundus. Audacia & magna facinora facienda aiebat, non deliberanda. & è Gallia provincia contra Pompeium proficiscens, trajecto Rubicone flumine, Omnis, inquit, jacta esto alea. Quum Pompeius Roma ad mare fugisset, Metellus, qui ærarii curam gerebat, volentem ipsum inde pecuniam sumere, prohibuit, occlusitque ærarium. ei mortem minatus

καταπλαγήτω δὲ τῷ Μετέλλῳ, Τῦτο, εἶπεν, ὦ νεανίσκε, φῆσαί μοι χαλεπώτερον ἦν ἢ ποιῆσαι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀπὸ βραδέως εἰς Δυρράχιον ἐκ Βρεντεσίου κομιζομένων, λαθὼν ἅπαντας εἰς πλοῖον μικρὸν ἐμβὰς ἐπεχείρησε διαπλεῖν τὸ πέλαγος. συγκλυζομένου δὲ τοῦ πλοίου πεισθεὶς τῷ κυβερνήτῃ φανερὸν ἑαυτὸν, ἀνεβόησε, Πίστευε τῇ τύχῃ, γνὺς ὅτι Καίσαρα κομίζεις. Τότε μὲν οὖν ἐκωλύθη, τοῦ χειμῶνος ἰσχυροῦ γενομένου, καὶ τῶν στρατιωτῶν σωθεισομένων, καὶ ἀσπαθήτων εἰ ἀσπένεται δυνάμων ἄλλων, ὡς ἀπιστῶν αὐτοῖς. ἐπεὶ δὲ μάχης γενομένης νικῶν ὁ Πομπήιος οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἀλλὰ ἀνεχώρησεν εἰς τὸ στρατόπεδον, Τήμερον, εἶπεν, ἡ νίκη ἀφῄρηται τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τὸν εἰδότα νικᾶν οὐκ ἔχουσιν. Ἐν δὲ Φαρσάλῳ Πομπηίου διατεταγμένου τοὺ φάλαγγα κατὰ χώραν ἠσύχαι καὶ περισκέπτεσθαι τοὺς πολεμίους παρεγγυήσαντος, ἀμαρτεῖν αὐτὸν ἔλεγε τὸν ἐξ ἐπιδρομῆς μετ' ἐνθουσιασμοῦ τόνον καὶ ῥοῖζον ἐκλύσαντα τῶν στρατιωτῶν. Φαρνάκου νικήσας τὸν Ποντικὸν, ἐξ ἐφόδου, πρὸς τοὺς φίλους ἔγραψε, Ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα. Μετὰ δὲ τοῦ ἐν Λιβύῃ τοῦ περὶ τὸν Σκιπίωνα φυγοῦ καὶ ἥτταν, Κάτωνος αὐτὸν ἀνελόντος, Φθονῶ σοι Κάτων, εἶπε, τοῦ θανάτου· καὶ γὰρ σὺ ἐμοὶ τὴν σῆς σωτηρίας ἐφθόνησας. Ἀντώνιον δὲ καὶ Δολοβέλλαν ὑφορωμένων ἐνίων, καὶ φυλάττεσθαι

minatus est, consternatóque, Hoc, inquit, mihi, ô adolescens, difficilius est dicere quàm facere. Militibus ipsius Brundusio tardè ad Dyrrachium transvehentibus, omnibus ignorantibus lembum conscendit, conatúsque est mare trajicere. quum verò naviculam fluctus penè obruerent, aperiens sese gubernatori, exclamavit: Fide fortunæ, sciens te Cæsarem vehere. prohibitus tamen est transmittere tempestatis violentia, &, concursu militum ægerrimè ferentium quòd ipsis non confidens alium exspectaret exercitum. Commissa pugna quum vicisset Pompeius, neque persequeretur victoriam, sed in castra reduceret, dixit Cæsar: Hodie victoria erat penes hostes, sed non habent qui vincere noverit. Quòd ad Pharsalum Pompeius exercitum instructum stare & exspectare hostem jussit, id Cæsar reprehendebat, vehementiam & impetum militum qui fit cursu cum quodam quasi furore in hostem tendentibus, eum enervavisse dicens. Pharnacem Ponticum primo accessu quum superasset, ad amicos scripsit: Veni, vidi, vici. Scipione in Africa pulso victóque quum Cato sibi necem conscivisset: dixit, Invidere se Catoni mortem, quando is sibi salutem invidisset. Malè suspicantibus de Antonio quibusdam & Dolabella, & ab iis ut sibi caveret

τεως κελθύοντων, ὁ τότους ἔφη δεδιέναι οὓς βαναύσους καὶ λιπῶντας, ἀλλὰ οὓς ἰσχνοὺς καὶ ὠχρούς ἐκείνους· δείξας Βροῦτον καὶ Κάσσιον. Λόγου δὲ ποτὲ δεῖπνον ἐμπεσόντος περὶ θανάτου, ποίου ἄριστος, Ὁ ἀπροσδόκητος, εἶπε.

ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ.

Καῖσαρ ὁ πρῶτος ἐπικληθεὶς Σεβαστὸς, ἔτι μειράκιον ὢν, Ἀντωνίου ἀπῄτει διχιλίας πεντακοσίας μυριάδας τῶν πρώτων Καίσαρος ἀναιρεθέντος, ἐκ τῆς οὐσίας ἃς πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος μετεώσεικεν· ἀποδοῦναι Ῥωμαίοις βουλόμενος τὸ καταλειφθὲν ὑπὸ Καίσαρος, ἑκάστῳ δραχμὰς ἑβδομήκοντα πέντε· ἔξ ὧν Ἀντωνίῳ τὰ μὲν χρήματα κατέχοντος, ἐκεῖνον δὲ τῆς ἀπαιτήσεως ἀμελεῖν, εἰ σωφρονεῖ, κελεύοντος, ἐκήρυττε τὰ πατρῷα καὶ ἀπέδοτο· καὶ τῷ δωρεὰν ἀποδοὺς, εὔνοιαν μὲν αὐτῷ, μῖσος δὲ ἐκείνῳ παρὰ τῶν πολιτῶν περιεποίησεν. Ἐπεὶ δὲ Ῥυμετάλκης ὁ τῶν Θρᾳκῶν βασιλεὺς ἀπὸ Ἀντωνίου μεταβαλλόμενος πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐμετρίαζεν παρὰ τοὺς πότους, ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπαχθὴς, ὀνειδίζων τινὶ τῶν ἄλλων βασιλέων ὁ Καῖσαρ εἶπεν, Ἐγὼ προδοσίαν φιλῶ, προδότας δ' οὐκ ἐπαινῶ. Τῶν δὲ Ἀλεξανδρέων μὴ τοῖς ἄλλοις τὰ δεινότατα πείσεως προσδοκώντων, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ περιστάντος Ἄρειον τὸν Ἀλεξανδρέα, φείδεως μὲν τῆς πόλεως ἔφη πρῶτον διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, ἔπειτα

caveret monentibus: Non hos, inquit, metuo ignavos & pingues, ſed graciles iſtos ac pallidos, Brutum monſtrans & Caſſium. In cœna ſermone incidente quodnam mortis genus eſſet optimum, reſpondit Inopinatum.

Cæsar, qui primus Auguſtus eſt cognominatus, adoleſcens etiamnum Antonium repoſcebat millies ſeſtertiûm: quam pecuniam ex Julii Cæſaris interfecti domo is abſtulerat. cupiebat enim perſolvere Romanis legatum Julii, viritim denarios LXXV. Antonio autem pecuniam detinente, ipſúmque ſi ſaperet abſtinere hac poſtulatione jubente, hæreditatem paternam proſcripſit ac vendidit, legatóque perſolvendo benevolentiam ſibi, odium civium Antonio paravit. Rymetalces Thracum rex ab Antonio ad ipſum defecerat, ſocietatémque hanc immoderatè in conviviis odioſéque jactabat: itaque Auguſtus cuidam reliquorum regum propinans dixit: Ego proditionem amo, proditores non laudo. Quum Alexandrini urbe capta acerbiſſima quæque expectarent, conſcenſo tribunali Arium Alexandrinum juxta ſe ſtatuit, urbíque ſe parcere dixit: primùm ob ejus magnitudinem atque pulchritudinem, deinde propter

καταπλαγήτω· ὁ τῦ Μετέλλυ, Τῦτο, εἶπεν, ὦ νεανίσκε, φῆναί μοι χαλεπώτερον ἦν ἢ ποιῆσαι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν αὐτῷ βραδέως εἰς Δυρράχιον ἐκ Βρεντεσίυ κομιζομένων, λαθὼν ἅπαντας εἰς πλοῖον μικρὸν ἐμβὰς ἐπεχείρησε διαπλεῖν τὸ πέλαγος. συγκλυζομένυ δὲ τῦ πλοίυ παύσας τὸν κυβερνήτην φανερὸν ἑαυτὸν, ἀνεβόησε, Πίστις τῇ τύχῃ, γνὺς ὅτι Καίσαρα κομίζεις. Τότε μὲν ἐν ἐκκλήτῳ, τῦ χειμῶνος ἰσχυροῦ γινομένυ, καὶ τῶν στρατιωτῶν σπουδαζόντων, καὶ ἀφειμένων εἰ ἀφεθείη δυνάμεν ἄλλην, ὡς ἀπιστῶν αὐτοῖς. ἐπεὶ δὲ μάχης γενομένης νικῶν ὁ Πομπήιος οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἀλλὰ ἀνεχώρησεν εἰς τὸ στρατόπεδον, Τήμερον, εἶπεν, ἡ νίκη ἀφῄρηται τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ τὸν εἰδότα νικᾶν οὐκ ἔχυσιν. Ἐν δὲ Φαρσάλῳ Πομπήιυ ἀφατελαγμένυ τὴν φάλαγγα κατὰ χώραν ἔσεσθαι καὶ περιδέχεσθαι τὰς πολεμίας παρεγγυήσαντος, ἁμαρτεῖν αὐτὸν ἔλεγε τὸν ἐξ ὑπαδρομῆς μετ' ἐνθυσιασμῦ τόνον καὶ ῥοῖζον ἐκλύσαντα τῶν στρατιωτῶν. Φαρνάκην νικήσας τὸν Ποντικὸν, ἐξ ἐφόδυ, πρὸς τὸν φίλυς ἔγραψε, Ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Λιβύῃ τῶν ἀπὸ τὸν Σκιπίωνα φυγὴν καὶ ἧτταν, Κάτωνος αὐτὸν ἀνελόντος, Φθονῶ σοι Κάτων, εἶπε, τὸν θανάτυ· καὶ γὰρ σὺ ἐμοὶ τῆς σωτηρίας ἐφθόνησας. Ἀντώνιον δὲ καὶ Δολοβέλλαν ὑφορωμένων ἐνίων, καὶ φυλάττεσθαι

minatus eſt, conſternatóque, Hoc, inquit, mihi, ô adoleſcens, difficilius eſt dicere quàm facere. Militibus ipſius Brundiſio tardè ad Dyrrachium tranſvehentibus, omnibus ignorantibus lembum conſcendit, conatúſque eſt mare trajicere. quum verò naviculam fluctus penè obruerent, aperiens ſeſe gubernatori, exclamavit: Fide fortunæ, ſciens te Cæſarem vehere. prohibitus tamen eſt tranſmittere tempeſtatis violentia, & concurſu militum ægerrimè ferentium quòd ipſis non confidens alium exſpectaret exercitum. Commiſſa pugna quum viciſſet Pompeius, neque perſequeretur victoriam, ſed in caſtra reduceret, dixit Cæſar: Hodie victoria erat penes hoſtes, ſed non habent qui vincere noverit. Quòd ad Pharſalum Pompeius exercitum inſtructum ſtare & exſpectare hoſtem juſſit, id Cæſar reprehendebat, vehementiam & impetum militum qui ſit curſu cum quodam quaſi furore in hoſtem tendentibus, eum enervaviſſe dicens. Pharnacem Ponticum primo acceſſu quum ſuperaſſet, ad amicos ſcripſit: Veni, vidi, vici. Scipione in Africa pulſo victóque quum Cato ſibi necem conſciviſſet: dixit, Invidere ſe Catoni mortem, quando is ſibi ſalutem invidiſſet. Malè ſuſpicantibus de Antonio quibuſdam & Dolabella, & ab iis ut ſibi caveret

τεως κελεύοντων, ὁ τούτους ἔφη δεδιέναι τοὺς βαναύσους καὶ λιπῶντας, ἀλλὰ τοὺς ἰσχνοὺς καὶ ὠχρούς· δείξας Βροῦτον καὶ Κάσσιον. Λόγου δὲ ποτὲ δεῖπνον ἐμπεσόντος περὶ θανάτου, ποίου ἄριστος, Ὁ ἀπροσδόκητος, εἶπε.

ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ.

Καῖσαρ ὁ πρῶτος ἐπικληθεὶς Σεβαστὸς, ἔτι μειράκιον ὢν, Ἀντώνιον ἀπῄτει διχιλίας πεντακοσίας μυριάδας τῆς πρώτης Καίσαρος ἀναιρεθέντος, ἐκ τῆς οὐσίας ἃς πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος μετεώρισεν· ἀποδοῦναι Ῥωμαίοις βουλόμενος τὸ καταλειφθὲν ὑπὸ Καίσαρος, ἑκάστῳ δραχμὰς ἑβδομήκοντα πέντε· ὃ ὁ Ἀντωνίου τὰ μὲν χρήματα κατέχοντος, ἐκεῖνον δὲ τῆς ἀπαιτήσεως ἀμελεῖν, εἰ σωφρονεῖ, κελεύοντος, ἐκκινεῖται τὰ παρόντα ἐπιτρέπει· καὶ τινὰ δωρεὰν ἀποδοὺς, εὔνοιαν μὲν αὐτῷ, μῖσος δὲ ἐκείνῳ παρὰ τῶν πολιτῶν περιεποίησεν. Ἐπεὶ δὲ Ῥυμετάλκης ὁ τῶν Θρᾳκῶν βασιλεὺς ἀπὸ Ἀντωνίου μεταβαλλόμενος πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐμετρίαζεν παρὰ τοὺς πότους, ἀλλ' ἰῶ ἐπαχθὴς, ἐνειδίζων τινὶ συμμαχίαν, προπίων τινι τῶν ἄλλων βασιλέων ὁ Καῖσαρ εἶπεν, Ἐγὼ προδοσίαν φιλῶ, προδότας δ' οὐκ ἐπαινῶ. Τῶν δὲ Ἀλεξανδρέων μὴ τινὰ ἄλωσιν τὰ δεινότατα πείσεως προσδοκώντων, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ καθησάμενος Ἄρειον τὸν Ἀλεξανδρέα, φείδεως μὲν τῆς πόλεως ἔφη πρῶτον διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, ἔπειτα

caveret monentibus: Non hos, inquit, metuo ignavos & pingues, ſed graciles iſtos ac pallidos, Brutum monſtrans & Caſſium. In cœna ſermone incidente quodnam mortis genus eſſet optimum, reſpondit Inopinatum.

CÆSAR, qui primus Auguſtus eſt cognominatus, adoleſcens etiamnum Antonium repoſcebat millies ſeſtertiûm: quam pecuniam ex Julii Cæſaris interfecti domo is abſtulerat. cupiebat enim perſolvere Romanis legatum Julii, viritim denarios LXXV. Antonio autem pecuniam detinente, ipſúmque ſi ſaperet abſtinere hac poſtulatione jubente, hæreditatem paternam proſcripſit ac vendidit, legatóque perſolvendo benevolentiam ſibi, odium civium Antonio paravit. Rymetalces Thracum rex ab Antonio ad ipſum defecerat, ſocietatémque hanc immoderatè in conviviis odioſéque jactabat: itaque Auguſtus cuidam reliquorum regum propinans dixit: Ego proditionem amo, proditores non laudo. Quum Alexandrini urbe capta acerbiſſima quæque expectarent, conſcenſo tribunali Arium Alexandrinum juxta ſe ſtatuit, urbíque ſe parcere dixit: primùm ob ejus magnitudinem atque pulchritudinem, deinde propter

ἔπειλα διὰ τὸν κλῆσιν Ἀλέξανδρον, τρίτον δὲ Ἄρειον τὸν φίλον. Ἀκούσας δ' ὅτι Ἔρως ὁ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ διοικῶν, ὄρτυγα τὸν κρατοῦντα πάντων ἐν τῷ μάχεσθαι καὶ ἀήττητον ὄντα πεπάμφρονα, ὀπλήσας κατέφαγε, μετεπέμψατο αὐτὸν καὶ ἀνέκρινεν· ὁμολογήσαντος δὲ ἐκέλευσεν ἰσῷ νηὶ περιπλωθῆναι. Ἐν δὲ Σικελίᾳ Ἄρειον ἀντὶ Θεοδώρου κατέστησε διοικητήν· ἐπιδόντος δέ τινος αὐτῷ βιβλίον ἐν ᾧ γεγραμμένον ἦν, Φαλακρὸς ἢ κλέπτης Θεόδωρος ὁ Ταρσεύς· τί σοι δοκεῖ; ἀναγνοὺς Καῖσαρ ὑπέγραψε, Δοκεῖ. Παρὰ δὲ Μαικήνα τοῦ συμβιώτου καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς γενεθλίοις δῶρον ἐλάμβανε φιάλην. Ἀθηνοδώρῳ δὲ τῷ φιλοσόφῳ διὰ γῆρας εἰς οἶκον ἀφεθῆναι δεηθέντι συνεχώρησεν. ἐπεὶ δὲ ἀπασάμενον αὐτὸν ὁ Ἀθηνόδωρος εἶπεν, Ὅταν ὀργισθῇς, Καῖσαρ, μηδὲν εἴπῃς μηδὲ ποιήσῃς πρότερον ἢ τὰ εἴκοσι καὶ τέτταρα γράμματα διελθεῖν πρὸς ἑαυτόν, ἐπιλαβόμενος αὐτοῦ τῆς χειρὸς, Ἔτι σου παρόντος, ἔφη, χρείαν ἔχω· καὶ καλέσαν αὐτὸν ὅλον ἐνιαυτὸν, εἰπὼν ὅτι ἐσὶ καὶ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας. Ἀκούσας δ' ὅτι Ἀλέξανδρος δύο καὶ τεσσαράκοντα γεγονὼς ἔτη καλεσαμένου τὰ πλεῖσα, διηπόρει τί ποιήσει τὸν λοιπὸν χρόνον, ἐθαύμαζεν εἰ μὴ μεῖζον Ἀλέξανδρος ἔργον ἡγεῖτο τοῦ κλῆσαι μεγάλου ἡγεμονίαν, τὸ διατάξαι τινὰ ὑπάρχουσαν.

Γερά-

autorem ejus Alexandrum, denique in gratiam amici ſui Arii. Erotem, ſuum in Ægypto procuratorem, audiens coturnicem quæ in pugna omnes vinceret, inſuperabiliſque eſſet, emiſſe atque comediſſe, accivit, & inquiſivit: faſſumque malo clavis affigi juſſit. Siciliæ procuratorem Arium loco Theodori conſtituit: quúmque ei quidam libellum exhibuiſſet, in quo ſcriptum erat: Calvus aut fur eſt Theodorus Tarſenſis: quid tibi videtur? ſubſcripſit, Videtur. A Mæcenate, quicum vitam agebat, quotannis in natalitiis dono accipiebat pateram. Athenodoro philoſopho domum redeundi ob ſenectutem petenti veniam, conceſſit. qui quum valedicens ei hæc verba protuliſſet: Quum iraſceris, Auguſte, nihil antè vel dixeris vel feceris quàm tecum XXIV orationis elementa repetieris: manu ejus arrepta Auguſtus, Etiamnum, inquit, tua mihi opus eſt præſentia, ac per totum porrò annum ſecum detinuit, Silentii, inquiens, tutum eſſe præmium. Audito Alexandrum, quum annos natus XXXII pleráque ſubegiſſet, anxium fuiſſe de materia agendi ad reliquum tempus: Miror, inquit, Alexandrum non exiſtimaſſe majoris eſſe operæ imperium partum

Γράψας τὸν περὶ τῆς μοιχῶν νόμον, ἐν ᾧ διώρισαι πῶς δεῖ κρίνεσθαι τοὺς ἐν αἰτίαις γιγνομένους, καὶ πῶς δεῖ κολάζεσθαι τοὺς ἁλόντας, εἶτα περαιτέρω τοῦ ὀργῆς τὸν υἱὸν Ἰουλίᾳ τῇ θυγατρὶ διαβεβλημένον νεανίσκον ἔτυπτε ταῖς χερσίν. ἐκείνου δὲ ἀναβοῶντος, Νόμον ἔθηκας, ὦ Καῖσαρ, ὅτω μελήσοντα ὥστε τὴν ἡμέραν ἐκείνην παραιτήσασθαι τὸ δεῖπνον. Γάϊον δὲ τὸν θυγατριδοῦν εἰς Ἀρμενίαν ἀποστέλλων ἠτεῖτο παρὰ τῶν θεῶν εὐνοιαν αὐτῷ τὴν Πομπηίου, τόλμαν δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου, τύχην δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγαπαλυθῆσαι. Ῥωμαίοις δὲ τὴν ἀρχὴν ἔλεγεν ἀπολείψειν διάδοχον, ὃς ἀεί ποτε περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος δὶς ἐβουλεύσατο· Τιβέριον λέγων. Θορυβοῦντας δὲ τοὺς ἐν ἀξιώμασι νέους καταστεῖλαι βουλόμενος, ὡς οὐ προσεῖχον, ἀλλ' ἐθορύβουν, Ἀκούσατε, εἶπεν, νέοι γέροντος, ἵνα νέοι γέροντες ἦκουον. Τοῦ δὲ Ἀθηναίων δήμου ἐξημαρτηκέναι τι δόξαντος, ἔγραψεν αὐτοῖς Αἰγίνης οἴεσθαι μὴ λανθάνειν αὐτοὺς ὀργιζόμενος. οὐ γὰρ ἂν ἐν Αἰγίνῃ διαχειμάσειν. ἄλλο δὲ οὐδὲν ὅτε εἶπεν αὐτοὺς, ὅτε ἐποίησε. Τῶν δὲ Εὐρυκλέους κατηγόρων ἑνὸς ἀφειδῶς καὶ κακοήθως παῤῥησιαζομένου, καὶ περαχθέντος εἰπεῖν τι τοιοῦτον, Εἰ ταῦτά σοι, Καῖσαρ, οὐ φαίνεται μεγάλα, κέλευσον αὐτὸν ἀποδοῦναί μοι Θουκυδίδου τὸν ἕβδομον. διὸ ὀργισθεὶς ἀπάγειν ἐκέλευσε· πυθόμενος δὲ ὅτι τοῦ ἀπὸ

partum bene conſtituere, quàm parare. Lata de adulteris lege in qua de reorum ejus flagitii judicio & ſupplicio erant omnia definita, poſtea in adoleſcentem qui cum Julia adulterium commiſiſſe dicebatur, iratus irruit, manibúſque eum pulſavit. qui quum exclamaret, Legem tuliſti, ô Cæſar: ita pœnitudine eſt correptus ut cœnam ea die recuſaverit. C. Cæſari filiæ ſuæ filio, quum eum in Armeniam mitteret, precatus eſt à diis gratiam Pompeii, audaciam Alexandri, fortunam ſuam concedi. Romanis autem ſe imperii ſui hæredem relicturum dixit qui nunquam bis una de re conſultaverit: Tiberium innuens. Tumultuantes juvenes qui in honore erant volens compeſcere, quum non animum adverterent, ſed obſtreperent: Audite, inquit, juvenes ſenem, quem juvenem ſenes audiverunt. Quòd peccaſſe aliquid videbatur populus Athenienſis, ab Ægina ſcripſit ad eum: Exiſtimo non vos fallere me iraſci vobis: alioqui enim non exegiſſem hyemem Æginæ. Aliud nihil vel dixit eis vel fecit. Quum unus de Euryclis accuſatoribus effuſius libertate dicendi & ad faſtidium uſque uſus, ad hæc verba prolapſus eſſet: Si hæc tibi, Cæſar, non videntur magna, recitare eum mihi jube ſeptimum Thucydidis. iratus Auguſtus eum ſe inde

auferre

ἀπὸ Βρασίδου γεγονότων ὑπολοιπος ἦν, μετεπέμψατο, καὶ μέτρια νουθετήσας, ἀπέλυσε. Πείσωνος δὲ τοῦ οἰκίαν ἐκ θεμελίων ἄχρι πάσης σχεδὸν ἐπιμελῶς οἰκοδομοῦντος, Εὔθυμον, ἔφη, με ποιεῖς, ὅτως οἰκοδομῇ ὡς ἀϊδίου τῆς Ῥώμης ἐσομένης.

auferre juſſit: audiens autem eſſe eum de Braſidæ poſteris ſuperſtitem, accivit, verbiſque mediocriter caſtigatum dimiſit. Piſone domum à fundamentis uſque ad ſummum tectum accuratè exædificante: Animum, inquit, exhilaras meum, ita ædificans acſi Roma ſit futura ſempiterna.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

1/3c 979506

Digitized by Google

Digitized by Google